

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VII. volební období

753/0

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Zástupce předkladatele: min. spravedlnosti
Doručeno poslancům: 29. března 2016 v 15:46

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2016,

**kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších
předpisů, a další související zákony**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna trestního zákoníku

Čl. I

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 360/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 494/2012 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 259/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 165/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb. a zákona č.../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 70 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Trest propadnutí věci postihuje i plody a užitky takové věci, které náležejí pachateli.“.

CELEX: 32014L0042

2. V § 98 odst. 1 se za slovo „věci“ vkládají slova „, zabrání části majetku“.
3. V § 98 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Zabrání části majetku nelze uložit vedle propadnutí téže části majetku.“.
4. V § 101 odst. 2 písm. b) se slova „svěřenského fondu nebo podílového fondu“ nahrazují slovy „ve svěřenském fondu nebo v obdobném zařízení (dále jen „svěřenský fond“) anebo v podílovém fondu“.
5. V § 101 odst. 2 písm. c) se slova „svěřenského fondu nebo podílového fondu“ nahrazují slovy „ve svěřenském fondu nebo podílovém fondu“.

6. V § 101 se za odstavce 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Zabrání věci postihuje i plody a užitky věci, které náležejí osobě, jejíž věc se zabírá.“.

CELEX: 32014L0042

Dosavadní odstavce 3 až 5 se označují jako odstavce 4 až 6.

7. V § 101 odst. 6 se číslo „4“ nahrazuje číslem „5“.

8. Za § 102 se vkládá nový § 102a, který včetně nadpisu zní:

„§ 102a

Zabrání části majetku

(1) Soud může uložit zabrání části majetku pachateli, který byl uznán vinným úmyslným trestným činem, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně čtyři léta, nebo trestným činem neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací (§ 230), opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat (§ 231), pletich při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži (§ 257), pletich při veřejné dražbě (§ 258), nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 odst. 2 až 4, šíření toxikomanie (§ 287), podplacení (§ 332) nebo nepřímého úplatkářství (§ 333), pokud pachatel takovým trestným činem pro sebe nebo pro jiného získal nebo se snažil získat majetkový prospěch a soud má za to, že určitá část jeho majetku je výnosem z trestné činnosti vzhledem k tomu, že hodnota majetku, který pachatel nabyt nebo převedl na jinou osobu nebo do majetku ve svěřenském fondu v době nejdéle 5 let před spácháním takového trestného činu, v době jeho páchaní nebo po jeho spáchání, je v nepoměru k příjmům pachatele nabytým v souladu se zákonem nebo byly zjištěny jiné skutečnosti odůvodňující takový závěr.

(2) Soud může uložit zabrání části majetku ve vztahu k věci, která by jinak mohla být zabráněna pachateli podle odstavce 1, pokud pachatel takovou věc nabyt do společného jmění manželů nebo ji převedl do majetku ve svěřenském fondu.

(3) Soud může uložit zabrání části majetku jiné osobě než pachateli ve vztahu k věci, která by jinak mohla být zabráněna pachateli podle odstavce 1, pokud tato osoba věděla nebo mohla a měla vědět, že takovou věc nabytla z důvodu, aby se pachatel vyhnul jejímu zabránění, nebo věděla anebo mohla a měla vědět o tom, že taková věc byla získána v rozporu se zákonem.

(4) Soud při určení části majetku, jejíž zabránění ukládá, stanoví konkrétní věci podléhající zabránění. Pokud byl zjištěn hrubý nepoměr mezi hodnotou majetku a příjmy pachatele nabytými v souladu se zákonem ve sledovaném období, může takto určit jakékoli věci pachatele v hodnotě až do výše zjištěného hrubého nepoměru.

(5) Není-li známo, kde se věci, které by mohly být zabráný, nacházejí, nebo jejich zabránění není vhodné zejména s ohledem na práva třetích osob, anebo jestliže ten, komu mohla být věc zabráněna, ji před rozhodnutím o zabránění zničí, poškodí, zcizí, nebo její zabránění jinak zmaří, může soud uložit zabránění náhradní hodnoty, včetně peněžité částky, až do výše, která odpovídá hodnotě takové věci. Hodnotu věci, jejíž zabránění mohl soud uložit, soud stanoví na základě odborného vyjádření nebo znaleckého posudku.

(6) Zabránění postihuje i plody a užitky věci, které náležejí osobě, jíž se taková věc zabírá. Zabránění se nevztahuje na věci, jichž je nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb osoby, které se zabírá část majetku, nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je tato osoba podle zákona povinna pečovat.“.

CELEX: 32014L0042

9. V § 103 odst. 1 větě druhé se slova „4 a 5“ nahrazují slovy „5 a 6“.

10. V § 104 odst. 1 se za slovo „věc“ vkládají slova „, zabraná část majetku“.

11. V § 104 odst. 2 se za slova „uložení zabránění věci“ vkládají slova „, zabránění části majetku“, slova „§ 101 odst. 4“ se nahrazují slovy „§ 101 odst. 5“ a slova „§ 101 odst. 5“ se nahrazují slovy „§ 101 odst. 6“.

12. V § 135 se slova „nebo majitel“ a slovo „, majitel“ zrušují.

13. V § 227 se slova „svém majetku nebo o majetku právnické osoby, za kterou je oprávněn jednat“ nahrazují slovy „majetku“.

14. Na konci poznámky pod čarou č. 1 se doplňuje věta „Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii.“.

CELEX: 32014L0042

Čl. II

Přechodné ustanovení

Pro účely uložení ochranného opatření zabránění části majetku podle § 102a zákona č. 40/2009 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, lze při stanovení výše nepoměru mezi hodnotou majetku, který pachatel nabyl nebo převedl na jinou osobu anebo do majetku ve svěřenském fondu nebo v obdobném zařízení, a jeho příjmy nabytými v souladu se zákonem přihlížet pouze k majetku, který pachatel nabyl nebo převedl na jinou osobu anebo do majetku ve svěřenském fondu nebo v obdobném zařízení ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna trestního řádu

Čl. III

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 57/1965 Sb., zákona č. 58/1969 Sb., zákona č. 149/1969 Sb., zákona č. 48/1973 Sb., zákona č. 29/1978 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 178/1990 Sb., zákona č. 303/1990 Sb., zákona č. 558/1991 Sb., zákona č. 25/1993 Sb., zákona č. 115/1993 Sb., zákona č. 292/1993 Sb., zákona č. 154/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 214/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 8/1995 Sb., zákona č. 152/1995 Sb., zákona č. 150/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 148/1998 Sb., zákona č. 166/1998 Sb., zákona č. 191/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 227/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 77/2001 Sb., zákona č. 144/2001 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 424/2001 Sb., zákona č. 200/2002 Sb., zákona č. 226/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 279/2003 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 283/2004 Sb., zákona č. 539/2004 Sb., zákona č. 587/2004 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 45/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 239/2005 Sb., zákona č. 394/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 253/2006 Sb., zákona č. 321/2006 Sb., zákona č. 170/2007 Sb., zákona č. 179/2007 Sb., zákona č. 345/2007 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 90/2008 Sb., zákona č. 121/2008 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 135/2008 Sb., zákona č. 177/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 384/2008 Sb., zákona č. 457/2008 Sb., zákona č. 480/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 52/2009 Sb., zákona č. 218/2009 Sb., zákona č. 272/2009 Sb., zákona č. 306/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 163/2010 Sb., zákona č. 197/2010 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 219/2010 Sb., zákona č. 150/2011 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 207/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 459/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 43/2012 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 273/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 77/2015 Sb., zákona č. 86/2015 Sb. a zákona č.../2016 Sb., se mění takto:

1. Za § 7 se vkládá nový § 7a, který zní:

„§ 7a

(1) K zjištění povahy, rozsahu nebo umístění věci pro účely jejich zajištění, k zjištění majetkových poměrů obviněného nebo pro účely zajištění výkonu trestní sankce může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán vyzvat osobu, jejíž majetek je zjišťován, nebo osobu jí blízkou, aby mu v jím stanovené přiměřené lhůtě zaslala prohlášení o majetku osoby, jejíž majetek je zjišťován. Vyzvaná osoba má právo odepřít učinění prohlášení o majetku; přitom se použijí obdobně § 92 odst. 1, § 100 a § 158 odst. 8. Ve výzvě je třeba upozornit osobu, která má učinit prohlášení o majetku, na následky nevyhovění této výzvě a poučit ji o jejím právu odepřít učinění prohlášení o majetku.

(2) Osoba uvedená v odstavci 1 se vyzve, aby v prohlášení o majetku uvedla v rozsahu, v jakém jsou jí takové skutečnosti známy, údaje vztahující se k majetku osoby, jejíž majetek je zjišťován, zejména

- a) plátce odměny z pracovněprávního vztahu nebo vztahu obdobného vztahu pracovněprávnímu anebo jiného příjmu a výši takové odměny nebo jiného příjmu,
- b) u které banky, spořitelního a úvěrního družstva, instituce elektronických peněz, vydavatele elektronických peněz malého rozsahu, platební instituce, poskytovatele platebních služeb malého rozsahu nebo obdobné zahraniční osoby má tato osoba účty, výši pohledávek a čísla účtů nebo jiné jedinečné identifikátory podle zákona o platebním styku,
- c) dlužníky, vůči nimž má tato osoba pohledávky, jejich důvod, výši a lhůtu splatnosti,
- d) přehled věcí ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví této osoby, včetně výše spoluvlastnického podílu a umístění věcí, a
- e) svěřenské fondy nebo obdobná zařízení, která tato osoba zřídila, nebo u kterých je obmyšleným.

(3) Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán může vyzvat osobu uvedenou v odstavci 1 k učinění nového prohlášení o majetku osoby, jejíž majetek je zjišťován, pokud má důvodně za to, že došlo ke změně majetkových poměrů osoby, jejíž majetek je zjišťován.

(4) Nezašle-li osoba, která byla vyzvána k učinění prohlášení o majetku, toto prohlášení ve stanovené lhůtě nebo má-li orgán činný v trestním řízení, který ji k učinění prohlášení o majetku vyzval, pochybnosti o pravdivosti nebo úplnosti jí učiněného prohlášení, může ji předvolat k podání výpovědi; ustanovení tohoto zákona upravující podání vysvětlení, výslech obviněného a výslech svědka se použijí přiměřeně.“.

CELEX: 32014L0042

2. V § 8 odst. 2 se věta první nahrazuje větou „Jestliže je toho v trestním řízení třeba k řádnému objasnění okolností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, k zjištění povahy, rozsahu nebo umístění věcí pro účely jejich zajištění, k zjištění majetkových poměrů obviněného nebo pro účely zajištění výkonu trestní sankce, může státní zástupce a po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání předseda senátu požadovat údaje, které jsou předmětem bankovního tajemství, a údaje z evidence investičních nástrojů a zaknihovaných cenných papírů.“.

CELEX: 32014L0042

3. V § 8 odst. 2 se za větu druhou vkládá věta „V trestním řízení, ve kterém lze uložit ochranné opatření zabrání části majetku, může státní zástupce a po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání předseda senátu žádat od správce daně informace z rozhodnutí o stanovení daně z příjmů pro účely posouzení splnění podmínek pro uložení tohoto ochranného opatření nebo pro účely zajištění jeho výkonu; poskytnutí informací podle tohoto ustanovení není porušením povinnosti mlčenlivosti podle daňového řádu.“.

4. V § 8 odst. 2 větě čtvrté se za slovo „daní“ vkládají slova „pro jiné účely“.

5. V § 8 odst. 3 větě první se za slovo „nástrojů“ vkládají slova „nebo zaknihovaných cenných papírů“ a slova „zvláštního zákona“ se nahrazují slovy „jiných právních předpisů“.
6. V § 8d odst. 2 větě druhé se slova „zbavené způsobilosti k právním úkonům nebo s omezenou způsobilostí k právním úkonům“ nahrazují slovy „s omezenou svéprávností“.
7. V § 8d odst. 2 se na konci textu věty druhé doplňují slova „nebo opatrovník“.
8. V § 11 odst. 1 se za písmeno e) vkládají nová písmena f) a g), která znějí:

„f) proti tomu, jehož těžká choroba trvale vylučuje jeho postavení před soud,

g) proti tomu, jemuž duševní choroba, která nastala až po spáchání činu, trvale znemožňuje chápat smysl trestního stíhání,“.

CELEX: 32014L0042

Dosavadní písmena f) až k) se označují jako písmena h) až m).

9. V § 11 odst. 2 písm. b) bodu 4 se slova „i) nebo j)“ nahrazují slovy „k) nebo l)“.
10. V § 11 odst. 4 se slova „nebo i)“ nahrazují slovy „nebo k)“.
11. V § 30 odst. 1 se za slova „zákonným zástupcům“ vkládá slovo „, opatrovníkům“.
12. V § 33 odst. 1 větě sedmé se slova „je-li zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena“ nahrazují slovy „je-li jeho svéprávnost omezena“.
13. V nadpisu § 34 se slova „**Zákonný zástupce**“ nahrazují slovem „**Opatrovník**“.
14. V § 34 odst. 1 větě první se slova „Zákonný zástupce obviněného, který je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům je omezena“ nahrazují slovy „Opatrovník obviněného, který je omezen ve svéprávnosti“.
15. V § 34 odst. 1 větě druhé, § 37 odst. 1, § 198 odst. 2 a v § 215 odst. 1 se slova „zákonný zástupce“ nahrazují slovem „opatrovník“.

16. V § 34 odstavec 2 zní:

„(2) V případě, že je nebezpečí z prodlení a opatrovník nemůže vykonávat svá práva uvedená v odstavci 1 nebo nebyl-li obviněnému ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce ustanoví obviněnému

k výkonu těchto práv opatrovníka. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Nelze jím ustanovit osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy obviněného. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též obviněnému. Proti usnesení o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.“.

CELEX: 32014L0042

17. V § 36 odst. 1 písmeno b) zní:

„b) je-li jeho svéprávnost omezena,“.

18. V § 36a odst. 1 písmeno a) zní:

„a) je-li jeho svéprávnost omezena,“.

19. V § 37 odst. 1 větě druhé se slova „zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena“ nahrazují slovy „omezen ve svéprávnosti“.

20. V § 41 odst. 4 se slova „obviněný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům“ nahrazují slovy „svéprávnost obviněného“.

21. V § 42 odst. 1 se za slovo „věc“ vkládají slova „nebo část majetku“.

22. V § 42 odstavec 3 zní:

„(3) Není-li zúčastněná osoba plně svéprávná nebo je-li omezena ve svéprávnosti, vykonává její práva podle tohoto zákona její zákonný zástupce nebo opatrovník. V případě, že je nebezpečí z prodlení a zákonný zástupce nebo opatrovník nemůže vykonávat práva uvedená ve větě první nebo nebyl-li opatrovník ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, je třeba opatrovníka neprodleně ustanovit. Opatrovníka je třeba neprodleně ustanovit také v případě, že je nebezpečí z prodlení a zúčastněná osoba je právnickou osobou a nemá osobu způsobilou činit úkony v řízení.“.

CELEX: 32014L0042

23. V § 42 se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Opatrovníka ustanovuje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Nelze jím ustanovit osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy zúčastněné osoby. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též zúčastněné osobě. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.“.

CELEX: 32014L0042

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

24. V § 42 odst. 5 se slova „svěřenského nebo podílového“ nahrazují slovy „ve svěřenském fondu nebo v obdobném zařízení anebo v podílovém“ a za slova „svěřenský správce“ se vkládají slova „, správce zařízení obdobného svěřenskému fondu“.

25. V § 45 odstavce 1 a 2 znějí:

„(1) Není-li poškozený osobou plně svéprávnou nebo je-li omezen ve svéprávnosti, vykonává jeho práva podle tohoto zákona jeho zákonný zástupce nebo opatrovník. V případě, že je nebezpečí z prodlení a zákonný zástupce nebo opatrovník nemůže vykonávat práva uvedená ve větě první nebo nebyl-li opatrovník ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, je třeba opatrovníka neprodleně ustanovit. Opatrovníka je třeba neprodleně ustanovit také v případě, že je nebezpečí z prodlení a poškozený je právnickou osobou a nemá osobu způsobilou činit úkony v řízení.

(2) Opatrovníka ustanovuje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Nelze jím ustanovit osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy poškozeného. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též poškozenému. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.“.

26. V § 47 odst. 3 se slovo „nemovitosti“ nahrazuje slovy „nemovité věci“.

27. V § 47 odst. 5 se za slova „výkonu rozhodnutí“ vkládají slova „, veřejné dražby“.

28. V § 47 se na konci textu odstavce 5 doplňují slova „; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn nebo je-li s tímto majetkem v exekučním nebo insolvenčním řízení anebo ve veřejné dražbě nakládáno k uspokojení pohledávky státu“.

29. V § 47 se na konci odstavce 5 doplňuje věta „Na úhradu pohledávek, které jsou předmětem výkonu rozhodnutí, veřejné dražby, exekuce nebo insolvenčního řízení, se přednostně použije majetek nedotčený rozhodnutím o zajištění.“.

30. V § 47 se na konci odstavce 8 doplňuje věta „Při vrácení, vydání a jiném nakládání se zajištěnou věcí, která byla vydána nebo odňata, se postupuje přiměřeně podle ustanovení o vrácení, vydání a jiném nakládání s věcí důležitou pro trestní řízení.“.

31. V § 50 odst. 1 se na konci textu věty první doplňují slova „; o tom je třeba je poučit“.
CELEX: 32014L0042

32. V § 50 odst. 2 se slova „je zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena“ nahrazují slovy „není plně svéprávná nebo jejíž svéprávnost je omezena“.

33. V § 51b odst. 1 se slova „tlumočník, obviněný, zákonný zástupce obviněného, obhájce, zúčastněná osoba, poškozený, zmocněnec poškozeného, zmocněnec zúčastněné osoby,

důvěrník obžalovaného nebo poškozeného, znalec“ nahrazují slovy „obviněný, zúčastněná osoba, poškozený, jejich zákonní zástupci, opatrovníci, zmocněnci a důvěrníci, obhájce, znalec, tlumočník“.

34. V § 65 odst. 1 větě druhé se slova „mají zákonní zástupci“ nahrazují slovy „má zákonný zástupce nebo opatrovník“ a slova „jsou zbaveny způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jejich způsobilost k právním úkonům omezena“ se nahrazují slovy „nejsou plně svéprávné nebo je-li jejich svéprávnost omezena“.
35. V části první se v nadpisu hlavy čtvrté za slova „VĚCÍ“ doplňují slova „DŮLEŽITÝCH PRO TRESTNÍ ŘÍZENÍ“.
36. V části první hlavě čtvrté se v nadpisu oddílu čtvrtého za slovo „věcí“ doplňují slova „důležitých pro trestní řízení“.
37. V části první hlavě čtvrté oddílu čtvrtém se vkládá nový pododdíl 1, který včetně nadpisu zní:

„Pododdíl 1

Společné ustanovení

§ 77b

- (1) Věcí důležitou pro trestní řízení je věc, která
- a) může sloužit pro důkazní účely,
 - b) byla určena ke spáchání trestného činu nebo byla k jeho spáchání užita (dále jen „nástroj trestné činnosti“),
 - c) byla získána trestným činem nebo jako odměna za trestný čin nebo byla, byť jen zčásti, nabyta za věc získanou trestným činem nebo za věc tvořící odměnu za trestný čin, včetně plodů a užitků (dále jen „výnos z trestné činnosti“), nebo
 - d) je náhradní hodnotou za věc uvedenou v písmenech b) a c).

(2) Podléhá-li zajištění věc, která je součástí majetku ve svěřenském fondu nebo v podílovém fondu, zajistí se svěřenskému správci nebo obhospodařovateli podílového fondu. Není-li známo, komu věc důležitá pro trestní řízení patří, zajistí se bez uvedení osoby, již byla zajištěna; v opatření se uvede, kdy a kde a z jakého důvodu k zajištění věci došlo.

(3) Zajištění věci pro důkazní účely má přednost před jinými důvody zajištění věci. Důvod zajištění lze v průběhu trestního řízení změnit usnesením, proti kterému je přípustná stížnost. O změně důvodu zajištění není třeba rozhodovat v případě, kdy jsou splněny podmínky pro vyslovení propadnutí nebo zabránění věci, která je zajištěna k důkazním účelům.

(4) Neohrozí-li to dosažení účelu trestního řízení, nezajistí se věc bezcenná nebo věc, jejíž zajištění je z jiných důvodů neúčelné. Vždy se však zajistí věc, která má propadnout nebo být zabráněna na základě rozhodnutí soudu, které dosud nenabylo právní moci.

(5) Nestanoví-li zákon jinak, lze práva třetích osob k zajištěné věci důležité pro trestní řízení uplatnit pouze v řízení ve věcech občanskoprávních.“.

CELEX: 32014L0042

38. V části první hlavě čtvrté oddílu čtvrtém se za pododdíl 1 vkládá označení nového pododdílu 2, které včetně nadpisu zní:

„Pododdíl 2

Zajištění věci pro důkazní účely“.

39. § 78 a 79 včetně nadpisů znějí:

„§ 78

Povinnost k předložení nebo vydání věci

(1) Kdo má u sebe věc, která může sloužit pro důkazní účely, je povinen ji na vyzvání předložit soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu; je-li ji nutno pro účely náležitého zjištění skutečností důležitých pro trestní řízení zajistit, je povinen takovou věc na vyzvání těmto orgánům vydat. Při vyzvání je třeba ho upozornit na to, že nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata, jakož i na jiné následky nevyhovění (§ 66). Vyzvat k předložení nebo vydání věci je oprávněn předseda senátu, v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán.

(2) Povinnost podle odstavce 1 se nevztahuje na listinu nebo na jiný hmotný nosič obsahující obrazový, zvukový nebo datový záznam, jejichž obsah se týká okolnosti, o které platí zákaz výslechu, ledaže došlo k zproštění povinnosti zachovat věc v tajnosti nebo k zproštění povinnosti mlčenlivosti.

(3) Nikoho nelze nutit, aby vydal věc, jež v době, kdy je požádáno o její předložení nebo vydání, může sloužit jako důkaz proti němu nebo proti jeho osobě blízké; tím nejsou dotčena ustanovení o odnětí věci, domovní prohlídce, prohlídce jiných prostor a pozemků a osobní prohlídce.

(4) Je-li to potřebné pro účely zabránění zmaření propadnutí nebo zabrání věci, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 vydá příkaz, že osoba, jíž byla věc zajištěna, nesmí po dobu zajištění takovou věc převést na jinou osobu nebo ji zatížit. Právní jednání učiněné v rozporu s tímto zákazem je neplatné; soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu. O tom je třeba tuto osobu poučit.

(5) Osobě, která předložila nebo vydala věc, jež může sloužit pro důkazní účely, vydá orgán, který úkon provedl, ihned písemné potvrzení o převzetí věci nebo opis protokolu; věc v nich musí být dostatečně přesně popsána, tak, aby bylo možné určit její totožnost.

(6) Orgán činný v trestním řízení, kterému byla vydána věc, jež může sloužit pro důkazní účely, ji převezme do úschovy.

(7) Osoba, které byla věc zajištěna, má právo kdykoli žádat o vrácení takové věci. O takové žádosti musí orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 neodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji tato osoba, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí.

§ 79
Odnětí věci

(1) Nebyla-li věc, která může sloužit pro důkazní účely, na vyzvání vydána tím, kdo ji má u sebe, může mu být na příkaz předsedy senátu a v přípravném řízení na příkaz státního zástupce nebo policejního orgánu odňata. Policejní orgán potřebuje k vydání takového příkazu předchozí souhlas státního zástupce; bez předchozího souhlasu může být příkaz policejním orgánem vydán jen tehdy, jestliže nelze předchozího souhlasu dosáhnout a věc nesnese odkladu.

(2) Nevykoná-li orgán, který příkaz k odnětí věci vydal, odnětí věci sám, provede je na podkladě příkazu policejní orgán.

(3) K odnětí věci se podle možnosti přibere osoba, která není na věci zúčastněna.

(4) Na odňatou věc se obdobně použije § 78 odst. 4 až 7.“

40. V části první hlavě čtvrté oddílu čtvrtém se za § 79 vkládá označení nového pododdílu 3, které včetně nadpisu zní:

„Pododdíl 3

**Zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti
a náhradní hodnoty“.**

41. § 79a až 79g včetně nadpisů znějí:

„§ 79a

Zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti

(1) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že určitá věc je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění takové věci. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Předchozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší. Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost.

(2) V rozhodnutí o zajištění nebo v připojených listinách je zapotřebí náležitě a nezaměnitelně vymezit věci podléhající zajištění. Je-li zajišťováno právo, může být zajištěno i právo teprve v budoucnu vzniklé. V rozhodnutí o zajištění se tomu, komu byla věc zajištěna, zakáže, aby po oznámení rozhodnutí takovou věc převedl na jiného nebo ji zatížil, a je-li zajištěna hmotná věc, také, aby ji záměrně poškozoval nebo ničil. Je-li to zapotřebí pro účely zajištění nebo správy zajištěné věci, lze v rozhodnutí o zajištění věci nebo i v dodatečném rozhodnutí zakázat nebo omezit také výkon dalších práv souvisejících se zajištěnou věcí, a to včetně práv teprve v budoucnu vzniklých, jakož i vyzvat k vydání všech listin nebo jiných hmotných nosičů, jejichž předložení je nutné k uplatnění určitého práva k zajištěné věci, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě

(§ 66 a 79). Na dodatečné rozhodnutí o zákazu nebo omezení výkonu dalších práv souvisejících se zajištěnou věcí se ustanovení o rozhodnutí o zajištění použijí přiměřeně.

(3) V rozhodnutí o zajištění se tomu, komu byla věc zajištěna, dále uloží, aby orgánu činnému v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, do 15 dnů od oznámení rozhodnutí sdělil, jaká práva třetích osob se váží k zajištěné věci, zda je jiným způsobem omezen výkon práva s ní nakládat, a bylo-li zajištěno majetkové právo, též kdo je osobou povinnou poskytnout odpovídající plnění, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě (§ 66).

(4) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, učiní všechny úkony nezbytné k výkonu takového rozhodnutí.

(5) Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost.

§ 79b

Doručení rozhodnutí o zajištění a vyrozumění o něm

(1) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, bezodkladně doručí rozhodnutí o zajištění orgánu nebo osobě, které jsou příslušné k provedení zajištění, a poté, co orgán nebo osoba provedou zajištění, i osobě, jíž byla věc zajištěna. Současně orgány nebo osoby příslušné k provedení zajištění vyzve, aby, pokud zjistí, že se s věcí, která byla zajištěna, nakládá tak, že hrozí zmaření nebo ztížení účelu zajištění, mu tuto skutečnost neprodleně oznámily.

(2) Byla-li zajištěna pohledávka a nejde-li o pohledávku na účtu vůči bance nebo jinému subjektu oprávněnému vést účet pro jiného, orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, doručí rozhodnutí o zajištění také dlužníku vlastníka pohledávky a uloží mu, aby místo plnění vlastníku složil předmět plnění do jeho úschovy nebo na jiné určené místo. Složením předmětu plnění do úschovy nebo na určené místo dlužník svůj závazek v rozsahu poskytnutého plnění splní. Rozhodnutí o zajištění se dlužníku oznámí dříve než vlastníku zajištěné pohledávky.

(3) Považuje-li to orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, za potřebné pro dosažení účelu zajištění, vyrozumí o zajištění věci také jiné orgány a osoby než uvedené v odstavci 1, které mají na základě jiných právních předpisů uloženou evidenční, dohledovou nebo jinou povinnost ve vztahu k zajištěné věci nebo jejímu vlastníku anebo držiteli, a zároveň je vyzve k tomu, aby mu, pokud zjistí, že je se zajištěnými věcmi nakládáno tak, že hrozí zmaření účelu jejich zajištění, tuto skutečnost neprodleně oznámily; tyto orgány a osoby jsou povinny takové výzvě vyhovět. Dále o zajištění vyrozumí osoby a orgány, o nichž je mu známo, že mají k zajištěné věci předkupní, nájemní nebo jiné právo, nebo vedou řízení, v němž byl omezen výkon práv s takovou věcí nakládat. Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění podílu v obchodní korporaci, o této skutečnosti vyrozumí po právní moci takového rozhodnutí také obchodní korporaci.

(4) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění nemovité věci, vyrozumí katastrální úřad o nabytí právní moci takového rozhodnutí.

Provedení zajištění movité věci

(1) Orgán nebo osoba, kterým bylo zasláno rozhodnutí o zajištění, jsou povinny neprodleně po doručení takového usnesení provést zajištění věci a učinit vše potřebné k tomu, aby nedošlo k porušení zákazů a omezení uvedených v rozhodnutí o zajištění věci.

(2) Kdo má u sebe movitou věc, která může podléhat zajištění, je povinen takovou věc na vyzvání předsedy senátu a v přípravném řízení státního zástupce nebo policejního orgánu vydat; pokud ji nevydá, může mu být odňata. Na postup při vydání a odnětí movité věci se použijí obdobně § 78 a 79.

(3) Orgán činný v trestním řízení příslušný k vydání příkazu k odnětí věci může při posouzení všech rozhodných okolností ponechat movitou věc na místě, kde se nachází, pokud

a) odnětí takové věci by vedlo k jejímu znehodnocení nebo k znehodnocení věci, s níž je funkčně spojena,

b) odnětí takové věci by bylo spojeno s nepřiměřenými technickými obtížemi,

c) jde o věc vyžadující zvláštní péči nebo je péče o ni spojena s nepřiměřenými náklady, nebo

d) jde o věc nepatrné hodnoty.

(4) Pokud je movitá věc ponechána na místě, kde se nachází, tato skutečnost se spolu s důvodem takového postupu uvede do protokolu a movitá věc se náležitě vymezí tak, aby nebyla zaměnitelná s jinými. Orgán příslušný k vydání příkazu k odnětí věci zároveň vydá příkaz k zdržení se nakládání s věcí, v němž movitou věc náležitě a nezaměnitelně vymezí a zakáže, aby s ní bylo jakkoli právně jednáno nebo fakticky nakládáno způsobem, který by vedl k zmaření účelu jejího zajištění, zejména aby byla převedena na jiného, zatížena, poškozena nebo zničena. Zákaz působí vůči všem a je účinný okamžikem vyvěšení příkazu na místě, kde se movitá věc nachází; v tomto smyslu musí příkaz obsahovat poučení, včetně upozornění na následky spojené s porušením zákazu. Právní jednání učiněné v rozporu se zákazem uvedeným v příkazu je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu. Movitá věc ponechaná na místě se označí tak, aby bylo zřejmé, že se na ni vztahuje příkaz k zdržení se nakládání s věcí.

(5) Ponechání movité věci na místě, kde se nachází, nebrání tomu, aby orgán činný v trestním řízení příslušný k rozhodování o takové věci následně kdykoli vyzval k vydání takové věci nebo vydal příkaz k jejímu odnětí, má-li za to, že je to potřebné z hlediska účelu zajištění. Orgán činný v trestním řízení příslušný k rozhodování o vydané nebo odňaté movité věci může kdykoli rozhodnout, že ji ponechá z důvodů uvedených v odstavci 3 u osoby, které byla zajištěna; při tom postupuje přiměřeně podle odstavce 4. Proti takovému rozhodnutí není stížnost přípustná.

(6) Rozhodnutí o zajištění podle § 79a ohledně movité věci, která byla vydána nebo odňata podle odstavce 2 anebo která byla ponechána na místě podle odstavce 3, musí být vydáno do 96 hodin od takového úkonu.

(7) Odstavce 2 až 6 se přiměřeně použijí i na zjištěné stroje nebo jiná upevněná zařízení, která jsou součástí nemovité věci a jsou oddělitelná.

§ 79d

Ohledání nemovité věci

(1) Na základě příkazu k ohledání nemovité věci vydaného soudem a v přípravném řízení soudcem na návrh státního zástupce může soud nebo státní zástupce anebo na základě jejich pokynu policejní orgán provést ohledání nemovité věci a jejího příslušenství za účelem zjištění stavu nemovité věci a posouzení účelnosti jejího zajištění. Orgán činný v trestním řízení provádějící ohledání nemovité věci uvědomí o době a místě ohledání vlastníka nemovité věci nebo osobu, která s ním žije ve společné domácnosti, a dále osobu, o níž je známo, že má k nemovité věci práva. Tyto osoby jsou povinny prohlídku nemovité věci a jejího příslušenství umožnit.

(2) Orgán provádějící ohledání k němu může přibrat osoby, jejichž účast při ohledání je potřebná, zejména pro účely ocenění nemovité věci.

(3) Je-li při ohledání nemovité věci zjištěna movitá věc anebo stroj nebo jiné upevněné zařízení, které jsou součástí nemovité věci a jsou oddělitelné, u nichž jsou dány důvody pro jejich zajištění podle § 79a, lze postupovat obdobně podle § 79c odst. 3 až 6 i bez vydání příkazu k domovní prohlídce nebo prohlídce jiných prostor a pozemků.

§ 79e

Účinky zajištění

(1) Právní jednání učiněné osobou, vůči níž směřují zákazy uvedené v rozhodnutí o zajištění, v rozporu se zákazy v něm uvedenými, je neplatné; o tom je třeba tuto osobu poučit. Soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu.

(2) S věcí, na kterou se vztahuje rozhodnutí o zajištění, lze v rámci výkonu rozhodnutí, veřejné dražby, exekuce nebo insolvenčního řízení nakládat jen po předchozím souhlasu předsedy senátu a v přípravném řízení státního zástupce; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn nebo je-li s touto věcí v exekučním nebo insolvenčním řízení anebo ve veřejné dražbě nakládáno k uspokojení pohledávky státu. Na úhradu pohledávek, které jsou předmětem výkonu rozhodnutí, veřejné dražby, exekuce nebo insolvenčního řízení, se přednostně použije věc nedotčená rozhodnutím o zajištění.

(3) Je-li k převodu nebo ke zřízení práva k zajištěné věci nutný zápis do evidence vedené podle jiných právních předpisů, orgán nebo osoba, které vedou takovou evidenci, mohou po doručení rozhodnutí o zajištění provést zápis k takové věci na základě právního jednání osoby, již byla věc zajištěna, jen s předchozím souhlasem předsedy senátu a v přípravném řízení státního zástupce.

(4) Byl-li podle katastrálního zákona podán návrh na zápis práv k nemovité věci do katastru nemovitostí na základě právního jednání osoby, již byla nemovitá věc zajištěna, před vydáním usnesení o jejím zajištění, a do doby vydání usnesení o jejím zajištění o něm nebylo příslušným orgánem pravomocně rozhodnuto, ztrácí podaný návrh své právní účinky ke dni nabytí právní moci usnesení o jejím zajištění.

(5) Je-li zajištěna pohledávka na účtu, zajištění se vztahuje na peněžní prostředky, které se nacházejí na účtu v okamžiku, v němž je bance nebo jinému subjektu, který vede účet pro jiného, doručeno rozhodnutí o jejich zajištění, až do výše částky uvedené v tomto rozhodnutí a jejího příslušenství. Převyšuje-li částka uvedená v rozhodnutí o zajištění zůstatek

peněžních prostředků na účtu, vztahuje se zajištění i na peněžní prostředky, které na účet dodatečně dojdou, a to do výše částky uvedené v rozhodnutí, včetně jejího příslušenství. Nestanoví-li tento zákon jinak, od okamžiku doručení usnesení o zajištění pohledávky na účtu bance nebo jinému subjektu oprávněnému vést účet pro jiného je zakázáno jakkoli disponovat s peněžními prostředky, které se na účtu nacházejí, až do výše zajištění.

§ 79f

Zrušení nebo omezení zajištění

(1) Zajištění věci se zruší nebo omezí, není-li jej již třeba nebo jej není třeba ve stanoveném rozsahu. Bylo-li zrušeno zajištění věci, jež byla ponechána na místě, kde se nachází, odvolá se též příkaz k zdržení se nakládání s věcí.

(2) Osoba, jíž byla věc zajištěna, má právo kdykoliv žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti je třeba neodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji tato osoba, neuvede-li nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí.

(3) O zrušení nebo omezení zajištění rozhoduje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho předchozím souhlasem policejní orgán.

(4) Proti rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

(5) Pravomocné rozhodnutí o zrušení a omezení zajištění se doručí orgánům a osobám, kterým bylo doručeno rozhodnutí o zajištění. Orgány a osoby, které byly o rozhodnutí o zajištění vyrozuměny, je třeba vyrozumět i o rozhodnutí uvedeném ve větě první; o omezení zajištění se vyrozumí jen ty z nich, kterých se omezení týká.

§ 79g

Zajištění náhradní hodnoty

(1) Nelze-li zajistit věc, která je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, může být místo ní zajištěna náhradní hodnota, která odpovídá, byť jen zčásti, její hodnotě; přitom se postupuje obdobně podle příslušných ustanovení upravujících zajištění věci, která je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti (§ 79a až 79f). Náhradní hodnotu lze zajistit osobě, která měla povinnost strpět zajištění původní věci.

(2) Z důležitých důvodů může soud a v přípravném řízení státní zástupce povolit na návrh osoby, které byla náhradní hodnota zajištěna, provedení úkonu, který se týká zajištěné náhradní hodnoty. Proti takovému rozhodnutí je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.“.

CELEX: 32014L0042

42. V části první hlavě čtvrté oddílu čtvrtém se za § 79g vkládá označení nového pododdílu 4, které včetně nadpisu zní:

„Pododdíl 4

Vrácení, vydání a další nakládání s věcmi důležitými pro trestní řízení“.

43. Nadpis nad označením § 80 se zrušuje.
44. V § 80 odst. 1 větě první se slova „podle § 78 vydána nebo podle § 79“ nahrazují slovy „vydána nebo“.
45. V § 80 odst. 1 se na konci textu věty čtvrté doplňují slova „; věc bezcenná se zničí“.
46. V § 80 odst. 1 a 2 se věta poslední zrušuje.
47. V § 80 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Věc na základě rozhodnutí o prodeji podle odstavců 1 a 2 prodá ten, kdo ji má ve správě, nebo ten, kdo je pověřen jejím prodejem, postupem podle zvláštního právního předpisu.“.

48. V § 81 odst. 1 větě první se slova „obviněným vydána nebo mu odňata věc, kterou získal nebo pravděpodobně získal trestným činem“ nahrazují slovy „vydána nebo odňata věc, která byla získána nebo byla pravděpodobně získána trestným činem“.
49. V § 81 odst. 2 větě první se slovo „obviněný“ nahrazuje slovy „ten, komu byla věc zajištěna“.
50. V § 81 odst. 2 větě druhé se slovo „obviněnému“ nahrazuje slovy „tomu, komu byla zajištěna,“.
51. V § 81 odst. 2 větě třetí se slova „kterou obviněný získal“ nahrazují slovy „která byla získána“ a slova „nepožádal-li obviněný“ se nahrazují slovy „nepožádal-li ten, komu byla zajištěna,“.
52. V § 81 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Podle odstavců 1 až 4 se postupuje přiměřeně také tehdy, byla-li zajištěna věc neznámé osobě nebo jestliže osoba, které byla věc zajištěna, zemřela, byla prohlášena za mrtvou nebo za nezvěstnou nebo zanikla, není známa osoba, jíž by věc mohla být vydána, a takové věci již není k dalšímu řízení třeba.“.

53. V § 81a se slova „peněžních prostředků na účtu, zaknihovaných cenných papírů, nemovitosti a jiných nehmotných věcí, které byly zajištěny podle § 79a až 79e“

nahrazují slovy „nemovitých věcí a nehmotných věcí, které byly zajištěny podle § 79a“ a slova „podle § 79f“ se nahrazují slovy „podle § 79g“.

54. V § 85 odst. 3 se slova „v § 79 odst. 5“ nahrazují slovy „v § 78 odst. 5“.
55. V § 130 odst. 2 se slova „zákonného zástupce“ nahrazují slovem „opatrovníka“.
56. V § 130 odst. 3 se za slova „zákonného zástupce“ vkládají slova „nebo opatrovníka“ a za slova „zákonnému zástupci“ se vkládají slova „nebo opatrovníku“.
57. V § 137 odst. 2 větě druhé se slova „zbavenou způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena,“ nahrazují slovy „, která není plně svéprávná nebo jejíž svéprávnost je omezena a“.
58. V § 137 odst. 2 se na konci textu věty druhé doplňují slova „nebo opatrovníku“.
59. V § 137 odst. 3 větě první se slova „který je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům je omezena“ nahrazují slovy „jehož svéprávnost je omezena“ a slova „zákonnému zástupci“ se nahrazují slovem „opatrovníku“.
60. V § 137 odst. 3 větě druhé se slova „způsobilost k právním úkonům“ nahrazují slovem „svéprávnost“.
61. V § 143 odst. 1, § 248 odst. 2 a v § 265e odst. 2 se slova „zákonnému zástupci“ nahrazují slovem „opatrovníku“.
62. V § 144 odst. 3, § 250 odst. 3 a v § 280 odst. 4 se slova „zákonným zástupcem“ nahrazují slovem „opatrovníkem“.
63. V § 146a odst. 1 písmeno c) zní:
„c) zajistil věc, o níž nasvědčují zjištěné skutečnosti tomu, že je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, rozhodl o omezení takového zajištění nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění,“.
CELEX: 32014L0042
64. V § 146a odst. 1 se písmena d) až f) zrušují.
Dosavadní písmena g) až l) se označují jako písmena d) až i).
65. V § 146a odst. 1 písm. d) se text „(§ 79f)“ zrušuje.

66. V § 146a odst. 1 písm. e) se text „(§ 79g)“ zrušuje.
67. V § 146a odst. 1 písm. f) se text „(§ 47 a § 48 odst. 2 až 4)“ zrušuje.
68. V § 146a odst. 1 písm. g) se text „(§ 344a, 344b, 347 a 349)“ zrušuje.
69. V § 146a odst. 1 se za písmeno g) vkládá nové písmeno h), které zní:

„h) zajistil majetek pro účely výkonu zabrání části majetku, rozhodl o omezení takového zajištění, nepovolil provedení úkonu týkajícího se zajištěného majetku, anebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění.“.

CELEX: 32014L0042

Dosavadní písmena h) a i) se označují jako písmena i) a j).

70. V § 146a odst. 2 se slova „podle § 66 odst. 1, § 79a odst. 1, § 79b, § 79c odst. 2, 3 a 5, § 79d odst. 1 a 7, § 79e odst. 1, 2 a 8, § 79f odst. 2 nebo § 79g“ nahrazují slovy „kterým rozhodl o uložení pořádkové pokuty, změnil důvod zajištění věci, zajistil věc, o níž nasvědčují zjištěné skutečnosti tomu, že je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, rozhodl o omezení takového zajištění nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění, zajistil náhradní hodnotu, rozhodl o omezení zajištění náhradní hodnoty, nepovolil provedení úkonu týkajícího se zajištěné náhradní hodnoty nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění.“.

CELEX: 32014L0042

71. V § 158 odst. 5 a v § 233 odst. 1 se za slova „zákonného zástupce“ vkládají slova „nebo opatrovníka“.
72. V § 163a odst. 1 písm. b) se slova „byl zbaven způsobilosti k právním úkonům, nebo pro kterou byla jeho způsobilost k právním úkonům“ nahrazují slovy „byla jeho svéprávnost“.
73. V § 173 odst. 2 se za větu první vkládá věta „Zajištění věcí důležitých pro trestní řízení trvá i během přerušení trestního stíhání.“.
- CELEX: 32014L0042
74. V § 178 odst. 1 se slova „ochranné léčení nebo zabezpečovací detenci nebo ochrannou výchovu anebo zabrání věci“ nahrazují slovy „některé z ochranných opatření“.

75. V § 196 odst. 1 větě první se slova „zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena“ nahrazují slovy „omezen ve svéprávnosti“ a slova „zákonnému zástupci“ se nahrazují slovem „opatrovníku“.
76. V § 196 odst. 1 větě třetí a v § 230 odst. 3 se za slovo „věci“ vkládají slova „nebo části majetku“.
77. Nadpis nad označením § 239 zní:
„Ochranné opatření“.
78. V § 239 odst. 1 se slova „lечение, o zabezpečovací detenci nebo o zabrání věci“ nahrazují slovem „opatření“.
79. V § 239 odst. 2 se slova „lечение, o zabezpečovací detenci a o zabrání věci“ nahrazují slovem „opatření“.
80. V § 239a se doplňuje odstavce 4, který zní:

„(4) Obdobně podle odstavců 1 až 3 se postupuje i v řízení o zabrání části majetku.“.
81. V § 246 odst. 1 se na konci textu písmene c) doplňují slova „nebo zabrání části majetku“.
CELEX: 32014L0042
82. V § 247 odst. 2 větě třetí a v § 265d odst. 2 větě páté se slova „zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena“ nahrazují slovy „omezen ve svéprávnosti“ a slova „zákonný zástupce“ se nahrazují slovem „opatrovník“.
83. V § 257 odst. 2 se slovo „i)“ nahrazuje slovem „k)“.
84. V § 278 se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Obnova řízení, které skončilo pravomocným usnesením soudu o zastavení trestního stíhání pro nepřípustnost z důvodů uvedených v § 11 odst. 1 písm. f) nebo g), se povolí, změní-li se zdravotní stav obžalovaného tak, že odpadnou důvody bránící jeho stíhání.“.
85. V § 278 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Obnova řízení, které skončilo pravomocným usnesením státního zástupce o zastavení trestního stíhání pro nepřípustnost z důvodů uvedených v § 11 odst. 1 písm. f) nebo g), se povolí, změní-li se zdravotní stav obviněného tak, že odpadnou důvody bránící jeho stíhání.“.

86. V § 308 odst. 3 se slovo „f)“ nahrazuje slovem „h“.

87. V § 314e odst. 6 písm. a) se slova „která je zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je“ nahrazují slovy „jejíž svéprávnost je“.

88. V části třetí hlavě dvacáté první nadpis oddílu sedmého zní:

„Výkon ochranného opatření“.

89. Za § 358 se vkládají nové § 358a a 358b, které včetně nadpisů znějí:

„§ 358a

Výkon zabrání části majetku

Na výkon zabrání části majetku se přiměřeně použijí § 345 a 346.

§ 358b

Zajištění výkonu zabrání části majetku

(1) Je-li obviněný stíhán pro trestný čin, za který je třeba vzhledem k povaze a závažnosti trestného činu a poměrům obviněného očekávat uložení zabrání části majetku, může soud a v přípravném řízení státní zástupce zajistit věci obviněného nebo jiné osoby, nasvědčující-li zjištěné skutečnosti tomu, že jsou splněny podmínky pro jejich zabrání podle § 102a trestního zákoníku.

(2) K zajištění nelze užít majetek, který je podle zvláštního právního předpisu vyloučen z výkonu rozhodnutí o zajištění.

(3) Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost.

(4) Na rozhodování o zajištění výkonu zabrání části majetku a postup při zajištění se jinak použijí § 47 odst. 4 až 6 a § 47 odst. 8 obdobně. Na rozhodování o zrušení nebo omezení zajištění a na povolení provedení úkonu se zajištěným majetkem se obdobně použije § 344b.“.

CELEX: 32014L0042

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Čl. IV

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 229/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 501/2001 Sb., zákona č. 202/2002 Sb., zákona č. 280/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákona č. 88/2003 Sb., zákona č. 354/2003 Sb., zákona č. 480/2003 Sb., zákona č. 41/2004 Sb., zákona č. 218/2004 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 359/2005 Sb., zákona č. 22/2006 Sb., zákona č. 140/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 139/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 457/2008 Sb., zákona č. 153/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 457/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 239/2012 Sb., zákona č. 407/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 311/2013 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 16 odst. 2 se slova „trest propadnutí majetku,²⁹⁾ věci a prostředky, u nichž mohou vzniknout pochybnosti, zda je jich nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený povinen pečovat,³⁰⁾ a jsou-li předpoklady, že by mohla být podána žádost o jejich vynětí,³¹⁾ příslušná organizační složka (§ 11) provádějící trest propadnutí majetku naloží s těmito věcmi a prostředky až po uplynutí 3 měsíců ode dne, kdy rozsudek nabyt právní moci“ nahrazují slovy „trest propadnutí majetku nebo ochranné opatření zabrání části majetku²⁹⁾, věci a prostředky, u nichž mohou vzniknout pochybnosti, zda je jich nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo jiné osoby, jejíž část majetku byla zabráná, nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený nebo tato osoba povinna pečovat²⁹⁾, a jsou-li předpoklady, že by mohla být podána žádost o jejich vynětí³⁰⁾, příslušná organizační složka (§ 11) provádějící trest propadnutí majetku nebo ochranné opatření zabrání části majetku naloží s těmito věcmi a prostředky až po uplynutí 3 měsíců ode dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci“.

CELEX: 32014L0042

Poznámky pod čarou č. 29 a 30 znějí:

²⁹⁾ § 66 a 102a trestního zákoníku.

³⁰⁾ § 346 odst. 1 a § 358a trestního řádu.“.

Poznámka pod čarou č. 31 se zrušuje.

2. V § 16 odst. 4 větě první se za slova „zabrání věci“ vkládají slova „, ochranné opatření zabrání části majetku“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o soudnictví ve věcech mládeže

Čl. V

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění zákona č. 383/2005 Sb., zákona č. 253/2006 Sb., zákona č. 345/2007 Sb., zákona

č. 129/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 301/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 459/2011 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 77/2015 Sb., zákona č. 86/2015 Sb. a zákona č. ../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 11 odst. 2 větě první, v § 20 odst. 2 větě první a v § 20 odst. 3 se za slovo „zástupci“ vkládá slovo „, opatrovníku“.
2. V § 11 odst. 2 větě druhé a v § 20 odst. 2 větě druhé se za slovo „zástupce“ vkládá slovo „, opatrovník“.
3. V § 20 odst. 1 se za slovo „zástupce“ vkládají slova „nebo opatrovníka“.
4. V § 21 odst. 1 se za slovo „věci⁹⁾“ vkládají slova „, zabrání části majetku³⁷⁾“.

Poznámka pod čarou č. 37 zní:

„³⁷⁾ § 102a trestního zákoníku.“.

CELEX: 32014L0042

5. V § 21 odst. 2 se slova „a zabrání věci“ nahrazují slovy „, zabrání věci a zabrání části majetku“.

CELEX: 32014L0042

6. V nadpisu § 43 se za slovo „zástupce“ vkládají slova „nebo opatrovník“.
7. V § 43 odst. 1 se za slova „Zákonný zástupce“ a za slova „zákonný zástupce“ vkládají slova „nebo opatrovník“.
8. V § 43 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého má také právo klást vyslýchaným osobám otázky, nahlížet do spisů, s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů svědka podle § 55 odst. 2 trestního řádu, činit si z nich výpisky a poznámky a pořizovat si na své náklady kopie spisů a jejich částí.“.
9. V § 43 odstavec 2 zní:

„(2) V případě, že je nebezpečí z prodlení a zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého nemůže vykonávat svá práva uvedená v odstavci 1 nebo nebyl-li opatrovník ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce ustanoví k výkonu těchto práv mladistvému opatrovníka. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Nelze jím ustanovit osobu,

u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy mladistvého. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též mladistvému. Proti usnesení o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.“.

CELEX: 32014L0042

10. V § 44 odst. 2 větě první se za slovo „zástupce“ vkládají slova „nebo opatrovník“.
11. V § 44 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Obhájce mladistvého, který není plně svéprávný, může vykonávat práva uvedená v § 41 odst. 2 a 3 i proti vůli mladistvého.“.
12. V § 46 odst. 2 a v § 60 se za slovo „zástupce“ vkládají slova „nebo opatrovníka“.
13. V § 54 odst. 1 větě první se za slova „obhájce, zákonní zástupci“ vkládá slovo „, opatrovník“ a za slova „zmocněnec, zákonní zástupci“ se vkládají slova „a opatrovníci“.
14. V § 64 se na začátek odstavce 2 vkládá věta „Předseda senátu dá opis obžaloby doručit také zákonnému zástupci nebo opatrovníku mladistvého.“.
15. V § 64 odst. 2 větě druhé se za slovo „též“ vkládají slova „zákonného zástupce nebo opatrovníka a“.
16. V § 67 odst. 1 se za slovo „též“ vkládají slova „zákonnému zástupci nebo opatrovníku mladistvého,“.
17. V § 67 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Oznamuje-li se mladistvému, který není plně svéprávný, usnesení, proti němuž má právo podat stížnost, je třeba je oznámit jak jemu, tak i jeho obhájci a jeho zákonnému zástupci nebo opatrovníku.“.
18. V § 72 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Odvolání a dovolání ve prospěch mladistvého, který není plně svéprávný, může podat, a to i proti jeho vůli, též jeho zákonný zástupce nebo opatrovník a jeho obhájce.“.

19. Za § 72 se vkládá nový § 72a, který včetně nadpisu zní:

„§ 72a

Lhůta pro podání opravného prostředku a jeho zpětvzetí

(1) Lhůta pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí, které se doručuje nebo oznamuje jak mladistvému, tak i jeho obhájci nebo zákonnému zástupci nebo opatrovníku, běží od toho doručení nebo oznámení, které bylo provedeno nejpozději.

(2) Stížnost proti usnesení nebo odvolání proti rozsudku podané ve prospěch mladistvého jinou oprávněnou osobou nebo za mladistvého obhájcem nebo zákonným zástupcem anebo opatrovníkem, mohou být vzaty zpět jen s výslovným souhlasem mladistvého. Státní zástupce však může vzít takový opravný prostředek zpět i bez souhlasu mladistvého; v tomto případě běží mladistvému nová lhůta k podání opravného prostředku od vyrozumění, že opravný prostředek byl vzat zpět.

(3) Návrh na povolení obnovy řízení podaný ve prospěch mladistvého jinou oprávněnou osobou nebo za mladistvého obhájcem nebo zákonným zástupcem anebo opatrovníkem může být vzat zpět jen s výslovným souhlasem mladistvého; to neplatí, pokud takový návrh podal státní zástupce nebo byl-li takový návrh podán oprávněnou osobou po smrti mladistvého.“.

20. V § 88a odst. 3 písm. c) se za slovo „věci“ vkládají slova „nebo ochranné opatření zabrání části majetku“.

CELEX: 32006F0783

21. V § 91 odst. 1 se za slova „zákonní zástupci“ vkládají slova „nebo opatrovník“.

22. V § 95a odst. 1 větě třetí se slova „rodičů nebo jiného zákonného zástupce“ nahrazují slovy „zákonného zástupce nebo opatrovníka“.

23. V § 95a odst. 3 a § 95a odst. 4 větě druhé se za slovo „zástupce“ vkládají slova „nebo opatrovníka“.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení

Čl. VI

Zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 253/2006 Sb., zákona č. 218/2009 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 193/2012 Sb. a zákona č. 86/2015 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 1 se za slovo „trestu“ vkládají slova „výkonu ochranného opatření zabrání části majetku“.

2. V § 1 se na konci textu odstavce 3 doplňují slova „, nejde-li o věc, o jejímž prodeji bylo rozhodnuto podle § 80 trestního řádu“.
3. V § 1 odst. 5 větě první se za slovo „věci“ vkládají slova „, návrhu na zabránění části majetku“.
4. V § 2 se na konci odstavce 1 doplňují věty „Rozhodnutí o zajištění doručí orgánu nebo osobě, které jsou příslušné k provedení zajištění, a poté, co orgán nebo osoba provedou zajištění, i osobě, již byla věc zajištěna. Současně soud orgán nebo osobu příslušnou k provedení zajištění vyzve, aby, pokud zjistí, že se s majetkem, který byl zajištěn, nakládá tak, že hrozí zmaření nebo ztížení účelu zajištění, mu tuto skutečnost neprodleně oznámily.“.

CELEX: 32014L0042

5. V § 2 odst. 2 větě druhé se za slovo „právo“ vkládají slova „,a nejde-li o pohledávku na účtu vůči bance nebo jinému subjektu oprávněnému vést účet pro jiného“.
6. V § 2 odst. 3 se věta první nahrazuje větou „Považuje-li to soud, který rozhodl o zajištění, za potřebné pro dosažení účelu zajištění, vyrozumí o zajištění také jiné orgány a osoby, které mají na základě jiných právních předpisů uloženou evidenční, dohledovou nebo jinou povinnost ve vztahu k zajištěnému majetku nebo jeho vlastníku anebo držiteli, a zároveň je vyzve k tomu, aby mu, pokud zjistí, že je se zajištěným majetkem nakládáno tak, že hrozí zmaření účelu jeho zajištění, tuto skutečnost neprodleně oznámily; tyto orgány a osoby jsou povinny takové výzvě vyhovět.“.
7. V § 2 odst. 3 se za větu první vkládá věta „Soud, který rozhodl o zajištění podílu v obchodní korporaci, o této skutečnosti vyrozumí po právní moci takového rozhodnutí také obchodní korporaci.“.
8. V § 2 odst. 3 větě třetí se slovo „nemovitosti“ nahrazuje slovy „nemovité věci“ a slovo „nemovitostí“ se nahrazuje slovy „nemovitou věcí“.
9. V § 2 odst. 4 se za slova „takový zápis“ vkládají slova „na základě právního jednání osoby, již byl majetek zajištěn,“ a slova „; v případě zápisu práva k zajištěné nemovitosti do katastru nemovitostí podle katastrálního zákona se tento souhlas vyžaduje pouze v případě, že je zápis prováděn na základě právního jednání, kterým obviněný nakládá s nemovitostí“ se zrušují.

10. § 5 a 6 včetně nadpisů znějí:

„§ 5

Zjišťování movitých věcí

(1) Soud je oprávněn ke zjištění movitých věcí pro účely výkonu rozhodnutí o zajištění nařídít osobní prohlídku obviněného a prohlídku bytu nebo jiných prostor sloužících k bydlení nebo prostor k nim náležejících (dále jen „obydlí“) a jiných prostor

a pozemků, kde lze předpokládat, že má obviněný svůj majetek; tyto prohlídky vykoná orgán, který je nařídil, nebo policejní orgán.

(2) K prohlídce může orgán, který prohlídku provádí, přibrat též osoby, jejichž účast při prohlídce je potřebná zejména pro účely náležité identifikace, ocenění a zabezpečení zjištěných movitých věcí.

(3) Ten, kdo provádí prohlídku, sepiše movité věci, jichž se zajištění týká, a nejsou-li movité věci zjištěné při prohlídce uvedeny v rozhodnutí o zajištění majetku, sepiše ty z nich, které nejsou podle tohoto zákona ze zajištění vyloučeny. Sepsané movité věci je třeba náležitě vymezit tak, aby nebyly zaměnitelné s jinými.

(4) Pokud není v odstavcích 1 až 3 uvedeno jinak, použijí se na nařízení a výkon prohlídek přiměřeně ustanovení trestního řádu o osobní prohlídce, domovní prohlídce a prohlídce jiných prostor a pozemků.

(5) Pokud má obviněný právo na vydání nebo dodání movitých věcí, odevzdají se tyto věci soudu nebo na jeho pokyn tomu, kdo je pověřen správou zajištěného majetku.

(6) Každý, kdo má u sebe movité věci z majetku obviněného, je poté, co se o rozhodnutí o zajištění majetku dověděl, povinen bezodkladně o tom uvědomit soud nebo toho, kdo byl pověřen správou zajištěného majetku.

§ 6

Nakládání se zjištěnými movitými věcmi

(1) Je-li to zapotřebí pro účely zajištění, věci sepsané podle § 5 se tomu, kdo je má u sebe, odejmou, pokud je na výzvu nevydá; přitom se postupuje obdobně podle § 78 a 79 trestního řádu. Orgán provádějící prohlídku může při posouzení všech rozhodných okolností ponechat movitou věc na místě, kde se nachází, pokud

- a) by odnětí takové věci vedlo k jejímu znehodnocení nebo k znehodnocení věci, s níž je funkčně spojena,
- b) by odnětí takové věci bylo spojeno s nepřiměřenými technickými obtížemi,
- c) jde o věc vyžadující zvláštní péči nebo je péče o ni spojena s nepřiměřenými náklady, nebo
- d) jde o věc nepatrné hodnoty.

(2) Pokud je movitá věc ponechána na místě, kde se nachází, tato skutečnost se spolu s důvodem takového postupu uvede do soupisu a věc se náležitě vymezí tak, aby nebyla zaměnitelná s jinými. Orgán provádějící prohlídku zároveň vydá příkaz k zdržení se nakládání s věcí, v němž věc náležitě a nezaměnitelně vymezí a zakáže, aby s ní bylo jakkoli právně jednáno nebo fakticky nakládáno způsobem, který by vedl k zmaření účelu jejího zajištění, zejména aby byla převedena na jiného, zatížena, poškozena nebo zničena. Zákaz působí vůči všem a je účinný okamžikem vyvěšení příkazu na místě, kde se věc nachází; v tomto smyslu musí příkaz obsahovat poučení, včetně upozornění na následky spojené s porušením zákazu. Právní jednání učiněné v rozporu se zákazem uvedeným v příkazu je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu. Movitá věc ponechaná na místě se označí tak, aby bylo zřejmé, že se na ni vztahuje příkaz k zdržení se nakládání s věcí.

(3) Ponechání movité věci na místě, kde se nachází, nebrání tomu, aby orgán činný v trestním řízení příslušný k rozhodování o takové věci podle trestního řádu následně kdykoli

vyzval k vydání takové věci nebo vydal příkaz k jejímu odnětí, má-li za to, že je to potřebné z hlediska účelu zajištění.

(4) Orgán činný v trestním řízení příslušný k rozhodování o věci vydané nebo odňaté podle trestního řádu může kdykoli rozhodnout, že ji ponechá z důvodů uvedených v odstavci 1 u osoby, již byla zajištěna; při tom postupuje přiměřeně podle odstavce 2. Proti takovému rozhodnutí není stížnost přípustná.

(5) Odstavce 1 a 2 se přiměřeně použijí i na zjištěné stroje nebo jiná upevněná zařízení, která jsou součástí nemovité věci a jsou oddělitelná.“.

CELEX: 32014L0042

11. V nadpisu § 7 se slova „**zaknihovaných cenných papírů**“, zrušují a slova „**a jiných**“ se nahrazují slovy „**v hotovosti a**“.
12. V § 7 odst. 1 větě první se za slova „Zaknihované cenné papíry“ vkládají slova „a investiční nástroje“.
13. V § 7 odst. 1 větě první a větě druhé a v § 7 odst. 5 se za slova „zaknihované cenné papíry“ vkládají slova „a investiční nástroje“.
14. V § 7 odst. 1 větě druhé se za slova „zaknihovaných cenných papírů“ vkládají slova „a investičních nástrojů“.
15. V § 7 odst. 1 se na konci textu věty druhé doplňují slova „a investičními nástroji“.
16. V nadpisu § 8 se slovo „**nemovitostí**“ nahrazuje slovy „**nemovitých věcí**“.
17. V § 8 odst. 1 větě první se slovo „nemovitosti“ nahrazuje slovy „nemovité věci“.
18. V § 8 odst. 1 větě druhé se slovo „nemovitost“ nahrazuje slovy „nemovitou věc“.
19. V § 8 odstavec 2 zní:

„(2) Na základě příkazu k ohledání nemovité věci vydaného soudem a v přípravném řízení soudcem na návrh státního zástupce může soud nebo státní zástupce anebo na základě jejich pokynu policejní orgán provést ohledání nemovité věci a jejího příslušenství za účelem zjištění stavu nemovité věci a posouzení účelnosti jejího zajištění. Orgán činný v trestním řízení provádějící ohledání nemovité věci uvědomí o době a místě ohledání vlastníka nemovité věci nebo osobu, která s ním žije ve společné domácnosti, a dále osobu, o níž je známo, že má k nemovité věci práva. Tyto osoby jsou povinny prohlídku nemovité věci a jejího příslušenství umožnit. Orgán provádějící ohledání k němu může přibrat osoby, jejichž účast při ohledání je potřebná, zejména pro účely ocenění nemovité věci. Je-li při ohledání nemovité věci zjištěna movitá věc anebo stroj nebo jiné upevněné zařízení, které jsou součástí nemovité věci a jsou oddělitelné, u nichž jsou dány důvody pro jejich zajištění,

lze je zajistit ponecháním na místě i bez vydání příkazu k prohlídce obydlí nebo prohlídce jiných prostor a pozemků; přitom se postupuje obdobně podle § 6 odst. 1 až 3.“.

20. V § 8 odst. 3 se věta první zrušuje.
21. V § 8 odst. 3 se slova „tohoto usnesení“ nahrazují slovy „usnesení o zajištění nemovité věci“.
22. V § 10 odst. 1 písm. b) se slova „nebo majiteli“ zrušují.
23. V § 10 odst. 2 se slova „nebo majitel“ zrušují.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Čl. VII

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb. a zákona č.../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 15 se na konci textu odstavce 2 doplňují slova „nebo zabrání části majetku“.
2. V § 15 odst. 3 větě druhé se za slova „peněžitý trest“ vkládají slova „nebo zabrání části majetku“ a za slova „vedle propadnutí“ se vkládají slova „téže části“.
3. V části třetí se v nadpisu hlavy IV slovo „OCHRANNÉ“ nahrazuje slovem „OCHRANNÁ“.
4. Za § 26 se vkládá nový § 26a, který včetně nadpisu zní:

„§ 26a

Zabrání části majetku

Soud může uložit právnické osobě ochranné opatření zabrání části majetku za podmínek stanovených trestním zákoníkem.“.

CELEX: 32014L0042

ČÁST SEDMÁ

Změna zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

Čl. VIII

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění zákona č. 77/2015 Sb., zákona č. 86/2015 Sb. a zákona č.../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 9 odst. 4 písm. f) se za slova „zákonného zástupce,“ vkládá slovo „opatrovníka,“.
2. V § 14 odst. 2 písmeno c) zní:
„c) je-li omezena ve svéprávnosti,“.
3. V § 47 odst. 2 písm. b) se za slovo „majetku“ vkládají slova „, výkonu peněžitého trestu nebo výkonu zabrání části majetku“.
4. V § 226 odst. 1 písm. a) se slova „nebo je výnosem z trestného činu“ nahrazují slovy „(dále jen „nástroj trestné činnosti“) nebo byla získána trestným činem nebo jako odměna za trestný čin, nebo byla, byť jen zčásti, nabyta za věc získanou trestným činem nebo za věc tvořící odměnu za trestný čin, včetně plodů a užitků (dále jen „výnos z trestné činnosti“)“.
CELEX: 32003F0577
5. V § 278 odst. 1 písm. a) se slova „jež byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, anebo byla, byť jen zčásti, nabyta za věc, která byla získána trestným činem nebo za odměnu za něj, anebo je náhradní hodnotou za věc, kterou soud může prohlásit za propadlou nebo zabranou“ nahrazují slovy „která je výnosem z trestné činnosti nebo náhradní hodnotou za výnos z trestné činnosti“.
CELEX: 32006F0783
6. V § 278 odst. 1 písm. b) se slova „byla určena nebo užitá ke spáchání trestného činu“ nahrazují slovy „je nástrojem trestné činnosti“.
CELEX: 32006F0783
7. V § 278 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 25 zní:
„(2) Podle tohoto dílu se postupuje také při uznání a výkonu pravomocného rozhodnutí soudu jiného členského státu vydaného v trestním řízení, kterým bylo uloženo zabrání části majetku²⁵⁾“.

²⁵⁾ Článek 5 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii.“.
CELEX: 32006F0783, 32014L0042
8. V § 292 odst. 1 se na konci textu písmene c) doplňují slova „, nebo bylo uloženo zabrání části majetku“.

CELEX: 32006F0783, 32014L0042

ČÁST OSMÁ

Změna zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení

Čl. IX

Zákon č.../2016 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů, se mění takto:

1. V § 2 odst. 1 úvodní části ustanovení se za slovo „uznáno“ vkládají slova „, za podmínky, že soud o uložení takové sankce rozhodl v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání, do něhož si rozhodnutí o jejím uložení vyhradil podle § 230 odst. 2 nebo 3 trestního řádu“.
2. V § 2 odst. 1 se za písmeno d) vkládá nové písmeno e), které zní:
„e) zabránění části majetku,“.
Dosavadní písmena e) a f) se označují jako písmena f) a g).
3. V § 2 odst. 3 písm. a) a b) se za slovo „sankce“ vkládají slova „nebo ve kterém si soud rozhodnutí o uložení majetkové trestní sankce vyhradil do veřejného zasedání podle § 230 odst. 1 nebo 2 trestního řádu“.
4. V § 2 odst. 3 se na konci textu písmene c) doplňují slova „nebo si soud rozhodnutí o uložení majetkové trestní sankce vyhradil do veřejného zasedání podle § 230 odst. 1 nebo 2 trestního řádu“.
5. V § 8 odst. 2 písm. a) se slovo „a“ zrušuje.
6. V § 8 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje slovem „, a“ a doplňuje se písmeno c), které zní:
„c) skutečnost, že si soud vyhradil rozhodnutí o uložení majetkové trestní sankce do veřejného zasedání.“.
7. V § 12 odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „odsuzujícího rozsudku“ nahrazují slovem „rozhodnutí“.

ČÁST DEVÁTÁ
ÚČINNOST

Čl. X

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2016, s výjimkou části osmé, která nabývá účinnosti dnem 1. května 2017.

CELEX: 32014L0042

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

A. Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace (RIA)

SHRNUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

1. Základní identifikační údaje

Název návrhu zákona: Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: Ministerstvo spravedlnosti	Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozveďte 1. říjen 2016, s výjimkou části osmé, která nabývá účinnosti dnem 1. května 2017
Implementace práva EU: Ano - uveďte termín stanovený pro implementaci: 4. 10. 2016 - uveďte, zda jde návrh nad rámec požadavků stanovených předpisem EU?: Ano.	
2. Cíl návrhu zákona Hlavním cílem navrhované právní úpravy je zajistit implementaci směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii.	
3. Agregované dopady návrhu zákona	
3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ne	
3.2 Dopady na podnikatelské subjekty: Ano Navrhovaná právní úprava může mít dopady na podnikatelské prostředí, pokud jde o navržené doplnění trestních sankcí umožňujících odčerpání majetku pravděpodobně nelegálního původu, vzhledem k tomu, že však účelem takové sankce je odčerpání nelegálního prospěchu, jde o úpravu, která je ve veřejném zájmu a slouží k ochraně společnosti před dalším páčáním trestné činnosti a zlepšuje i kvalitu podnikatelského prostředí.	
3.3 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje) Ne	
3.4 Sociální dopady: Ano Navrhovaná právní úprava má dopady na majetkovou sféru osoby, již bude uložena nová trestní sankce umožňující odčerpání majetku pravděpodobně nelegálního původu, vzhledem k tomu, že však účelem takové sankce je odčerpání nelegálního prospěchu, jde o úpravu, která je ve veřejném zájmu a slouží k ochraně společnosti před dalším páčáním trestné činnosti, přičemž reaguje na spáchání trestného činu.	
3.5 Dopady na životní prostředí: Ne	

1. Důvod předložení a cíle

1.1. Název

Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

1.2. Definice problému

Hlavním cílem navrhované právní úpravy je zajistit implementaci směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii (dále jen „směrnice“). Implementační lhůta je stanovena do 4. 10. 2016. Směrnice neobsahuje žádná přechodná ustanovení.

Směrnice navazuje na předchozí rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci, jehož text doplňuje

a zpřesňuje v návaznosti na zkušenosti členských států s aplikací uvedeného rámcového rozhodnutí a prohlubuje harmonizaci národních úprav za účelem odstranění překážek bránících efektivní mezinárodní spolupráci.

Směrnice se zaměřuje na oblast zajištění a odčerpání majetku v trestním řízení a zdůrazňuje význam účinného odčerpání nástrojů a výnosů z trestné činnosti jako jednoho z efektivních nástrojů boje s organizovaným zločinem. Úprava odčerpávání nástrojů a výnosů pachateli trestné činnosti, jakož i náhradních hodnot za ně, je obsažena v článku 4 směrnice. Oproti úpravě obsažené v rámcovém rozhodnutí směrnice požaduje, aby bylo možné odčerpat nástroje a výnosy z trestné činnosti i v případě, kdy bylo zahájeno trestní řízení ohledně trestného činu, který může přímo či nepřímo vést k majetkovému prospěchu, a takové řízení by mohlo vést k odsouzení za trestný čin, pokud by podezřelá nebo obviněná osoba byla schopna účasti v řízení, přičemž pokračování trestního řízení brání nemoc nebo útěk této osoby.

Zároveň směrnice oproti předchozímu rámcovému rozhodnutí detailněji upravuje tzv. rozšířené zabavení majetku, kdy uvádí, že pro účinný boj s organizovanou trestnou činností je v některých situacích vhodné, aby v souvislosti s odsouzením určité osoby nebyl odčerpán pouze majetkový prospěch získaný takovým trestným činem, ale aby byl odčerpán i další majetek, který pravděpodobně pochází z trestné činnosti.

Konkrétně je rozšířené zabavení majetku upraveno v článku 5 směrnice. Podle tohoto článku jsou členské státy EU povinny přijmout nezbytná opatření umožňující úplné nebo částečné zabavení majetku náležejícího osobě odsouzené za trestný čin, který může přímo či nepřímo vést k majetkovému prospěchu, pokud soud na základě okolností případu, včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů, jako například že hodnota tohoto majetku je neúměrná zákonnému příjmu odsouzené osoby, má za to, že daný majetek pochází z trestné činnosti. Nezavádí se úplný civilní standard dokazování, důkazní břemeno se zcela nepřenáší na povinnou osobu, ale nejde ani o trestní standard dokazování (nade vší pochybnost – *beyond all reasonable doubt*), jde o cosi mezi – orgán činný v trestním řízení musí předložit konkrétní důkazy a uvést skutečnosti odůvodňující závěr, že majetek pochází pravděpodobně z trestné činnosti, dotčená osoba pak může uvádět důkazy pro opačné tvrzení.

Členské státy mají povinnost zavést rozšířené zabavovací pravomoci **alespoň** u korupčních trestných činů, trestného činu účasti na zločinném spolčení, trestných činů spojených s dětskou pornografií a trestných činů spojených s počítačovou kriminalitou vymezených v příslušných právních nástrojích a u trestných činů uvedených v článku 3 směrnice (pokud je v právních nástrojích uvedených v článku 3 stanovena horní hranice trestní sazby nejméně 4 roky, nebo v případě, že příslušný právní nástroj žádnou hranici trestní sazby nestanoví, pokud jsou v něm uvedené trestné činy postižitelné podle vnitrostátního práva členského státu trestní sazbou s horní hranicí nejméně 4 roky). Jde přitom o minimální rozsah použitelnosti tzv. rozšířeného zabavení majetku, aby byl splněn právní základ pro úpravu na úrovni Evropské unie, členské státy EU jsou nicméně vyzývány k tomu, aby zvážily přijetí širší právní úpravy.

V článku 6 směrnice je upraven minimální standard pro odčerpávání nástrojů a výnosů z trestné činnosti, jakož i náhradních hodnot za ně, třetím osobám.

¹ Pozn. V českém překladu se chybně používá spojení „ve vlastnictví osoby“, což plně neodpovídá anglickému znění („*belonging to a person*“).

Článek 7 upravuje v minimálním rozsahu zajišťovací opatření a článek 8 upravuje minimální právní záruky v souvislosti se zajištěním a odčerpáním majetku v trestním řízení.

Článek 9 směrnice požaduje, aby členské státy EU přijaly nezbytná opatření umožňující určit a vysledovat majetek, který má být zajištěn a zabaven, a to i po pravomocném odsouzení za trestný čin nebo v návaznosti na řízení podle čl. 4 odst. 2 směrnice, a k zajištění účinného výkonu příkazu k zabavení majetku, pokud již byl takový příkaz vydán.

Článek 10 se zabývá správou zajištěného majetku a nakládáním s majetkem, který je v trestním řízení odčerpán, přičemž výslovně požaduje, aby bylo možné zajištěný majetek prodat v případě, kdy je to zapotřebí, a v článku 11 jsou upraveny požadavky na minimální rozsah statistických údajů, které mají členské státy sledovat v souvislosti se směrnicí.

1.3. Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Problematicku odčerpávání majetku lze v rámci trestního řízení rozdělit na dvě fáze. První je fáze zajišťovací, jejímž účelem je identifikovat a zajistit věci, o nichž je podezření, že jsou nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti (případně náhradní hodnotou za ně), ve druhé fázi jsou takové věci definitivně odčerpány pachateli nebo při splnění zákonných podmínek i jiné osobě prostřednictvím příslušných majetkových sankcí na základě pravomocného rozhodnutí soudu.

V trestním řádu jsou upraveny následující trestněprávní instituty umožňující zajistit věci, o kterých je podezření, že byly určeny nebo užity ke spáchání trestné činnosti nebo jsou výnosem z trestné činnosti, příp. náhradní hodnotou za ně:

- **Vydání a odnětí věci (§ 78 a § 79 tr. ř.),**
- **Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky nebo u jiné finanční instituce (§ 79a a § 79b tr. ř.),**
- **Zajištění zaknihovaných cenných papírů (§ 79c tr. ř.),**
- **Zajištění nemovitosti (§ 79d tr. ř.),**
- **Zajištění nehmotné věci (§ 79e tr. ř.),**
- **Zajištění náhradní hodnoty (§ 79f tr. ř.).**

Uvedené instituty slouží k zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti, jakož i náhradní hodnoty za ně, přičemž k zajištění postačí podezření, že jde o nástroje nebo výnosy z trestné činnosti. Definice výnosu není v trestních předpisech výslovně uvedena, nicméně podle ustáleného výkladu se výnosem v trestním právu rozumí nejen věci, které byly získány trestným činem, ale i věci, které byly nabyty, byť jen zčásti, za takové věci nebo za věci tvořící odměnu za trestný čin. Podle těchto ustanovení lze zajišťovat jak věci náležející obviněnému, tak i jiným osobám.

Zajištění věcí podle § 78 a 79 tr. ř. se děje na základě výzvy soudu a v přípravném řízení státního zástupce nebo policejního orgánu k vydání věci důležité pro trestní řízení; nesplní-li dotčená osoba tuto povinnost, může jí být věc odňata na základě příkazu k odnětí věci, proti němuž není přípustný opravný prostředek. Vzhledem k tomu, že uvedené ustanovení slouží zejména k zajištění důkazů pro účely trestního řízení, **nesplňuje všechny požadavky článku 8 směrnice, pokud jde o zajištění právní ochrany osoby, jíž byla movitá věc zajištěna, zejména pokud jde o formu zajištění a dostupnost opravných prostředků.**

O zajištění věcí podle § 79a tr. ř. až § 79f tr. ř. se rozhoduje formou usnesení, proti němuž je přípustná stížnost bez odkladného účinku. O zajištění rozhoduje předseda senátu

a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán se souhlasem státního zástupce. V případě nebezpečí z prodlení je v přípravném řízení možné věc zajistit i bez souhlasu státního zástupce, jeho následný souhlas si musí policejní orgán vyžádat do 48 hodin, jinak zajištění ztrácí účinnost. Osoba, již byla věc zajištěna, se může domáhat zrušení nebo omezení zajištění.

Kromě zajišťovacího institutu sloužícího k zajištění majetkových nároků poškozeného (§ 47 až 49 tr. ř.), jehož se navržená úprava nedotýká, obsahuje trestní řád ještě **zajišťovací instituty sloužící k zajištění výkonu majetkových trestů, konkrétně k zajištění výkonu peněžitého trestu (§ 344a a 344b tr. ř.) a k zajištění výkonu trestu propadnutí majetku (§ 347 až 349 tr. ř.)**. O zajištění pro tyto účely lze rozhodnout po zahájení trestního stíhání, lze-li očekávat uložení daného typu trestu. O zajištění rozhoduje v přípravném řízení státní zástupce a v řízení před soudem soud.

Podstata zajištění spočívá v zákazu jednání v neprospěch zajištěné věci, tj. zejména jejího převodu či zatížení; v případě hmotných věcí pak i v zákazu jejich znehodnocení nebo zničení. Je dána možnost omezit také výkon dalších práv souvisejících se zajištěnou věcí, je-li to zapotřebí pro účely zajištění (např. u zajištěného podílu v obchodní korporaci lze zajistit i nemajetková práva spojená s podílem, zejména hlasovací právo).

Druhou fází je samotné odčerpání majetku. Trestem a ochranným opatřením, s jejichž využitím je zejména možné odčerpat nástroje a výnosy z trestné činnosti, jakož i náhradní hodnoty za ně, jsou:

Trest propadnutí věci podle § 70 tr. zák., podle kterého lze nechat propadnout věc, která byla určena nebo užita ke spáchání trestného činu, anebo věc, kterou pachatel nabyt za věc získanou trestným činem nebo za odměnu za trestný čin, pokud nejde o zcela zjevný nepoměr hodnot takových věcí. Obligatorně propadá věc, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj – tj. přímý výnos z trestné činnosti.

Uvedený trest lze uložit ve vztahu k věci, která náleží pachateli, podle definice v § 135 tr. zák. se „*věcí náležející pachateli*“ nerozumí pouze věc ve vlastnictví pachatele, ale i věc, kterou má fakticky u sebe a nakládá s ní jako její vlastník, aniž je oprávněný vlastník nebo držitel takové věci znám, což umožňuje nechat propadnout právě věci, které pocházejí z trestné činnosti a které pachatel nenabyt do vlastnictví.

Ustanovení § 71 tr. zák. upravuje **propadnutí náhradní hodnoty**. Podle této úpravy může soud uložit pachateli propadnutí náhradní hodnoty až do výše hodnoty zmařené věci v případě, že pachatel věc, kterou soud mohl prohlásit za propadlou podle § 70 tr. zák., před uložením trestu propadnutí věci zničí, poškodí, zcizí, učiní neupotřebitelnou nebo zužitkuje, zejména spotřebuje, anebo jestliže jinak propadnutí takové věci zmaří.

Z ochranných opatření upravených trestním zákoníkem lze využít k odčerpání věci náležejících pachateli nebo třetím osobám **zabrání věci** podle § 101 tr. zák., které umožňuje odčerpávat nástroje nebo výnosy z trestné činnosti, které náleží pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit, nebo od jehož potrestání soud upustil, anebo pokud jejich zabrání vyžaduje bezpečnost lidí nebo majetku nebo jiný obdobný obecný zájem anebo hrozí nebezpečí, že budou sloužit ke spáchání zločinu – v tomto případě mohou být zabráněny pachateli i jiné osobě. Dále se umožňuje zabrat jiné osobě než pachateli věc, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, anebo věc, která byla nabyta za věc získanou trestným činem nebo za odměnu za trestný čin, pokud nejde o zcela zjevný nepoměr hodnot takových věcí.

Podle judikatorního výkladu je zabránění věci pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit, možné pouze v případě, že jde o trestně odpovědnou osobu, která je způsobilá být pachatelem trestného činu, naplnila všechny znaky trestného činu, a kterou nelze stíhat z jiných důvodů, než je nedostatek trestní odpovědnosti.

V § 102 tr. zák. je upraveno **zabránění náhradní hodnoty**. Podle této úpravy může soud uložit tomu, komu náleží věc, která by mohla být zabráněna podle § 101 tr. zák., zabránění náhradní hodnoty až do výše hodnoty zmařené věci v případě, že ten, komu by taková věc mohla být zabráněna, ji před zabráněním zničí, poškodí, zcizí, učiní neupotřebitelnou nebo zužitkuje, zejména spotřebuje, anebo jestliže jinak zabránění takové věci zmaří.

Propadlá nebo zabráněná věc a náhradní hodnota připadá státu, přičemž nároky třetích osob k věcem, které stát nabyl, lze uplatnit podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů (§ 16).

Jiný majetek pachatele lze odčerpat prostřednictvím peněžitého trestu (§ 67 až 69 tr. zák.) a trestu propadnutí majetku (§ 66 tr. zák.).

Ke dni 1. 1. 2004 nabyl účinnosti zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, který odstranil předchozí nedostatky týkající se správy zajištěného majetku, kterou podle předchozí právní úpravy byly nuceny provádět přímo orgány činné v trestním řízení, jež k plnění takového úkolu nejsou náležitě vybaveny ani personálně, ani materiálně. Podle tohoto zákona může orgán činný v trestním řízení vykonávat správu zajištěného majetku sám, je-li schopen ji zajistit, nebo může správou pověřit podle povahy zajištěného majetku buď Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, nebo soudního exekutora, tyto subjekty pak mohou za úplatu pověřit správou i jiný dostatečně odborně způsobilý subjekt, pokud nejsou schopny efektivně zajistit správu samy. Speciálně se pak upravuje způsob výkonu správy podílu v obchodních korporacích.

Tento zákon jako jedno z opatření v rámci správy zajištěného majetku upravuje možnost jeho prodeje se souhlasem toho, komu byl zajištěn; bez takového souhlasu lze rozhodnout o prodeji zajištěného majetku, lze-li důvodně předpokládat, že takový majetek

- podlehne rychlé zkáze nebo jiné těžko odvratitelné škodě,
- bude rychle ztrácet na tržní hodnotě (zejména motorová vozidla a elektrozařízení),
- s výkonem správy budou spojeny nepřiměřené náklady, nebo
- výkon správy bude vyžadovat zvláštní podmínky nakládání nebo zvláštní odbornou způsobilost, které lze zajistit jen s nepřiměřenými obtížemi.

Současné trestní předpisy plně neumožňují tzv. rozšířené zabavení majetku ve smyslu článku 5 směrnice.

1.4. Identifikace dotčených subjektů

policejní orgány

státní zastupitelství

soudy

správci daně z příjmů

obviněný (podezřelý)

zúčastněná osoba

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

1.5. Popis cílového stavu

Cílem návrhu zákona je zajistit plnou implementaci směrnice a umožnit tak efektivní vnitrostátní zajištění a odčerpání nástrojů a výnosů z trestné činnosti (včetně pravděpodobných výnosů) v souladu se zásadou, že zločin se nesmí vyplácet, jakož i účinnou justiční spolupráci s jinými členskými státy EU v této oblasti.

Řadu požadavků obsažených ve směrnici splňují již stávající trestněprávní předpisy, nicméně za účelem zajištění plné implementace směrnice je třeba jejich zásadnější změna, zejména pokud jde o odčerpání nástrojů a výnosů v případě nemoci pachatele trestné činnosti (čl. 4 odst. 2 směrnice), o rozšířené zabavení majetku (čl. 5 směrnice) a o dodržení požadovaných právních záruk v případě zajištění movitých věcí (čl. 8 směrnice).

1.6. Zhodnocení rizika

V případě nezpracování požadavků vyplývajících ze směrnice v implementační lhůtě České republiky hrozí řízení o porušení smlouvy podle článku 258 a násl. Smlouvy o fungování Evropské unie, a to včetně případného uložení sankcí.

2. Návrh variant řešení a vyhodnocení jejich nákladů a přínosů

Nejvýznamnější koncepční změnou spojenou s implementací směrnice je úprava tzv. rozšířeného zabavení majetku ve smyslu článku 5 směrnice, jinak se jedná o dílčí, byť svou povahou podstatné, změny a doplnění stávajících trestněprávních předpisů.

Jak již bylo uvedeno, podle tohoto článku jsou členské státy EU povinny přijmout nezbytná opatření umožňující úplné nebo částečné zabavení majetku náležejícího osobě odsouzené za trestný čin, který může přímo či nepřímo vést k majetkovému prospěchu, pokud soud na základě okolností případu, včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů, jako například že hodnota tohoto majetku je neúměrná zákonnému příjmu odsouzené osoby, má za to, že daný majetek pochází z trestné činnosti. V souvislosti s implementací tohoto článku bylo řešeno zejména, do jakých právních předpisů má být tento článek implementován, což souvisí i s otázkou, zda půjde o samostatné řízení zcela nezávislé na trestním řízení, nebo zda půjde o řízení bezprostředně s trestním řízením související nebo přímo o součást trestního řízení, jakým způsobem se tento požadavek do zvoleného právního předpisu promítne – tj. formou jaké sankce, okruh trestných činů, kterých se bude rozšířené zabavení majetku týkat, okruh osob, vůči nimž bude uplatněno a vymezení nepoměru mezi celkovým majetkem pachatele a jeho zákonnými příjmy.

2.1. Povaha právního předpisu, který bude upravovat rozšířené zabavení majetku

Varianty:

Varianta 1

Rozšířené zabavení majetku bude upraveno v trestněprávních předpisech, přičemž je bude ukládat na návrh státního zástupce trestní soud.

Varianta 2

Rozšířené zabavení majetku bude upraveno ve zvláštním trestním zákoně, přičemž je bude ukládat na návrh státního zástupce trestní soud.

Varianta 3

Rozšířené zabavení majetku bude upraveno v samostatném zákoně, přičemž je bude ukládat na návrh státního zástupce civilní soud ve zvláštním řízení.

Vyhodnocení:

Varianta 1

Uvedená varianta má nespornou výhodu v tom, že jednoznačně spadá do působnosti směrnice a umožňuje bezproblémovou justiční spolupráci s jinými členskými státy EU v oblasti rozšířeného zabavení majetku, neboť je zcela zřejmé, že rozšířené zabavení majetku je ukládáno v trestním řízení.

Směrnice upravuje zajištění a odčerpávání majetku v „trestních věcech“, přičemž tento pojem je tradičně vykládán i v návaznosti na mnohostranné úmluvy o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních jako věci, o nichž se vede trestní řízení. Pokud tedy bude rozšířené zabavení majetku upraveno v trestním zákoníku a bude ukládáno v rámci trestního řízení, nevzniknou žádné pochyby o tom, že jiné členské státy EU poskytnou pro takové řízení potřebnou justiční spolupráci. Cílem implementační úpravy přitom je nejen mít bezvadnou úpravu, pokud jde o vnitrostátní aplikaci, ale i pokud jde o její aplikaci na případy s přeshraničním rozměrem, přičemž hlavním cílem směrnice bylo právě zefektivnění mezinárodní spolupráce v této oblasti, kde stávající úprava řádně nefunguje.

Za účelem zvolení takového způsobu implementace, který splní sledované cíle, bylo zjišťováno, jakým způsobem mají rozšířené zabavení majetku upraveno v jiných členských státech, které již tuto úpravu aplikují (jde o právní úpravy před implementací směrnice, takže mohou doznat ještě dílčích změn v návaznosti na její implementaci).

Níže jsou uvedeny zjištěné poznatky o právních úpravách rozšířeného zabavení majetku jiných členských států EU (jde o úpravu existující před implementací článku 5 směrnice, nicméně na implementačním workshopu tyto státy kromě Německa, Slovenska a Francie neavizovaly, že by předpisy zamýšlely nějak podstatněji měnit):

Francie

Francie aplikuje úpravu blízkou se našemu trestu propadnutí majetku. Jde o trest upravený v trestním zákoně, nikoli o opatření, proto není třeba odůvodňovat snížený důkazní standard, který ve vztahu k tomuto trestu není užít. U závažných trestných činů lze podle tohoto trestu odčerpat majetek bez ohledu na jeho původ, tj. včetně legálního majetku. Odčerpání je možné jen podle trestních předpisů.

Rozšířené zabavení majetku ve smyslu článku 5 směrnice Francie upraveno zatím nemá.

Pokud jde o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, Francie ji poskytuje i v případech, jež nejsou ve Francii trestné, a uznává a vykonává i civilní zabavení majetku, i když je její právní řád neupravuje.

Švédsko

Odčerpání nástrojů a výnosů z trestné činnosti je považováno za zvláštní právní následek spáchání trestného činu, není považováno za trest, ani za povinnost nahradit způsobenou škodu. Zabavení je nicméně považováno za sankci a je upraveno v trestním zákoně, procesní úprava je v trestním řádu. Rozšířené zabavení majetku je ukládáno soudem v trestním řízení, přičemž řízení o rozšířeném zabavení majetku nelze zahájit poté, co odsuzující rozsudek nabyl právní moci. Trestní řád neupravuje speciální procesní pravidla pro rozšířené zabavení majetku vůči osobě, která je zároveň stíhána za trestný čin, který umožňuje uplatnění

rozšířeného zabavení majetku. V takovém případě je rozšířené zabavení majetku součástí odsuzujícího rozsudku. Trestní řád nicméně upravuje speciální procesní pravidla pro případy, kdy je rozšířené zabavení majetku uplatněno vůči jiné osobě.

Aby bylo možné užít rozšířené zabavení majetku, musí být zřetelně (jasně) více pravděpodobné (*substantially more probable*), že majetek pochází z trestné činnosti než z legálních aktivit. Požadovaný standard dokazování je tak nižší než nade vší pochybnost. To je ospravedlněno tím, že není zapotřebí prokázat spojení mezi trestnou činností, ze které pochází výnosy, a mezi osobou, jejíž majetek podléhá rozšířenému zabavení majetku. Výsledkem není odsouzení této osoby, ale odčerpání majetku pravděpodobně pocházejícího z trestné činnosti. Účelem rozšířeného zabavení majetku je neutralizovat výnosy z nespécifikované trestné činnosti. Není zapotřebí, aby se odsouzená osoba, jejíž majetek podléhá rozšířenému zabavení majetku, účastnila takové trestné činnosti, nebo o ní věděla. Podmínkou pro rozšířené zabavení majetku je nicméně odsouzení za stanovený trestný čin (s trestním standardem dokazování).

Při zvažování, zda je rozšířené zabavení majetku trestní nebo netrestní, je významná povaha řízení, v němž je ukládáno, návaznost na odsouzení, soud, který je ukládá, klasifikace této sankce či opatření v národním právu dožadujícího státu, jakož i sledovaný účel. Tyto skutečnosti Švédsko hodnotí při rozhodování o tom, zda rozšířené zabavení majetku spadá pod některý z modelů rozšířeného zabavení majetku, u něhož poskytnou justiční spolupráci.

Důvodem pro odmítnutí uznání může mimo jiné být, že trestný čin není dostatečně závažný, že nejde o trestný čin generující majetkový prospěch, že nejsou dány žádné důkazy či skutečnosti nasvědčující tomu, že majetek pochází z trestné činnosti, apod. Pokud by bylo uplatněno plně obrácené důkazní břemeno, patrně by bylo pokládáno za neodůvodněné/nedůvodné (*unreasonable*) vynucovat takové rozhodnutí. Pokud by rozšířené zabavení majetku bylo upraveno ve zvláštním řízení odděleném od řízení o vině a trestu, mohla by také vyvstat otázka překážky *ne bis in idem*.

Neoficiální překlad švédské právní úpravy rozšířeného zabavení majetku:

Trestní zákon

Pokud je osoba odsouzená za trestný čin, na který je stanoven trest odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně 6 let a pokud jde o trestný čin generující výnosy, lze nechat propadnout její majetek, jestliže je podstatně více pravděpodobné (*substantially more probable*), že jde o výnosy z trestné činnosti než nikoli. Za propadlou může být namísto takového majetku prohlášena částka v hodnotě takového majetku. Pokud jde o trestný čin generující výnosy, lze rozšířené zabavení majetku použít také u taxativního výčtu trestných činů odpovídajícího článku 3. 1. rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV. Rozšířené zabavení majetku se vztahuje i na pokus, přípravu nebo účastenství. Rozšířené zabavení majetku se neuloží, pokud by to bylo neopodstatněné/nedůvodné (*unreasonable*).

Pro účely zabavení je majetek, který byl získán za výnos z trestné činnosti, výnos z výnosu z trestné činnosti a výnos z majetku získaného za výnos z trestné činnosti považován také za výnos z trestné činnosti.

Rozšířené zabavení majetku může být užito vůči:

- 1) pachateli nebo spolupachateli,

- 2) jakékoli osobě, která po spáchání trestného činu získala majetek dědictvím, darem nebo rozdělením společného jmění manželů,
- 3) jakékoli osobě, která po spáchání trestného činu získala majetek jiným způsobem a věděla nebo měla vědět, že takový majetek je spojen s trestnou činností.

Nizozemí

Rozšířené zabavení majetku uplatňují v trestním řízení jako trestní opatření (nikoli trest), je upraveno v trestních předpisech a ukládá je trestní soud. Požadovaný standard dokazování pro uložení zabavení je *“nade vší pochybnost”*, nicméně ve speciálním řízení je určována přesná výše peněžní částky podléhající zabavení. Za účelem jejího určení lze vzít v úvahu další předpokládané (*presumably committed*) spáchané trestné činy. Předmětem dokazování není vina za dané trestné činy, ale to, že jde o předpokládané výnosy, proto se uplatňuje nižší důkazní standard (což je souladné s judikaturou ESLP, viz např. případ *Phillips*).

Podmínkou pro rozšířené zabavení majetku je odsouzení za trestný čin a dostatečné indikace, že určitá část majetku pachatele pochází z trestné činnosti. Rozšířené zabavení majetku je vlastně součástí procesu stanovení sankce (*sentencing proceedings*).

Podle původní úpravy vyžadovalo odčerpání výnosů prokázání přímého spojení mezi konkrétním trestným činem a výnosem, zabavení bylo součástí trestního řízení, což mnohdy neposkytovalo dostatečný prostor pro finanční šetření, majetek nebylo možné zajistit před odsouzením, a pokud odsouzený nesplnil příkaz k zabavení majetku, uložil se mu náhradní trest odnětí svobody v délce 6 měsíců, což bylo nedostatečně motivující, aby pachatel dobrovolně uhradil požadovanou částku.

Nová holandská úprava:

- pro odčerpání výnosů již není nezbytná přímá spojitost s konkrétním trestným činem, řízení o zabavení majetku lze vést nezávisle na řízení o trestném činu,
- je sníženo důkazní břemeno,
- finanční šetření může být provedeno do 2 let od rozsudku v trestní věci,
- kalkulace výnosů z trestné činnosti (výnosy zahrnují úsporu nákladů, oprávněné nároky poškozených musí být odečteny, musí být zohledněny předchozí příkazy k zabavení majetku),
- zabaven by měl být rozdíl mezi výchozí finanční situací a konečnou finanční situací pachatele a měl by tak být navrácen do situace před spácháním trestného činu (jedna metoda je zkalkulovat výnosy a pak vzít v úvahu výdaje spojené se spácháním trestné činnosti, druhá metoda je, že kalkulace se nezabývá zisky a výdaji spojenými s trestnou činností, ale pouze se zaměří na rozdíl majetku u šetřené osoby před a po trestné činnosti, přičemž zohlední legální příjmy dané osoby – uvedené je spojeno s přenesením důkazního břemene na šetřenou osobu, která má prokázat legitimní původ majetku, přičemž v důkazní oblasti jsou aplikována ustanovení civilního procesu),
- pokud odsouzený nezaplatí uloženou částku, lze mu uložit náhradní trest odnětí svobody až na 3 roky (pokud osoba neprokáže neschopnost platit, např. osobní bankrot).

Finanční šetření – Criminal Financial Investigation (CFI)

- cílem je vysledovat pravděpodobné výnosy a majetek dotčené osoby,
- aby mohlo být finanční šetření zahájeno, musí být splněny následující podmínky:

1. musí být dáno podezření ze spáchání trestného činu,
 2. musí být dáno podezření, že tímto trestným činem byl získán významný neoprávněný profit (výhoda) – více než 12 000 EUR,
- v rámci finančního šetření je každý vyšetřovatel oprávněn předvolat jakoukoli osobu k výsledku a požadovat zpřístupnění všech potřebných listin, případně jejich vydání,
 - státní zástupce může v rámci tohoto šetření zajistit věci pro účely jejich zabavení,
 - na finanční šetření dohlíží státní zástupce,
 - s ohledem na složitost finančního šetření je možné finanční šetření vést do dvou let po odsouzení pachatele, může být vedeno i souběžně s trestním řízením nebo nezávisle na něm,
 - právní základ pro finanční šetření je v trestním řádu,
 - finanční šetření lze vést i v případě, že povinný nezaplatí uloženou částku.

Holandsko by velmi pravděpodobně uznalo příkaz k zabavení majetku vydaný ve zvláštním řízení navazujícím na trestní řízení.

Německo

Rozšířené zabavení majetku je upraveno dílčím způsobem v trestním zákoně jako opatření, jež nemá sankční charakter, nejde o trestní sankci. O rozšířeném zabavení majetku rozhoduje trestní soud v rámci odsuzujícího rozsudku (odsouzení, trestní sankce a zabavovací opatření). V trestním řádu je upraveno zajištění majetku pro tyto účely. Podle nálezu německého Ústavního soudu (2004) je rozšířené zabavení majetku možné pouze v případě, že je soud plně přesvědčen, že věc pochází z nějakého, byť neurčeného, trestného činu. Procesně se postupuje podle trestního řádu, kde nejsou obsažena specifická ustanovení.

Při zvažování, zda jde o trestní rozšířené zabavení majetku, či nikoli, bude pro Německo rozhodné rozhodnutí soudu a jeho vztah k odsouzení. Příkaz k zabavení majetku jiného státu bude uznán, pokud splní požadavky stanovené německým zákonem o mezinárodní justiční spolupráci a pokud by takový příkaz mohl být vydán i podle německého práva.

Neoficiální překlad německé právní úpravy rozšířeného zabavení majetku:

Trestní zákon

Jestliže byl spáchán protiprávní akt, na který lze užít tato ustanovení (*vybraný trestný čin nebo správní delikt*), soud nařídí zabavení věcí ve vlastnictví nebo náležející hlavnímu nebo vedlejšímu účastníkovi (*principal or secondary participant*), jestliže okolnosti ospravedlňují domněnku (*assumption*), že tyto věci byly získány protiprávním aktem, nebo byly určeny k jeho spáchání.

Maďarsko

Rozšířené zabavení majetku je upraveno v trestním zákoně a jde o opatření. O jeho uložení rozhoduje trestní soud zpravidla v odsuzujícím rozsudku, pokud tak neučiní, nebo se zabavení týká třetí osoby, může tak učinit následně na návrh státního zástupce nebo i bez takového návrhu (obdoba našeho veřejného zasedání).

Pokud není prokázáno jinak, za majetek podléhající zabavení se považuje majetek získaný během doby, kdy byla osoba spojena s organizovaným zločinem, a majetek získaný během doby, kdy se osoba účastnila distribuce nebo obchodování s drogami.

Pokud jde o uznání příkazu k zabavení majetku jiného členského státu, justiční spolupráci lze poskytnout bez ohledu na to, zda je zabavení uloženo v odsuzujícím rozsudku nebo

v následném řízení, musí však jít o trestní řízení (jde tedy o řízení ve smyslu výše uvedeného veřejného zasedání, nepředpokládají případ, kdy by v návazném řízení rozhodoval jiný soud nebo by šlo o jiné než trestní řízení).

Polsko

V Polsku mají upraveno rozšířené zabavení majetku v trestním zákoně a v určitém rozsahu i v daňových předpisech. Rozšířené zabavení majetku ukládá trestní soud v trestním řízení. Podle nich mohou být dvě modelové situace:

V prvním modelu je zabavení trestní sankcí, kdy soud může nařídit úplné nebo částečné zabavení majetku bez ohledu na jeho původ, nevyžadují se žádné domněnky (viz náš trest propadnutí majetku). V Polsku existoval takový trest do roku 1989, nyní podle jejich informací existuje v ČR, Francii a Bulharsku.

V druhém modelu je zabavení trestním opatřením – kdy lze zabavit pouze majetek, který je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti a tato skutečnost musí být prokázána státem, přičemž v některých specifických případech je zákonem stanovena domněnka, že určitý majetek pochází z trestné činnosti a dotčená osoba má uvést důkazy prokazující opak. To je polský model – neuplatňují nějakou pravděpodobnost, ale vyvratitelnou zákonnou domněnku.

V Polsku se tak uplatňuje rozšířené zabavení majetku s otočeným důkazním břemenem, nikoli se sníženým důkazním standardem.

Při zvažování poskytnutí justiční spolupráce by vzali v úvahu povahu řízení a pravomoci soudu, který ukládá rozšířené zabavení majetku. Zřejmě by uznali příkaz k zabavení majetku vydaný následně po vydání odsuzujícího rozsudku, pokud by takový příkaz vydal trestní soud.

Neoficiální překlad polské právní úpravy rozšířeného zabavení majetku:

Trestní zákon

V případě odsouzení za trestný čin, kterým pachatel získal, byť nepřímo, jakýkoli prospěch významné hodnoty (*considerable value*), se majetek, který pachatel získal nebo měl ve vlastnictví nebo k němuž získal jakýkoli právní titul v době spáchání trestného činu nebo po jeho spáchání, považuje za prospěch odvozený z trestného činu, dokud pachatel nebo jiná osoba, jež na tom má zájem, neprokáže opak.

Litva

Litva má rozšířené zabavení majetku upraveno jako trestní opatření (nikoli trest) v trestním zákoně. Předmětem dokazování je původ majetku, proto je dán snížený důkazní standard. Rozšířené zabavení majetku je možné aplikovat v návaznosti na odsouzení, ale i v případě smrti obviněného (podezřelého), nedostatku jeho věku nebo uplynutí promlčecí doby.

O rozšířeném zabavení majetku rozhoduje trestní soud podle trestního řádu. Při rozhodování o uznání příkazu k zabavení majetku vydaného jiným státem musí být splněna podmínka, že jde o konečný trest nebo opatření zbavující osobu určitého majetku a které jsou uloženy soudem ve vztahu k trestnému činu. Soud bude zkoumat, zda jde o „konečné” rozhodnutí, zda je uloženo „soudem”, zda je uloženo „ve vztahu k trestnému činu” a zda jde o „konečné zabavení majetku”. Podle nich by pojem „ve vztahu k trestnému činu” měl být vykládán široce a měly by být zahrnuty i situace, kdy o zabavení majetku rozhodne soud ve speciálním řízení v návaznosti na odsouzení za trestný čin.

Trestní zákon

Rozšířené zabavovací pravomoci

1. Na základě rozšířeného zabavení majetku přechází do vlastnictví státu majetek nebo jeho část, který náleží pachateli a je nepřiměřený jeho legálním příjmům, pokud lze důvodně předpokládat (*there is a sufficient basis for believing*), že takový majetek byl získán trestnou činností.
2. Rozšířené zabavení majetku se užije při splnění všech těchto podmínek:
 - a) pachatel byl shledán vinným spácháním méně závažného, závažného nebo zvlášť závažného trestného činu (*less serious, serious or grave*), kterým získal nebo mohl získat majetkový prospěch (zisk),
 - b) pachateli náleží majetek (drží majetek, „holds“), který byl získán v době spáchání trestného činu, po jeho spáchání nebo v době 5 let před jeho spácháním, pokud hodnota tohoto majetku neodpovídá jeho legálním příjmům, nebo převedl tento majetek na jiné osoby během rozhodného období,
 - c) během trestního řízení pachatel neposkytl údaje prokazující legitimní nabytí takového majetku.
3. Majetek uvedený v odstavci 2, který podléhá zabavení a byl převeden na jinou fyzickou nebo právnickou osobu, se zabaví při splnění všech těchto podmínek:
 - a) majetek byl převeden na jinou osobu formou simulované transakce,
 - b) majetek byl převeden na člena rodiny nebo blízkého příbuzného pachatele,
 - c) majetek byl převeden právnické osobě, jejíž ředitel („director“) nebo člen statutárního orgánu nebo společník, který drží alespoň 50% podíl v právnické osobě (akcie, příspěvky atd.), je pachatelem nebo jeho členem rodiny či blízkým příbuzným pachatele, nebo
 - d) osoba, na kterou byl majetek převeden, nebo jiné osoby, jež jsou ve výkonné pozici v právnické osobě a jsou oprávněny za ni jednat, rozhodovat nebo kontrolovat činnost právnické osoby, při nabytí majetku věděla nebo měla a mohla vědět, že tento majetek byl získán trestnou činností nebo s použitím nezákonných příjmů (zdrojů) pachatele.
4. Rozšířené zabavení majetku nelze užít na majetek nebo jeho část, který náleží pachateli nebo třetí osobě a nemůže být zabaven podle mezinárodních smluv, kterými je Litva vázána, podle občanského soudního řádu nebo jiných zákonů.
5. Pokud byl majetek podléhající zabavení ukryt, spotřebován, převeden na jinou osobu nebo nemůže být zabaven z jiných důvodů nebo by zabavení takového majetku bylo nevhodné, soud může místo toho uložit pachateli či jiné osobě uvedené v odst. 3 povinnost zaplatit peněžitou částku ve výši odpovídající hodnotě takového majetku.
6. Při nařízení zabavení majetku soud musí určit konkrétní věci podléhající zabavení nebo peněžitou hodnotu majetku podléhajícího zabavení.

Rakousko

Rozšířené zabavení majetku je v omezeném rozsahu upraveno v trestním zákoně a trestním řádu.

Neoficiální překlad rakouské právní úpravy rozšířeného zabavení majetku:

Trestní zákon

Majetek v dispozici zločinné organizace nebo teroristického spolčení nebo určený jako prostředek pro financování terorismu je třeba prohlásit za propadlý.

Za propadlý je třeba prohlásit také majetek, který byl získán v časové souvislosti s trestným činem podle § 165, 278 a 278c tr. zák., pokud lze předpokládat, že pochází (*derived*) z trestného činu a jeho legální původ není uspokojivě prokázán.

Rumunsko

Rozšířené zabavení majetku je upraveno v trestním zákoně a trestním řádu.

Lze je uložit v případě odsouzení osoby za taxativně vyjmenované trestné činy (drogová trestná činnost, obchodování s lidmi, terorismus, praní peněz, dětská pornografie, padělání měny, nedovolený obchod se zbraněmi, obchodování s orgány, počítačová trestná činnost aj.), pokud jde o trestné činy generující majetkový prospěch a za jejich spáchání je stanoven trest odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně 5 let. Rozšířené zabavení majetku lze uložit, pokud:

- hodnota majetku odsouzené osoby získaného v době 5 let před spácháním trestného činu a případně také v době od jeho spáchání do data vydání rozhodnutí zjevně přesahuje její zákonný příjem, a
- soud je přesvědčen, že dotčený majetek pochází z trestné činnosti obdobné taxativně uvedeným trestným činům.

Pro účely rozšířeného zabavení majetku je třeba zohlednit i hodnotu majetku převedeného v rozhodném období na třetí osoby, rodinné příslušníky, osoby, se kterými má odsouzená osoba obdobný vztah jako mezi manžely nebo mezi rodiči a dětmi, pokud žijí ve společné domácnosti, a na právnické osoby, v nichž má odsouzená osoba rozhodný vliv (které kontroluje).

Při stanovení výše zabaveného majetku se zohlední i náklady, nelze-li určité věci zabavit, zabaví se místo nich peněžitá částka odpovídající jejich hodnotě. Zabavení podléhají i věci a peníze získané využíváním takových věcí.

Belgie

Neoficiální překlad belgické právní úpravy rozšířeného zabavení majetku

Trestní zákon

Rozšířené zabavení majetku může být užito vůči pachateli, účastníkovi a pomocníkovi, který byl odsouzen za jeden nebo více taxativně uvedených trestných činů, pokud odsouzená osoba získala další výnosy ve sledovaném období a jsou dány vážné a konkrétní indikace, že tyto výnosy pocházejí z trestného činu, za který byla odsouzena, nebo z identických skutečností (*identical facts*), a tvrzení odsouzené osoby svědčící o opaku není přesvědčivé (*the condemned person's claim to the contrary is not convincing*). Takové tvrzení může přijít i od jakékoli třetí zainteresované osoby.

Sledovaným obdobím je doba 5 let před zahájením vyšetřování až do data vynesení rozsudku. Vážné a konkrétní indikace mohou být odvozeny od jakéhokoli důvěryhodného zdroje (důkazu – *credible element*), který poukazuje na nerovnováhu mezi dočasně nebo trvale rostoucím majetkem a výdaji odsouzené osoby prokázanými státním zástupcem ve sledovaném období na straně jedné a mezi dočasně nebo trvale rostoucím majetkem a výdaji odsouzené osoby ve sledovaném období, u kterých tato osoba dokáže přesvědčivě odůvodnit, že nejsou odvozeny od trestné činnosti nebo identických skutečností.

Identické skutečnosti znamenají skutečnosti, které spadají do popisu taxativně vymezených trestných činů a jde o stejný popis jako u trestného činu, za který osoba byla odsouzena, nebo o podobný popis jako u trestného činu, za který byla odsouzena.

Soud se může rozhodnout, že nebude brát v úvahu část sledovaného období nebo příjmů, věcí či majetku, aby odsouzená osoba nebyla vystavena nedůvodně přísnému potrestání.

Majetek v dispozici zločinné organizace podléhá zabavení. Zabavení není na újmu práv třetích osob v dobré víře.

Zabavení se týká výnosů z trestné činnosti, toho, co za ně bylo získáno a příjmů plynoucích z takového majetku.

O zabavení majetku rozhoduje soud na písemný návrh státního zástupce.

Pokud nelze nalézt konkrétní majetek, soud odhadne částku odpovídající jeho hodnotě a tu zabaví.

Slovensko

Rozšířené zabavení majetku dosud řeší prostřednictvím trestu propadnutí majetku, představu, jak budou implementovat článek 5 směrnice, zatím nemají.

Dosavadní slovenská právní úprava, pod kterou podřazují rozšířené zabavení majetku:

Trest prepadnutia majetku § 58

(1) Trest prepadnutia majetku môže súd uložiť vzhľadom na okolnosti spáchaného trestného činu a pomery páchatel'a, ak páchatel'a odsudzuje na trest odňatia slobody na doživotie alebo ak ho odsudzuje na nepodmienečný trest odňatia slobody za obzvlášť závažný zločin, ktorým páchatel' získal alebo sa snažil získať majetkový prospech veľkého rozsahu alebo ktorým spôsobil škodu veľkého rozsahu.

(2) Trest prepadnutia majetku súd uloží bez splnenia podmienok uvedených v odseku 1, ak odsudzuje páchatel'a za spáchanie trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 2, 3 alebo 4 alebo § 173, trestného činu obchodovania s ľuďmi podľa § 179, trestného činu obchodovania s deťmi podľa § 180 ods. 2 alebo 3 alebo § 181, trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 2 písm. c), trestného činu hrubého nátlaku podľa § 190 ods. 1, 3, 4 alebo 5 alebo § 191 ods. 3 alebo 4, trestného činu nátlaku podľa § 192 ods. 3 alebo 4, trestného činu podielníctva podľa § 231 ods. 2, 3 alebo 4 alebo § 232 ods. 3 alebo 4, trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 alebo 234, trestného činu falšovania,

pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270, trestného činu uvádzania falšovaných, pozmenených a neoprávnene vyrobených peňazí a cenných papierov podľa § 271 ods. 1, trestného činu výroby a držby falšovateľského náčinia podľa § 272 ods. 2, trestného činu skrátenia dane a poistného podľa § 276, trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 277, trestného činu nezaplatenia dane podľa § 278 ods. 2 alebo 3, trestného činu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 ods. 2 alebo 3, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny podľa § 297, trestného činu teroru podľa § 313 alebo 314, trestného činu prijímania úplatku podľa § 328 ods. 2 alebo 3 alebo § 329 ods. 2 alebo 3, trestného činu podplácania podľa § 334 ods. 2 alebo § 335 ods. 2, trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 6, trestného činu prevádzkačstva podľa § 355 alebo 356, trestného činu kupliarstva podľa § 367 ods. 3, trestného činu výroby detskej pornografie podľa § 368, trestného činu rozširovania detskej pornografie podľa § 369, trestného činu ohrozovania mravnosti podľa § 372 ods. 2 alebo 3 alebo trestného činu terorizmu a niektorých foriem účasti na terorizme podľa § 419 a páchatel nadobudol majetok aspoň v značnom rozsahu trestnou činnosťou alebo z príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti.

Dánsko

Neoficiálny preklad dánskej právnej úpravy rozšíreného zabavení majetku:

Trestní zákon

1) Úplné nebo částečné zabavení majetku náležejícího osobě odsouzené za trestný čin je možné, pokud

a) jde o trestný čin, který může generovat značné výnosy, a

b) jde o trestný čin, na který je stanovena horní hranice trestní sazby nejméně 6 let nebo jde o porušení protitřidrogové legislativy.

2) Za podmínek uvedených v odstavci 1 lze úplně nebo zčásti zabavit i majetek získaný manželkou/manželem nebo osobou žijící ve společné domácnosti, s výjimkou případu, kdy

a) dotčený majetek byl získán dříve než 5 let před spácháním trestného činu, nebo

b) sňatek nebo společná domácnost neexistovala v době získání takového majetku.

3) Za podmínek uvedených v odstavci 1 lze zcela nebo zčásti zabavit i majetek převedený na právnickou osobu, kterou pachatel ovládá, ať již sám nebo spolu s nejbližšími příbuznými, nebo pokud mu z této právnické osoby plyne významná část jejích příjmů – ustanovení se neužije, pokud byl majetek na právnickou osobu převeden dříve než 5 let před spácháním trestného činu.

4) Zabavení podle předchozích odstavců není možné, pokud pachatel prokáže, že majetek byl s největší pravděpodobností (*most probably*) získán legálním způsobem.

5) Namísto dotčeného majetku lze zabavit odpovídající peněžní částku.

Estonsko

Neoficiální překlad estonské právní úpravy rozšířeného zabavení majetku:

Trestní zákon

(1) Pokud je osoba odsouzena za trestný čin a potrestána trestem odnětí svobody více než 3 roky, soud uloží zabavení celého nebo části majetku, který mu náleží v době vydání rozsudku, pokud povaha trestného činu, zákonný příjem, nebo rozdíl mezi příjmy (finanční situací) a životním standardem této osoby, nebo jiné skutečnosti odůvodňují předpoklad, že tato osoba získala majetek prostřednictvím trestného činu. Zabavení se nevztahuje na majetek, u kterého tato osoba osvědčí, že byl nabyt ze zákonných zdrojů.

(2) Výjimečně může soud zabavit majetek třetí osoby na základě a v rozsahu uvedeném v odstavci 1, jestliže tento majetek náleží třetí osobě v době vydání rozsudku a jestliže

a) byl získán zcela nebo zčásti od pachatele jako dar nebo jinak za cenu, která je podstatně nižší než běžná tržní cena, nebo

b) třetí osoba věděla, že na ni byl tento majetek převeden proto, aby se pachatel vyhnul jeho zabavení.

(3) Majetek třetí osoby, který byl získán dříve než 5 let před spácháním trestného činu, nelze zabavit.

Shrnutí:

Lze tedy shrnout, že ze zahraničních právních úprav vyplývá, že **naprostá většina členských států EU má rozšířené zabavení majetku ve smyslu článku 5 směrnice upraveno klasickými trestními předpisy, tj.** v trestním zákoníku a trestním řádu, přičemž rozšířené zabavení majetku ukládá soud v odsuzujícím rozsudku, případně v návazném rozhodnutí vydaném rovněž v trestním řízení. Tento závěr byl potvrzen i na implementačním workshopu pořádaném Evropskou Komisí ke směrnici dne 3. dubna 2015.

Některé z jiných členských států EU pak mají upraveny speciálními zákony nebo civilními předpisy i mimotrestní zabavení majetku pravděpodobně pocházejícího z nelegitimních zdrojů, ty však nejsou předmětem úpravy ve směrnici a Evropská unie teprve mapuje příslušné úpravy členských států EU za účelem jejich případné budoucí harmonizace.

Pro tuto variantu svědčí kromě již uvedené výhody v oblasti mezinárodní justiční spolupráce a kromě skutečnosti, že úpravu v trestním zákoně a trestním řádu má převážná většina členských států, také úzká provázanost rozšířeného zabavení majetku s trestním řízením o trestném činu umožňujícím jejich uložení. Majetek a jeho původ je objasňován v průběhu trestního řízení vedeného o skutku umožňujícím uložení rozšířeného zabavení majetku, na počátku tohoto řízení je vyhledáván a zajišťován, přičemž s přibývajícími poznatky o trestné činnosti a původu majetku může docházet k přezajištění daného majetku. Teprve na konci trestního řízení bude zřejmé, který majetek bude odčerpán a jakou majetkovou sankcí se tak stane a který majetek lze případně postihnout rozšířeným zabavením majetku. Odsouzení za určitý trestný čin je pak nezbytnou podmínkou pro uložení rozšířeného zabavení majetku, takže jeho ukládání nelze oddělit od samotného řízení o vině a trestu. Je žádoucí, aby orgány rozhodující o dotčeném majetku byly pokud možno co nejvíce totožné a zároveň i v řízení o ukládání rozšířeného zabavení majetku musí platit všechny trestní záruky.

Úprava rozšířeného zabavení majetku v jiném zákoně by dostatečně nevyjadřovala úzkou souvislost rozšířeného zabavení majetku s tradičními instituty umožňujícími odčerpání majetku, jež jsou upraveny v trestním zákoníku, tj. trestněprávní povahu rozšířeného zabavení majetku. Rozšířené zabavení majetku nepředstavuje natolik výrazný zásah do zásad trestního práva, aby bylo nezbytné vydělovat jejich úpravu mimo rámec standardní úpravy v trestních předpisech. Nepředpokládá se odčerpání jakéhokoli majetku nelegální povahy, což by

ospravedlňovalo samostatnou právní úpravu, ale stále jde o odčerpání majetku, u něhož je vysoká pravděpodobnost jeho kriminálního původu.

Varianta 2

Pro úpravu rozšířeného zabavení majetku ve zvláštním trestním zákoně svědčí zejména odchylka od běžného trestního standardu dokazování, pokud jde o původ odčerpávaného majetku, jakož i to, že rozšířené zabavení majetku je ukládáno až po právní moci odsuzujícího rozsudku a je tedy ukládáno po skončení trestního stíhání.

Na druhou stranu proti této úpravě svědčí zejména to, že nejde o samostatné speciální trestní řízení o vině a trestu specifického subjektu, kdy zvláštní zákon upravuje odchylky dané povahou tohoto subjektu, jako je tomu u zákona o trestní odpovědnosti právnických osob nebo zákona o soudnictví ve věcech mládeže, ale jde pouze o odchylky týkající se uložení jednoho typu trestní sankce. Nejde o plnohodnotné samostatné řízení, ale jen o specifickou úpravu týkající se stanovení rozsahu/výše dané sankce, přičemž na rozdíl od citovaných případů zde zůstává zachována úzká provazba na trestní řízení, pokud jde o vyhledání a zajištění majetku a pokud jde o odsouzení za vymezený trestný čin, které je podmínkou pro uložení rozšířeného zabavení majetku. Řízení o rozšířeném zabavení majetku není a nemůže být plnohodnotným samostatným a zcela nezávislým řízením vůči trestnímu řízení o stanoveném trestném činu. Lze je přirovnat spíše k jakémusi adheznímu řízení, obdobně jako je tomu u rozhodování o majetkovém nároku poškozeného, které je na řízení o vině a trestu závislé.

Kromě toho se s ohledem na finanční zdroje nepředpokládá vytvoření nějakých specializovaných orgánů, které by se zabývaly finančním šetřením, vyhledáváním, zajištěním a odčerpáním dotčeného majetku a disponovaly by řadou nových pravomocí, což by svědčilo úpravě ve zvláštním trestním zákoně, ale tuto úpravu budou aplikovat stávající orgány činné v trestním řízení.

Byť by úprava byla obsažena ve zvláštním trestním zákoně, stejně by takové řízení bylo řízením trestním, opatření v něm ukládané by mělo povahu trestní sankce a i zde by platily všechny záruky stanovené pro trestní proces. V tomto speciálním zákoně by navíc musela být řešena použitelnost důkazů z trestního řízení o trestném činu, který umožňuje rozšířené zabavení majetku, a další otázky spojené s tím, že jde o jiné řízení než původní řízení trestní, v němž byl vydán odsuzující rozsudek (např. otázka nutné obhajoby). Takové řízení by pak vypadalo tak, že na jeho počátku by byl zjištěn a zajištěn majetek, který by mohl podléhat rozšířenému zabavení majetku, neboť bez takového včasného zajištění by mohlo dojít k jeho zcizení, následně by však řízení neběželo a „muselo by čekat“ až na výsledek trestního řízení o vině a trestu za dotčený trestný čin, který umožňuje uložení rozšířeného zabavení majetku. Navíc poté, co by se řízení o vině a trestu dostalo do stadia soudního řízení, by se začaly odlišovat orgány, které rozhodují o zajištění v řízení o vině a trestu a v řízení o rozšířeném zabavení majetku, což by činilo problémy při přezajišťování majetku vzhledem ke změně důvodu zajištění (např. by se nepodařil prokázat výnos z daného trestného činu, ale takový majetek by mohl být zajištěn pro účely rozšířeného zabavení majetku).

V případě úpravy ve zvláštním zákoně by bylo rovněž obtížnější přesvědčit jiné členské státy o tom, že jde o řízení „v trestní věci“ a že není dána překážka *ne bis in idem*. Vznikal by též problém použitelnosti důkazů, jež jiné státy poskytly pro účely řízení o vině a trestu, v řízení o rozšířeném zabavení majetku.

Vzhledem k uvedenému, jakož i z hlediska hospodárnosti a rychlosti řízení, se nejeví být varianta zvláštního trestního zákona přínosná. Taková varianta by byla na místě v případě, že by navržená úprava šla nad rámec směrnice a rozšířené zabavení majetku upravila komplexně nejen pro osoby odsouzené za trestný čin, ale i pro osoby, u kterých jsou dány důkazy o nelegálním původu jejich majetku, ale tento majetek nelze odčerpát v rámci klasického trestního řízení, přičemž takové řízení by bylo samostatné a nezávislé na trestním řízení a mohlo by v něm dojít i k převrácení důkazního břemene. Není však záměrem předkladatele jít v tomto směru nad rámec směrnice, a to i s ohledem na návrh zákona o prokazování původu majetku, který aktuálně prochází legislativním procesem a plní obdobné cíle, a na aktuálně vyvíjené úsilí Evropské komise zmapovat a zharmonizovat i tuto oblast. Taková úprava by navíc již těžko mohla být v trestním řízení, a tudíž by čelila obtížím, že nejde o úpravu ve smyslu článku 5 směrnice².

Varianta 3

Jednotná úprava otázky rozšířeného zabavení majetku v samostatném netrestním zákoně, který by mohl zároveň řešit i tzv. zabavení majetku nezaložené na odsouzení (*non – conviction based confiscation*), pokud majetek pravděpodobně pochází z nelegitimních zdrojů (tj. odčerpání majetku osobám bez návaznosti na jejich odsouzení za trestný čin, jsou-li dány určité poznatky o jejich protiprávní činnosti – např. z trestního či daňového řízení)³ se jeví být přitažlivým řešením, protože problematiku rozšířeného zabavení majetku vyčleňuje mimo rámec trestního řízení, osamostatňuje finanční šetření, umožňuje převrácení důkazního břemene a umožňuje do právní úpravy zahrnout i osoby, které nelze odsoudit v trestním řízení ať již pro zákonnou překážku, nebo pro nedostatek důkazů. Kromě toho by tato problematika byla svěřena civilním soudům, které mají k této problematice blíže než soudy trestní. Takové speciální zákony mají některé členské státy EU, které mnohdy vytvářejí i speciální úřad zabývající se finančním vyšetřováním, vyhledáváním a zajišťováním a správou majetku.

Výhody této úpravy jsou však zároveň i její nevýhody, neboť průzkum mezi jinými členskými státy EU jasně ukázal, že tyto státy uplatňují rozšířené zabavení majetku ve smyslu článku 5 směrnice obvykle v rámci trestního řízení, přičemž některé z nich pak sice mají další úpravu odčerpání majetku nelegitimního původu v civilní oblasti nebo ve speciálních zákonech, tyto úpravy však nespádají do rámce článku 5 směrnice a jen některé členské státy EU poskytují i v této oblasti mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Toto mimotrestní odčerpání majetku je ostatně aktuálně předmětem zájmu Evropské unie, která zamýšlí tyto úpravy zmapovat a následně se pokusit o harmonizaci či alespoň zajištění mezinárodní spolupráce i v této oblasti.

Pokud by tedy Česká republika zvolila řešení speciálního zákona nejen pro *non-conviction based* zabavení majetku, ale i pro rozšířené zabavení majetku, vystavila by se riziku, že jí nebude poskytnuta justiční spolupráce od jiných členských států EU (a to nejen při zajištění a odčerpání dotčeného majetku, ale i při získávání důkazů) a zůstane s touto úpravou osamocena³. Dále by v tomto speciálním řízení musela být řešena použitelnost důkazů z trestního řízení a další otázky spojené s tím, že jde o jiné řízení než původní řízení trestní, v němž byl vydán odsuzující rozsudek.

² Příkladem toho může být Slovensko, které tuto problematiku řeší cestou zvláštního zákona a zvláštního řízení mimo trestní předpisy a jiné členské státy EU jim justiční spolupráci neposkytují. Proto nyní bude nuceno řešit tuto otázku v trestních předpisech navzdory existenci speciálního zákona.

³ O tomto zabavení byla Ministerstvem financí ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti zpracována analýza, nicméně nakonec vláda zvolila daňovou variantu – viz návrh zákona o prokazování původu majetku.

Nelze odhlédnout od skutečnosti, že rozšířené zabavení majetku ve smyslu článku 5 směrnice má trestněprávní povahu a je neoddělitelně spojeno s jinými trestními instituty a navázáno na odsouzení pachatele. Vzhledem k tomu tato varianta nepřichází v úvahu.

Závěr:

Byla zvolena varianta 1.

2.2. Typ trestní sankce, jejímž prostřednictvím bude uplatněno rozšířené zabavení majetku

Varianty:

Varianta 1

Rozšířené zabavení majetku vůči pachateli se bude uplatňovat prostřednictvím trestu propadnutí majetku, který bude odpovídajícím způsobem modifikován, a vůči třetím osobám prostřednictvím zabránění věci, jež bude v tomto směru doplněno.

Varianta 2

Rozšířené zabavení majetku bude uplatňováno prostřednictvím nového ochranného opatření zabránění části majetku.

Vyhodnocení:

Varianta 1

U dané varianty se předpokládá modifikace trestu propadnutí majetku tak, aby vyhovoval požadavkům směrnice, a doplnění ochranného opatření zabránění věci. Podle této varianty by rozšířené zabavení majetku vypadalo přibližně takto:

„§ 66

Propadnutí majetku

(1) Soud může vzhledem k okolnostem spáchaného trestného činu a poměrům pachatele uložit trest propadnutí majetku, odsuzuje-li pachatele k výjimečnému trestu anebo odsuzuje-li jej za zvlášť závažný zločin nebo za trestný čin.....výčet dle směrnice, jímž pachatel pro sebe nebo pro jiného získal nebo se snažil získat majetkový prospěch a hodnota majetku, který pachatel nabyt nebo převedl na jinou osobu během 5 let před spácháním trestného činu, v době spáchání trestného činu nebo po jeho spáchání, je v nepoměru k příjmům pachatele nabytým v souladu se zákonem.

*(2) Bez podmínek odstavce 1 může soud uložit trest propadnutí majetku pouze v případě, že trestní zákon uložení tohoto trestu za spáchaný zločin dovoluje; jako **Jako** samostatný trest může být trest propadnutí majetku uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a k osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba.*

(3) ~~Propadnutí majetku postihuje celý majetek odsouzeného nebo tu jeho část, kterou soud určí. Soud při určení majetku, který má propadnout, stanoví konkrétní věci podléhající propadnutí až do výše zjištěného nepoměru mezi hodnotou majetku a příjmy pachatele nabytými v souladu se zákonem v rozhodném období; propadnutí se však nevztahuje na prostředky nebo věci, jichž je nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený podle zákona povinen pečovat.~~

(4) ~~Výrokem o propadnutí majetku zaniká společné jmění manželů.~~

(5) ~~Propadlý majetek připadá státu.~~

(4) Není-li známo, kde se nacházejí věci, které by mohly propadnout, nebo jejich propadnutí není vhodné zejména s ohledem na práva třetích osob, anebo jestliže ten, komu mohla věc propadnout, ji před rozhodnutím o propadnutí zničí, poškodí nebo jinak znehodnotí, zcizí, učiní neupotřebitelnou, odstraní nebo zůžítuje, zejména spotřebuje, nebo jinak její propadnutí zmaří, může soud uložit propadnutí náhradní hodnoty až do výše, která odpovídá hodnotě takové věci.

(5) Propadlý majetek připadá státu.

....

§ 101

Zabrání věci

- (1) Nebyl-li uložen trest propadnutí věci uvedené v § 70, může soud uložit, že se taková věc zabírá,
- a) náleží-li pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit,
 - b) náleží-li pachateli, od jehož potrestání soud upustil, nebo
 - c) ohrožuje-li bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že bude sloužit ke spáchání zločinu.

(2) Bez podmínek odstavce 1 může soud uložit zabrání věci pouze v případě, že je, byť nikoli bezprostředním, výnosem trestného činu, zejména

- a) byla-li věc získána trestným činem nebo jako odměna za něj a nenáleží-li pachateli,
- b) byla-li věc nabyta jinou osobou než pachatelem nebo je-li součástí majetku svěřenského fondu nebo podílového fondu a byla-li nabyta, byť jen zčásti, za věc, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, pokud hodnota věci, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná, nebo
- c) byla-li věc nabyta jinou osobou než pachatelem nebo je-li součástí majetku svěřenského fondu nebo podílového fondu a byla-li nabyta, byť jen zčásti, za věc, kterou pachatel, byť jen zčásti, nabyt za věc, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, pokud hodnota věci, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná.

(3) Soud může uložit zabrání věci, která by jinak mohla být postižena trestem propadnutí majetku, pokud

- a) osoba, na niž pachatel věc převedl, věděla nebo mohla a měla vědět, že na ni byla převedena z toho důvodu, aby se pachatel vyhnul jejímu zabrání, anebo věděla nebo mohla a měla vědět o tom, že taková věc byla získána v rozporu se zákonem,
- b) věc je součástí majetku ve svěřenském fondu, nebo
- e) věc je součástí společného jmění manželů.

~~(3)~~ (4) Drží-li pachatel nebo jiná osoba v rozporu s jiným právním předpisem věc uvedenou v odstavci 1 nebo 2, ve vztahu k níž je možno uložit zabrání věci, uloží mu soud vždy toto ochranné opatření.

~~(4)~~ (5) Soud může místo zabrání věci **podle odstavce 1 nebo 2** uložit povinnost

- a) pozměnit věc tak, aby jí nebylo možné použít ke společensky nebezpečnému účelu,
 - b) odstranit určité zařízení,
 - c) odstranit její označení nebo provést její změnu, nebo
 - d) omezit dispozice s věcí,
- a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu.

~~(5)~~ (6) Nebude-li povinnost stanovená podle odstavce 4 5 ve stanovené lhůtě splněna, rozhodne soud o zabrání věci. “.

Tato varianta má výhodu v tom, že zachovává stávající systematiku trestních sankcí. Trest propadnutí majetku, kterému bývá vytýkáno, že jde o výtěžek minulých dob, kdy byl tento druh trestu hojně využíván v rozporu se zájmy spravedlnosti, a jedná se vlastně o určitý způsob vyvlastnění, by byl v této variantě zúžen, kdy by již nepostihoval celý majetek pachatele, ale pouze jeho část, u níž lze usuzovat na nelegitimní původ. Tato varianta se vyhýbá dosud v trestním právu neobvyklému sníženému důkaznímu standardu ohledně původu majetku („tj. že majetek pravděpodobně pochází z trestné činnosti“), kdy jako základní kritérium indikující majetek, který má propadnout, stanoví pouze hrubý nepoměr mezi celkovým majetkem pachatele a jeho zákonnými příjmy v rozhodném období. Tato výhoda je však zároveň hlavní koncepční nevýhodou této varianty, protože **trestem ukládaným v trestním řízení nelze odčerpávat majetek obecně nelegitimního původu** (tresty cílí typicky na legální majetek pachatele, popř. odčerpávají majetek spojený s trestnou činností). **Výslovný vztah majetku, který má propadnout, k trestné činnosti, přitom nelze v tomto trestu uvést, neboť trest se ukládá za trestný čin, za který byl pachatel**

odsouzen, a nelze jím postihovat majetek, který pochází z nějaké jiné neprokázané trestné činnosti.

Navázání této varianty pouze na hrubý nepoměr mezi majetkem pachatele a jeho zákonnými příjmy v rozhodném období navíc není v souladu s požadavky článku 5 směrnice, který neúměrnost majetku vůči zákonným příjmům považuje jen za jednu ze skutečností, na jejichž základě soud může dojít k závěru o pravděpodobně kriminálním původu majetku. Absence vyjádření sníženého důkazního standardu ve vztahu k původu majetku pak může vyvolávat problémy v oblasti mezinárodní justiční spolupráce, kdy není jasné, zda by tento trest byl jinými státy bez výhrad uznán a vykonán, když se výslovně neuvádí, že propadlý majetek pravděpodobně pochází z trestné činnosti.

Další výraznou nevýhodou této varianty je, že pokud by rozšířené zabavení majetku vůči pachateli bylo uplatněno formou trestu, muselo by dokazování rozhodné pro uložení tohoto trestu probíhat vždy v rámci hlavního líčení, které by bylo zatíženo někdy poměrně složitým dokazováním ohledně původu majetku, který má propadnout, a nebylo by možné dokazování přesunout do samostatného veřejného zasedání, jako je to možné u ochranného opatření.

Stejně tak by z pohledu směrnice a v rámci mezinárodní justiční spolupráce v žádném případě neobstála varianta, kdy by možnost uložit trest propadnutí majetku byla jen rozšířena o požadovaný okruh trestných činů. Pro takový trest by nám jiné členské státy EU spolupráci neposkytly a ani by taková úprava nebyla považována za slučitelnou se směrnicí.

Varianta 2

V této variantě je rozšířené zabavení majetku uplatněno jak vůči pachateli, tak vůči třetím osobám, formou nového ochranného opatření zabrání části majetku.

Ochranná opatření jsou vedle trestů samostatnou kategorií trestněprávních sankcí (§ 36 trestního zákoníku). Jde o specifické právní následky trestného činu, které ukládá soud na základě zákona, aby jejich výkonem v procesu výchovy, léčení, resocializace a odčerpání určitých s trestným činem spojených věcí zabezpečil ochranu společnosti. Ochranná opatření stejně jako trest představují státní donucení, újmu a omezení práv osoby, již jsou ukládána.

Uložení ochranného opatření nutně nezávisí na prokázání viny (původ má v tzv. společenské nebezpečnosti pachatele a poprvé byl tento koncept uplatněn E. Ferrim v modelovém italském trestním zákoníku z roku 1921, v němž byla opuštěna teorie viny a byla nahrazena nebezpečím pachatele a jeho činu pro společnost, na což bylo reagováno „opatřeními společenské ochrany“ a nikoli tresty). Forma ochranného opatření tak umožňuje postihovat i majetek, který nemá přímou souvislost s trestným činem, o kterém se trestní řízení vede, je-li odčerpání takového majetku potřebné z důvodu ochrany společnosti před dalším páčáním trestné činnosti, a je v souladu se zásadou, že stát má odčerpat všechnen majetek, který byl získán v souvislosti s trestnou činností, tak, aby se zločin nevyplácel a pachateli byly odňaty zisky z trestné činnosti a potenciální nástroje k jejímu dalšímu páčání, na čemž je dán veřejný zájem.

Tato varianta počítá s výslovným kriminálním původem odčerpávaného majetku, byť nevyžaduje, aby takový původ byl prokázán nade vší pochybnost, ale postačí silná míra pravděpodobnosti, o čemž mimo jiné svědčí právě zjištěný hrubý nepoměr mezi celkovým majetkem pachatele a jeho zákonnými příjmy v rozhodném období nebo jiné okolnosti, např. skutečnost, že pachatel opakovaně páchá ziskově orientovanou trestnou činnost, styky s kriminálními osobami, účast v organizované skupině zaměřené na zisk, převody peněžních prostředků zásadně v hotovosti. K souladu nižšího důkazního standardu ohledně původu odčerpávaného majetku s ústavními předpisy a mezinárodními závazky ČR srov. písmeno B. Výhodou této varianty je, že ze strany jiných států by měly být sankce uložené na základě takové úpravy bezproblémově uznány a vykonány (pokud jde o pachatele, směrnice výslovně

neupravuje rozšířené zabavení majetku vůči třetím osobám), neboť plně vyhovuje požadavkům článku 5. Další nespornou výhodou je, že dokazování potřebné k uložení tohoto ochranného opatření si ve složitějších případech soud může vyhradit do samostatného veřejného zasedání a nezatěžovat tím hlavní líčení.

Závěr:

Byla zvolena varianta 2.

2.3. Okruh trestných činů, na které se bude vztahovat rozšířené zabavení majetku

Varianty:

Varianta 1

Rozšířené zabavení majetku bude možné užít pouze v případě odsouzení pachatele za trestné činy uvedené ve směrnici.

Varianta 2

Rozšířené zabavení majetku bude možné užít v případě odsouzení pachatele za trestné činy uvedené ve směrnici a za úmyslné trestné činy, na které trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně čtyři léta.

Varianta 3

Rozšířené zabavení majetku bude možné užít v případě odsouzení pachatele za jakýkoli trestný čin.

Vyhodnocení:

Varianta 1

Při stanovení výčtu trestných činů, na které se má vztahovat rozšířené zabavení majetku ve smyslu článku 5 směrnice, musel být dodržen právní základ, kterým je článek 83 Smlouvy o fungování EU, jenž umožňuje upravit na úrovni EU trestní sankce pouze pro závažné trestné činy s přeshraničním rozměrem z důvodu povahy nebo dopadu těchto trestných činů nebo kvůli zvláštní potřebě potírat je na společném základě. Výslovně jsou uvedeny tyto oblasti trestné činnosti: terorismus, obchod s lidmi a sexuální vykořisťování žen a dětí, nedovolený obchod s drogami, nedovolený obchod se zbraněmi, praní peněz, korupce, padělání platebních prostředků, trestná činnost v oblasti výpočetní techniky a organizovaná trestná činnost. V tomto směru jde nicméně o minimální standard.

Trestným činům vymezeným v článku 5 směrnice odpovídají v české právní úpravě následující trestné činy:

- obchodování s lidmi – § 168 TZ, znásilnění – § 185 odst. 2 písm. b), odst. 3 a 4 TZ, sexuální nátlak – § 186 odst. 3 písm. a), odst. 4 až 6 TZ, pohlavní zneužití – § 187 TZ, výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií – § 192 odst. 3 a 4 TZ, zneužití dítěte k výrobě pornografie – § 193 TZ, podílnictví – § 214 TZ, legalizace výnosů z trestné činnosti – § 216 TZ, neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací – § 230 TZ, opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat – § 231 TZ, padělání a pozměnění peněz – § 233 odst. 2 až 5 TZ, neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku – § 234 odst. 2 až 6 TZ, výroba a držení padělatelského náčiní

– § 236 odst. 2 TZ, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži – § 257 TZ, pletichy při veřejné dražbě – § 258 TZ, nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy – § 283 TZ, nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku – § 285 odst. 2 až 4 TZ, výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky a jedy – § 286 TZ, šíření toxikomanie – § 287 TZ, teroristický útok – § 311 TZ, teror – § 312 TZ, účast na organizované zločinecké skupině TZ, vydírání – § 175 odst. 3 písm. b) TZ, krádež – § 205 odst. 5 písm. b) TZ přijetí úplatku – § 331 TZ, podplacení – § 332 TZ, nepřímé úplatkářství – § 333 TZ, účast na organizované zločinecké skupině – § 361 TZ.

Z uvedeného výčtu je zřejmé, že Evropská unie je výrazně limitována svým právním základem, když do výčtu trestných činů spadají i trestné činy, u nichž si lze poměrně obtížně představit, že by mohly vést k získání majetkového prospěchu (typicky v sexuální oblasti), a naopak sem nespádají trestné činy, které mohou vést k získání poměrně velkých zisků, např. zde téměř chybí majetkové a hospodářské trestné činy (s výjimkou praní peněz a trestných činů proti měně). Uvedený výčet tak nepokrývá všechny případy, kdy by bylo na místě rozšířené zabavení majetku využít. Toho si ostatně EU je vědoma a vyzývá členské státy, aby šly nad rámec požadavků směrnice. Z implementačního workshopu vyplynulo, že tak ostatní členské státy vesměs zamýšlejí učinit.

Tato varianta se tak vůči sledovanému cíli nejvíce blíží a je příliš úzká.

Varianta 2

Varianta 2 by umožnila ukládat rozšířené zabavení majetku nad rámec trestných činů vymezených v článku 5 směrnice také při odsouzení za další trestné činy, kterými jsou typicky generovány zločinecké zisky a zároveň dosahují určité typové závažnosti. Taková varianta nejvíce odpovídá filosofii směrnice, neboť umožňuje postihnout dostatečně široké spektrum závažnější trestné činnosti vedoucí k ziskům a zároveň není nadbytečně invazivní vůči pachateli. Nenavrhujeme se navázat tuto variantu na zločiny, neboť směrnice požaduje postihovat řadu trestných činů s horní hranicí trestní sazby 4 roky, a proto je žádoucí vycházet z této výše trestní sazby, což umožní pokrýt i trestné činy stanovené ve směrnici.

Varianta 3

Varianta 3 umožňuje užít rozšířené zabavení majetku v případě, že je pachatel odsouzen za jakýkoli trestný čin. Taková varianta se jeví být s ohledem na povahu rozšířeného zabavení majetku příliš invazivní a v rozporu se zásadou šetření práv osob zúčastněných na trestním řízení, neboť jde o specifický nástroj, které by měl být využitelný zejména v případech, kdy je osoba odsouzena za závažnější trestnou činnost typicky spojenou se zisky (a kdy lze předpokládat, že ji páchá soustavně či opakovaně) – např. trestné činy v pornografickém průmyslu, drogové trestné činy, organizovaná majetková, hospodářská nebo počítačová trestná činnost, korupce.

S ohledem na uplatňovaný snížený důkazní standard ohledně původu majetku, který má být předmětem rozšířeného zabavení majetku, a na nároky kladené v oblasti dokazování na osobu, již má být majetek zabaven, není vhodné rozšířené zabavení majetku nastavovat takto široce, neboť by patrně šlo o neproporcionální a nedůvodně širokou právní úpravu ve vztahu k sledovanému legitimnímu cíli. Tato varianta také nezohledňuje skutečnost, že navrženou úpravu nebudou aplikovat speciální pro tento účel vytvořené orgány, které by se zabývaly pouze šetřením majetkových poměrů, vyhledáním, zajištěním a odčerpáním majetku, ale

budou ji aplikovat stávající orgány činné v trestním řízení, takže úpravě nasvědčují i kapacitní důvody a je třeba ji nastavit tak, aby vůbec mohla být efektivní.

Závěr:

Byla zvolena varianta 2.

2.4. Okruh osob, na které se bude vztahovat rozšířené zabavení majetku

Varianty:

Varianta 1

Rozšířené zabavení majetku bude využitelné pouze vůči osobě odsouzené za trestný čin.

Varianta 2

Rozšířené zabavení majetku bude využitelné vůči osobě odsouzené za trestný čin a v omezeném rozsahu i vůči třetím osobám.

Vyhodnocení:

Varianta 1

Tato varianta se omezuje pouze na implementaci článku 5 směrnice, který upravuje rozšířené zabavení majetku pouze vůči osobě odsouzené za vymezený trestný čin. Taková úprava ve směrnici však není dána tím, že by byla považována za nejlepší, ale tím, že jde o minimální standard a ohledně zabavení majetku třetím osobám v trestním řízení nepadne mezi členskými státy EU shoda a národní úpravy se v tomto směru značně liší.

Varianta 1 je nejméně invazivní z hlediska ochrany práva pokojně držet majetek, je však třeba vzít v úvahu, že v daném případě nejde o majetek, který byl nabyt legálně, ale ohledně něhož je dáno silné podezření, že pochází z trestné činnosti a tudíž ani nebyl nabyt do vlastnictví. Pokud bude možné užít rozšířené zabavení majetku jen vůči pachateli trestného činu, půjde o poměrně bezzubou právní úpravu, neboť již ze stávající praxe je známé, že pachatel všechen majetek převede na osoby blízké nebo jej vloží do právnické osoby, kterou vlastní on nebo osoby s ním spojené. Přijetí varianty 1 by nevedlo k výraznému posunu oproti stávající právní úpravě, neboť by neumožnilo dosáhnout na majetek náležející jiné osobě než pachateli, o kterém by byly dány silné indicie, že nepochází z legitimních zdrojů, ale nebylo by možné takovou skutečnost prokázat nade vší pochybnost.

I sama směrnice v preambuli uvádí, že „převod majetku podezřelé či obviněné osoby informované třetí osobě s cílem vyhnout se zabavení je běžnou a stále častější praxí. Stávající právní rámec Unie neobsahuje závazná pravidla pro zabavení majetku převedeného třetím osobám. Proto stále naléhavěji vyvstává potřeba umožnit zabavení takového majetku převedeného na třetí osoby nebo majetku získaného třetími osobami. Získáním majetku třetí osobou se míní situace, kdy byl majetek získán, přímo či nepřímo, například prostřednictvím zprostředkovatele, třetí osobou odlišnou od podezřelé či obviněné osoby, včetně případů, kdy byl trestný čin spáchán jejím jménem nebo v její prospěch a kdy obviněná osoba nemá majetek, který může být zabaven. Takové zabavení by mělo být možné přinejmenším v případech, kdy třetí osoby věděly nebo měly vědět, že účelem převodu nebo získání bylo vyhnout se zabavení, a to na základě konkrétních skutečností a okolností, včetně toho, že převod byl proveden bezúplatně nebo výměnou za částku výrazně nižší, než je tržní hodnota“.

Varianta 2

Varianta 2 umožňuje užít rozšířené zabavení majetku i na majetek, který pachatel v rozhodném období nabyly třetí osoby, pokud při jeho nabytí nebyly v dobré víře, tj. tyto osoby věděly o nezákonném původu majetku či o nezákonném účelu převodu takového majetku na ně. Dále je umožněno postihnout majetek, který pachatel nabyl do společného jmění manželů nebo který převedl do svěřenského fondu. Tato úprava vychází ze specifické povahy institutu společného jmění manželů, kdy tím, že pachatel získá určitý majetek pravděpodobně trestnou činností, nabývá přímo ze zákona takový majetek „bezplatně“ také jeho manžel/ka, přičemž tento majetek by nemohl být zabrán, neboť nepatří do výlučného vlastnictví pachatele. Manžel/ka by tak profitoval/a z pravděpodobné trestné činnosti pachatele a profitoval by z ní i pachatel, neboť jemu by bez této úpravy nebylo možné zabrat žádnou věc, kterou nabyl do společného jmění manželů, a tím by se postihu velmi snadno vyhnul (v případě trestné činnosti by vlastnictví k takovým věcem manželé nenabyli, ale v tomto případě není trestná činnost nade vší pochybnost prokázána a dotyčný za ni není odsouzen, tudíž k nabytí věcí do společného jmění manželů dojít může). Nejde o postih legálního majetku, a tedy o trest, ale o opatření odčerpávající neoprávněný prospěch získaný pravděpodobně trestnou činností. Manželce-manželovi přitom není upřeno právo objasnit původ majetku a doložit, že byl nabyt legálně. Kromě toho nejde o obligatorní případ zabrán, ale o fakultativní postup, kdy soud přihlíží ke všem okolnostem a rozhodným skutečnostem a řídí se zásadou přiměřenosti.

Tato varianta umožňuje efektivní použití rozšířeného zabavení majetku za účelem dosažení sledovaného cíle, tj. odčerpání zločineckých zisků, zároveň však poskytuje dostatečné záruky, aby nebyla nadměrně a nedůvodně užívána.

Tato varianta přihlíží i k zahraničním právním úpravám, které zpravidla umožňují v určitém omezeném rozsahu v rámci rozšířeného zabavení majetku postihnout i majetek třetích osob.

Závěr:

Byla zvolena varianta 2.

2.5. Stanovení výše nepoměru mezi celkovým majetkem pachatele a jeho příjmy nabytými v souladu se zákonem v rozhodném období

Varianty:

Varianta 1

Výše nepoměru nebude zákonem stanovena.

Varianta 2

Výše nepoměru bude stanovena jako dvojnásobek rozdílu mezi celkovým majetkem pachatele a jeho příjmy nabytými v souladu se zákonem v rozhodném období.

Varianta 3

Výše nepoměru bude stanovena pevnou částkou.

Vyhodnocení:

Varianta 1

Uvedená varianta pojem „nepoměr“ nevymezuje, což je přístup v trestním právu obvyklý, kdy se právně neurčité pojmy ponechávají judikatornímu výkladu tak, aby mohly být zohledněny

konkrétní okolnosti jednotlivých případů. Stejně tak činí i některé jiné právní předpisy, např. občanský zákoník⁴. Také právní předpisy jiných členských států tento pojem nevymezují, přičemž na implementačním workshopu se státy shodně vyjádřily, že nastavit konkrétně výši nepoměru by bylo obtížné a nepraktické, neboť se to případ od případu liší a je třeba zohlednit konkrétní okolnosti. **Tato varianta by tak nejvíce vyhovovala zahraničním právním úpravám a vytvářela by nejmenší překážky v oblasti justiční spolupráce.**

Nevýhodou této varianty je nižší míra právní jistoty, kdy není na první pohled zřejmé, jak je nepoměr definován, nejde však o takový druh neurčitosti, který by nebyl v českém zákonodárství známý a akceptovatelný. Výhodou je pružnost tohoto nastavení a možnost zohlednit při vymezení tohoto pojmu konkrétní okolnosti případu a majetkové poměry odsouzeného. I jiná ustanovení trestního zákoníku používají neurčité pojmy, jejichž vymezení je ponecháno soudní judikatuře. Např. pojem „hrubý nepoměr“ je použit u trestného činu lichvy, kde má sice jiný význam a obsah (hrubý nepoměr plnění). Byť dikce směrnice neumožňuje vymezit přímo v zákoně, že má jít o „zjevný“ nebo „hrubý“ nepoměr, lze očekávat, že soudní judikatura při vymezení pojmu „nepoměr“ bude v souladu se zásadou přiměřenosti vyžadovat, aby šlo o nepoměr výraznější.

Vymezení nepoměru přímo zákonem se nejeví být řešením, které by dostatečně zohlednilo konkrétní okolnosti případu. K obdobnému závěru ostatně dospívají odborníci i ve vztahu k pojmu „hrubý nepoměr“ v občanském zákoníku, např. Lavrushin⁵ nebo Koudelka⁶, kdy uvádějí, že je třeba přihlížet k existující judikatuře k příbuzným pojmům a k zahraničním úpravám, neboť *„jakákoli paušální kvantifikace a jednoduchá matematická klasifikace intenzity vzniklého nepoměru je nemožná.“*

Varianta 2

Varianta 2 se pokouší o určitou kvantifikaci nepoměru, přičemž volí formu zákonem stanoveného násobku (dvojnásobek), o který musí hodnota celkového majetku pachatele převýšit jeho příjmy nabyté v souladu se zákonem v rozhodném období (tj. jsou-li zákonné příjmy v rozhodném období 200 000 Kč, musí hodnota majetku získaného v rozhodném období dosáhnout částky alespoň 400 000 Kč). Při stanovení výše násobku se vychází z toho, že pokud je hodnota majetku dvakrát větší, než je výše zákonných příjmů pachatele, lze v tom již spatřovat nepoměr, který není běžně vysvětlitelný.

Tato varianta sice přináší větší míru právní jistoty než varianta 1, na druhou stranu se však nelze vyhnout nevýhodám spojeným s fixním vymezením právně neurčitého pojmu, který může být v čase a v konkrétním případě proměnlivý. Kromě toho se „dvojnásobek“ jeví být příliš vysoký, neboť takto již bývá vymezen zjevný nebo hrubý nepoměr.

⁴ NOZ používá pojem „hrubý nepoměr“ v ustanoveních § 1793 (neúměrné zkrácení), § 1299 odst. 2 (zánik služebnosti) a v ustanovení § 1796 (lichva). Pojem „zvlášť hrubý nepoměr“ používá v ustanovení § 1765 odst. 1 (v souvislosti se změnami okolností po uzavření smlouvy). Pojem „výrazný nepoměr“ pak užívá v § 900 odst. 2 (vztah mezi poměry dítěte a poměry povinných osob). Pojem „zřejmý nepoměr“ lze nalézt v ustanovení § 2374 jako nepoměr mezi odměnou a ziskem z využití licence.

⁵ Lavrushin, Konstantin V. Výskyt v občanském zákoníku. Spekulace nad zvlášť hrubým nepoměrem v občanském zákoníku [Systém ASPI] RaP - Rekodifikace & praxe (Wolters Kluwer) [cit. 2015-5-15] ASPI_ID LIT50388CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁶ Koudelka, Ladislav Trestný čin lichvy Období první republiky. Trestný čin lichvy [Systém ASPI] TP. - Trestní právo (Wolters Kluwer) [cit. 2015-5-15] ASPI_ID LIT30092CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

Výhodou této varianty je skutečnost, že majetek až do výše rozdílu mezi zákonnými příjmy a celkovým majetkem bude zajišťován v trestním řízení a orgány přípravného řízení mají jasnější vodítko (do doby vzniku judikatury), v jaké hodnotě mohou majetek zajistit.

Tato varianta by na druhou stranu mohla znamenat i určitou ekonomickou nerovnost – např. osoba A bude mít prokazatelný příjem 100 000 Kč a neprokazatelný dalších 110 000 Kč, tj. těchto 110 000 Kč bude možné postihnout, ale osoba B bude mít prokazatelný příjem 10 000 000 Kč a neprokazatelných dalších 9 000 000 Kč a těchto 9 000 000 Kč postihnout možné nebude.

Tato varianta by navíc nebyla v souladu s požadavky směrnice a mohla by vést k obtížím v oblasti mezinárodní justiční spolupráce, pokud by jiný stát požadoval zabavení majetku na základě nižšího nepoměru.

Varianta 3

Výhodou této varianty je bezesporu vysoká míra právní jistoty a jasný právní rámec, kdy je přesně dáno, kolik musí nepoměr činit. Fixní výše nepoměru omezuje prostor pro případnou svévoli. Nevýhodou pevně stanovené výše nepoměru je skutečnost, že neodráží rozsah majetku, který byl pravděpodobně získán trestnou činností, a nezohledňuje změnu cenových hladin (inlace, deflace), tj. jde o velmi nepružný a rigidní způsob určení nepoměru, kdy by muselo být opakovaně přistupováno k novelizacím, a právní úprava by nebyla stabilní. Takto rigidně nastavený nepoměr by navíc mohl činit problémy při uznání rozhodnutí jiných členských států. **V zahraničních právních úpravách proto navázání nepoměru na pevnou částku nenajdeme.**

Závěr:

Byla zvolena varianta 1.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů navržené právní úpravy ve zvolené variantě

Navržená právní úprava v předkládané podobě není spojena s významnými finančními dopady, neboť z finančních, materiálních, organizačních i časových důvodů (implementační lhůta) není navrhováno zřízení nového speciálního úřadu, který by se zabýval vyhledáváním, zajištěním a správou majetku v trestním řízení, ale je využíváno stávajících orgánů a nástrojů sloužících k tomuto účelu. To nevylučuje, že do budoucna nebude usilováno o vytvoření takového zvláštního úřadu.

Určitý nárůst agendy orgánů činných v trestním řízení, zejména policejních orgánů, lze očekávat v souvislosti s aplikací rozšířeného zabavení majetku, neboť jde o nový institut, jehož užití předpokládá provedení důkladného finančního šetření. S ohledem na níže uvedené statistické údaje a na fakultativnost takového postupu (nepředpokládá se obligatorní provádění finančního šetření ve všech případech) nicméně není očekáván rapidní nárůst agendy orgánů činných v trestním řízení, neboť majetek, který bude nově postižitelný rozšířeným zabavením majetku, by podle stávající úpravy mohl být mnohdy postižitelný v rámci trestu propadnutí majetku nebo v rámci výkonu peněžitého trestu (pokud jde o majetek pachatele). Nárůst agendy oproti stávajícímu stavu tak bude představovat jednak nárůst počtu prováděných finančních šetření (ten bude nicméně do značné míry závislý na kapacitách policejních orgánů) a jednak možnost postihnout prostřednictvím rozšířeného zabavení majetku v omezeném rozsahu i věci třetí osoby, u nichž nyní zabránění není možné. S ohledem na statistické údaje a zkušenosti s ukládáním majetkových sankcí podle stávající

úpravy lze uvést, že **nepůjde o velký počet případů a bude se pohybovat v řádu desítek ročně.**

V jakém přesném rozsahu dojde k nárůstu objemu práce orgánů činných v trestním řízení, zejména policejních orgánů provádějících finanční šetření, nelze v tuto chvíli kvalifikovaně odhadnout. Konkrétní dopady návrhu na činnost policejních orgánů budou Ministerstvem vnitra vyhodnoceny ve lhůtě dvou let od nabytí účinnosti návrhu zákona a na základě tohoto vyhodnocení bude případně požadováno navýšení počtu tabulkových míst Policie ČR.

Obdobné zhodnocení bude provedeno i ve vztahu k státním zastupitelstvím a soudům.

V souvislosti s tímto novým institutem dojde také k dílčímu nárůstu agendy ÚZSVM a Policie ČR při správě majetku zajištěného pro účely rozšířeného zabavení majetku a k nárůstu agendy odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti, s ohledem na předpokládaný počet případů lze nicméně předpokládat, že tento nárůst agendy bude zvládnutelný v rámci stávajících kapacit příslušných úřadů.

V následující tabulce jsou uvedeny statistické údaje týkající se počtu majetkových sankcí uložených v letech 2012 až 2014 za trestné činy s horní hranicí trestní sazby nejméně 4 léta:

**Přehled počtu majetkových sankcí uložených podle trestního zákoníku
v letech 2012-2014**

rok	propadnutí majetku	propadnutí věci	propadnutí náhradní hodnoty	peněžitý trest	zabrání věci	zabrání náhradní hodnoty
2014	29	3275	29	3797	194	7
2013	1	3295	24	3632	179	6
2012	25	2930	17	4180	177	2

Pro úplnost je třeba uvést, že v roce 2014 bylo u trestných činů, u nichž přichází v úvahu uložení rozšířeného zabavení majetku, vyneseno 126 368 odsuzujících rozsudků, v roce 2013 80 676 odsuzujících rozsudků a v roce 2012 74 099 odsuzujících rozsudků.

Navržená úprava zajištění majetku pro účely výkonu rozšířeného zabavení majetku může vést ke zvýšení počtu případů, kdy by mohla vzniknout odpovědnost státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím podle zákona č. 82/1998 Sb. Z údajů poskytnutých odborem odškodňování Ministerstva spravedlnosti a z níže uvedených příkladů rozhodovací praxe soudů nicméně vyplývá, že k náhradám škody z důvodu nezákonného zajištění majetku v trestním řízení v praxi dochází poměrně zřídka.

Ze statistických údajů Policie ČR vyplývá, že v roce 2013 se podařilo zajistit majetek v celkové hodnotě 8 511 347 791 Kč, z toho bylo zrušeno zajištění u majetku v hodnotě 476 166 208 Kč, což představuje 5,59% podíl. Důvody zrušení zajištění nejsou podrobněji známy, lze však předpokládat, že přibližně u těchto 6 % případů by teoreticky bylo možné žádat o náhradu škody způsobenou nezákonným rozhodnutím o zajištění majetku. S ohledem na předpokládané počty případů, kdy přichází v úvahu uložení rozšířeného zabránění majetku a majetek bude pro tyto účely zajištěn, lze odhadnout, že by mohlo dojít zhruba o procentní nárůst počtu těchto případů, tj. na 7 %.

Ze statistických údajů sledovaných odborem odškodňování Ministerstva spravedlnosti vyplývá, že v roce 2013 bylo z celkového počtu 2 045 řízení podle zákona č. 82/1998 Sb. vedeno 1 016 z důvodu nezákonného trestního stíhání. V těchto řízeních bylo vyplaceno 40 431 495,21 Kč jako náhrada nákladů trestního řízení, 7 900 432, 57 Kč jako náhrada ušlého zisku a 445 065,2 Kč jako náhrada majetkové škody. Podle informací získaných od odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti však uvedené částky nebyly vyplaceny v souvislosti s nezákonným zajištěním majetku, ale zejména jako náhrada nákladů nezákonně vedeného trestního řízení a v důsledku nezákonné vazby, trestu a ochranného opatření. Nároky na náhradu škody se tradičně týkají ušlého výdělku obviněného po dobu výkonu nezákonné vazby, trestu nebo ochranného opatření, nákladů vynaložených na obhajobu obviněného, který byl posléze obžaloby zproštěn anebo proti němu bylo trestní stíhání zastaveno, méně pak za věcnou škodu a zcela výjimečně za škodu na zdraví.

K přiznávání náhrady škody z důvodu nezákonného zajištění majetku pro účely trestního řízení (porušujícím čl. 11 Listiny základních práv a svobod) v praxi dochází zřídka, o čemž svědčí i rozhodovací praxe soudů. Uvést lze usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. 25 Cdo 479/2007, kterým Nejvyšší soud rozhodoval o případu, kdy žalobkyně žádala po státu náhradu škody (sestavující z nákladů vynaložených na zaplacení smluvní pokuty, náhrady škody nákladů rozhodčího řízení společnosti Z. E. L., dále z nákladů právního zastoupení a ušlého zisku), která jí měla vzniknout mimo jiné v důsledku zajištění všech peněžních prostředků na účtu žalobkyně na základě rozhodnutí Policie ČR pro podezření, že jde o výnos z trestné činnosti. Zajištění peněžních prostředků bylo následně zrušeno z důvodu, že trestní stíhání žalobkyně skončilo rozhodnutím vyšetřovatele o odložení věci, neboť nešlo o podezření ze spáchání trestného činu a nebyl prokázán úmysl dosáhnout legalizace výnosu z trestné činnosti. Nejvyšší soud žalobkyni náhradu škody nepřiznal a tento postup odůvodnil následovně:

„Z této úpravy je zřejmé, že ustanovení § 79a trestního řádu zakládá orgánům činným v trestním řízení právo zajistit peněžní prostředky, je-li toho třeba pro zjištění, zda nedošlo ke spáchání trestného činu. Jde tedy o zákonem stanovený prostředek, který má umožnit prověření, zda nedošlo k trestné činnosti, a zároveň zabránit odčerpání finančních prostředků osobami oprávněnými jimi nakládat, to vše zpravidla v krátkých časových lhůtách za podmínek neodkladného úkonu (srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I. díl. 6. vydání. Praha: C. H. Beck 2008, s. 617-618, bod 8). S použitím tohoto prostředku, který kromě jiného slouží i k naplnění účelu zákona směřujícího k potírání legalizace výnosů trestné činnosti, není spojena odpovědnost státu za škodu, nejde-li o rozhodnutí nezákonné. Nezákonnost lze ovšem spatřovat pouze v tom, že je toto rozhodnutí pro nezákonnost zrušeno, např. proto, že nebyly dány podmínky pro jeho vydání, nikoliv v tom, že po provedení příslušného šetření odpadly důvody pro další zadržení věci a že je rozhodnutí zrušeno postupem, který předpokládá ustanovení § 79a odst. 3 trestního řádu, jak tomu bylo ostatně i v posuzované věci.“

Pokud tedy orgány činné v trestním řízení při rozhodování o zajištění dodrží podmínky stanovené trestním řádem a budou postupovat v souladu se zásadou přiměřenosti a subsidiarity, přičemž budou v průběhu trestního řízení pečlivě zvažovat, zda trvají důvody pro zajištění majetku a zjištěné skutečnosti nenasvědčují tomu, že odpadl důvod zajištění, pak by nemělo dojít k výraznému zvýšení počtu případů, kdy je možné žádat náhradu škody postupem podle zákona č. 82/1998 Sb. z důvodu zajištění majetku pro účely trestního řízení.

4. Implementace doporučené varianty a vynucování

Za implementaci a vynucování nové právní úpravy budou odpovědní:

- Policie ČR,
- státní zastupitelství a soudy,
- ÚZSVM,
- Ministerstvo spravedlnosti,
- správci daně z příjmů.

5. Přezkum účinnosti regulace

Přezkum účinnosti navrhované úpravy bude v praxi průběžně provádět Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, policejní orgány, Nejvyšší státní zastupitelství, soudy a ÚZSVM. Využít lze rovněž poznatků Institutu pro kriminologii a sociální prevenci získaných v rámci jeho výzkumné činnosti a poznatků jiných členských států EU v oblasti mezinárodní justiční spolupráce (tyto poznatky jsou prezentovány např. při implementačních workshopech pořádaných EU).

6. Konzultace a zdroje dat

Navrhovaná právní úprava byla průběžně a opakovaně konzultována s Nejvyšším státním zastupitelstvím, s vybranými státními zástupci a soudci zabývajícími se touto problematikou a se zástupci Ministerstva vnitra a Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality SKPV.

Při přípravě návrhu byly rovněž využity informace získané od jiných členských států EU, včetně jejich právních úprav rozšířeného zabránění majetku, a informace obsažené v následujících materiálech:

White paper on Best Practices in Asset Recovery (CEART Project, 2009)

Overview of European and National Case Law on Freezing and Confiscation proceedings (Eurojust, Legal Service, 2014)

Report on Eurojust's experience in the field of asset recovery, including freezing and confiscation (Eurojust, Legal Service, 2014)

Report on non-conviction-based confiscation (Eurojust, 2013).

B. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie a judikaturou ESLP

Navržená právní úprava je v tomto směru významná, zejména pokud jde o rozšířené zabavení majetku upravené v článku 5 směrnice. Otázkou zabavení majetku založené na sníženém důkazním standardu, resp. na domněnce protiprávnosti nabytí určitého majetku, se ve značné míře zabýval Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Rozšířené zabavení majetku je relevantní zejména z pohledu článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, relevantní jsou v této souvislosti i články 7 a 13 Úmluvy a články 2 až 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě. V souvislosti s návrhem zákona o prokazování původu majetku vyvstává také otázka případného porušení zásady *ne bis in idem* obsažené v článku 4 Protokolu č. 7

k Úmluvě nebo otázka zásahu do práva na pokojné užívání majetku podle článku 1 Protokolu č. 1, pokud jde o kumulaci sankcí.

Soulad s Úmluvou a judikaturou ESLP (v příloze důvodové zprávy je připojen přehled relevantní judikatury ESLP, která se zabývá zajištěním a zabavením majetku na základě domněnek nebo pravděpodobnosti)

K zárukám na poli článku 6 Úmluvy

(Právo na spravedlivý proces)

Vycházíme-li z premisy, že na zamýšlené řízení o zabavení majetku se bude vztahovat článek 6 Úmluvy (pouze výjimečně a za naplnění specifických kritérií se záruky článku 6 na určité řízení nevztahují, viz *Vilho Eskelinen proti Finsku*, č. 63235/00, rozsudek velkého senátu ze dne 19. dubna 2007), je na začátek třeba posoudit, zda se na něj bude vztahovat trestněprávní či civilní větev článku 6. Tato otázka byla předmětem posouzení ESLP v několika případech, přičemž ne vždy ESLP došel k závěru, že záruky článku 6 vztahující se k trestnímu řízení se použijí. Východiskem pro posouzení je povaha dotčeného řízení a opatření ve smyslu tzv. Engelovského testu (*Engel a ostatní proti Nizozemsku*, č. 5100/71 a další, rozsudek ze dne 8. června 1976), v první řadě systematické zařazení daného řízení ve vnitrostátním právním řádu.

Implementace směrnice je zamýšlena jako rozšíření trestněprávních oprávnění státu, mj. proto, aby byla zajištěna možnost mezinárodní justiční spolupráce. Zásadně by se tedy měla použít trestněprávní větev článku 6, neboť se nejedná o rozhodování o občanských právech a povinnostech, jako tomu je podle některých zahraničních právních úprav (srov. *Phillips proti Spojenému království*, č. 41087/98, rozsudek ze dne 5. července 2001).

Určení, která větev článku 6 se použije, má svůj význam zejména ve vztahu k otázce, zda a nakolik se na řízení vztahují speciální záruky článku 6, mj. zásada presumpce neviny obsažená v čl. 6 odst. 2 Úmluvy. I pokud jsou zabavovací normy součástí vnitrostátního trestního práva, použití těchto zásad stále nemusí být automatické.

Z judikatury ESLP vyplývá, že po vynesení rozsudku, odsuzujícího nebo zprošťujícího, se zásada presumpce neviny obsažená v čl. 6 odst. 2 Úmluvy neuplatní ve vztahu k výročkům o povaze a jednání již odsouzené osoby (např. domněnky o původu majetku z obchodu s drogami vyslovené v řízení o zabavení, ačkoli předcházející odsouzení se týkalo jiného trestného činu) s výjimkou případů, kdy by tato tvrzení svou povahou znamenala další vznesení obvinění v autonomním smyslu, který pojmu přikládá judikatura ESLP (*Van Offeren proti Nizozemsku*, č. 19581/04, rozhodnutí ze dne 5. července 2005, *Phillips proti Spojenému království*, § 34 – 36). Pokud řízení o zabavení předpokládaného výnosu trestné činnosti probíhá ve zvláštním řízení, které může být zahájeno pouze na základě odsouzení, podle ESLP se jedná o součást rozhodování o trestu ukládaného konkrétní osobě (*Van Offeren, Phillips*). To však nebude ten případ, jestliže ilegálně získaný majetek není prokazatelně ve vlastnictví dotčené osoby, tím spíše, pokud daná osoba byla zproštěna obžaloby (*Geerings proti Nizozemsku*, č. 30810/03, rozsudek ze dne 1. března 2007, § 41 – 51). Je tudíž stále třeba brát v potaz, že čl. 6 odst. 2 Úmluvy se nevztahuje pouze na samotné posouzení trestního obvinění, ale obecně může být použitelný i na soudní rozhodnutí následující po zproštění obžaloby (*Sekanina proti Rakousku*, č. 13126/87, rozsudek ze dne 25. srpna 1993, § 23 – 31; *Asan Rushiti proti Rakousku*, č. 28389/95, rozsudek ze dne 21. března 2000, § 24 – 32).

V některých členských státech Rady Evropy zproštění obžaloby nevylučuje uznání občanskoprávní odpovědnosti ve vztahu ke stejným skutkovým okolnostem, což se rovněž může potenciálně dostat do rozporu se zásadou presumpce neviny (*Orr proti Norsku*, č. 31283/04, rozsudek ze dne 15. května 2008, § 48 – 55).

Samotná směrnice v článku 8 obsahuje některé zásady týkající se spravedlivého procesu. Jedná se zejména o právo být informován o důvodech zajištění/zabavení majetku, právo na řádné odůvodnění příkazu k zabavení majetku a možnost účinně jej napadnout před soudem, možnost hájit se v řízení o zabavení majetku za pomoci právního zástupce a právo být o této možnosti informován. Tyto záruky jsou promítnuty i do právní úpravy zabránění části majetku v navržené právní úpravě.

Na zamýšlené řízení o zabavení majetku se tedy uplatní čl. 6 odst. 1 a obecné záruky v něm uplatněné. Těmi jsou posouzení nezávislým a nestranným soudem zřízeným na základě zákona, v přiměřené době a při respektování zásady kontradiktornosti řízení, ve kterém dotčená osoba bude moci soudu (resp. orgánu naplňujícího charakteristiky soudu v autonomním významu, který pojmu přisuzuje judikatura Soudu, v našem případě tedy primárně obecnému soudu) předložit své argumenty. Směrnice i její implementační úprava ve spojení se stávající úpravou v trestním řádu obsahuje záruky požadované čl. 6 odst. 3 Úmluvy.

K zárukám na poli článku 1 Protokolu č. 1

(„Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva. Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.“)

Směrnice předpokládá tři kategorie zásahu do majetkových práv jednotlivců. První kategorií je zabavení nástrojů a výnosů trestné činnosti v návaznosti na pravomocné odsouzení osoby, vůči níž je zabavení nařízeno. Tato možnost je v českém právním řádu již dnes obsažena.

Druhou možností je rozšířené zabavení majetku osoby odsouzené za trestný čin vedoucí, byť potenciálně, k majetkovému prospěchu, pokud okolnosti konkrétního případu naznačují, že daný majetek pochází z trestné činnosti (např. hodnota majetku je neúměrná zákonnému příjmu odsouzené osoby).

Třetí možností je pak zabavení majetku třetích osob, na které byl tento majetek v hodnotě odpovídající výnosům z trestné činnosti převeden podezřelou nebo obviněnou osobou s cílem vyhnout se zabavení.

Zásah do majetkových práv musí v každém případě být na základě zákona, který splňuje kvalitativní požadavky na jasnost, dostupnost a předvídatelnost. Je nezbytné, aby sledoval legitimní cíl. V té souvislosti je třeba rozlišit, zda má řízení o zabavení preventivní či sankční účel (srov. např. *Raimondo proti Itálii*, č. 12954/87, rozsudek ze dne 22. února 1994). Břemeno uvalené na osobu, jejíž majetek je zabavován, nesmí být individuální a nadměrné, jinak bude zásah do majetkových práv dotčené osoby nepřiměřený (*Paulet proti Spojenému království*, č. 6219/08, rozsudek ze dne 13. května 2014, § 65). V souladu s tím stávající trestní řád ve spojení s navrženou úpravou obsahuje dostatečné právní záruky, které umožňují se účinně bránit proti nepřiměřenému zásahu do majetkových práv.

Druhá a třetí z výše zmíněných možností zásahu do majetkových práv předpokládají uplatnění zákonných domněnek. Judikatura ESLP zásadně takové domněnky připouští (*Salabiaku proti Francii*, č. 10519/83, rozsudek ze dne 7. října 1988):

„[...] Každý právní systém zná skutkové nebo právní domněnky. Úmluva jim samozřejmě v zásadě nebrání, ale v trestních věcech nutí smluvní státy, aby v tomto ohledu nepřekročily určitou mez. Pokud by se [...] odstavec 2 článku 6 omezoval na zakotvení záruky, kterou musejí respektovat soudci v průběhu soudních řízení, jeho požadavky by se ve velké míře překrývaly s povinností nestrannosti, kterou ukládá odstavec 1. Vnitrostátní zákonodárce by zejména mohl podle libosti zbavit soudce rozhodujícího o vině skutečné možnosti vlastní úvahy a presumpci neviny její podstaty, jestliže by slova „prokázána zákonným způsobem“ měla znamenat nepodmíněný odkaz na vnitrostátní právo. Takový výsledek by nebyl v souladu s předmětem a účelem článku 6, který tím, že chrání právo každého na spravedlivý proces a zejména na možnost těžit se z presumpce neviny, má za cíl zakotvit základní princip vlády práva [...].

Článek 6 odst. 2 tudíž není lhostejný k právním nebo skutkovým domněnkám obsaženým v trestním právu. Vyžaduje po státech, aby je udržely v určitých rozumných mezích, které vezmou v potaz význam toho, co je v dané věci v sázce, a zachovaly práva obhajoby.“

Takové domněnky nicméně nesmí dávat prostor ke svévoli, resp. musejí být vyvratitelné (*mutatis mutandis*, *James, Wells and Lee proti Spojenému království*, č. 25119/09 a další, rozsudek ze dne 18. září 2012, § 217). Pokud řízení, ve kterém jsou takové domněnky uplatněny, skýtá dostatečné záruky, aby mohly být vyvráceny, není takové řízení zásadně neslučitelné s Úmluvou, byť obrací důkazní břemeno (*Grayson a Barnham proti Spojenému království*, č. 19955/05 a 15085/06, rozsudek ze dne 23. září 2008, § 42 – 49).

Implementační úprava nepřistupuje až na úroveň domněnky a obráceného důkazního břemene, ale pouze snižuje důkazní standard na úroveň pravděpodobného kriminálního původu majetku.

Pokud jde o zabavení věcí náležejících třetí osobě, která nebyla odsouzena, je zapotřebí zachovat přiměřenost takového zásahu (srov. *Raimondo proti Itálii*, cit. výše). Ve vztahu k těmto třetím osobám je též relevantní, zda se jedná o řízení *in rem* směřující vůči majetku či vůči osobě a zda může být osoba, jejíž majetek byl zabaven, následně v souvislosti se stejným majetkem stíhána, což by mohlo vést ke konfliktu se zásadou *ne bis in idem* (srov. *Butler proti Spojenému království*, cit. výše).

Všechny osoby dotčené na majetkových právech musí mít v každém případě možnost předložit své argumenty orgánům splňujícím požadavky článku 6 (tj. primárně soudu), které budou mít pravomoc posoudit, zda byla dodržena rovnováha mezi jednotlivými zájmy. Taková práva jim navržená úprava ve spojení se stávající právní úpravou poskytuje.

Právo na pokojné užívání majetku je relevantní hodnotit také z toho pohledu, zda v případě, že bude přijat aktuálně projednávaný návrh zákona o prokazování původu majetku, nebude dotčená osoba vystavena přílišným sankcím, jestliže jí majetek nelegitimního původu bude nejprve zdaněn a bude jí uloženo penále a následně jí bude tento majetek v trestním řízení odčerpán. Taková úprava by mohla pro dotčenou osobu znamenat nepřiměřenou zátěž, neboť by došlo ke kumulaci sankcí (penále a následně odčerpání majetku). K tomu lze uvést příkladmo rozsudek ESLP ve věci *Gabrić proti Chorvatsku* (5. 2. 2009, č. 9702/04) a rozsudek ESLP ve věci *Ismaylov proti Rusku* (6. 11. 2008, č. [20110/13](#)). Z uvedených rozhodnutí ESLP vyplývá, že **odčerpání majetku poté, co dotyčnému byla uložena již nějaká sankce sledující stejný účel, lze považovat za nepřiměřené pouze v případě,**

že nejsou zjištěny žádné okolnosti svědčící o nelegitimním původu takového majetku. U rozšířeného zabavení majetku jsou však zjištěny okolnosti svědčící o nelegitimním původu majetku, neboť jednak byla dotčená osoba odsouzena za trestnou činnost typicky generující výnosy a jednak jsou zjištěny další skutečnosti odůvodňující závěr o kriminálním původu majetku, zejména hrubý nepoměr mezi jejími legálními příjmy a celkovým majetkem v rozhodném období, takže jde o odlišný případ. Soud nicméně v konkrétním případě hodnotí všechny relevantní skutečnosti a při ukládání zabrání části majetku a stanovení rozsahu tohoto ochranného opatření postupuje v souladu se zásadou přiměřenosti, přičemž zohledňuje i jiné trestní sankce, které mají pachatele postihnout na majetku.

K ostatním článkům Úmluvy a jejích protokolů

Článek 7 Úmluvy (uložení trestu jen na základě zákona)

Z uvedeného článku plyne požadavek na to, aby řízení o zabavení majetku mělo zákonný základ, který naplní kvalitativní požadavky Úmluvy, tj. jasnost, dostupnost a předvídatelnost.

Článek 13 Úmluvy (právo na účinné prostředky nápravy tvrzeného porušení Úmluvy)

Článek 13 je použitelný pouze ve spojení s hájitelným tvrzením o porušení některého z „hmotných“ práv garantovaných Úmluvou. V případě zabavení majetku tedy primárně s článkem 1 Protokolu č. 1. S ohledem na článek 6 je možné, že jeho ustanovení „absorbují“ článek 13 a samy o sobě poskytují dostatečné záruky, včetně účinného prostředku nápravy.

Články 2 až 4 Protokolu č. 7

Protokol č. 7 k Úmluvě obsahuje záruky týkající se obecně trestního řízení, tj. tyto záruky musí být splněny i v případě rozšířeného zabavení majetku, tj. zejména právo na odvolání, právo na odškodnění za nezákonné odsouzení a zákaz dvojího trestání (srov. *Butler proti Spojenému království*, cit výše).

Ve světle výše uvedeného je možné uzavřít, že řízení o zabavení majetku uplatňující zákonné domněnky nebo snižující důkazní standard není *a priori* v rozporu s Úmluvou. Musí je však za všech okolností doprovázet dostatečné procesní záruky, které zajistí, že při rozhodování o zajištění a zabavení majetku nebude prostor pro svévoli a případné zásahy budou přiměřené, přičemž dotčené osobě se vždy dostane možnosti napadnout takový zásah před nezávislým a nestranným soudem v kontradiktorním řízení.

Soulad s ústavními předpisy

Pokud jde o zhodnocení navržené právní úpravy s ústavním pořádkem, relevantní je zejména článek 11 Listiny základních práv a svobod zaručující právo na ochranu majetku. Ústavní soud ve své judikatuře nicméně připomíná, že základní právo na ochranu majetku zaručené článkem 11 Listiny a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě není absolutní a stát do něj může za podmínek stanovených těmito články zasáhnout. Test ústavnosti zásahu státu do práva na ochranu majetku spočívá v posouzení, zda se v konkrétním případě jednalo o majetek, zda zásah byl uskutečněn na základě zákona, byl nezbytný v demokratické společnosti a sledoval legitimní cíl (např. usn. ÚS Sp.zn. IV. ÚS 3690/12). Jak plyne z odborné literatury, „i v demokratickém právním státě je *ultima ratio* připuštěna možnost zbavení vlastnictví bez náhrady jako trest. Trest zabavení či propadnutí majetku, případně opatření spočívající v jeho zajištění však nesmí být nepřiměřený.“ (Wagnerová, E.; Šimíček, V., a kol.: Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012).

Výše citovaný komentář k Listině základních práv a svobod odkazuje na rozsáhlou judikaturu ESLP, který k věci judikoval, že „každý zásah do práva na pokojné užívání majetku musí zachovávat „spravedlivou rovnováhu“ mezi potřebami obecného zájmu společnosti a požadavky ochrany základních práv jednotlivce. Především musí existovat vztah rozumné přiměřenosti mezi použitými prostředky a cílem, kterého má být opatřením zasahujícím do majetkových práv dosaženo.“ (srov. *Forminster Enterprises Limited proti České republice*). ESLP následně definoval hlavní kritéria při posuzování, zda byla zachována požadovaná spravedlivá rovnováha. Těmito kritérii jsou: přiměřenost břemena uvaleného na stěžovatele, charakter zásahu, sledovaný cíl, povaha dotčených majetkových práv a chování stěžovatele i orgánů zasahujícího smluvního státu.

Předmětnou problematikou se ve své rozhodovací praxi zabýval též Ústavní soud České republiky (sp. zn. IV. ÚS 174/04), který ve vztahu k omezení vlastnického práva, jakožto trestněprávní sankci, zformuloval následující tezi: „rozhodnutí musí mít zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny), musí být vydáno příslušným orgánem (čl. 2 odst. 2, čl. 38 odst. 1 Listiny) a nemůže být projevem svévole (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny)“.

Vzhledem k tomu, že Ústavní soud opírá svou rozhodovací praxi o bohatou judikaturu ESLP, který vychází ze stejných standardů, rozuměj lidských práv, která jsou zakotvena v českém ústavním pořádku, lze odkázat na to, co již bylo uvedeno v hodnocení souladu navržené úpravy s Úmluvou.

Soulad s právními předpisy EU

Z právních předpisů Evropské unie se problematikou zajištění a zabavení majetku v trestním řízení kromě samotné směrnice zabývá společná akce Rady 98/699/SVV ze dne 3. prosince 1998 o praní peněz, identifikaci, vysledování, zmrazení, zajištění a propadnutí nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní, jež byla směrnicí plně nahrazena, a dále pak rámcové rozhodnutí Rady č. 2001/500/SVV ze dne 26. června 2001 o praní špinavých peněz, identifikaci, vysledování, zmrazení, zajištění a propadnutí nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní, jehož články 3 a 4 byly nahrazeny směrnicí, jakož i rámcové rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti, jehož článek 1 první čtyři odrážky a článek 3 byly nahrazeny směrnicí. Navržená úprava je s nimi v souladu.

Oblastí poskytování mezinárodní justiční spolupráce v oblasti zajištění a odčerpání majetku v trestním řízení se zabývají zejména následující rámcová rozhodnutí:

- rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii,
- rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci.

Předmětná rámcová rozhodnutí sice přímo neupravují problematiku obsaženou v návrhu zákona, neboť se primárně týkají mezinárodní justiční spolupráce v oblasti zajištění a odčerpání majetku v trestních věcech, úprava obsažená v návrhu by nicméně měla přispět k jejich účinnější aplikaci. Uvedených rámcových rozhodnutí se navržená úprava dotýká v tom směru, že terminologicky mění implementační úpravu v návaznosti na vymezení pojmu „nástroj trestné činnosti“ a „výnos z trestné činnosti“ v trestním řádu.

Navržené právní úpravy se dále dotýkají následující právní předpisy EU:

- rámcové rozhodnutí Rady ze dne 28. května 2001 o potírání podvodů a padělání bezhotovostních platebních prostředků,
- rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu,

- rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV ze dne 22. července 2003 o boji proti korupci v soukromém sektoru,
- rámcové rozhodnutí Rady 2004/757/SVV ze dne 25. října 2004, kterým se stanoví minimální ustanovení týkající se znaků skutkových podstat trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami,
- rámcové rozhodnutí Rady 2008/841/SVV ze dne 24. října 2008 o boji proti organizované trestné činnosti,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/40/EU ze dne 12. srpna 2013 o útocích na informační systémy a nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2005/222/SVV,
- čl. 7, 8, 17, 47, 48 a 49 Listiny základních práv EU.

Soulad s mezinárodními smlouvami

Oblastí zajištění a odčerpání majetku v trestním řízení se také dotýká řada mezinárodních smluv, jež upravují zejména otázky poskytování justiční spolupráce při zajištění a následném odčerpání majetku, typicky výnosů a nástrojů trestné činnosti. Jde zejména o následující mnohostranné úmluvy:

- Úmluva Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (č. 462/1991 Sb.),
- Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (č. 25/2000 Sb. m. s.),
- Trestněprávní úmluva o korupci (č. 70/2002 Sb. m. s.),
- Úmluva o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu (č. 33/1997 Sb.),
- Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu (č. 18/2006 Sb. m. s., č. 9/2010 Sb. m. s.).

Navržená právní úprava s nimi není v rozporu.

Česká republika má také uzavřenou řadu dvoustranných mezinárodních smluv, které se týkají vzájemného poskytování justiční spolupráce, tyto smlouvy však problematiku obsaženou v návrhu přímo neupravují.

C. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava nemá bezprostřední, ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje, ani nezvýhodňuje jedno z pohlaví a nestanoví pro ně odlišné podmínky.

D. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů, dopadů na podnikatelské prostředí, sociálních dopadů a dopadů na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava se dotýká oblasti ochrany osobních údajů a soukromí ve smyslu článku 10 Listiny základních práv a svobod a článku 8 Listiny základních práv EU, neboť v souvislosti s rozšířením pravomocí orgánů činných v trestním řízení zjišťovat informace o majetku pro účely jeho zajištění a odčerpání dochází k rozšíření zpracování osobních údajů v návaznosti na rozšíření důvodů umožňujících vyžadování bankovních informací a informací z evidencí investičních nástrojů. Stávající úprava vyžadování těchto informací se rozšiřuje vůči obviněnému v tom směru, že tyto údaje lze vyžadovat pro účely zjištění jeho majetkových poměrů již v přípravném řízení, a vůči obviněnému i jiným osobám v tom směru, že lze tyto informace vyžadovat také pro účely zajištění věci v trestním řízení. Účelem vyžádání si uvedených informací je tak, pokud jde o obviněného, jednak zjištění jeho majetkových poměrů pro účely uložení příslušné trestní sankce, jednak zjištění hrubého nepoměru mezi majetkem a zákonnými příjmy obviněného, což je jednou z potřebných podmínek pro uložení ochranného opatření zabrání části majetku. Ve vztahu ke třetím osobám jsou tyto informace zjišťovány, pokud jsou dány poznatky, že jsou osobami, na něž pachatel převedl pravděpodobný výnos z trestné činnosti, popř. že se u nich nacházejí či nacházely nástroje trestné činnosti, a přichází u nich v úvahu zajištění věci pro účely jejího zabrání. Tyto informace je nezbytné zjišťovat již v přípravném řízení, neboť jedině tak je možné dosáhnout včasného a efektivního zajištění a následného odčerpání věcí spojených s trestnou činností, popř. náhradních hodnot za ně.

Dále se upravuje nově pravomoc státního zástupce a v řízení před soudem předsedy senátu požadovat od orgánů Finanční správy České republiky informace o výši stanovené daně z příjmů. Půjde tak o informace obsažené v rozhodnutí o stanovení daně, tj. platebním výměru nebo dodatečném platebním výměru. Může jít přitom o rozhodnutí vydané na základě podaného daňového tvrzení (přiznání), nebo stanovené z moci úřední (zpravidla na základě provedené daňové kontroly). Průlom do daňové mlčenlivosti se netýká dalších informací obsažených ve spise pocházejících zejména z vyhledávací a kontrolní činnosti správců daně z příjmů.

Pokud jde o oprávnění orgánů činných v trestním řízení vyžadovat prohlášení o majetku, oproti stávající právní úpravě se toto oprávnění rozšiřuje i vůči třetím osobám, jejichž věci mohou podléhat zajištění z důvodu, že jsou spojeny s trestnou činností, nebo jde o náhradní hodnotu za výnos nebo nástroj trestné činnosti. Nepředpokládá se nicméně, že by tento nástroj byl vůči třetím osobám příliš využitelný, neboť míří zejména na zjišťování legálního majetku – u majetku spojeného s trestnou činností nelze očekávat, že by jej osoba činící prohlášení do prohlášení uvedla, resp. by zřejmě využila oprávnění odmítnout učinit prohlášení.

Osobní údaje budou zpracovávány v souladu s právní úpravou obsaženou v trestních předpisech a v zákonu o ochraně osobních údajů (s výjimkami uvedenými v § 3 odst. 6 písm. d) zákona o ochraně osobních údajů). V tomto směru navržená právní úprava neobsahuje žádnou odchylku.

V souladu s vymezeným účelem zpracování a zásadou přiměřenosti a šetření práv dotčených osob budou osobní údaje zpracovávány pouze v nezbytném rozsahu. Informace obsahující osobní údaje, které takto orgány činné v trestním řízení získají a budou relevantní pro dané trestní řízení, jsou součástí trestního spisu a plně se na ně vztahují veškeré postupy a záruky spojené s ochranou údajů v trestním spisu, tj. seznámit se s nimi mohou pouze příslušné orgány činné v trestním řízení a osoby oprávněné nahlížet do trestního spisu. Veškeré

informace, které jsou vyžádány od finančních institucí nebo od správců evidencí podle § 8 odst. 2 tr. ř., a stejně tak i všechna učiněná prohlášení o majetku, jsou součástí trestního spisu. I negativní informace o majetku jsou informace důležité pro trestní řízení a mnohdy jsou tyto informace využívány právě ze strany obhajoby.

Doba uchovávání těchto údajů odpovídá skartační době jednotlivých trestních spisů podle skartačních řádů pro jednotlivé orgány činné v trestním řízení.

Orgány činné v trestním řízení mají povinnost šetřit při zpracování údajů soukromí subjektu údajů, osobní údaje řádně zabezpečit a dodržovat stanovené skartační lhůty. Subjekt údajů pak má oprávnění vyplývající z § 21 zákona o ochraně osobních údajů, které může realizovat na základě nahlížení do trestního spisu podle § 65 tr. ř. (jako obviněný nebo zúčastněná osoba). K samotnému zpřesňování získaných údajů pak může docházet v rámci celého trestního řízení, zejména v rámci dokazování. V tomto směru navržená právní úprava nepřináší nic specifického oproti stávající úpravě a plně se uplatní záruky obsažené v trestním řádu a v zákoně o ochraně osobních údajů. Stejně tak i úprava ošetřující ochranu osobních údajů v zákonu o Policii ČR ukládá Policii ČR povinnost zabezpečit osobní údaje před neoprávněným přístupem, změnou, zničením, ztrátou nebo odcizením, zneužitím nebo jiným neoprávněným zpracováním. Policie je dále povinna učinit nezbytná opatření pro zajištění bezpečnosti a spolehlivosti provozovaných informačních systémů.

K neoprávněnému zásahu do soukromí by mohlo dojít pouze v případě vadného postupu orgánů činných v trestním řízení, které by nedodržely povinnosti, které pro ně plynou z právních předpisů, a pokud by tyto údaje neoprávněně zpracovávaly nebo předaly jinému, popř. pokud by údaje nedostatečně zabezpečily a došlo by k úniku informací. Vzhledem k uvedenému jsou nastaveny přísné podmínky pro nakládání s trestními spisy a všechny orgány činné v trestním řízení jsou vázány povinností mlčenlivosti. Obdobné podmínky obsahuje i zákon o Policii ČR (srovnej § 79 a násl. zákona), včetně povinnosti obecné mlčenlivosti (§ 115 zákona). Při porušení povinností se tyto orgány vystavují správnímu, popř. i trestnímu postihu.

Vzhledem k uvedenému lze uzavřít, že úprava nakládání s osobními údaji v trestním řízení splňuje požadované záruky a dílčí rozšíření rozsahu zpracovávaných osobních údajů na těchto zárukách nic nemění. Účelem tohoto zpracování je zjištění majetku spojeného s trestnou činností a jeho odčerpání, což je ve veřejném zájmu a sledovaný cíl tak převyšuje zájem na ochraně soukromí dotčeného subjektu údajů.

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na životní prostředí.

Navrhovaná právní úprava může být, pokud jde o pachatele trestné činnosti a popř. o osoby jemu blízké nebo třetí osoby spojené s pachatelem trestné činnosti, spojena se sociálními dopady a dopady na podnikatelské prostředí v důsledku odčerpání nástrojů a výnosů z trestné činnosti, jakož i pravděpodobných výnosů z trestné činnosti, těmto osobám, taková opatření nicméně sledují legitimní cíl, kterým je ochrana společnosti před pácháním trestné činnosti a odčerpání majetku nabytého nezákonným způsobem nebo sloužícího k páchání trestné činnosti.

E. Zhodnocení korupčního rizika

Navrhovaná právní úprava není spojena s vyššími korupčními riziky, než kterým čelí orgány činné v trestním řízení obecně, zejména u zájmových nebo politických kauz. Korupční riziko

pro ně není nové, je přítomno i při účinnosti stávající právní úpravy. Prostředky ochrany proti tomuto riziku jsou tudíž obsaženy již ve stávající právní úpravě. Předně jsou to zákonné požadavky a postupy při výběru osoby státního zástupce a soudce, u nichž jsou kladeny zvýšené nároky na jejich morální integritu a osobnostní záruky. Dále jsou to pak určité mechanismy kontroly, jež spočívají zejména ve výkonu dozoru státního zástupce nad zákonností postupu policejního orgánu a ve výkonu dohledu vyššího státního zastupitelství nad nižším státním zastupitelstvím, jakož i v systému řádných (stížnost, odvolání) a mimořádných (dovolání, stížnost pro porušení zákona, obnova řízení) opravných prostředků.

Kromě těchto procesních pojištění se čelí tomuto riziku i hrozbou trestního stíhání toho, kdo úplatek nabídl, poskytl nebo slíbil, jakož i toho, kdo si dal úplatek slíbit nebo jej přijal. Je-li pachatelem trestného činu přijetí úplatku úřední osoba, jde o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, kde hrozí trest odnětí svobody ve výši tři léta až deset let (v případě, kdy byl tento trestný čin spáchán v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, je dána trestní sazba pět až dvanáct let). V případě podplacení je rovněž skutečnost, že byl tento trestný čin spáchán vůči úřední osobě, okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby (pachateli v tomto případě hrozí podle § 332 odst. 2 trestního zákoníku trest odnětí svobody ve výši jeden až šest let).

I. Obecná kritéria hodnocení korupčních rizik

1. Přiměřenost

Rozsah návrhu je přiměřený množině vztahů, které má upravovat. Novela přináší dílčí rozšíření kompetencí orgánů činných v trestním řízení v oblasti rozšířeného zabavení majetku, což však sleduje legitimní cíl, kterým je důsledné naplnění zásady, že „trestná činnost se nevyplácí“, a zajištění dostatečného postihu pachatele trestné činnosti, který jej má odvrátit od dalšího páčání trestné činnosti. Nic se přitom nemění na všech zásadách trestního řízení, jež je třeba důsledně aplikovat, zejména na zásadě přiměřenosti a zdrženlivosti při zásazích do práv osob zúčastněných na trestním řízení a plného šetření jejich práv.

2. Efektivita

Jedním z hlavních cílů návrhu zákona je zvýšení efektivity v oblasti zajištění a odčerpávání majetku v trestním řízení. Návrh zákona byl připraven za součinnosti orgánů aplikujících právo, a proto lze očekávat, že dojde k plné implementaci právních norem obsažených v tomto návrhu.

3. Odpovědnost

V případě zajištění a odčerpání majetku v trestním řízení se procesně postupuje podle trestního řádu, který je základním procesním předpisem trestního práva procesního a jako takový vždy přesně stanoví, který orgán nese odpovědnost za konkrétní rozhodnutí. Zásady, na kterých je trestní řád vystavěn a které zůstávají zachovány i v předkládaném návrhu, zabezpečují rozdělení pravomocí mezi jednotlivé orgány činné v trestním řízení. Toto rozdělení není neúčelné a vždy je možné určit osobu, která dané rozhodnutí učinila. Návrh zákona stávající právní úpravu nemění, pokud jde o orgány, jež jsou příslušné k přijetí jednotlivých rozhodnutí, a u nově navržených institutů zachovává koncepci vycházející z principů, na nichž jsou založeny obdobné instituty existující ve stávající právní úpravě.

4. Opravné prostředky

Právní normy obsažené v předkládaném návrhu poskytují možnost uplatnění opravného prostředku proti rozhodnutím orgánů činných v trestním řízení. Návrh v tomto směru významně posiluje právní ochranu osob oproti stávající úpravě, pokud jde o zajištění

movitých věcí pro jiné než důkazní účely, neboť nově je požadována forma usnesení a o opravném prostředku rozhoduje soud. Poučení o opravném prostředku je součástí příslušného rozhodnutí.

5. Kontrolní mechanismy

Návrh zákona nevytváří žádnou novou organizační strukturu, která by vyžadovala vytvoření nových kontrolních mechanismů. Kontrola je zajištěna systémem řádných a mimořádných opravných prostředků, formou dozoru státního zástupce nad zákonností postupu policejního orgánu a formou dohledu vyššího státního zastupitelství nad nižším státním zastupitelstvím. Vedle toho se uplatní i principy odpovědnosti podle služebního předpisu dle § 5 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, pro policejní orgány a principy odpovědnosti za kárná provinění u státních zástupců a soudců.

Zvláštní část

K části první – změna trestního zákoníku

K bodům 1, 6, 7 a 9 (§ 70 odst. 3 a § 101 odst. 3 a 6 a § 103 odst. 1)

S ohledem na definici výnosu obsaženou v článku 2 směrnice, která pod tento pojem podřazuje i všechen ocenitelný užitek z věcí pocházejících z trestné činnosti, a s ohledem na článek 4 směrnice, který požaduje zabavení výnosů z trestné činnosti, se výslovně uvádí, že trest propadnutí věci postihuje i plody a užitky takové věci, pokud náleží osobě, jejíž věc má propadnout nebo být zabrána, neboť tyto nejsou jako takové kryty důvody propadnutí nebo zabránění, přičemž ne vždy sledují osud věci hlavní, proto je třeba postavit najisto, že i ony jsou považovány za výnos z trestné činnosti vždy, když náleží (výklad tohoto pojmu viz § 135 tr. zák.) osobě, jejíž věc je postižena propadnutím nebo zabráním.

Podle § 491 NOZ je plodem to, co věc pravidelně poskytuje ze své přirozené povahy, jak je dáno jejím obvyklým účelovým určením a přiměřeně k němu, ať s přičiněním člověka nebo bez něho. Za plody jsou považovány pouze věci hmotné (např. zvířecí mláďata, ovoce, kravské mléko, vejce). Užitky jsou to, co věc pravidelně poskytuje ze své právní povahy, typicky je za ně považováno nájemné, renty, dividendy apod.

Zároveň se upravují příslušné odkazy.

K bodům 2, 8, 10 a 11 (§ 98 odst. 1, § 102a a § 104 odst. 1 a 2)

Do systému trestních sankcí upravených trestním zákoníkem se v návaznosti na požadavky článku 5 a bodu 20 preambule směrnice zavádí nové ochranné opatření zabránění části majetku. Možná zvažovaná řešení způsobu implementace požadavků článku 5 směrnice a jejich výhody a nevýhody jsou popsány v obecné části důvodové zprávy (část 2), na niž lze v tomto směru odkázat.

Podle článku 5 směrnice mají členské státy povinnost zavést rozšířené zabavení majetku alespoň u korupčních trestných činů, účasti na zločinném spolčení, trestných činů spojených s dětskou pornografií a trestných činů spojených s počítačovou kriminalitou vymezených v příslušných právních předpisech EU a u trestných činů uvedených v článku 3 směrnice (pokud je v právních nástrojích uvedených v článku 3 stanovena horní hranice trestní sazby nejméně 4 roky, nebo v případě, že příslušný právní nástroj žádnou hranici trestní sazby nestanoví, pokud jsou v něm uvedené trestné činy postižitelné podle vnitrostátního práva členského státu trestní sazbou s horní hranicí nejméně 4 roky), pokud má soud na základě

okolností případu, včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů, jako například že hodnota tohoto majetku je neúměrná zákonnému příjmu odsouzené osoby, za to, že daný majetek pochází z trestné činnosti.

Podle bodu 21 preambule směrnice *by rozšířené zabavení majetku mělo být možné v případě, kdy má soud za to, že dotyčný majetek pochází z trestné činnosti. To neznámá, že musí být prokázáno, že dotyčný majetek pochází z trestné činnosti. Členské státy mohou například stanovit, že je dostatečné, pokud soud bude považovat za pravděpodobnější nebo může důvodně předpokládat, že je podstatně pravděpodobnější, že dotyčný majetek pochází z trestné činnosti, než z jiných činností. V této souvislosti musí soud zvážit zvláštní okolnosti případu včetně skutečností a dostupných důkazů, na jejichž základě by mohlo být vydáno rozhodnutí o rozšířeném zabavení majetku. Skutečnost, že majetek určité osoby je neúměrný jejímu legálnímu příjmu, by mohla patřit mezi skutečnosti umožňující soudu učinit závěr, že majetek pochází z trestné činnosti. Členské státy by rovněž mohly stanovit podmínku určitého časového období, během něhož by se o majetku mohlo předpokládat, že pochází z trestné činnosti.*

Uvedené ochranné opatření má za cíl postihnout majetek, u něhož jsou dány silné indicie svědčící o jeho „kriminálním“ původu, tak, aby bylo zabráněno dalšímu páčání trestné činnosti a aby byl odčerpán majetek pravděpodobně pocházející z nespecifikované trestné činnosti. Uvedené opatření nemá charakter trestu za spáchaný trestný čin, ale směřuje do budoucna a má preventivní a ochranný charakter (chrání společnost před dalším páčáním trestné činnosti, pachateli je třeba odčerpát neoprávněné výhody pocházející z trestné činnosti, aby nebyl motivován k jejímu dalšímu páčání) – jeho prostřednictvím se odčerpává neoprávněný zisk z trestné činnosti. Nevyžaduje se, aby bylo prokázáno, že takový majetek je nástrojem nebo výnosem z konkrétního trestného činu, ale prostřednictvím uvedeného ochranného opatření se postihují případy, kdy nejsou žádné důkazy svědčící legálnímu původu majetku nabytého v určitém období časově souvisejícím se spáchaním trestného činu, za který je osoba odsouzena, a s ohledem na všechny okolnosti má soud za to, že takový majetek pochází z trestné činnosti, byť nespecifikované.

Podmínkami pro uložení uvedeného ochranného opatření pachateli tedy jsou:

- pachatel je uznán vinným za stanovený úmyslný trestný čin generující zisk,
- další skutečnosti, na jejichž základě má soud za to, že majetek má původ v trestné činnosti (zejména nepoměr mezi zákonnými příjmy a celkovým majetkem pachatele v rozhodném období, včetně majetku, který pachatel v rozhodném období převedl na jiné osoby nebo uskupení, předchozí odsouzení pachatele za trestný čin generující zisky, styky s kriminálními osobami, účast v organizované skupině zaměřené na zisk, převody peněžních prostředků zásadně v hotovosti).

S přihlédnutím k zahraničním úpravám se rozhodné časové období, v němž bude zkoumán nepoměr mezi celkovým majetkem a příjmy pachatele nabytými v souladu se zákonem, navrhuje stanovit jako období nejdéle 5 let před spáchaním trestného činu až do doby odsouzení za trestný čin, přičemž sledované období může být i kratší. Takové období je v úzké časové souvislosti se spáchaným trestným činem, zohledňuje dobu uchovávání potřebných informací jinými orgány a osobami a není nepřiměřeně zatěžující vůči dotčené osobě, pokud jde o uchovávání dokladů o původu majetku.

Pokud budou splněny zákonné podmínky pro uložení tohoto ochranného opatření, soud může uložit pachateli zabránění věcí, u kterých byly předloženy dostatečné důkazy umožňující učinit

závěr o jejich původu z trestné činnosti. Byl-li zjištěn nepoměr mezi příjmy pachatele nabytými v souladu se zákonem a celkovým majetkem zjišťovaným v rozhodném období, může soud uložit zabrání jakýchkoli věcí (i legálního původu) až do výše zjištěného nepoměru. Přitom postupuje v souladu se zásadou přiměřenosti a zohlední i jiné trestní sankce, které mají pachatele postihnout na majetku. V případě, že ze zákonem vymezených důvodů nelze nebo není vhodné zabrat určitou konkrétní věc, je možné zabrat náhradní hodnotu až do výše hodnoty původní věci (náhradní hodnotou může být jiná věc nepřesahující hodnotu věci původní, nebo peněžitá částka až do výše hodnoty původní věci).

Zabrané věci a zabraná peněžitá částka připadají státu (zabranou peněžitou částku ÚZSVM jménem státu exekučně vymáhá).

Pachatel má možnost dokládat legální původ majetku, který nabyt ve sledovaném období, a ovlivnit tak konečný rozsah uloženého ochranného opatření (přitom stačí prokázat, že je pravděpodobné, že majetek pochází z jiných než nezákonných zdrojů, rovněž nemusí legální původ prokázat nade vší pochybnost).

K pojmu „nepoměr“ srov. varianty uvedené v obecné části. Byť zákon výši tohoto nepoměru nespécifikuje a ponechává jeho vymezení na soudní judikatuře, v souladu se zásadou přiměřenosti lze očekávat, že k uložení tohoto ochranného opatření nepostačí jakýkoli nepoměr, ale musí jít o nepoměr výraznější, který odůvodňuje takovýto zásah do majetkové sféry pachatele.

Navržená úprava dále počítá s možností uložit toto ochranné opatření i osobě odlišné od pachatele ve vztahu ke konkrétní věci, kterou na ni pachatel převedl nebo kterou nabyt, pokud tato osoba věděla o nezákonném původu majetku či o nezákonném účelu nabytí takového majetku. O absenci dobré víry může mimo jiné svědčit i bezúplatné nabytí majetku nebo jeho nabytí za nápadně výhodných podmínek⁷, stejně jako nápadně rychlé převody majetku v době po zahájení trestního řízení. Je-li ukládáno zabrání jiné osobě, ve vztahu k zabírané věci musí být splněny podmínky, že by ji jinak bylo možné zabrat pachateli.

Dále je umožněno postihnout majetek, který pachatel nabyt do společného jmění manželů. Tato úprava vychází ze specifické povahy institutu společného jmění manželů, kdy tím, že pachatel získá určitý majetek pravděpodobně trestnou činností, nabývá přímo ze zákona takový majetek „bezplatně“ také jeho manžel/ka, přičemž tento majetek by nemohl být zabrán, neboť nepatří do výlučného vlastnictví pachatele. Manžel/ka by tak profitoval/a z pravděpodobné trestné činnosti pachatele a profitoval by z ní i pachatel, neboť jemu by bez této úpravy nebylo možné zabrat žádnou věc, kterou nabyt do společného jmění manželů, a tím by se postihu velmi snadno vyhnul (v případě trestné činnosti by vlastnictví k takovým věcem manželé nenabyli, ale v tomto případě není trestná činnost nade vší pochybnost prokázána a dotyčný za ni není odsouzen, tudíž k nabytí věcí do společného jmění manželů dojít může). Nejde o postih legálního majetku, a tedy o trest, ale o opatření odčerpávající neoprávněný prospěch získaný pravděpodobně trestnou činností. Manželovi - manželce přitom není upřeno právo objasnit původ majetku a doložit, že byl nabyt legálně. Kromě toho nejde o obligatorní případ zabrání, ale o fakultativní postup, kdy soud přihlíží ke všem okolnostem a rozhodným skutečnostem a řídí se zásadou přiměřenosti.

⁷ Např. podle slovinského zákona dokonce platí vyvratitelná domněnka, že majetek nezákonného původu byl převeden bezplatně nebo za úplatu, která neodpovídá skutečné hodnotě, pokud byl převeden na úzce propojené osoby nebo na členy užší rodiny.

Zabrat lze i věc, která je součástí majetku ve svěřenském fondu nebo obdobném zařízení (nemusí nutně jít o fond zřízený pachatelem, může majetek vložit i do cizího svěřenského fondu podle § 1468 NOZ, věc se zabírá svěřenskému správci, který však není vlastníkem takového majetku).

Zabrání se nevztahuje na věci, jichž je nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb osoby, které se zabírá část majetku, nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je podle zákona povinna pečovat. Zabrání postihuje i plody a užitky věci.

Zabrání části majetku je stejně jako jiné trestní sankce koncipováno jako **fakultativní**, při jeho ukládání se soud řídí obecnými zásadami pro ukládání trestních sankcí a pro ukládání ochranných opatření (§ 37 a 38 a § 96 a 97 tr. zák.) a přihlíží i k zájmům třetích osob.

V případě, že bude přijat návrh zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení, budou peněžní prostředky získané na základě ochranného opatření zabrání části majetku využity pro poškozené, čímž opět dojde k zlepšení uspokojování jejich majetkových nároků, neboť se rozšíří majetek takto využitelný. Pokud by k přijetí uvedeného zákona nedošlo, bude soud při zvažování ukládání tohoto ochranného opatření a při vymezení jeho rozsahu zohledňovat oprávněné zájmy poškozených v souladu s § 38 odst. 3 tr. zák.

Dále se upravují příslušné odkazy.

K bodu 3 (§ 98 odst. 3)

Výslovně se upravuje vztah mezi trestem propadnutí majetku a ochranným opatřením zabrání části majetku, kdy je vyloučeno uložit tyto sankce vedle sebe ve vztahu k stejné části majetku.

K bodům 4 a 5 (§ 101 odst. 2)

Upravuje se užitá terminologie, aby lépe vyjadřovala skutečnost, že majetek ve svěřenském fondu nemá vlastníka, a dále se doplňují i zařízení obdobná svěřenským fondům, která se řídí cizím právem, byť působí na území České republiky.

K bodu 12 (§ 135)

V návaznosti na nový občanský zákoník se upravuje terminologie užitá v tomto ustanovení, neboť občanský zákoník opustil užívání pojmu „majitel“.

K bodu 13 (§ 227)

S ohledem na novou úpravu prohlášení o majetku v § 7a tr. ř., která předpokládá možnost vyzvat k podání prohlášení o majetku osoby, jejíž majetek je zjišťován pro účely zajištění, také osobu jí blízkou, je třeba upravit trestný čin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku tak, aby postihoval i osobu, která poruší svou povinnost učinit prohlášení o majetku jiné osoby.

K bodu 14 (poznámka pod čarou č. 1)

V návaznosti na legislativní požadavky spojené s implementací právních předpisů EU se výslovně doplňuje, že předmětný návrh zajišťuje implementaci směrnice.

K článku II – přechodné ustanovení

Přechodné ustanovení zohledňuje zákaz retroaktivity, který je třeba uplatnit ve vztahu k prokazování původu majetku nabytého v rozhodném období.

K části druhé – změna trestního řádu

K bodu 1 (§ 7a)

Do § 7a trestního řádu se přenáší a určitým způsobem modifikuje institut prohlášení o majetku dosud obsažený v zákoně č. 279/2003 Sb., kde byl využitelný pouze pro účely zjišťování majetku sloužícího pro zajištění výkonu trestu propadnutí majetku, peněžitého trestu a zajištění nároku poškozeného, neboť není důvod, aby tento institut nemohl být použit obecně pro účely zjištění majetku osoby, jejíž majetek má být zajištěn, nebo ke zjištění majetkových poměrů obviněného, je-li toho třeba pro účely trestního řízení. Oproti dosavadní úpravě již toto prohlášení není koncipováno primárně jako ústní, činěné formou výsledku, ale po vzoru jiných právních předpisů upravujících prohlášení o majetku (daňové a exekuční předpisy) se upřednostňuje písemná forma prohlášení. To však nevylučuje možnost předvolat dotčenou osobu k ústnímu prohlášení, pokud bude nečinná a na výzvu nebude reagovat, nebo jsou-li pochybnosti o pravdivosti a úplnosti jejího prohlášení. Přitom se postupuje přiměřeně podle ustanovení upravujících výsledky podezřelého, obviněného a svědka. Prohlášení o majetku je součástí trestního spisu a informace získané tímto způsobem o třetí osobě nejsou předmětem jiného samostatného zpracování.

Jinak se vymezuje též okruh osob povinných k podání takového prohlášení, neboť by mělo jít o osoby, které z důvodu svého úzkého vztahu k obviněnému nebo jiné osobě, jejíž věci podléhají zajištění, mohou mít informace o jejích majetkových poměrech.

Úprava zohledňuje s ohledem na možný trestní postih podle § 227 tr. zák. zásadu *nemo tenetur* garantující právo každého odepřít výpověď v případě, že by jí způsobil trestní stíhání sobě nebo osobě blízké, přičemž judikatorním výkladem byla postupně rozšířena její interpretace tak, že donucení je vyloučeno, nejen pokud jde o výpověď, ale i v případě vyžadování jiné součinnosti nebo aktivního jednání dotčené osoby sloužícího k jejímu usvědčení (příp. k usvědčení osoby jí blízké). Osoby vyzvané k učinění prohlášení o majetku tak jsou oprávněny odepřít učinění prohlášení z uvedeného důvodu.

K bodům 2 až 5 (§ 8 odst. 2 a 3)

V souvislosti s nově navrženým ochranným opatřením zabránění části majetku se oproti stávající úpravě rozšiřuje možnost orgánů činných v trestním řízení provádět finanční šetření a získávat potřebné bankovní informace a informace z evidence zaknihovaných cenných papírů a investičních nástrojů již v přípravném řízení rovněž za účelem zjištění povahy, rozsahu nebo umístění věcí pro účely jejich zajištění a za účelem zjištění majetkových poměrů obviněného, neboť právě nepoměr mezi zjištěným majetkem obviněného a jeho legálními příjmy je jedním z předpokladů pro uložení předmětného ochranného opatření. Rozšíření možnosti orgánů činných v trestním řízení získávat informace pro účely vyhledání, zajištění a odčerpání majetku v trestním řízení koresponduje s požadavky článku 9 směrnice, podle něhož členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující určit a vysledovat majetek, který má být zajištěn a zabaven, a to i po pravomocném odsouzení za trestný čin nebo v návaznosti na řízení podle čl. 4 odst. 2 směrnice a k zajištění účinného výkonu příkazu k zabavení majetku, pokud již byl takový příkaz vydán. Výslovné rozšíření možnosti vyhledávat majetek v přípravném řízení je rovněž v souladu s doporučeními, která jsou ve vztahu k české právní úpravě vyhledávání, zajištění a odčerpání majetku obsažena v komparační studii „Český právní rámec odčerpávání výnosů ve světle mezinárodních standardů a ve srovnání s legislativou ve vybraných státech“ zpracovanou právní expertkou Rady Evropy.

Stávající právní úprava trestního řádu je v tomto směru zcela nevyhovující, neboť v podstatě vůbec nepočítá se zjišťováním majetkových poměrů obviněného již v přípravném řízení, ani neposkytuje dostatečné nástroje k zjištění věcí, jež by mohly být zajištěny, a orgánům činným v trestním řízení tak neposkytuje dostatečné nástroje, aby mohly provádět finanční šetření, které je ve vyspělých státech nedílnou součástí trestních řízení vedle shromažďování důkazů o vině. Včasné zjištění a zajištění majetku je přitom k odčerpání nástrojů a výnosů z trestné činnosti klíčové. Vzhledem k tomu, že jednou z hlavních skutečností odůvodňující uložení nového ochranného opatření zabránění části majetku bude zjištění hrubého nepoměru mezi zákonnými příjmy pachatele a mezi jeho celkovým majetkem ve sledovaném období, je zcela nezbytné vybavit orgány činné v trestním řízení dostatečnými nástroji, aby takový hrubý nepoměr mohly zjišťovat.

Pokud jde o třetí osoby, informace o jejich majetku budou zjišťovány pouze v případě, že bude dáno důvodné podezření, že na ně byly převedeny výnosy nebo nástroje z trestného činu, nebo pravděpodobné nástroje a výnosy z trestné činnosti, které by mohly být zabráněny, popř. v případě nemožnosti jejich zabránění by u těchto osob mohla být zabráněna náhradní hodnota. Okruh těchto třetích osob je tak vymezen spojením věcí, které mají v dispozici, s trestnou činností. Pokud jde o rozsah zjišťovaných informací, jde o informace o účtech těchto osob u finančních institucí (jejich číslo a výše zůstatku, případné pohyby na účtu) a o informace z evidencí investičních nástrojů (o investičních nástrojích, zejména o cenných papírech, jejichž jsou osoby majitelem, a o pohybech v těchto evidencích). Takto zjištěné informace relevantní pro dané trestní řízení budou součástí trestního spisu a uplatní se vůči nim všechny záruky vztahující se k nakládání se spisem. Dotčené osoby jako zúčastněné osoby budou moci do trestního spisu nahlížet (§ 65 tr. ř.) a v průběhu trestního řízení využívat všechna práva, která jim trestní řád přiznává, přičemž správnost údajů může být i předmětem dokazování. Zjištěné informace jsou podkladem pro uložení příslušného ochranného opatření, přičemž dotčená osoba má možnost napadat jejich správnost a uplatňovat i všechny opravné prostředky. Orgány činné v trestním řízení budou mít při zpracování získaných údajů všechny povinnosti, které mají při získání informací pro účely trestního řízení obecně.

Finanční šetření lze rámcově vymezit jako vyhledávání, dokumentaci a zajištění majetku pro účely trestního řízení a vyhotovení majetkového profilu osoby pro účely zajištění výkonu trestu nebo ochranného opatření nebo zajištění nároku poškozeného v trestním řízení⁸ (včetně s tím souvisejících úkonů správy). Při finančním šetření se mimo jiné prověřují informace, které jsou zaznamenány v registrech (např. katastry nemovitostí, registry motorových vozidel) a sledují se finanční a majetkové transakce prováděné podezřelými osobami.

Po zjištění potřebných informací se za pomoci příslušných programů provede analýza informací sloužící k vyhodnocení, zda zjištěný majetek může být zajištěn.

V závěru finančního šetření příslušný policista zpracuje závěrečnou zprávu z finančního šetření, která obsahuje popis všech dosud zjištěných informací a provedených úkonů v rámci finančního šetření (úvod, majetkový profil, vztahové analýzy), a byl-li majetek již zajištěn, způsob jak bylo se zajištěným majetkem naloženo, kdo jej v době vyhotovení závěrečné zprávy spravuje, důvod ukončení finančního šetření a jiné důležité informace. Zpráva dále vymezuje důkazy, na základě kterých bylo provedeno zajištění a jaká jsou navrhována další opatření.

Kromě toho se pro účely zjištění zdanitelných příjmů osoby, u níž přichází v úvahu uložení ochranného opatření zabránění části majetku podle § 102a odst. 1 tr. zák., kdy je jednou

⁸ Srov. závazný pokyn policejního prezidenta č. 174/2011, k provádění finančního šetření v trestním řízení.

z rozhodných podmínek pro jeho uložení zjištěný hrubý nepoměr mezi celkovým majetkem a zákonnými příjmy této osoby ve sledovaném období, umožňuje požadovat od orgánů Finanční správy České republiky informace o výši stanovené daně z příjmů. Půjde tak o informace obsažené v rozhodnutí o stanovení daně, tj. platebním výměru nebo dodatečném platebním výměru. Může jít přitom o rozhodnutí vydané na základě podaného daňového tvrzení (přiznání), nebo stanovené z moci úřední (zpravidla na základě provedené daňové kontroly). Dochází tak k průlomů do povinnosti mlčenlivosti uložené daňovým řádem, kdy navržená úprava má charakter speciální úpravy (*lex specialis*). Rozsah tohoto průlomů je však striktně omezen pouze na oblast daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob, a to pouze na ty údaje, které jsou obsaženy v samotném rozhodnutí o stanovení daně. Průlom do daňové mlčenlivosti se tak netýká dalších informací obsažených ve spise pocházejících zejména z vyhledávací a kontrolní činnosti správců daně z příjmů.

Informace o výši stanovené daně z příjmů, i kdyby tyto příjmy byly stanoveny stoprocentně spolehlivě, nedávají přehled o veškerých zákonných příjmech dané osoby ve sledovaném období. Za zákonné příjmy je nutné považovat i příjmy, které nejsou předmětem daně, jakož i příjmy, které sice jsou předmětem daně, ale jsou od daně osvobozené. O takových příjmech nemá správce daně zpravidla žádné povědomí a nejsou součástí rozhodnutí o stanovení daně, ani podávaného daňového tvrzení (přiznání). Výjimkou je povinnost oznamovat osvobozené příjmy přesahující hodnotu 5 mil. Kč podle § 38v zákona o daních z příjmů. I tak je informace o příjmech, které byly vyměřeny či doměřeny významnou informací doplňující finanční šetření za účelem zjištění zákonných příjmů pro posouzení, zda je dán výše uvedený hrubý nepoměr. Orgánům činným v trestním řízení je zapotřebí dát dostatečné nástroje, aby mohly zjistit zákonné příjmy dotčené osoby, přičemž zjištění co nejvyšších zákonných příjmů je i v zájmu samotné osoby, protože čím vyšší zákonné příjmy budou zjištěny, tím menší bude nepoměr mezi zákonnými příjmy a celkovým majetkem této osoby ve sledovaném období. Obviněný má samozřejmě možnost v rámci obhajoby sám uvádět a dokládat, jakým způsobem majetek nabyt, např. že má další zákonné příjmy nad rámec zjištění orgánů činných v trestním řízení. Takto získané informace z daňového řízení jsou využitelné pro stanovení účel jen v rámci trestního řízení, ve kterém byly vyžádány, a nelze je využít v jiném trestním řízení. Naopak pokud by orgány činné v trestním řízení při vlastním prováděním finančního šetření zjistily, že má obviněný určité zákonné příjmy, které nezdaniil, předají takový poznatek příslušnému finančnímu orgánu za účelem prověření, zda nedošlo k porušení povinnosti řádně přiznat a zaplatit daň z příjmů.

K bodům 6, 7, 11 až 20, 22, 23, 25, 32, 33, 34, 55 až 62, 71, 72, 75, 76, 82 a 87 (§ 8d odst. 2, § 30 odst. 1, § 33 odst. 1, nadpis § 34, § 34 odst. 1 a 2, 36 odst. 1, § 36a odst. 1, § 37 odst. 1, § 41 odst. 4, § 42 odst. 3 a 4, § 45 odst. 1 a 2, § 50 odst. 2, § 51b odst. 1, § 65 odst. 1, § 130 odst. 2 a 3, § 137 odst. 2 a 3, § 143 odst. 1, § 144 odst. 3, § 158 odst. 5, § 163a odst. 1, § 196 odst. 1, § 230 odst. 3, § 233 odst. 1, § 247 odst. 2, § 248 odst. 2, § 250 odst. 3, § 265d odst. 2, § 265e odst. 2, § 280 odst. 4 a § 314e odst. 6)

Uvedené terminologické změny reagují na změny provedené novým občanským zákoníkem, který pojem „zbavení způsobilosti k právním úkonům“ a „omezení způsobilosti k právním úkonům“ nahradil pojmem „omezení svéprávnosti“.

Kromě toho se sladuje i užívání pojmu „zákonný zástupce“ a „opatrovník“. Nový občanský zákoník vyčleňuje pojem „zákonný zástupce“ pro osoby, které nejsou plně svéprávné (tj. děti), naopak opatrovník je osoba, která se ustanovuje osobám, jejichž svéprávnost je omezena (např. duševně choré osoby).

Ustanovení trestního řádu o opatrovníkovi obviněného, poškozeného a zúčastněné osoby se sjednocují a doplňují se o případ, kdy opatrovník nebyl dosud ustanoven soudem v občanskoprávním řízení, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení a je nebezpečí z prodlení. V takovém případě státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu (samosoudce) ustanoví dotčené osobě opatrovníka podle trestního řádu, který vykonává všechna práva jinak náležející zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi ustanovenému civilním soudem. Doplněno je rovněž výslovné ustanovení, že opatrovník musí se svým ustanovením souhlasit, s výjimkou případu, kdy je ustanovován opatrovníkem advokát, u něhož jde o poskytnutí právní služby za úhradu.

Ve vztahu k poškozenému a zúčastněné osobě, které jsou právníckými osobami, se dále nově po vzoru jiných právních předpisů umožňuje, aby jim byl pro účely trestního řízení ustanoven opatrovník k hájení jejich zájmů v řízení, je-li dáno nebezpečí z prodlení a tyto právnícké osoby nemají osobu způsobilou činit úkony v řízení. Může jít o případ, kdy tato právnícká osoba v rozporu se zákonem nemá statutární orgán (a nemůže tak ani určit jinou osobu, která by ji v řízení zastupovala) nebo sice právnícká osoba statutární orgán má, ale jeho zájmy jsou v rozporu se zájmy právnícké osoby.

K bodům 8 až 10 (§ 11 odst. 1, 2 a 4)

Podle současné právní úpravy těžká choroba, která vylučuje postavení před soud, a duševní choroba, která nastala až po spáchání činu a která zabraňuje chápat smysl trestního stíhání, odůvodňuje přerušení trestního stíhání. Třebaže ze závěrů znaleckých posudků vyplývá, že zdravotní stav obviněných vylučuje, že budou někdy schopni účastnit se hlavního líčení nebo chápat smysl trestního stíhání, nelze jejich řízení zastavit. Jsou tak vykazovány víceleté nedodělky, které jsou skončeny až zastavením trestního stíhání z důvodu nepřípustnosti trestního stíhání proti tomu, kdo zemřel [§ 11 odst. 1 písm. e)]. Tyto případy byly občas nesystémově řešeny dokonce žádostí na prezidenta republiky, aby z těchto důvodů udělil individuální milost. Trestní řízení je v těchto věcech nejen dlouhé a prakticky jej nelze skončit, ale navíc i ekonomicky velmi nákladné, neboť o objektivizování zdravotního stavu obviněných se v pravidelných intervalech pořizují nové a nové znalecké posudky. Vzhledem k uvedenému se navrhuje umožnit v těchto případech trestní stíhání zastavit, nejsou-li podle zdravotních prognóz vyhlídky na to, že by se stav osoby změnil tak, aby umožnil její postavení před soud. Zároveň se však umožňuje, aby v případě, kdy dojde navzdory posudkům a zdravotním prognózám k tomu, že se nečekaně zdravotní stav osoby změní tak, že umožní další vedení trestního stíhání, a zároveň je zachována lhůta pro obnovu řízení, mohlo dojít na základě tohoto mimořádného opravného prostředku k obnově řízení.

Navržená úprava rovněž zajišťuje implementaci článku 4 odst. 2 směrnice, který požaduje, aby členské státy přijaly nezbytná opatření umožňující zabavení nástrojů a výnosů v případech, kdy bylo zahájeno trestní řízení ohledně trestného činu, který může přímo či nepřímo vést k majetkovému prospěchu, a takové řízení by mohlo vést k odsouzení za trestný čin, pokud by taková osoba byla schopna účasti v řízení, ale tato osoba se řízení nemůže účastnit pro nemoc. Pokud tedy bude možné proti takové osobě zastavit trestní stíhání (popř. odložit věc ze stejných důvodů), lze pak přistoupit při splnění zákonných podmínek (jde o trestně odpovědnou osobu a byly naplněny všechny znaky trestného činu) k odčerpání nástrojů a výnosů takové osobě prostřednictvím ochranného opatření zabránění věci – § 101 odst. 1 tr. zák. – z důvodu uvedeného v písmenu a) (věc náležející pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit).

K bodu 21 (§ 42 odst. 1)

V návaznosti na nové ochranné opatření zabrání části majetku se rozšiřuje vymezení zúčastněné osoby.

K bodu 24 (§ 42 odst. 5)

Upravuje se užitá terminologie, aby lépe vyjadřovala skutečnost, že majetek ve svěrenském fondu nemá vlastníka a že majetek v podílovém fondu je formálně ve vlastnictví všech podílníků, nikoli ve vlastnictví fondu. Dále se ustanovení o zúčastněné osobě rozšiřuje i ve vztahu k zařízením obdobným svěrenským fondům, která se řídí cizím právem, byť působí na území České republiky.

K bodu 26 (§ 47 odst. 3)

Terminologie se přizpůsobuje občanskému zákoníku.

K bodům 27 až 29 (§ 47 odst. 5)

Za účelem jednotné právní úpravy se navrhuje sladit dikci tohoto ustanovení s obdobnými ustanoveními upravujícími zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti (srov. nový § 77c odst. 2 tr. ř. a dosavadní § 79a odst. 2 tr. ř., § 79d odst. 6 tr. ř. a § 79e odst. 6 tr. ř.).

Dále se výslovně doplňuje, že předchozí souhlas státního zástupce nebo soudu se vyžaduje i s nakládáním se zajištěným majetkem v rámci veřejné dražby, neboť v aplikační praxi panovala nejasnost, zda se dá tento institut zcela podřadit pod pojem „výkon rozhodnutí“, zejména s ohledem na možnost konání dobrovolné dražby.

K bodu 30 (§ 47 odst. 8)

Vzhledem k tomu, že i při zajištění majetku podle § 47 tr.ř. může docházet k fyzickému odebrání věci jejímu majiteli (viz § 6 odst. 9 zákona č. 279/2003 Sb.), s ohledem na úpravu systematiky je třeba výslovně připustit přiměřené užití ustanovení § 80 až 81b tr. ř. i na tyto případy (ustanovení § 47 odst. 8 tr.ř. se pak obdobně užije i na zajištění majetku pro účely výkonu peněžitého trestu, trestu propadnutí majetku a zabrání části majetku).

K bodu 31 (§ 50 odst. 1)

V návaznosti na požadavky článku 8 odst. 7 směrnice se výslovně doplňuje, že zúčastněnou osobu je třeba poučit o jejím právu zvolit si zmocněnce. Obdobné poučení se zakotvuje i pro poškozeného.

K bodům 35 a 36 (nadpis hlavy čtvrté a oddílu čtvrtého)

Příslušné nadpisy se upravují v návaznosti na nové zákonné vymezení pojmu „věc důležitá pro trestní řízení“.

K bodům 37, 38, 40 a 42 (pododdíl 1, pododdíl 2, pododdíl 3 a pododdíl 4)

Navrhuje se úprava systematiky v návaznosti na potřebu odlišit od sebe režim předložený a zajištění věcí sloužících pro důkazní účely a režim zajištění movitých věcí, jež jsou nástroji a výnosy z trestné činnosti. Napravuje se dlouhodobý deficit týkající se movitých věcí zajištěných podle § 78 a 79 tr. ř. pro účely jejich propadnutí nebo zabrání jako nástroj nebo výnos z trestné činnosti, jež nejsou určeny k důkazním účelům, neboť ve srovnání s režimem věcí nemovitých nebo nehmotných zajištěných z obdobných důvodů je zřejmé, že je osobě, již byly movité věci zajištěny, přiznána nižší míra právních prostředků, kterými může proti takovému zajištění brojít. Je tedy více než žádoucí sjednotit režim zajištění movitých věcí z jiných důvodů než pro důkazní účely s režimem zajištění jiných typů věcí.

Uvedené oddělení režimu zajištění důkazních prostředků od režimu zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti pro účely jejich propadnutí nebo zabrání implementuje požadavky článku 8 směrnice, podle něhož jsou členské státy EU povinny přijmout opatření k zajištění toho, aby byl obsah příkazu k zajištění sdělen dotčené osobě co nejdříve po jeho výkonu a v tomto sdělení by měl být uveden důvod vydání takového příkazu, přičemž dotčené osobě musí být dána možnost účinně napadnout příkaz k zajištění u **soudu**, což podle stávající úpravy v § 78 a 79 tr. ř. možné není.

Pokud jde o věci, které slouží pro důkazní účely, režimu zajištění podle směrnice a zárukám s tím spojeným nepodléhají, což plyne mimo jiné i z bodu 28 preambule směrnice, kde je uvedeno „Opatřeními k zajištění majetku není dotčena možnost, aby byl v průběhu řízení konkrétní majetek považován za důkazní prostředek, za předpokladu, že bude poté k dispozici pro účinný výkon příkazu ke konfiskaci.“ Ve vztahu k věcem sloužícím k důkazním účelům tak postačuje, pokud bude zajištěna možnost jejich následné konfiskace, je –li to vzhledem k jejich povaze zapotřebí. O skutečnosti, že na úrovni EU je rozlišováno mezi pojmy „nástroje a výnosy z trestné činnosti“ a mezi pojmem „důkazní prostředky“ svědčí mimo jiné i to, že v oblasti mezinárodní justiční spolupráce bylo přijato rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii (na které směrnice 2014/42/EU odkazuje), které od sebe odděluje majetek, který je zajištěn jako nástroj a výnos z trestné činnosti, a důkazní prostředky. V oblasti mezinárodní justiční spolupráce týkající se zajištění důkazních prostředků pak bylo toto rámcové rozhodnutí nahrazeno směrnicí o evropském vyšetřovacím příkazu a jeho platnost byla omezena jen na nástroje a výnosy z trestné činnosti, tj. i z toho jasně vyplývá, že Evropská unie tyto pojmy od sebe odděluje.

K bodu 37 (§ 77b)

Do trestního řádu se navrhuje včlenit nové ustanovení společné pro zajištění věcí důležitých pro trestní řízení.

V odstavci 1 se nově a odlišně od dosavadní praxe definuje pojem „věc důležitá pro trestní řízení“, kterou se kromě věcí, jež slouží k důkazním účelům, rozumí též nástroje a výnosy z trestné činnosti, a věci, jež jsou náhradní hodnotou za výnosy a nástroje z trestné činnosti, tj. věci určitým způsobem spojené s trestnou činností (buť u náhradní hodnoty již jen nepřímým svým vztahem k původnímu nástroji nebo výnosu z trestné činnosti). V návaznosti na článek 2 směrnice, který vymezuje pojem „výnosy z trestné činnosti“ jako *všechny ekonomické výhody pocházející přímo či nepřímo z trestného činu; může se jednat o majetek v jakékoli podobě, který zahrnuje všechny následné reinvestice nebo přeměnu přímých výnosů a všechen ocenitelný užitek*, se pojem „výnos z trestné činnosti“ rozšiřuje výslovně také o plody a užitky věcí pocházejících z trestné činnosti, neboť tyto nejsou jako takové kryty důvody zajištění, ani nejsou zahrnuty výslovně do stávajícího pojetí výnosu, přičemž ne vždy sledují osud věci hlavní, proto je třeba postavit najisto, že i ony jsou považovány za výnos z trestné činnosti.

Podle § 491 NOZ je plodem to, co věc pravidelně poskytuje ze své přirozené povahy, jak je dáno jejím obvyklým účelovým určením a přiměřeně k němu, ať s přičiněním člověka nebo bez něho. Za plody jsou považovány pouze věci hmotné (např. zvířecí mláďata, ovoce, kravské mléko, vejce). Užitky jsou to, co věc pravidelně poskytuje ze své právní povahy, typicky je za ně považováno nájemné, renty, dividendy apod.

V odstavci 2 se v souladu s vymezením zúčastněné osoby upravuje, komu je zajištěna věc, která je součástí majetku ve svěřenském fondu nebo podílovém fondu. Pokud bude v trestním řízení rozhodnuto o zajištění věci ve svěřenském fondu nebo v podílovém fondu z důvodu podezření, že se jedná o nástroj nebo výnos z trestné činnosti (popř. jako náhradní hodnota), v rozhodnutí se uvede, které věci podléhají zajištění, a uvede se označení svěřenského fondu nebo podílového fondu a osoba svěřenského správce či obhospodařovatele podílového fondu. Toto usnesení se doručí svěřenskému správci nebo obhospodařovateli podílového fondu, který může využít všech opravných prostředků a jiných nástrojů, jež zákon přiznává zúčastněné osobě. Dále se výslovně upravuje postup v případě, že není znám vlastník zajištěné věci (např. je nalezeno odstavené pravděpodobně kradené vozidlo, nástroj trestného činu na místě činu).

V odstavci 3 se ze stávající právní úpravy přebírá možnost změnit důvod zajištění usnesením, proti kterému je přípustná stížnost, pouze se toto ustanovení systematicky přesouvá z dosavadního § 79g tr. ř. a stanoví se přednost zajištění pro důkazní účely. Ve vztahu k věcem zajištěným k důkazním účelům se pak výslovně uvádí, že se nepřezajišťují, ani když jsou zároveň nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, který podléhá propadnutí nebo zabrání.

V odstavci 4 se umožňuje, aby nebyly zajištěny věci, jež nemají téměř žádnou hodnotu a jejichž povaha sama o sobě nevyžaduje jejich odnětí pachateli nebo jiné osobě, tj. nejde např. o padělky nebo drogy. Zároveň se ponechává na větším uvážení orgánu činného v trestním řízení, zda k zajištění věci přistoupí, přičemž rozhodné je hledisko účelnosti zajištění (např. může jít o nemovitost, která je tak zatížena právy třetích osob k ní, že hodnota práv na ní zajištěných převyšuje její hodnotu, nebo jde o nemovitost, na níž je vedena exekuce a nejsou indicie, že by se v jejím rámci vymáhala fingoaná pohledávka, případně jde o věc téměř bezcennou). Takové uvážení se však již nemůže z podstaty věci uplatnit v případě, kdy by tím došlo k ohrožení dosažení účelu trestního řízení, typicky u věcí sloužících k důkazním účelům, které je zapotřebí zajistit vždy. Dále se uvážení neuplatní, pokud jde o konkrétní věc, ohledně níž již bylo nepravomocně rozhodnuto, že podléhá propadnutí nebo zabrání.

V odstavci 5 se uvádí, že třetí osoby uplatňují svá práva k zajištěné věci cestou soukromého práva, pokud jim trestní řád neumožňuje je uplatnit v trestním řízení (např. možnost navrhnout vyloučení věci ze zajištění, možnost žádat o vydání zajištěné věci).

K bodu 39 (§ 78 a § 79)

V samostatném pododdílu se upravuje režim předložení a zajištění věci k důkazním účelům, neboť v návaznosti na novou definici věcí důležitých pro trestní řízení je zapotřebí ustanovení upravující vydání a odnětí věci zúžit pouze na věci, jež mohou sloužit k důkazním účelům, pro které se s ohledem na jejich povahu a účel jejich zajištění zachovává zjednodušený režim jejich zajištění, který je v praxi vyhovující. Jiné movité věci důležité pro trestní řízení než důkazy pak budou nově zajišťovány podle § 79a tr. ř. (příp. jako náhradní hodnota též podle § 79g tr. ř.), což dotčené osobě v souladu s článkem 8 směrnice poskytuje větší úroveň právní ochrany.

K § 78

Stávající ustanovení o vydání věci se výslovně doplňuje i o předložení věci, neboť v tomto ustanovení je kromě povinnosti vydat věc pro účely jejího zajištění upravena i povinnost takovou věc pouze předložit za účelem jejího ohledání.

Dále se zdůrazňuje, že ediční povinnost se nevztahuje jen na listinu, ale na jakýkoli hmotný nosič, který obsahuje informace, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti nebo které jsou utajované. Nově se u ediční povinnosti také výslovně zdůrazňuje právo dotčené osoby nevystavit sebe nebo osobu blízkou nebezpečí trestního stíhání (zákaz sebeobviňování, *nemo tenetur*), což nicméně nebrání tomu, aby věc byla osobě odňata.

V odstavci 4 se upravuje postup pro případ, že věc, jež může sloužit jako důkaz, může následně podléhat propadnutí nebo zabrání, typicky jde-li o nástroj trestné činnosti. S ohledem na právní úpravu obsaženou v § 1099 NOZ, podle níž se převádí vlastnické právo k movitým věcem již účinností smlouvy, nikoli až předáním věci, je zapotřebí pro tento případ umožnit, aby dotčené osobě mohlo být v případě, kdy je to potřebné za účelem zachování možnosti nechat takovou věc následně propadnout nebo zabrat, zdržet se právních jednání ohrožujících zajištění věci, a to pod sankcí absolutní neplatnosti jednání provedených v rozporu s tímto zákazem. O tom musí být tato osoba písemně poučena. Na rozdíl od dosavadní právní úpravy, kdy vlastnické právo přecházelo až faktickým předáním věci, totiž nelze do budoucna vyloučit, aby dotčená osoba smluvně převedla zajištěnou movitou věc na jinou osobu, popř. ji zatížila, i v době, kdy taková věc bude fakticky v úschově příslušného orgánu činného v trestním řízení.

V odstavci 6 se výslovně uvádí, že věci sloužící k důkazním účelům přebírá orgán činný v trestním řízení do úschovy, což je v souladu se zákonem č. 279/2003 Sb., který ze své působnosti vylučuje věci převzaté do úschovy za účelem provedení důkazu.

V odstavci 7 se upravuje právo osoby, která vydala věc sloužící k důkazním účelům nebo které byla taková věc odňata, žádat o její vrácení. Proti rozhodnutí policejního orgánu o takové žádosti je přípustná stížnost, o které rozhoduje státní zástupce (srov. § 141 a násl. tr. ř.).

K § 79

Ustanovení o odnětí věci se v zásadě nemění, pouze se upravuje, že se i pro odnětí věci obdobně užijí ustanovení § 78 odst. 4 až 7 tr. ř.

K bodu 40 (§ 79a až 79g)

Dosavadní systematika zajištění věcí, o nichž zjištěné skutečnosti nasvědčují, že jsou nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, kdy byly jednotlivé zajišťovací instituty uvedené v § 79a až § 79f tr. ř. rozděleny podle druhu zajišťovaných věcí, se postupem času stala zbytečně složitou a nepřehlednou, kdy byly doplňovány stále nové typy věcí, jež bylo třeba upravit, na aplikační praxi navíc taková systematika kladla zvýšené nároky i ohledně správného určení, o jaký druh věci se jedná (movitá hmotná, movitá nehmotná, nemovitá hmotná, nemovitá nehmotná). Vzhledem k tomu, že zajišťovací postupy byly u všech druhů věcí do určité míry obdobné a zajištění konkrétního druhu věci se od jiných zajišťovacích institutů odlišovalo jen v některých aspektech, docházelo k tomu, že se řada stejných ustanovení zbytečně opakovala v každém zajišťovacím institutu. Vzhledem k tomu došlo k opuštění této systematiky a zajištění věcí, o nichž zjištěné skutečnosti nasvědčují, že jsou nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, se nově upravuje jednotně, přičemž jsou upraveny pouze určité odchylky od obecného zajišťovacího institutu (§ 79a tr. ř.) ve vztahu k některým druhům věcí (např. u movitých hmotných věcí je třeba jejich fyzické odnětí z dispozice dotčené osoby).

K § 79a

Nově se jednotně upravuje zajištění věci, o níž je dáno podezření, že je nástrojem nebo výnosem z trestného činu, jež se uplatní, pokud taková věc nebyla zajištěna k důkazním účelům. O zajištění se rozhoduje usnesením, proti kterému je přípustná stížnost, o které rozhoduje příslušný soud (viz § 146a tr. ř.). Příslušnost k vydání usnesení je stanovena shodně jako ve stávající právní úpravě.

V usnesení o zajištění věci je třeba uvést důvod zajištění a náležitě a nezaměnitelně vymezit zajištěné věci, což může být učiněno i formou odkazu na připojené listiny nebo jiné nosiče. Výslovně se též stanoví, že zajistit lze i právo, jež vznikne teprve v budoucnu (např. právo na podíl na likvidačním zůstatku, které je samostatně převoditelným právem spojeným s podílem v obchodní korporaci, a jako takové musí být zajištěno samostatně).

Osobě, jejíž věc podléhá zajištění, se v usnesení zakáže ji převést na jinou osobu nebo ji zatížit, a pokud jde o věc hmotnou, též záměrně činit faktické úkony směřující k jejímu poškození nebo zničení. Orgán činný v trestním řízení má možnost výslovně omezit v usnesení o zajištění i některá další práva, pokud by podle jeho názoru jejich výkon ohrozil účel zajištění (nemusí u nich tedy být dán důvod, že jsou nástrojem nebo výnosem z trestného činu). Taková práva může zajistit buď přímo v usnesení o zajištění, nebo dodatečně, např. na návrh pověřeného správce, který zjistí při výkonu své činnosti takovou potřebu. Na dodatečné usnesení se pak užijí přiměřeně všechna ustanovení o rozhodnutí o zajištění, včetně ustanovení o stížnosti a rozhodování o ní a o zrušení a omezení zajištění.

Právní jednání učiněné v rozporu se zákazy obsaženými v usnesení o zajištění je absolutně neplatné. K takové neplatnosti přihlédne trestní soud i bez návrhu. Kromě toho se v průběhu trestního řízení může takové neplatnosti dovolávat u civilního soudu buď přímo příslušný orgán činný v trestním řízení, nebo - což je vhodnější - na základě pověření podle zákona č. 279/2003 Sb. příslušné územní pracoviště ÚZSVM, jehož pracovníci mají s výkonem takové agendy zkušenosti (včasné dovolání se neplatnosti příslušného právního jednání má význam ve vztahu k dalším případným převodům vlastnického práva k zajištěným věcem zejména s ohledem na nová ustanovení občanského zákoníku o nabytí od nevlastníka - § 1109 až 1113 NOZ).

V odstavci 3 se přebírá ze stávající úpravy povinnost osoby, již byla věc zajištěna, uvést ve stanovené lhůtě kromě osob majících k zajištěné věci předkupní, nájemní nebo jiné právo, také jiná omezení vztahující se k zajištěné věci - např. že je na ni vedena exekuce, nebo byla zahrnuta do soupisu majetkové podstaty v insolvenčním řízení, což zajišťuje informační provázanost v rámci příslušných řízení. Vlastník zajištěné pohledávky je povinen také uvést, kdo je dlužníkem.

V odstavcích 4 a 5 je upravena povinnost orgánů činných v trestním řízení a orgánů a osob příslušných k provedení zajištění učinit vše potřebné k tomu, aby rozhodnutí o zajištění věci bylo vykonáno (např. učiněním poznámky v katastru nemovitostí, zmrazením peněžních prostředků na účtu, zajištěním práva majitele nakládat se zaknihovanými cennými papíry). Proti rozhodnutí o zajištění věci (jakož i proti dodatečnému rozhodnutí o zajištění souvisejících práv) je přípustná stížnost bez odkladného účinku, rozhoduje o ní soud (viz § 146a tr. ř.).

K § 79b

Uvedené ustanovení souhrnně upravuje doručování rozhodnutí o zajištění věci a vyrozumívání o něm. V případě doručování se v podstatě přebírá stávající právní úprava, pouze se z postupu podle odstavce 2 vylučují pohledávky na účtu, u nichž je dlužníkem banka

nebo jiný subjekt, který je zároveň příslušný k provedení zajištění („zmrazení peněžních prostředků na účtu“), protože tyto subjekty předmět plnění neskládají do úschovy orgánu činného v trestním řízení.

Odstavec 3 zajišťuje vzájemnou informační provázanost orgánů a osob majících určitá práva nebo povinnosti k zajištěné věci. Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění věci, o něm vyrozumí osoby, o nichž je mu známo, že mají k zajištěné věci určitá práva, jakož i osoby a orgány, o nichž je mu známo, že vedou řízení, pro jehož účely bylo omezeno právo osoby, vůči níž usnesení o zajištění směřuje, nakládat s takovou věcí (např. exekutor, insolvenční správce, civilní soud). Nově se ponechává na zvážení orgánu činného v trestním řízení, který rozhodl o zajištění věci, zda o zajištění vyrozumí i jiné orgány nebo osoby, které mají na základě jiných právních předpisů uloženou evidenční, dohledovou nebo jinou povinnost ve vztahu k zajištěné věci nebo jejímu vlastníku anebo držiteli, pokud má za to, že takový postup přispěje k dosažení účelu zajištění.

S ohledem na ustanovení § 79e odst. 4 o ztrátě právních účinků návrhu na zápis práva k nemovité věci ke dni právní moci rozhodnutí o zajištění je třeba katastrální úřad vyrozumět i o nabytí právní moci usnesení o zajištění.

K § 79c

Toto ustanovení upravuje vlastní provedení zajištění.

V odstavci 1 je upravena povinnost orgánů a osob příslušných k provedení zajištění učinit vše potřebné k tomu, aby rozhodnutí o zajištění věci bylo vykonáno (např. učiněním poznámky v katastru nemovitostí, zmrazením peněžních prostředků na účtu, zajištěním práva majitele nakládat se zaknihovanými cennými papíry).

Odstavce 2 až 6 se specificky týkají hmotných movitých věcí. Samotná hmotná movitá věc, jež může podléhat zajištění, je osobě odnímána v režimu § 78 a 79 tr. ř., přičemž lze předpokládat, že zpravidla dojde nejprve k vydání nebo odnětí věci, a teprve následně bude vyhodnocována povaha věci a bude volen režim zajištění – buď k důkazním účelům, nebo jako nástroj nebo výnos z trestné činnosti. Po vydání nebo odnětí věci je tak třeba tyto otázky vyhodnotit a do 96 hodin případně vydat usnesení o zajištění.

Ohledně movitých věcí lze postupovat dvěma způsoby. Standardně dojde k jejich odnětí, pokud nejsou dobrovolně vydány, čímž je jednoznačně zajištěno, že nedojde ke zmaření účelu zajištění. Jsou však případy, kdy se takový postup nejeví být vhodným, např. jde o určitý stroj nebo zařízení, které je technicky spojené s nemovitou věcí a jeho odnětí by bylo technicky a finančně náročné, přičemž by došlo k znehodnocení, nebo jde o věci, kdy je péče o ně velmi nákladná nebo které musí být uchovávány ve specifických podmínkách a dotčená osoba je schopna takové podmínky zajistit, přičemž s ohledem na všechny okolnosti lze usuzovat, že nehrozí nebezpečí, že by jednala tak, aby zmařila účel zajištění, anebo jde o věci nižší hodnoty, kdy není ve všech případech zcela nezbytné přistupovat k jejich odnětí a postačí administrativní zajištění. Pro tyto případy se umožňuje, aby orgán příslušný k vydání příkazu k odnětí věci takové věci ponechal v dispozici povinné osoby s tím, že se spokojí s jejich administrativním zajištěním. Uvedené je ponecháno na jeho úvaze, přičemž pokud takto postupuje, uvede do protokolu, že je určitá věc ponechána na místě, tuto věc náležitě popíše a stručně odůvodní tento postup. Následně vydá příkaz k zdržení se nakládání s takovou věcí, který vyvěsí na viditelném místě u věci, jež byla ponechána na místě. Příkaz má okamžikem vyvěšení účinky *erga omnes* a jeho účelem je zabránit nežádoucím dispozicím s takovou věcí, jakož i právnímu jednání, jež by vedly k zmaření účelu zajištění. Tento příkaz působí nejen vůči osobě, která je vlastníkem věci, ale i vůči jiným osobám, jež věc užívají. Pokud zákaz poruší, vystavují se možnosti postihu za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí

a vykázaní (příkaz je rozhodnutí *sui generis*). Právní jednání učiněné v rozporu se zákazem je absolutně neplatné. V tomto směru musí příkaz obsahovat jasné poučení, tj. musí v něm být uvedeno, od kdy a vůči komu zákaz platí, co je obsahem zákazu a musí obsahovat poučení o následcích spojených s jeho neuposlechnutím.

Věc ponechanou na místě orgán provádějící prohlídku označí tak, aby bylo zřejmé, že se na ni zákaz vztahuje (např. jejím polepením nebo jiným viditelným způsobem, který však nebrání jejímu běžnému užívání).

Na ponechání věci na místě není nárok a dotčená osoba se toho nemůže nijak domáhat. V případě, že orgán, který je příslušný rozhodovat o zajištění věci (o jejím zajištění, zrušení nebo omezení zajištění atd.), má za to, že je zapotřebí věc odejmout, může následně vydat příkaz k jejímu odnětí. Stejně tak může kdykoli usnesením bez stížnosti rozhodnout, že vydanou nebo odňatou věc (ať již samostatně nebo v rámci některé z prohlídek) ponechá z důvodů uvedených v odstavci 3 u osoby, již byla zajištěna, má-li za to, že je některý z důvodů naplněn (činí-li tak až po vydání rozhodnutí o zajištění věci, v příkazu postačí zakázat faktické nakládání s věcí, neboť právně jednat ohledně takové věci může jen osoba, již byla věc zajištěna, a vůči ní je tento zákaz uveden v rozhodnutí o zajištění věci – příkaz tak v tomto případě má význam jen vůči třetím osobám, jež mají k věci přístup).

Pokud jsou movité věci fakticky zajišťovány před vydáním usnesení o jejich zajištění, což bude obvyklé zejména při prohlídkách, musí být usnesení vydáno do 96 hodin od jejich vydání, odnětí nebo vydání příkazu, neboť příkaz k zdržení se nakládání s věcí, výzva k jejímu vydání a příkaz k odnětí v tomto případě není plnohodnotným titulem zajištění.

Ustanovení o ponechání věci na místě a o vydání příkazu sloužícímu k předběžnému zajištění věci se užijí obdobně i na stroje nebo jiná zařízení technicky spojená s nemovitostí, která jsou oddělitelná a u nichž nebyla učiněna výhrada, že nejsou součástí nemovité věci a jsou tedy považovány za součást nemovité věci (viz § 508 NOZ). Vzhledem k tomu, že takové věci lze od nemovité věci oddělit (byť s určitými obtížemi), nepostačí pouhé administrativní zajištění nemovité věci, jejíž jsou součástí.

K § 79d

Úprava ohledání nemovité věci ve stávající právní úpravě obsažená v § 79d odst. 3 tr. ř. a v § 8 zákona č. 279/2003 Sb. se z hlediska orgánů povolujících ohledání připodobňuje domovní prohlídce a prohlídce jiných prostor a pozemků. Nově se upřesňují důvody, ze kterých by mělo být k ohledání přistoupeno, a nově se upravuje, že obdobně jako ke zjištění movitých věcí podle zákona č. 279/2003 Sb. může být i k ohledání přibrána osoba odborně způsobilá k posouzení jejího stavu a ocenění. Vzhledem k tomu, že ponechání věci na místě není invazivní stejným způsobem jako vydání nebo odnětí věci či zajišťování věci k důkazním účelům, umožňuje se, aby v případě, že je při ohledání nemovité věci zjištěna movitá věc nebo součást nemovité věci podléhající zajištění, kterou lze ponechat na místě, mohl být využit postup upravený v § 79c odst. 3 až 6 (s následným vydáním usnesení o zajištění takové věci). Pokud je však třeba z takové nemovitosti fakticky odejmout movité věci k důkazním nebo jiným účelům, je k tomu třeba mít příslušný příkaz k prohlídce, neboť příkaz k ohledání nemovitosti slouží k jiným účelům.

K § 79e

V daném ustanovení se souhrnně vymezují účinky zajištění. Předmětná ustanovení se přebírají ze stávající právní úpravy, pouze v odstavci 2 se na základě nejasností praxe výslovně doplňuje veřejná dražba, byť by ji bylo možné zřejmě podřadit pod způsob výkonu rozhodnutí.

K § 79f

V tomto ustanovení se v zásadě přebírá stávající právní úprava zrušení a omezení zajištění, pouze se za účelem zajištění informační provázanosti výslovně doplňuje, kdo má být o takovém rozhodnutí vyrozuměn a komu má být doručeno.

K § 79g

Dosavadní ustanovení § 79f o zajištění náhradní hodnoty se přesouvá do tohoto ustanovení (stávající ustanovení § 79g tr. ř. upravující změnu důvodu zajištění je přesunuto do § 77b odst. 2 tr. ř.) a pouze se terminologicky upravuje v návaznosti na vymezení nástroje a výnosu z trestné činnosti v § 77b tr. ř. a výslovně se stanoví, kdo má povinnost strpět zajištění náhradní hodnoty.

Stejně tak se přebírá stávající úprava povolení provedení úkonu.

K bodu 43 (nadpis § 80)

S ohledem na vložení označení nového pododdílu 4 je nadpis nad § 80 až 81b tr.ř. nadbytečný. Ustanovení pododdílu 4 se užijí na vrácení, vydání a jiné nakládání s věcmi důležitými v trestním řízení, tj. s věcmi, jež jsou uvedeny v § 77a odst. 1 a byly zajištěny pro účely trestního řízení podle § 78, 79 a 79a tr.ř. Na věci, jež byly zajištěny podle jiných ustanovení (§ 47, 344a, 347 a 358b tr.ř.), se tato ustanovení užijí přiměřeně tam, kde to přichází v úvahu (zejména § 80 tr.ř.) – srov. nový § 47 odst. 8 tr. ř., na který ostatní zajišťovací instituty odkazují.

K bodům 44 až 47 (§ 80)

Nově se stanoví, že věci důležité pro trestní řízení, které jsou bezcenné, se bez dalšího zničí, není-li známa osoba, které by mohly být vydány nebo vráceny, nebo pokud si takovou věc osoba nepřevzme.

Dále se výslovně upravuje, že je-li podle tohoto ustanovení rozhodnuto o prodeji věci, prodej realizuje ten, kdo má věc ve správě, postupem podle zákona o správě věcí zajištěných v trestním řízení, kde je upraveno, kterými právními předpisy se jednotliví správci řídí. Pokud má být prodána věc, která byla zajištěna pro důkazní účely a dosud nebyla spravována v režimu zákona o správě zajištěných věcí, orgán činný v trestním řízení může pověřit určitého správce zajištěním prodeje, přichází-li to vzhledem k povaze věci v úvahu.

Kromě důvodu prodeje uvedeného v tomto ustanovení se samozřejmě uplatní i důvody prodeje upravené zákonem o správě věcí zajištěných v trestním řízení, pro které lze rovněž rozhodnout o prodeji věci.

Tento postup se uplatní pouze na zajištěné movité věci, jež byly osobě fakticky odebrány z dispozice. V případě věcí, jež byly zajištěny, ale nebyly vydány nebo odňaty, se pouze zruší zajištění a odvolá se příkaz k zdržení se nakládání s věcí.

K bodům 48 až 51 (§ 81 odst. 1 a 2)

Stávající úprava se rozšiřuje na všechny věci získané nebo pravděpodobně získané trestným činem, bez ohledu na to, která osoba je vydala nebo které byly odňaty, protože ne vždycky se taková věc musí nacházet u obviněného.

K bodu 52 (§ 81 odst. 5)

Byť by bylo možné částečně aplikovat úpravu občanského zákoníku o opuštěné či nalezené věci a odumrti, navrhuje se přímo v trestním řádu upravit postup pro případ, že byla pro účely trestního řízení zajištěna věc, u níž není známo, komu patří, nebo pro případ, že osoba, která věc vydala nebo které byla odňata, zemřela nebo zanikla a neexistuje nebo není znám její dědic nebo právní nástupce.

K bodu 53 (§ 81a)

Terminologie a odkazy se sladují s novou úpravou zajišťovacích institutů.

K bodu 54 (§ 85 odst. 3)

Upravuje se odkaz v návaznosti na nově upravené instituty předložení a vydání věci a odnětí věci.

K bodům 63 až 70 (§ 146a)

Ustanovení upravující příslušnost soudu k rozhodování o stížnosti proti rozhodnutí o zajištění věcí a návazným rozhodnutím se upravuje v návaznosti na změny provedené v zajišťovacích institutech a vypouští se kazuistické odkazy. Dále se sem doplňují i rozhodnutí spojená se zajištěním majetku pro účely výkonu nového ochranného opatření zabrání části majetku.

K bodu 73 (§ 173 odst. 2)

Vzhledem k tomu, že po přerušení trestního stíhání nelze činit žádné úkony trestního řízení, osobu je třeba pustit z vazby a nemělo by trvat ani zajištění majetku, navrhuje se výslovně upravit, že jde-li o věc důležitou pro trestní řízení, zajištění takové věci trvá i během přerušení trestního stíhání, jinak by dokazování a případné následné zabrání nebo propadnutí takové věci mohlo být zmařeno, byť je spojena s trestnou činností. S ohledem na invazivní povahu zajištění do vlastnického práva se naopak tato úprava nenavrhuje ve vztahu k legálnímu majetku pachatele.

K bodům 74 a 76 až 81 (§ 178 odst. 1, § 196 odst. 1, § 230 odst. 3, nadpis § 239, § 239 odst. 1 a 2, § 239a odst. 4 a § 246 odst. 1)

Ustanovení o obžalobě, o vyhrazení rozhodování o ochranném opatření do samostatného veřejného zasedání, o ustanovení opatrovníka osobě, jejíž věc má být zabráná, pokud není známa nebo není znám její pobyt, a ustanovení o osobách oprávněných podat odvolání se doplňují ve vztahu k novému ochrannému opatření zabrání části majetku.

K bodům 83 a 86 (§ 257 odst. 2 a § 308 odst. 3)

Upravují se odkazy v návaznosti na doplnění nových písmen f) a g) do § 11 tr. ř.

K bodům 84 a 85 (§ 278 odst. 2 a 3)

Jak již bylo uvedeno u odůvodnění změn v § 11 tr. ř., v případech, kdy bylo trestní stíhání zastaveno z důvodu nepříznivého zdravotního stavu dotčené osoby, u něhož se předpokládá, že jde o trvalý stav, se umožňuje, aby v případě, kdy dojde navzdory posudkům a zdravotním prognózám k tomu, že se nečekaně zdravotní stav osoby změní tak, že umožní další vedení trestního stíhání, a zároveň je zachována lhůta pro obnovu řízení, mohlo dojít na základě tohoto mimořádného opravného prostředku k obnově řízení.

K bodu 88 (nadpis oddílu sedmého)

V nadpisu se zohledňuje skutečnost, že je v tomto oddílu upraven i výkon zabrání věci, zabrání náhradní hodnoty a zabrání části majetku.

K bodu 89 (§ 358a a 358b)

S ohledem na včlenění nového ochranného opatření zabrání části majetku do trestního zákoníku je zapotřebí upravit jeho výkon.

Ustanovení § 358a tr. ř. odkazuje, pokud jde o výkon zabrání části majetku, na přiměřené užití ustanovení upravujících výkon trestu propadnutí majetku, neboť výkon bude probíhat

podobně a není dán důvod pro stanovení odchylek s výjimkou toho, že se výkon netýká jen pachatele, ale i třetích osob.

V § 358b se upravuje zajištění výkonu tohoto ochranného opatření, které je koncipováno do určité míry obdobně jako zajištění výkonu trestu propadnutí majetku nebo peněžitého trestu. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že jsou splněny podmínky pro uložení tohoto ochranného opatření ve vztahu k věci ve vlastnictví jiné osoby, lze takovou věc rovněž zajistit. K zajištění lze přistoupit až po zahájení trestního stíhání. Ze zajištění jsou vyloučeny věci uvedené v § 3 a popř. 4 zákona č. 279/2003 Sb.

Při zajištění, zrušení zajištění, omezení zajištění a povolení provedení úkonu se zajištěným majetkem se postupuje obdobně jako u jiných zajišťovacích institutů, na něž zákonná úprava odkazuje.

K části třetí – změna zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Vzhledem k tomu, že žádost o vynětí věcí a prostředků potřebných k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo jiné osoby, jíž byla zabráněna část majetku, jakož i osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený nebo tato jiná osoba povinna pečovat, může podle nově navržené úpravy podat také osoba, které bylo uloženo zabránění části majetku, je třeba v tomto smyslu doplnit ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. upravující nakládání s takovými věcmi a zároveň aktualizovat příslušné odkazy na trestní předpisy.

Dále je třeba navrženou úpravu provázat s návrhem zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení (sněmovní tisk 650) tak, aby i peněžní prostředky získané na základě uloženého nového ochranného opatření zabránění části majetku byly využitelné ve prospěch poškozených.

K části čtvrté – změna zákona o soudnictví ve věcech mládeže

K bodům 1 až 3, 6 až 19 a 21 až 23 (§ 11 odst. 2, § 20 odst. 1 až 3, nadpis § 43, § 43 odst. 1 a 2, § 44 odst. 2 a 4, § 46 odst. 2, § 54 odst. 1, § 60, § 64 odst. 2, § 67 odst. 1 a 3, § 72 odst. 1, § 72a, § 91 odst. 1, § 95a odst. 1, 3 a 4)

Příslušná ustanovení zákona se upravují v návaznosti na změny provedené novým občanským zákoníkem, pokud jde o užívání pojmu „zákonný zástupce“ a „opatrovník“. Nový občanský zákoník vyčleňuje pojem „zákonný zástupce“ pro osoby, které nejsou plně svéprávné (tj. děti), naopak opatrovník je osoba, která se ustanovuje osobám, jejichž svéprávnost je omezena. Pojem „zákonný zástupce“ je oddělen od pojmu „opatrovník“, proto je třeba práva, jež zákon o soudnictví ve věcech mládeže přiznává zákonnému zástupci mladistvého, přiznat také jeho opatrovníkovi, pokud byl mladistvému ustanoven civilním soudem a vykonává práva a povinnosti namísto zákonného zástupce.

Ustanovení o potřebě ustanovit mladistvému opatrovníka v případě, že je nebezpečí z prodlení a zákoný zástupce nemůže vykonávat svá práva, se doplňuje o případ, kdy opatrovník nebyl dosud ustanoven soudem v občanskoprávním řízení, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení a je nebezpečí z prodlení. Doplněno je rovněž výslovné ustanovení, že opatrovník musí se svým ustanovením souhlasit, nejde-li o advokáta, který tuto činnost vykonává v rámci poskytování právních služeb za úplatu.

Nový občanský zákoník dále nahradil souhrnný pojem „osoba s omezenou způsobilostí k právním úkonům“, kam patřil i nezletilý, pokud nenabyl zletilosti a tím i způsobilosti, dříve, jednak pojmem „osoba, jejíž svéprávnost byla omezena“ pro osoby, jejichž svéprávnost omezil soud, a jednak pojmem „osoba, která není plně svéprávná“ pro nezletilé. Vzhledem k tomu je třeba doplnit do zákona o soudnictví ve věcech mládeže některá ustanovení, která

byla dosud obsažena jen v trestním řádu, kdy byla obecně využitelná pro všechny osoby s omezenou způsobilostí k právním úkonům (tj. kromě mladistvých, kteří nenabýli zletilosti dříve, i např. pro osoby duševně choré).

K bodům 4, 5 a 20 (§ 21 odst. 1 a 2 a § 88a odst. 3)

S ohledem na nové ochranné opatření zabránění části majetku se doplňují i příslušná ustanovení zákona o soudnictví ve věcech mládeže obsahující ustanovení o ochranných opatřeních, jež lze uložit mladistvému pachateli, neboť není dán důvod, proč by mělo být uložení tohoto ochranného opatření mladistvému pachateli vyloučeno. I mladistvý pachatel může získat z trestné činnosti majetkový prospěch, který je třeba odčerpat (např. u drogové trestné činnosti). Dále je doplněno ustanovení týkající se mezinárodní justiční spolupráce v řízení ve věcech mladistvých, kdy se umožňuje požadovat i ve vztahu k mladistvým pachatelům uznání a výkon rozhodnutí ukládajícího zabránění části majetku.

K části páté – změna zákona o výkonu zajištění majetku a věci v trestním řízení

K bodu 1 (§ 1 odst. 1)

Vzhledem k novému ochrannému opatření zabránění části majetku, jež se svou povahou blíží majetkovým trestům, se rozšiřuje působnost zákona č. 279/2003 Sb. i na výkon rozhodnutí o zajištění výkonu tohoto ochranného opatření a na správu takto zajištěného majetku.

K bodu 2 (§ 1 odst. 3)

Působnost zákona č. 279/2003 Sb. se rozšiřuje i na věci, jež byly převzaty do úschovy orgánu činného v trestním řízení za účelem provedení důkazu, ale nemohly být vráceny a vydány a bylo rozhodnuto o jejich prodeji podle § 80 odst. 1 nebo 2 tr. ř., neboť není důvod, proč by i tyto věci nemohly být prodány podle zákona č. 279/2003 Sb., připouští-li to jejich povaha.

K bodu 3 (§ 1 odst. 5)

Ustanovení o přechodu příslušnosti ke správě zajištěného majetku na soud se v návaznosti na nové ochranné opatření zabránění věci doplňuje o případ, kdy je podán samostatný návrh na zabránění části majetku.

K bodům 4 až 9 (§ 2 odst. 1 až 4)

Ustanovení o doručení rozhodnutí o zajištění majetku a o vyrozumívání o něm a ustanovení o ztrátě právních účinků podaného návrhu na zápis práva do katastru nemovitostí se sladují s příslušnými ustanoveními trestního řádu (§ 79b a § 79e tr.ř.).

K bodu 10 (§ 5 a 6)

Dosavadní obsah ustanovení § 5 upravující prohlášení o majetku se přesouvá do nového § 8a trestního řádu a nově § 5 obsahuje úpravu zjištění movitých věcí dosud obsaženou v § 6. V novém § 6 je pak upraveno, jakým způsobem se naloží se zjištěnou movitou věcí, přičemž obdobná úprava je pro nástroje a výnosy trestné činnosti obsažena v § 79b tr. ř.

Pro účely zjištění movitých věcí lze nařídit osobní nebo domovní prohlídku, nebo prohlídku jiných prostor a pozemků, přičemž se v tomto ustanovení upravují pouze specifika daná účelem těchto prohlídek, jinak se postupuje podle ustanovení trestního řádu upravujících tyto prohlídky.

Dále je stanovena povinnost třetích osob vydat věci podléhající zajištění.

Ohledně zjištěných movitých věcí (postupem podle § 5) lze postupovat dvěma způsoby. Standardně dojde k jejich odnětí, pokud nejsou dobrovolně vydány, čímž je jednoznačně zajištěno, že nedojde ke zmaření účelu zajištění. Jsou však případy, kdy se takový postup

nejeví být vhodným, např. jde o určitý stroj nebo zařízení, které je technicky spojené s nemovitou věcí a jeho odnětí by bylo technicky a finančně náročné, přičemž by došlo k znehodnocení, nebo jde o věci, kdy je péče o ně velmi nákladná nebo které musí být uchovávány ve specifických podmínkách a dotčená osoba je schopna takové podmínky zajistit, přičemž s ohledem na všechny okolnosti lze usuzovat, že nehrozí nebezpečí, že by jednala tak, aby zmařila účel zajištění, anebo jde o věci nižší hodnoty, kdy není ve všech případech zcela nezbytné přistupovat k jejich odnětí a postačí administrativní zajištění. Pro tyto případy se umožňuje, aby orgán provádějící prohlídku takové věci ponechal v dispozici povinné osoby s tím, že se spokojí s jejich administrativním zajištěním. Uvedené je ponecháno na jeho úvaze, přičemž pokud takto postupuje, uvede do soupisu, že je určitá věc ponechána na místě, tuto věc náležitě popíše a stručně odůvodní tento postup. Následně vydá příkaz k zdržení se nakládání s takovou věcí, který vyvěsí na viditelném místě u věci, jež byla ponechána na místě. Příkaz má okamžikem vyvěšení účinky *erga omnes* a jeho účelem je zabránit nežádoucím dispozicím s takovou věcí, jakož i právnímu jednání, jež by vedly k zmaření účelu zajištění. Tento příkaz působí nejen vůči osobě, která je vlastníkem věci, ale i vůči jiným osobám, jež věc užívají. Pokud zákaz poruší, vystavují se možnosti postihu za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (příkaz je rozhodnutí *sui generis*). Právní jednání učiněné v rozporu se zákazem je absolutně neplatné. V tomto směru musí příkaz obsahovat jasné poučení, tj. musí v něm být uvedeno, od kdy a vůči komu zákaz platí, co je obsahem zákazu a musí obsahovat poučení o následcích spojených s jeho neuposlechnutím.

Věc ponechanou na místě orgán provádějící prohlídku označí tak, aby bylo zřejmé, že se na ni zákaz vztahuje (např. jejím polepením nebo jiným viditelným způsobem, který však nebrání jejímu běžnému užívání).

Na ponechání věci na místě není nárok a dotčená osoba se toho nemůže nijak domáhat. V případě, že orgán, který je příslušný rozhodovat o zajištěné věci (o jejím zajištění, zrušení nebo omezení zajištění atd.), má za to, že je zapotřebí věc odejmout, může následně vydat příkaz k jejímu odnětí. Stejně tak může kdykoli usnesením bez stížnosti rozhodnout, že vydanou nebo odňatou věc ponechá z důvodů uvedených v odstavci 5 u osoby, jíž byla zajištěna, má-li za to, že je některý z důvodů naplněn (činí-li tak až po vydání rozhodnutí o zajištění věci, v příkazu postačí zakázat faktické nakládání s věcí, neboť právně jednat ohledně takové věci může jen osoba, jíž byla věc zajištěna, a vůči ní je tento zákaz uveden v rozhodnutí o zajištění věci - příkaz tak v tomto případě má význam jen vůči třetím osobám, jež mají k věci přístup).

Pokud je zrušeno zajištění věci, jež byla ponechána na místě, je třeba odvolat i příkaz k zdržení se nakládání s věcí.

Ustanovení o ponechání věci na místě a o vydání příkazu sloužícímu k předběžnému zajištění věci se užijí obdobně i na stroje nebo jiná zařízení technicky spojená s nemovitostí, u nichž nebyla učiněna výhrada, že nejsou součástí nemovité věci a jsou tedy považovány za součást nemovité věci (viz § 508 NOZ). Vzhledem k tomu, že takové věci lze od nemovité věci oddělit (byť s určitými obtížemi), nepostačí pouhé administrativní zajištění nemovité věci, jejíž jsou součástí.

K bodům 11 až 15 (§ 7)

V předmětném ustanovení se upravuje terminologie tak, aby se postup při zjišťování věci podle tohoto ustanovení netýkal pouze zaknihovaných cenných papírů vedených v evidencích podle jiných předpisů, ale obecně všech evidovaných investičních nástrojů (k pojmu investiční nástroj viz § 3 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu).

K bodům 16 až 18 (nadpis § 8 a § 8 odst. 1)

Terminologie se sladuje s novým občanským zákoníkem.

K bodu 19 (§ 8 odst. 2)

Institut ohledání nemovité věci se upravuje obdobně jako v nově navrženém § 79d tr. ř. k odůvodnění – viz odůvodnění k § 79d tr.ř.

K bodům 20 a 21 (§ 8 odst. 3)

Ustanovení o doručování rozhodnutí o zajištění nemovité věci se sladuje s trestním řádem.

K bodům 22 a 23 (§ 10 odst. 1 a 2)

Terminologie se přizpůsobuje novému občanskému zákoníku, který opustil užívání pojmu „majitel“.

K části šesté – změna zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

S ohledem na nové ochranné opatření zabránění části majetku se doplňují i příslušná ustanovení zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim obsahující ustanovení o trestních sankcích, jež lze uložit právnické osobě.

K části sedmé – změna zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních**K bodu 1 (§ 9 odst. 4)**

S ohledem na změny v novém občanském zákoníku se doplňuje kromě zákonného zmocnění i opatrovník.

K bodu 2 (§ 14 odst. 2)

Uvedená terminologická změna reaguje na změny provedené novým občanským zákoníkem, který pojem „zbavení způsobilosti k právním úkonům“ a „omezení způsobilosti k právním úkonům“ nahradil pojmem „omezení svéprávnosti“.

K bodu 3 [§ 47 odst. 2 písm. b)]

Předmětné ustanovení vážící právní pomoc na podmínku oboustranné trestnosti se doplňuje o nové zajišťovací instituty obsažené v trestním řádu.

K bodům 4 až 6 [§ 226 odst. 1 písm. a) a § 278 odst. 1 písm. a) a b)]

Shodně s vymezením nástroje a výnosu z trestného činu v § 77b odst. 1 tr. ř. se zavádí odpovídající legislativní zkratka i v tomto zákoně.

K bodu 7 (§ 278 odst. 2)

Podle čl. 14 směrnice došlo k nahrazení čl. 3 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV, který je proveden v odstavci 2, a pokud rámcové rozhodnutí 2006/783/SVV v čl. 2 písm. d) bodu iii) odkazovalo na čl. 3 odst. 1 a 2 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV, považuje se nyní tento odkaz za odkaz na směrnici. Vzhledem k tomu se upravuje dikce příslušného ustanovení tak, aby v souladu se směrnicí bylo možné uznat a vykonat pravomocné rozhodnutí soudu jiného členského státu, kterým se ukládá rozšířené zabavení majetku.

K bodu 8 [§ 292 odst. 1 písm. c)]

V návaznosti na nové ochranné opatření zabránění části majetku se připouští možnost zaslat rozhodnutí ukládající toto ochranné opatření jinému členskému státu k uznání a výkonu – zda

tak tento jiný členský stát učiní, bude záležet na tom, zda jeho právní úprava obsahuje obdobnou trestní sankci.

K části osmé – návrh zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí

K bodům 1 a 3 až 7 (§ 2 odst. 1, § 2 odst. 3, § 8 odst. 2 a § 12 odst. 1)

S ohledem na skutečnost, že ochranné opatření zabráni části majetku, u něhož se také předpokládá, že peněžní prostředky získané na základě jeho uložení budou využity ve prospěch poškozených, je možné uložit i mimo rámec hlavního líčení v samostatném veřejném zasedání (formou usnesení), je zapotřebí předmětný návrh zákona doplnit v tom smyslu, aby reagoval i na tuto možnost.

K bodu 2 [§ 2 odst. 1 písm. e)]

Předpokládá se, že i majetek získaný výkonem zabráni části majetku bude moci být využit pro účely stanovené tímto zákonem.

K části deváté – účinnost

Datum nabytí účinnosti navržené právní úpravy je stanoveno tak, aby byla dodržena implementační lhůta, která uplyne dne 4. 10. 2016. Datum nabytí účinnosti části osmé návrhu je navázáno na předpokládané datum nabytí účinnosti návrhu zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí a o změně některých zákonů.

V Praze dne 21. března 2016

Předseda vlády:
Mgr. Bohuslav Sobotka v.r.

Ministr spravedlnosti:
JUDr. Robert Pelikán, Ph.D., v.r.

Platná znění příslušných částí zákonů s vyznačením navrhovaných změn a doplnění

Trestní zákoník

§ 66

Propadnutí majetku

(1) Soud může vzhledem k okolnostem spáchaného trestného činu a poměrům pachatele uložit trest propadnutí majetku, odsuzuje-li pachatele k výjimečnému trestu anebo odsuzuje-li jej za zvlášť závažný zločin, jímž pachatel pro sebe nebo pro jiného získal nebo se snažil získat majetkový prospěch.

(2) Bez podmínek odstavce 1 může soud uložit trest propadnutí majetku pouze v případě, že trestní zákon uložení tohoto trestu za spáchaný zločin dovoluje; jako samostatný trest může být trest propadnutí majetku uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a k osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba.

(3) Propadnutí majetku postihuje celý majetek odsouzeného nebo tu jeho část, kterou soud určí; propadnutí se však nevztahuje na prostředky nebo věci, jichž je nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený podle zákona povinen pečovat.

(4) Výrokem o propadnutí majetku zaniká společné jmění manželů.

(5) Propadlý majetek připadá státu.

§ 70

Propadnutí věci

(1) Soud uloží trest propadnutí věci, kterou pachatel získal trestným činem nebo jako odměnu za něj.

(2) Soud může uložit trest propadnutí věci,

- a) které bylo užito k spáchání trestného činu nebo která byla k spáchání trestného činu určena, nebo
- b) kterou pachatel, byť jen zčásti, nabyt za věc uvedenou v odstavci 1, pokud hodnota věci uvedené v odstavci 1 není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná.

(3) Trest propadnutí věci může soud uložit, jen jde-li o věc náležející pachateli. **Trest propadnutí věci postihuje i plody a užitky takové věci, které náležejí pachateli.**

(4) Drží-li pachatel v rozporu s jiným právním předpisem věc uvedenou v odstavci 2, ve vztahu k níž je možno uložit propadnutí věci, uloží mu soud vždy i tento trest.

(5) Před právní mocí rozhodnutí platí zákaz zcizení propadlé věci, který zahrnuje i zákaz jiných dispozic směřujících ke zmaření trestu propadnutí věci.

(6) Propadlá věc připadá státu.

§ 71

Propadnutí náhradní hodnoty

(1) Jestliže pachatel věc, kterou soud mohl prohlásit za propadlou podle § 70, před uložením trestu propadnutí věci zničí, poškodí nebo jinak znehodnotí, zcizí, učiní neupotřebitelnou, odstraní nebo zužitkuje, zejména spotřebuje, nebo jinak její propadnutí zmaří, může mu soud uložit propadnutí náhradní hodnoty až do výše, která odpovídá hodnotě takové věci. Hodnotu věci, kterou soud mohl prohlásit za propadlou, může soud stanovit na základě odborného vyjádření nebo znaleckého posudku.

(2) Je-li věc, byť i jen zčásti, znehodnocena, učiněna neupotřebitelnou nebo odstraněna, může soud uložit propadnutí náhradní hodnoty vedle propadnutí věci podle § 70.

(3) Propadlá náhradní hodnota státu.

§ 98

Druhy ochranných opatření

(1) Ochrannými opatřeními jsou ochranné léčení, zabezpečovací detence, zabránění věci, **zabránění části majetku** a ochranná výchova.

(2) Ukládání ochranné výchovy upravuje zákon o soudnictví ve věcech mládeže.

(3) Ochranné léčení nelze uložit vedle zabezpečovací detence. **Zabránění části majetku nelze uložit vedle propadnutí téže části majetku.**

§ 101

Zabránění věci

(1) Nebyl-li uložen trest propadnutí věci uvedené v § 70, může soud uložit, že se taková věc zabírá,

- a) náleží-li pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit,
- b) náleží-li pachateli, od jehož potrestání soud upustil, nebo
- c) ohrožuje-li bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že bude sloužit ke spáchání zločinu.

(2) Bez podmínek odstavce 1 může soud uložit zabránění věci pouze v případě, že je, byť nikoli bezprostředním, výnosem trestného činu, zejména

- a) byla-li věc získána trestným činem nebo jako odměna za něj a nenáleží-li pachateli,
- b) byla-li věc nabyta jinou osobou než pachatelem nebo je-li součástí majetku ~~svěřenského fondu nebo podílového fondu~~ **ve svěřenském fondu nebo v obdobném zařízení (dále jen „svěřenský fond“) anebo v podílovém fondu** a byla-li nabyta, byť jen zčásti, za věc, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, pokud hodnota věci, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná, nebo

c) byla-li věc nabyta jinou osobou než pachatelem nebo je-li součástí majetku ~~svěřenského fondu nebo podílového fondu~~ **ve svěřenském fondu nebo podílovém fondu** a byla-li nabyta, byť jen zčásti, za věc, kterou pachatel, byť jen zčásti, nabyl za věc, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, pokud hodnota věci, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná.

(3) Zabrání věci postihuje i plody a užitky věci, které náležejí osobě, jejíž věc se zabírá.

~~(3)~~ **(4)** Drží-li pachatel nebo jiná osoba v rozporu s jiným právním předpisem věc uvedenou v odstavci 1 nebo 2, ve vztahu k níž je možno uložit zabrání věci, uloží mu soud vždy toto ochranné opatření.

(4) (5) Soud může místo zabrání věci uložit povinnost

- a) pozměnit věc tak, aby jí nebylo možné použít ke společensky nebezpečnému účelu,
- b) odstranit určité zařízení,
- c) odstranit její označení nebo provést její změnu, nebo
- d) omezit dispozice s věcí a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu.

~~(5)~~ **(6)** Nebude-li povinnost stanovená podle odstavce 4 ~~5~~ ve stanovené lhůtě splněna, rozhodne soud o zabrání věci.

§ 102

Zabrání náhradní hodnoty

Jestliže ten, komu by mohla být zabráněna věc podle § 101 odst. 1 nebo 2, ji před rozhodnutím o zabrání zničí, poškodí nebo jinak znehodnotí, zcizí, učiní neupotřebitelnou, odstraní nebo zužitkuje, zejména spotřebuje, nebo jinak její zabrání zmaří, anebo jestliže zmaří trest propadnutí věci jednáním porušujícím zákaz podle § 70 odst. 5, popřípadě zmaří zabrání věci jednáním porušujícím zákaz podle § 104 odst. 2, může mu soud uložit zabrání náhradní hodnoty až do výše, která odpovídá hodnotě takové věci. Hodnotu věci, jejíž zabrání mohl soud uložit, může soud stanovit na základě odborného vyjádření nebo znaleckého posudku.

§ 102a

Zabrání části majetku

(1) Soud může uložit zabrání části majetku pachateli, který byl uznán vinným úmyslným trestným činem, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně čtyři léta, nebo trestným činem neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací (§ 230), opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat (§ 231), pletich při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži (§ 257), pletich při veřejné dražbě (§ 258), nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 odst. 2 až 4, šíření toxikomanie (§ 287), podplacení

(§ 332) nebo nepřímého úplatkářství (§ 333), pokud pachatel takovým trestným činem pro sebe nebo pro jiného získal nebo se snažil získat majetkový prospěch a soud má za to, že určitá část jeho majetku je výnosem z trestné činnosti vzhledem k tomu, že hodnota majetku, který pachatel nabyt nebo převedl na jinou osobu nebo do majetku ve svěřenském fondu v době nejdéle 5 let před spácháním takového trestného činu, v době jeho páchaní nebo po jeho spáchání, je v nepoměru k příjmům pachatele nabytým v souladu se zákonem nebo byly zjištěny jiné skutečnosti odůvodňující takový závěr.

(2) Soud může uložit zabrání části majetku ve vztahu k věci, která by jinak mohla být zabráná pachateli podle odstavce 1, pokud pachatel takovou věc nabyt do společného jmění manželů nebo ji převedl do majetku ve svěřenském fondu.

(3) Soud může uložit zabrání části majetku jiné osobě než pachateli ve vztahu k věci, která by jinak mohla být zabráná pachateli podle odstavce 1, pokud tato osoba věděla nebo mohla a měla vědět, že takovou věc nabytla z důvodu, aby se pachatel vyhnul jejímu zabrání, nebo věděla anebo mohla a měla vědět, že taková věc byla získána v rozporu se zákonem.

(4) Soud při určení části majetku, jejíž zabrání ukládá, stanoví konkrétní věci podléhající zabrání. Pokud byl zjištěn hrubý nepoměr mezi hodnotou majetku a příjmy pachatele nabytými v souladu se zákonem ve sledovaném období, může takto určit jakékoli věci pachatele v hodnotě až do výše zjištěného hrubého nepoměru.

(5) Není-li známo, kde se věci, které by mohly být zabráný, nacházejí, nebo jejich zabrání není vhodné zejména s ohledem na práva třetích osob, anebo jestliže ten, komu mohla být věc zabráná, ji před rozhodnutím o zabrání zničí, poškodí, zcizí, nebo její zabrání jinak zmaří, může soud uložit zabrání náhradní hodnoty, včetně peněžité částky, až do výše, která odpovídá hodnotě takové věci. Hodnotu věci, jejíž zabrání mohl soud uložit, soud stanoví na základě odborného vyjádření nebo znaleckého posudku.

§ 103

Zabrání spisů a zařízení

(1) Spis nebo spisy s takovým obsahem, jejichž úmyslné rozšiřování při znalosti jejich obsahu by naplňovalo znaky některého trestného činu podle trestního zákona, se podle § 101 odst. 1 zaberou, jestliže nejméně jeden kus spisu byl již šířen, k šíření určen nebo připravován. Současně se zabere i zařízení použité nebo určené ke zhotovení takových spisů, zejména tiskárna, deska, forma, sazba, štoček, negativ, matrice, počítačový program nebo kopírovací zařízení; ustanovení § 101 odst. 4 a 5 a 6 se užijí obdobně.

(2) Zabrání se vztahuje jen na kus nebo kusy spisu, které jsou v držení osob spolupůsobilých při jejich rozšiřování nebo při jejich přípravě k rozšiřování, nebo byly zveřejněny vystavením, plakátováním, předváděním nebo jiným obdobným způsobem, anebo při zásilkovém rozšiřování ještě nebyly doručeny příjemci.

(3) Zabrání spisu nebo spisů podle odstavců 1 a 2 se přiměřeně užije i v případě, kdy jejich úmyslným rozšiřováním při znalosti jejich obsahu by mohl být spáchán některý trestný čin v případě, že se vyskytnou další okolnosti, které však nebyly v posuzovaném případě naplněny, a zabrání spisu nebo spisů je zároveň nutné, aby se zamezilo jejich nezákonnému rozšiřování.

§ 104

Účinek zabrání

(1) Zabraná věc, **zabraná část majetku**, zabraná náhradní hodnota, zabraný spis nebo zařízení připadá státu.

(2) Ustanovení § 70 odst. 5 se přiměřeně užije pro uložení zabrání věci, **zabraní části majetku** a pro uložení povinnosti podle ~~§ 101 odst. 4~~ **§ 101 odst. 5**; zákaz zcizení zde platí až do splnění povinnosti podle ~~§ 101 odst. 4~~ **§ 101 odst. 5**, a nebyla-li tato povinnost splněna, až do právní moci rozhodnutí o zabrání věci (~~§ 101 odst. 5~~ **§ 101 odst. 6**).

§ 135

Věc náležející pachateli

Věc náleží pachateli, jestliže ji v době rozhodnutí o ní vlastní, je součástí jeho majetku nebo s ní fakticky jako vlastník ~~nebo majitel~~ nakládá, aniž je oprávněný vlastník; ~~majitel~~ nebo držitel takové věci znám.

§ 227 (ve znění sněmovního tisku 504)

Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku

Kdo v řízení před soudem nebo jiným orgánem veřejné moci odmítne splnit zákonnou povinnost učinit prohlášení o ~~svém majetku nebo o majetku právnické osoby, za kterou je oprávněn jednat~~ **majetku**, nebo se takové povinnosti vyhýbá nebo v takovém prohlášení uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, bude potrestán odnětím svobody ~~až na jeden rok na šest měsíců až tři léta, peněžitým trestem~~ nebo zákazem činnosti.

§ 419a

Implementace práva Evropské unie

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾.

1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES ze dne 26. října 2005 o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES ze dne 19. listopadu 2008 o trestněprávní ochraně životního prostředí.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/123/ES ze dne 21. října 2009, kterou se mění směrnice 2005/35/ES o znečištění z lodí a o zavedení sankcí za protiprávní jednání.

Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou obětmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES ze dne 18. června 2009 o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/40/EU ze dne 12. srpna 2013 o útocích na informační systémy a nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2005/222/SVV.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii.

Trestní řád

Součinnost státních orgánů, fyzických a právnických osob

§ 7

Orgány činné v trestním řízení jsou povinny si navzájem pomáhat při plnění úkolů vyplývajících z tohoto zákona.

§ 7a

(1) K zjištění povahy, rozsahu nebo umístění věci pro účely jejich zajištění, k zjištění majetkových poměrů obviněného nebo pro účely zajištění výkonu trestní sankce může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán vyzvat osobu, jejíž majetek je zjišťován, nebo osobu jí blízkou, aby mu v jím stanovené přiměřené lhůtě zaslala prohlášení o majetku osoby, jejíž majetek je zjišťován. Vyzvaná osoba má právo odepřít učinění prohlášení o majetku; přitom se použijí obdobně § 92 odst. 1, § 100 a § 158 odst. 8. Ve výzvě je třeba upozornit osobu, která má učinit prohlášení o majetku, na následky nevyhovění této výzvě a poučit ji o jejím právu odepřít učinění prohlášení o majetku.

(2) Osoba uvedená v odstavci 1 se vyzve, aby v prohlášení o majetku uvedla v rozsahu, v jakém jsou jí takové skutečnosti známy, údaje vztahující se k majetku osoby, jejíž majetek je zjišťován, zejména

- a) plátce odměny z pracovněprávního vztahu nebo vztahu obdobného vztahu pracovněprávnímu anebo jiného příjmu a výši takové odměny nebo jiného příjmu,**
- b) u které banky, spořitelního a úvěrního družstva, instituce elektronických peněz, vydavatele elektronických peněz malého rozsahu, platební instituce, poskytovatele platebních služeb malého rozsahu nebo obdobné zahraniční osoby má tato osoba účty, výši pohledávek a čísla účtů nebo jiné jedinečné identifikátory podle zákona o platebním styku,**
- c) dlužníky, vůči nimž má tato osoba pohledávky, jejich důvod, výši a lhůtu splatnosti,**
- d) přehled věcí ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví této osoby, včetně výše spoluvlastnického podílu a umístění věcí, a**
- e) svěřenské fondy nebo obdobná zařízení, která tato osoba zřídila, nebo u kterých je obmyšleným.**

(3) Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán může vyzvat osobu uvedenou v odstavci 1 k učinění nového prohlášení o majetku osoby,

jejíž majetek je zjišťován, pokud má důvodně za to, že došlo ke změně majetkových poměrů osoby, jejíž majetek je zjišťován.

(4) Nezašle-li osoba, která byla vyzvána k učinění prohlášení o majetku, toto prohlášení ve stanovené lhůtě nebo má-li orgán činný v trestním řízení, který ji k učinění prohlášení o majetku vyzval, pochybnosti o pravdivosti nebo úplnosti jí učiněného prohlášení, může ji předvolat k podání výpovědi; ustanovení tohoto zákona upravující podání vysvětlení, výslech obviněného a výslech svědka se použijí přiměřeně.

§ 8

(1) Státní orgány, právnické a fyzické osoby jsou povinny bez zbytečného odkladu, a nestanoví-li zvláštní předpis jinak, i bez úplaty vyhovovat dožadáním orgánů činných v trestním řízení při plnění jejich úkolů. Státní orgány jsou dále povinny neprodleně oznamovat státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin.

(2) ~~Jestliže je toho v trestním řízení třeba k řádnému objasnění okolností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, nebo v řízení před soudem též k posouzení poměrů obviněného anebo pro výkon rozhodnutí, může státní zástupce a po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání předseda senátu požadovat údaje, které jsou předmětem bankovního tajemství, a údaje z evidence cenných papírů.~~ Jestliže je toho v trestním řízení třeba k řádnému objasnění okolností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, k zjištění povahy, rozsahu nebo umístění věcí pro účely jejich zajištění, k zjištění majetkových poměrů obviněného nebo pro účely zajištění výkonu trestní sankce, může státní zástupce a po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání předseda senátu požadovat údaje, které jsou předmětem bankovního tajemství, a údaje z evidence investičních nástrojů a zaknihovaných cenných papírů. V řízení o trestném činu podle § 180 trestního zákoníku může orgán činný v trestním řízení vyžadovat individuální údaje získané podle zvláštního zákona pro statistické účely. V trestním řízení, ve kterém lze uložit ochranné opatření zabránění části majetku, může státní zástupce a po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání předseda senátu žádat od správce daně informace z rozhodnutí o stanovení daně z příjmů pro účely posouzení splnění podmínek pro uložení tohoto ochranného opatření nebo pro účely zajištění jeho výkonu; poskytnutí informací podle tohoto ustanovení není porušením povinnosti mlčenlivosti podle daňového řádu. Podmínky, za nichž může orgán činný v trestním řízení vyžadovat údaje získané při správě daní pro jiné účely, stanoví zvláštní zákon. Údaje získané podle tohoto ustanovení nelze využít pro jiný účel než pro trestní řízení, v jehož rámci byly vyžádány.

(3) Z důvodů uvedených v odstavci 2 může předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce nařídit sledování bankovního účtu nebo účtu u osoby oprávněné k evidenci investičních nástrojů ~~nebo zaknihovaných cenných papírů~~ podle ~~zvláštního zákona~~ jiných právních předpisů, a to nejvýše po dobu šesti měsíců. Trvá-li účel, pro který bylo sledování účtu nařízeno, i po této době, může toto sledování prodloužit na základě příkazu soudce soudu vyššího stupně a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce krajského soudu o dalších šest měsíců, a to i opakovaně. Údaje získané podle tohoto ustanovení nelze využít pro jiný účel než pro trestní řízení, v jehož rámci byly získány.

(4) Plnění povinností podle odstavce 1 lze odmítnout s odkazem na povinnost zachovávat tajnost utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem nebo státem uloženou nebo uznanou povinností mlčenlivosti; to neplatí,

- a) jestliže osoba, která tyto povinnosti má, by se jinak vystavila nebezpečí trestního stíhání pro neoznámení nebo nepřekážení trestného činu, nebo
- b) při vyřizování dožádání orgánu činného v trestním řízení o trestném činu, kde dožádaná osoba je současně oznamovatelem trestného činu.

Za státem uznanou povinnost mlčenlivosti se podle tohoto zákona nepovažuje taková povinnost, jejíž rozsah není vymezen zákonem, ale vyplývá z právního úkonu učiněného na základě zákona.

(5) Nestanoví-li zvláštní zákon podmínky, za nichž lze pro účely trestního řízení sdělovat informace, které jsou podle takového zákona utajovány, nebo na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti, lze tyto informace pro trestní řízení vyžadovat po předchozím souhlasu soudce. Tím není dotčena povinnost mlčenlivosti advokáta podle zákona o advokacii.

(6) Ustanovením odstavců 1 a 5 není dotčena povinnost zachovávat mlčenlivost uložená na základě vyhlášené mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána.

§ 8d

(1) Informace, na které se vztahuje zákaz zveřejnění podle § 8a až 8c, lze v nezbytném rozsahu zveřejnit pro účely pátrání po osobách, pro dosažení účelu trestního řízení, nebo umožňuje-li to tento zákon. Uvedené informace lze také zveřejnit, odůvodňuje-li to veřejný zájem, pokud převažuje nad právem na ochranu soukromí dotčené osoby; přitom je třeba zvlášť dbát na ochranu zájmů osoby mladší 18 let.

(2) Informace, na které se vztahuje zákaz zveřejnění podle § 8a až 8c, lze také zveřejnit, pokud osoba, jíž se zákaz zveřejnění týká, udělila ke zveřejnění informace výslovný souhlas. Zemřela-li nebo byla-li tato osoba prohlášena za mrtvou, souhlas se zveřejněním informací je oprávněn udělit její manžel, partner nebo její děti, a není-li jich, její rodiče; v případě osoby mladší 18 let nebo osoby ~~zbavené způsobilosti k právním úkonům nebo s omezenou způsobilostí k právním úkonům~~ **s omezenou svéprávností** její zákonný zástupce **nebo opatrovník**. Souhlas se zveřejněním informací nemůže udělit osoba, která je pachatelem trestného činu spáchaného vůči osobě, jež zemřela nebo byla prohlášena za mrtvou.

(3) Informace, na které se vztahuje zákaz zveřejnění podle § 8a až 8c, lze také zveřejnit, pokud osoba, jíž se zákaz zveřejnění týká, zemřela nebo byla prohlášena za mrtvou a není-li žádná osoba oprávněná udělit souhlas se zveřejněním podle odstavce 2.

§ 11 (ve znění novely-účinná lítost)

Nepřípustnost trestního stíhání

(1) Trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno

- a) nařídí-li to prezident republiky, uživ svého práva udílet milost nebo amnestii,
- b) je-li trestní stíhání promlčeno,
- c) jde-li o osobu, která je vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení (§ 10), nebo o osobu, k jejímuž stíhání je podle zákona třeba souhlasu, jestliže takový souhlas nebyl oprávněným orgánem dán, *nejde-li o dočasné vynětí nebo není-li trestní stíhání osoby pro*

nedostatek souhlasu oprávněného orgánu nepřipustné pouze dočasně,

d) jde-li o osobu, která pro nedostatek věku není trestně odpovědná,

e) proti tomu, kdo zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého,

f) proti tomu, jehož těžká choroba trvale vylučuje jeho postavení před soud,

g) proti tomu, jemuž duševní choroba, která nastala až po spáchání činu, trvale znemožňuje chápat smysl trestního stíhání,

~~h)~~ **h)** proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozsudkem soudu nebo bylo rozhodnutím soudu nebo jiného oprávněného orgánu pravomocně zastaveno, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno,

~~g)~~ **i)** proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozhodnutím o schválení narovnání, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno,

~~h)~~ **j)** proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozhodnutím o postoupení věci s podezřením, že skutek je přestupkem, jiným správním deliktem nebo kárným proviněním, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno,

~~i)~~ **k)** je-li trestní stíhání podmíněno souhlasem poškozeného a souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět,

~~j)~~ **l)** stanoví-li tak vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nebo

~~k)~~ **m)** proti tomu, ohledně něhož bylo trestní řízení pro týž skutek předáno do cizího státu, pokud mu byl pro tento skutek cizozemským soudem pravomocně uložen trest nebo ochranné opatření, které vykonává nebo již vykonal, nebo je nelze podle práva tohoto státu vykonat, nebo bylo cizozemským soudem pravomocně upuštěno od uložení trestu, anebo pravomocně rozhodnuto o zproštění obžaloby.

(2) Trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno také, bylo-li soudem nebo jiným justičním orgánem členského státu Evropské unie nebo státu přidruženého mezinárodní smlouvou k provádění schengenských předpisů (dále jen „přidružený stát“) pro týž skutek vydáno rozhodnutí, kterým

a) byl osobě pravomocně uložen trest nebo ochranné opatření, které vykonává nebo již vykonala nebo je nelze podle práva tohoto státu vykonat, nebo kterým bylo pravomocně upuštěno od uložení trestu, nebo

b) byla osoba pravomocně zproštěna obžaloby, nebo které má účinky pravomocného zastavení trestního stíhání, ledaže

1. nevytváří ve státě, v němž bylo vydáno, překážku věci pravomocně rozhodnuté,

2. bylo vydáno výlučně z důvodu, že v jiném státě bylo zahájeno trestní stíhání proti téže osobě pro týž skutek,

3. bylo vydáno výlučně z důvodu, že skutek není trestným činem nebo že nespadá do pravomoci orgánů státu, který takové rozhodnutí vydal, nebo

4. bylo vydáno výlučně z některého z důvodů odpovídajících důvodům uvedeným v odstavci 1 písm. a) až e), ~~i) nebo j)~~ **k) nebo l).**

(3) Týká-li se důvod uvedený v odstavci 1 nebo 2 jen některého z dílčích útoků pokračujícího trestného činu, nebrání to, aby se ohledně zbylé části takového činu konalo trestní stíhání.

(4) V trestním stíhání, které bylo zastaveno z důvodu uvedeného v odstavci 1 písm. a), ~~b) nebo i)~~ **nebo k)**, se však pokračuje, prohlásí-li obviněný do tří dnů od doby, kdy mu bylo usnesení o zastavení trestního stíhání oznámeno, že na projednání věci trvá. O tom je třeba obviněného poučit.

(5) Ustanovení odstavců 2 a 3 se přiměřeně užijí i na rozhodnutí mezinárodního trestního soudu, mezinárodního trestního tribunálu nebo obdobného mezinárodního soudního orgánu s působností v trestních věcech uvedeného v § 145 odst. 1 písm. a) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, nejde-li o rozhodnutí vydané z důvodu nedostatku jeho působnosti nebo z důvodu nedostatečné závažnosti činu anebo nebezpečnosti pachatele.

§ 30

(1) Z vykonávání úkonů trestního řízení je vyloučen soudce nebo přisedící, státní zástupce, policejní orgán nebo osoba v něm služebně činná, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům, **opatrovníkům** a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení nemůže nestranně rozhodovat. Úkony, které byly učiněny vyloučenými osobami, nemohou být podkladem pro rozhodnutí v trestním řízení.

(2) Soudce nebo přisedící je dále vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení, jestliže byl v projednávané věci činný jako státní zástupce, policejní orgán, společenský zástupce, obhájce nebo jako zmocněnec zúčastněné osoby nebo poškozeného. Po podání obžaloby nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu je vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení soudce, který v projednávané věci v přípravném řízení nařídil domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor a pozemků, vydal příkaz k zadržení nebo příkaz k zatčení nebo rozhodoval o vazbě osoby, na niž byla poté podána obžaloba nebo s níž byla sjednána dohoda o vině a trestu.

(3) Z rozhodování u soudu vyššího stupně je kromě toho vyloučen soudce nebo přisedící, který se zúčastnil rozhodování u soudu nižšího stupně, a naopak. Z rozhodování o stížnosti u nadřízeného orgánu je vyloučen státní zástupce, který napadené rozhodnutí učinil anebo dal k němu souhlas nebo pokyn.

(4) Z řízení o přezkumu příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu je vyloučen soudce, který se zúčastnil rozhodování v předchozím řízení. Soudce, který se účastnil rozhodování v řízení o přezkumu příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, je v dalším řízení vyloučen z rozhodování.

§ 33

Práva obviněného

(1) Obviněný má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich, není však povinen vypovídat. Může uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy a podávat žádosti a opravné prostředky. Má právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výslechu nemůže radit o tom, jak odpovědět na již položenou otázku. Může žádat, aby byl vyslýchán za účasti svého obhájce a aby se obhájce účastnil i jiných úkonů přípravného řízení (§ 165). Je-li ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí

svobody, může s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby. Uvedená práva přísluší obviněnému i tehdy, ~~je-li zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena~~ **je-li jeho svéprávnost omezena**.

(2) Osvědčil-li obviněný, že nemá dostatek prostředků, aby si hradil náklady obhajoby, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení soudce, že má nárok na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu. Vyplývá-li ze shromážděných důkazů, že obviněný nemá dostatek prostředků na náhradu nákladů obhajoby, může, je-li to třeba k ochraně práv obviněného, rozhodnout předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce o nároku na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu i bez návrhu obviněného. V případech uvedených ve větě první a druhé náklady obhajoby zcela nebo zčásti hradí stát.

(3) Návrh na rozhodnutí podle odstavce 2 jsou oprávněny podat kromě obviněného a jeho obhájce i osoby uvedené v § 37 odst. 1. Návrh na rozhodnutí podle odstavce 2 včetně příloh, jimiž má být prokázána jeho důvodnost, podává obviněný v přípravném řízení prostřednictvím státního zástupce a v řízení před soudem soudu, který koná řízení v prvním stupni. Proti rozhodnutí podle odstavce 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

(4) Pokud byl pravomocným rozhodnutím podle odstavce 2 obviněnému přiznán nárok na bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou odměnu a obviněný o ustanovení obhájce požádá, bude mu obhájce neprodleně ustanoven. Obhájce ustanoví a, pominou-li důvody pro rozhodnutí podle odstavce 2, ustanovení zruší předseda senátu a v přípravném řízení soudce. Ustanovení § 38 odst. 2, § 39 odst. 2, § 40 a 40a se použijí obdobně.

(5) Všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny vždy obviněného o jeho právech poučit a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění. Obviněného, který byl zadržen či zatčen, je třeba poučit též o právu na naléhavou lékařskou pomoc, o maximální lhůtě, po kterou může být omezen na svobodě, než bude odevzdán soudu, a o právu nechat vyrozumět konzulární úřad a rodinného příslušníka nebo jinou fyzickou osobu, u nichž uvede údaje potřebné k vyrozumění, v případě, že bude vzat do vazby.

(6) Orgán činný v trestním řízení, který provedl zadržení či zatčení, předá obviněnému bez zbytečného odkladu písemné poučení o jeho právech; obviněnému musí být umožněno si toto poučení přečíst; obviněný má právo ponechat si toto poučení u sebe po celou dobu omezení nebo zbavení osobní svobody.

§ 34

~~Zákonný zástupce~~ **Opatrovník** obviněného

(1) ~~Zákonný zástupce obviněného, který je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům je omezena~~ **Opatrovník obviněného, který je omezen ve svéprávnosti**, je oprávněn obviněného zastupovat, zejména zvolit mu obhájce, činit za obviněného návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se těch úkonů, kterých se podle zákona může zúčastnit obviněný. Ve prospěch obviněného může ~~zákonný zástupce~~ **opatrovník** tato práva vykonávat i proti vůli obviněného.

(2) ~~V případech, v nichž zákonný zástupce obviněného nemůže vykonávat svá práva uvedená v odstavci 1 a je nebezpečí z prodlení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce může k výkonu těchto práv obviněnému ustanovit opatrovníka. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.~~

(2) V případě, že je nebezpečí z prodlení a opatrovník nemůže vykonávat svá práva uvedená v odstavci 1 nebo nebyl-li obviněnému ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce

ustanoví obviněnému k výkonu těchto práv opatrovníka. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Nelze jím ustanovit osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy obviněného. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též obviněnému. Proti usnesení o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.

§ 36

(1) Obviněný musí mít obhájce už v přípravném řízení,

a) je-li ve vazbě, ve výkonu trestu odnětí svobody, ve výkonu ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody nebo na pozorování v zdravotnickém ústavu (§ 116 odst. 2),

~~b) je-li zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena,~~

b) je-li jeho svéprávnost omezena,

c) jde-li o řízení proti uprchlému, nebo

d) při sjednávání dohody o vině a trestu.

(2) Obviněný musí mít obhájce také tehdy, považuje-li to soud a v přípravném řízení státní zástupce za nutné, zejména proto, že vzhledem k tělesným nebo duševním vadám obviněného mají pochybnosti o jeho způsobilosti náležitě se hájit.

(3) Koná-li se řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let, musí mít obviněný obhájce už v přípravném řízení.

(4) Obviněný musí mít obhájce též

a) v hlavním líčení konaném ve zjednodušeném řízení proti zadrženému, nebo

b) v řízení, v němž se rozhoduje o uložení nebo změně zabezpečovací detence nebo o uložení nebo změně ochranného léčení, s výjimkou ochranného léčení protialkoholního.

§ 36a

(1) Ve vykonávacím řízení, v němž soud rozhoduje ve veřejném zasedání, musí mít odsouzený obhájce,

~~a) je-li zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena,~~

a) je-li jeho svéprávnost omezena,

b) je-li ve vazbě, nebo

c) jsou-li pochybnosti o jeho způsobilosti náležitě se hájit.

(2) V řízení o stížnosti pro porušení zákona, v řízení o dovolání a v řízení o návrhu na povolení obnovy musí mít odsouzený obhájce,

a) jde-li o případy uvedené v § 36 odst. 1 písm. a) nebo b),

b) jde-li o trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let,

c) jsou-li pochybnosti o jeho způsobilosti náležitě se hájit,

d) jde-li o řízení proti odsouzenému, který zemřel.

§ 37

Zvolený obhájce

(1) Neužije-li obviněný práva zvolit si obhájce a nezvolí-li mu ho ani jeho ~~zákonný zástupce~~ **opatrovník**, může mu ho zvolit jeho příbuzný v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel, partner, druh, jakož i zúčastněná osoba. Je-li obviněný ~~zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena~~ **omezen ve svéprávnosti**, mohou tak učinit tyto osoby i proti jeho vůli.

(2) Obviněný si může místo obhájce, který mu byl ustanoven nebo osobou k tomu oprávněnou zvolen, zvolit obhájce jiného. Oznámí-li změnu obhájce tak, aby obhájce mohl být o úkonu vyrozuměn v zákonem stanovené lhůtě, orgán činný v trestním řízení ode dne doručení takového oznámení vyrozumívá nově zvoleného obhájce. V opačném případě je obhájce předtím ustanovený nebo zvolený, pokud není z obhajování vyloučen, povinen obhajobu vykonávat do doby, než ji osobně převezme později zvolený obhájce.

(3) Jestliže si obviněný zvolí dva nebo více obhájců a orgánu činnému v trestním řízení zároveň neoznámí, kterého z těchto obhájců zmocnil k přijímání písemností a k vyrozumívání o úkonech trestního řízení, určí jej předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce; své rozhodnutí oznámí všem zvoleným obhájcům.

§ 41

Povinnosti a práva obhájce

(1) Obhájce je povinen poskytovat obviněnému potřebnou právní pomoc, účelně využívat k hájení jeho zájmů prostředků a způsobů obhajoby uvedených v zákoně, zejména pečovat o to, aby byly v řízení náležitě a včas objasněny skutečnosti, které obviněného zbavují viny nebo jeho vinu zmírňují, a tím přispívat ke správnému objasnění a rozhodnutí věci.

(2) Obhájce je oprávněn již za přípravného řízení činit za obviněného návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky, nahlížet do spisů (§ 65) a zúčastnit se podle ustanovení tohoto zákona vyšetřovacích úkonů. S obviněným, který je ve vazbě, je oprávněn mluvit v rozsahu stanoveném v § 33 odst. 1.

(3) Obhájce je v řízení před soudem oprávněn zúčastnit se všech úkonů, kterých se může zúčastnit obviněný.

(4) Je-li ~~obviněný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům~~ **svéprávnost obviněného** omezena, může obhájce oprávnění uvedená v odstavcích 2 a 3 vykonávat též proti vůli obviněného.

(5) Nebylo-li zmocnění obhájce při jeho zvolení nebo ustanovení vymezeno jinak, zaniká při skončení trestního stíhání. I když zmocnění takto zaniklo, je obhájce oprávněn podat za obžalovaného ještě dovolání a zúčastnit se řízení o dovolání u Nejvyššího soudu, dále podat žádost o milost a o odklad výkonu trestu.

(6) Obhájce má právo ve všech stádiích trestního řízení vyžádat si předem kopii nebo průpis protokolu (§ 55) o každém úkonu trestního řízení. Orgány činné v trestním řízení (§ 12 odst. 1) jsou povinny mu vyhovět; odmítnout mohou jen tehdy, když to není z technických důvodů možné. Náklady s tím spojené je povinen vůči státu uhradit.

§ 42

(1) Tomu, jehož věc **nebo část majetku** byla zabrána nebo podle návrhu má být zabrána (zúčastněná osoba), musí být poskytnuta možnost, aby se k věci vyjádřil; může být přítomen při hlavním líčení a veřejném zasedání, činit při nich návrhy, nahlížet do spisů (§ 65) a podávat v případech tímto zákonem stanovených opravné prostředky.

(2) Orgány činné v trestním řízení jsou povinny zúčastněnou osobu o jejích právech poučit a poskytnout jí možnost jejich uplatnění.

~~(3) Je-li zúčastněná osoba zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo je-li její způsobilost k právním úkonům omezena, vykonává její práva podle tohoto zákona její zákonný zástupce.~~

(3) Není-li zúčastněná osoba plně svéprávná nebo je-li omezena ve svéprávnosti, vykonává její práva podle tohoto zákona její zákonný zástupce nebo opatrovník. V případě, že je nebezpečí z prodlení a zákonný zástupce nebo opatrovník nemůže vykonávat práva uvedená ve větě první nebo nebyl-li opatrovník ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, je třeba opatrovníka neprodleně ustanovit. Opatrovníka je třeba neprodleně ustanovit také v případě, že je nebezpečí z prodlení a zúčastněná osoba je právnickou osobou a nemá osobu způsobilou činit úkony v řízení.

(4) Opatrovníka ustanovuje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Nelze jím ustanovit osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy zúčastněné osoby. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též zúčastněné osobě. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.

~~(4) (5) Byla-li zabrána nebo má-li podle návrhu být zabrána věc, která je součástí majetku svěřenského nebo podílového ve svěřenském fondu nebo v obdobném zařízení anebo v podílovém fondu, má v trestním řízení postavení zúčastněné osoby svěřenský správce, správce zařízení obdobného svěřenskému fondu nebo obhospodařovatel podílového fondu.~~

§ 45

~~(1) Je-li poškozená osoba zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo je-li její způsobilost k právním úkonům omezena, vykonává její práva podle tohoto zákona její zákonný zástupce.~~

~~(2) V případech, v nichž zákonný zástupce poškozeného nemůže vykonávat svá práva uvedená v odstavci 1 a je nebezpečí z prodlení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce ustanoví k výkonu práv poškozenému opatrovníka. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.~~

(1) Není-li poškozený osobou plně svéprávnou nebo je-li omezen ve svéprávnosti, vykonává jeho práva podle tohoto zákona jeho zákonný zástupce nebo opatrovník. V případě, že je nebezpečí z prodlení a zákonný zástupce nebo opatrovník nemůže vykonávat práva uvedená ve větě první nebo nebyl-li opatrovník ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, je třeba opatrovníka neprodleně ustanovit. Opatrovníka je třeba neprodleně ustanovit také v případě, že je nebezpečí z prodlení a poškozený je právnickou osobou a nemá osobu způsobilou činit úkony v řízení.

(2) Opatrovníka ustanovuje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Nelze jím ustanovit osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy poškozeného. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též poškozenému. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.

(3) Jde-li o uplatnění nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení (§ 43 odst. 3), přecházejí práva, která tento zákon přiznává poškozenému, i na jeho právního nástupce.

Zajištění nároku poškozeného

§ 47

(1) Byla-li poškozenému způsobena trestným činem škoda nebo nemajetková újma, nebo získal-li obviněný takovým trestným činem na jeho úkor bezdůvodné obohacení, lze nárok až do pravděpodobné výše škody nebo nemajetkové újmy nebo až do pravděpodobného rozsahu bezdůvodného obohacení zajistit na majetku obviněného. Zajišťovat nelze nárok, který nelze v trestním řízení uplatnit. K zajištění nelze užít majetek, který je podle zvláštního právního předpisu vyloučen z výkonu rozhodnutí o zajištění.

(2) O zajištění podle odstavce 1 rozhoduje soud na návrh státního zástupce nebo poškozeného, v přípravném řízení státní zástupce na návrh poškozeného. V přípravném řízení může státní zástupce nárok zajistit i bez návrhu poškozeného, vyžaduje-li to ochrana jeho zájmů, zejména hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(3) Je-li poškozenému známo, že obviněný je vlastníkem ~~nemovitosti~~ **nemovité věci** nebo má některou movitou věc umístěnou mimo místo jeho trvalého nebo jiného pobytu, uvede podle možností již v návrhu na zajištění svého nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, kde taková věc je.

(4) Soud a v přípravném řízení státní zástupce v usnesení o zajištění zakáže obviněnému, aby majetek uvedený v rozhodnutí o zajištění a případně též majetek, který bude při výkonu takového rozhodnutí sepsán, po oznámení usnesení převedl na jiného nebo jej zatížil anebo aby jej záměrně poškozoval nebo ničil. Dále mu uloží, aby předsedovi senátu a v přípravném řízení státnímu zástupci do 15 dnů od oznámení usnesení a u následně sepsaného majetku v jím stanovené lhůtě sdělil, zda a kdo má k zajištěnému majetku předkupní nebo jiné právo nebo zda je jiným způsobem omezen výkon práva s ním nakládat, a bylo-li zajištěno majetkové právo, též kdo je osobou povinnou poskytnout odpovídající plnění, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě (§ 66). Je-li to zapotřebí pro účely zajištění, lze v usnesení o zajištění nebo i v dodatečném usnesení zakázat nebo omezit také výkon dalších práv souvisejících se zajištěným majetkem, a to včetně práv teprve v budoucnu vzniklých. Právní jednání učiněné v rozporu se zákazy uvedenými ve větě první a druhé je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu; o tom je třeba obviněného poučit.

(5) S majetkem obviněného, na který se vztahuje rozhodnutí o zajištění podle odstavců 1 a 2, lze v rámci výkonu rozhodnutí, **veřejné dražby**, exekuce nebo insolvenčního řízení nakládat jen po předchozím souhlasu soudu a v přípravném řízení státního zástupce; **to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn nebo je-li s tímto majetkem v exekučním nebo insolvenčním řízení anebo ve veřejné dražbě nakládáno k uspokojení pohledávky**

státu. Na úhradu pohledávek, které jsou předmětem výkonu rozhodnutí, veřejné dražby, exekuce nebo insolvenčního řízení, se přednostně použije majetek nedotčený rozhodnutím o zajištění.

(6) Práva třetích osob k zajištěnému majetku lze uplatnit podle zvláštního právního předpisu.

(7) Poškozený musí být o zajištění jeho nároku vždy vyrozuměn s upozorněním na důvody, pro něž se zajištění podle § 48 odst. 1 zruší.

(8) Výkon rozhodnutí o zajištění nároku poškozeného a postup při správě zajištěného majetku stanoví zvláštní právní předpis. **Při vrácení, vydání a jiném nakládání se zajištěnou věcí, která byla vydána nebo odňata, se postupuje přiměřeně podle ustanovení o vrácení, vydání a jiném nakládání s věcí důležitou pro trestní řízení.**

§ 50

(1) Zúčastněná osoba a poškozený se mohou dát zastupovat zmocněncem, kterým může být i právnická osoba; **o tom je třeba je poučit.** Zmocněnec poškozeného může být současně důvěrníkem podle zákona o obětech trestných činů.

(2) Je-li zmocněncem zúčastněné osoby nebo poškozeného fyzická osoba, nesmí jím být osoba, která ~~je zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena~~ **není plně svéprávná nebo jejíž svéprávnost je omezena**; při hlavním líčení a veřejném zasedání nemůže být zmocněncem ten, kdo je k němu předvolán jako svědek, znalec nebo tlumočník.

§ 51b

(1) Jsou-li v trestním řízení projednávány utajované informace, musí být ~~tlumočník, obviněný, zákonný zástupce obviněného, obhájce, zúčastněná osoba, poškozený, zmocněnec poškozeného, zmocněnec zúčastněné osoby, důvěrník obžalovaného nebo poškozeného, znalec obviněný, zúčastněná osoba, poškozený, jejich zákonní zástupci, opatrovníci, zmocněnci a důvěrníci, obhájce, znalec, tlumočník~~, osoby podávající odborné vyjádření, jakož i další osoby, které se podle zákona musí zúčastnit trestního řízení, předem poučeny podle zvláštního právního předpisu¹⁾.

(2) Poučení podle odstavce 1 provede v přípravném řízení policejní orgán nebo státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu. Ten, kdo toto poučení provedl, založí písemný záznam o poučení do trestního spisu a jeho kopii zašle nejpozději do 30 dnů ode dne poučení Národnímu bezpečnostnímu úřadu.

(3) Poučení podle odstavce 1 není potřebné u těch osob, které se prokáží platným osvědčením fyzické osoby pro příslušný stupeň utajení utajovaných informací a poučením, vydanými podle zvláštního právního předpisu^{1a)}.

1) § 58 odst. 5 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

1a) Zákon č. 412/2005 Sb.

§ 65

(1) Obviněný, poškozený a zúčastněná osoba, jejich obhájci a zmocněnci mají právo nahlížet do spisů, s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů svědka podle § 55 odst. 2, činit si z nich výpisky a poznámky a pořizovat si na své náklady kopie spisů a jejich částí. Totéž právo ~~mají zákonní zástupci~~ **má zákonný zástupce a opatrovník** obviněného, poškozeného nebo zúčastněné osoby, jestliže tyto osoby ~~jsou zbaveny způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jejich způsobilost k právním úkonům omezena~~ **nejdou plně svéprávné nebo je-li jejich svéprávnost omezena**. Jiné osoby tak mohou činit se souhlasem předsedy senátu a v přípravném řízení se souhlasem státního zástupce nebo policejního orgánu, jen pokud je toho třeba k uplatnění jejich práv.

(2) V přípravném řízení může státní zástupce nebo policejní orgán právo nahlédnout do spisů a spolu s tím ostatní práva uvedená v odstavci 1 ze závažných důvodů odepřít. Závažnost důvodů, ze kterých tato práva odepřel policejní orgán, je na žádost osoby, jíž se odepření týká, státní zástupce povinen urychleně přezkoumat. Tato práva nelze odepřít obviněnému a obhájci, jakmile byli upozorněni na možnost prostudovat spisy, a při sjednávání dohody o vině a trestu.

(3) Tomu, kdo měl právo být úkonu přítomen, nemůže být odepřeno nahlédnutí do protokolu o takovém úkonu. Obviněnému a jeho obhájci nemůže být odepřeno nahlédnutí do usnesení o zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1).

(4) Práva státních orgánů a národního člena Eurojustu nahlížet do spisů podle jiných zákonných předpisů nejsou ustanovením předchozích odstavců dotčena.

(5) Při povolování nahlížet do spisů je nutno učinit takové opatření, aby byla zachována tajnost utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem a údajů, na které se vztahuje státem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti.

(6) Při nahlížení do spisů je nutno učinit taková opatření, aby nebyly zpřístupněny údaje, se kterými se podle § 55 odst. 1 písm. c) mohou seznamovat pouze orgány činné v trestním řízení a úředníci Probační a mediační služby činní v dané věci. V případě žádosti osoby, proti níž se trestní řízení vede, o sdělení těchto údajů se užije § 55 odst. 1 písm. c) obdobně.

HLAVA ČTVRTÁ

PŘEDBĚŽNÁ OPATŘENÍ A ZAJIŠTĚNÍ OSOB A VĚCÍ **DŮLEŽITÝCH PRO TRESTNÍ ŘÍZENÍ**

...

Oddíl čtvrtý

Zajištění věcí **důležitých pro trestní řízení**

Pododdíl 1

Společné ustanovení

§ 77b

(1) Věcí důležitou pro trestní řízení je věc, která

- a) může sloužit pro důkazní účely,**
- b) byla určena ke spáchání trestného činu nebo byla k jeho spáchání užita (dále jen „nástroj trestné činnosti“),**
- c) byla získána trestným činem nebo jako odměna za trestný čin nebo byla, byť jen zčásti, nabyta za věc získanou trestným činem nebo za věc tvořící odměnu za trestný čin, včetně plodů a užitků (dále jen „výnos z trestné činnosti“), nebo**
- d) je náhradní hodnotou za věc uvedenou v písmenech b) a c).**

(2) Podléhá-li zajištění věc, která je součástí majetku ve svěřenském fondu nebo v podílovém fondu, zajistí se svěřenskému správci nebo obhospodařovateli podílového fondu. Není-li známo, komu věc důležitá pro trestní řízení patří, zajistí se bez uvedení osoby, již byla zajištěna; v opatření se uvede, kdy a kde a z jakého důvodu k zajištění věci došlo.

(3) Zajištění věci pro důkazní účely má přednost před jinými důvody zajištění věci. Důvod zajištění lze v průběhu trestního řízení změnit usnesením, proti kterému je přípustná stížnost. O změně důvodu zajištění není třeba rozhodovat v případě, kdy jsou splněny podmínky pro vyslovení propadnutí nebo zabrání věci, která je zajištěna k důkazním účelům.

(4) Neohrozí-li to dosažení účelu trestního řízení, nezajistí se věc bezcenná nebo věc, jejíž zajištění je z jiných důvodů neúčelné. Vždy se však zajistí věc, která má propadnout nebo být zabráná na základě rozhodnutí soudu, které dosud nenabylo právní moci.

(5) Nestanoví-li zákon jinak, lze práva třetích osob k zajištěné věci důležité pro trestní řízení uplatnit pouze v řízení ve věcech občanskoprávních.

Pododdíl 2

Zajištění věci pro důkazní účely

§ 78

Povinnost k předložení nebo vydání věci

(1) Kdo má u sebe věc, která může sloužit pro důkazní účely, je povinen ji na vyzvání předložit soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu; je-li ji nutno pro účely náležitého zjištění skutečností důležitých pro trestní řízení zajistit, je povinen takovou věc na vyzvání těmito orgány vydat. Při vyzvání je třeba ho upozornit na to, že nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata, jakož i na jiné následky nevyhovění (§ 66). Vyzvat k předložení nebo vydání věci je oprávněn předseda senátu, v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán.

(2) Povinnost podle odstavce 1 se nevztahuje na listinu nebo na jiný hmotný nosič obsahující obrazový, zvukový nebo datový záznam, jejichž obsah se týká okolnosti, o které platí zákaz výslechu, ledaže došlo k zproštění povinnosti zachovat věc v tajnosti nebo k zproštění povinnosti mlčenlivosti.

(3) Nikoho nelze nutit, aby vydal věc, jež v době, kdy je požádáno o její předložení nebo vydání, může sloužit jako důkaz proti němu nebo proti jeho osobě blízké; tím nejsou dotčena ustanovení o odnětí věci, domovní prohlídce, prohlídce jiných prostor a pozemků a osobní prohlídce.

(4) Je-li to potřebné pro účely zabránění zmaření propadnutí nebo zabránění věci, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 vydá příkaz, že osoba, již byla věc zajištěna, nesmí po dobu zajištění takovou věc převést na jinou osobu nebo ji zatížit. Právní jednání učiněné v rozporu s tímto zákazem je neplatné; soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu. O tom je třeba tuto osobu poučit.

(5) Osobě, která předložila nebo vydala věc, jež může sloužit pro důkazní účely, vydá orgán, který úkon provedl, ihned písemné potvrzení o převzetí věci nebo opis protokolu; věc v nich musí být dostatečně přesně popsána, tak, aby bylo možné určit její totožnost.

(6) Orgán činný v trestním řízení, kterému byla vydána věc, jež může sloužit pro důkazní účely, ji převezme do úschovy.

(7) Osoba, které byla věc zajištěna, má právo kdykoli žádat o vrácení takové věci. O takové žádosti musí orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 neodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji tato osoba, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí.

§ 79

Odnětí věci

(1) Nebyla-li věc, která může sloužit pro důkazní účely, na vyzvání vydána tím, kdo ji má u sebe, může mu být na příkaz předsedy senátu a v přípravném řízení na příkaz státního zástupce nebo policejního orgánu odňata. Policejní orgán potřebuje k vydání takového příkazu předchozí souhlas státního zástupce; bez předchozího souhlasu může být příkaz policejním orgánem vydán jen tehdy, jestliže nelze předchozího souhlasu dosáhnout a věc nesnese odkladu.

(2) Nevykoná-li orgán, který příkaz k odnětí věci vydal, odnětí věci sám, provede je na podkladě příkazu policejní orgán.

(3) K odnětí věci se podle možnosti přibere osoba, která není na věci zúčastněna.

(4) Na odňatou věc se obdobně použije § 78 odst. 4 až 7.

Pododdíl 3

Zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty

§ 79a

Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky

~~(1) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že peněžní prostředky na účtu u banky jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity, nebo jsou výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní~~

~~orgán rozhodnout o zajištění peněžních prostředků na účtu a případně též peněžních prostředků dodatečně došlých na účet, vztahuje-li se důvod zajištění i na ně, včetně jejich příslušenství. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předechozí souhlas státního zástupce. Předechozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší.~~

~~(2) Rozhodnutí podle odstavce 1 musí být doručeno bance, která vede účet a poté, co banka zajištění provedla, i majiteli účtu. V rozhodnutí se uvede číslo účtu a peněžní částka v příslušné měně, na kterou se zajištění vztahuje. Zajištění se vztahuje na peněžní prostředky, které byly na účtu v okamžiku, v němž bylo bance doručeno rozhodnutí, až do výše částky uvedené v rozhodnutí o zajištění a jejího příslušenství. Převyšuje-li částka uvedená v rozhodnutí zůstatek peněžních prostředků na účtu, vztahuje se zajištění i na peněžní prostředky, které na účet dodatečně došly, a to do výše částky uvedené v rozhodnutí, včetně jejího příslušenství. Nestanoví-li orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 jinak, zakáže se okamžikem doručení rozhodnutí jakákoliv dispozice s peněžními prostředky, které se na účtu nacházejí, až do výše zajištění, s výjimkou výkonu rozhodnutí. Právní jednání učiněné v rozporu se zákazem uvedeným v rozhodnutí je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu; o tom je třeba majitele účtu poučit. Na úhradu pohledávek, které jsou předmětem výkonu soudního nebo správního rozhodnutí, exekuce nebo insolvenčního řízení, se přednostně použijí peněžní prostředky nedotčené rozhodnutím o zajištění. S peněžními prostředky, na které se vztahuje rozhodnutí o zajištění, lze v rámci výkonu rozhodnutí, exekuce nebo insolvenčního řízení nakládat jen po předechozím souhlasu předsedy senátu a v přípravném řízení státního zástupce; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn nebo je-li s těmito peněžními prostředky v exekučním nebo insolvenčním řízení nakládáno k uspokojení pohledávky státu.~~

~~(3) Jestliže zajištění peněžních prostředků na účtu pro účely trestního řízení již není třeba, nebo zajištění není třeba ve stanovené výši, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 zajištění zruší nebo je omezí. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předechozí souhlas státního zástupce. Rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění je třeba doručit bance a majiteli účtu.~~

~~(4) Majitel účtu, jehož peněžní prostředky na účtu byly zajištěny, má právo kdykoliv žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti musí státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu neodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji majitel účtu, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí třiceti dnů od právní moci rozhodnutí.~~

~~(5) Proti rozhodnutí podle odstavců 1, 3 a 4 je přípustná stížnost, jež má, pokud jde o zrušení zajištění nebo jeho omezení, odkladný účinek.~~

~~(6) Postup při správě zajištěných peněžních prostředků na účtu u banky stanoví zvláštní právní předpis.~~

~~§ 79b~~

~~Z důvodů, pro které lze zajistit peněžní prostředky na účtu u banky, lze rozhodnout o zajištění peněžních prostředků na účtu u spořitelního a úvěrního družstva nebo jiných subjektů, které vedou účet pro jiného, blokaci peněžních prostředků penzijního připojištění se státním příspěvkem, blokaci peněžních prostředků doplňkového penzijního spoření, blokaci~~

čerpání finančního úvěru a blokadě finančního pronájmu. Jinak se přiměřeně užije ustanovení § 79a.

§ 79e

Zajištění zaknihovaných cenných papírů

~~(1) Rozhodne-li předseda senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce o zajištění zaknihovaných cenných papírů, orgán nebo osoba oprávněná k vedení příslušné evidence podle jiných právních předpisů zajistí právo majitele nakládat s těmito zaknihovanými cennými papíry; náleží-li toto právo jiné oprávněné osobě, zajistí je této osobě.~~

~~(2) V naléhavých případech, které nesnesou odkladu, může o zajištění zaknihovaných cenných papírů rozhodnout též policejní orgán. Do 48 hodin je povinen své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší.~~

~~(3) V usnesení o zajištění zaknihovaných cenných papírů se tomu, komu byly zaknihované cenné papíry zajištěny, zakáže, aby po oznámení usnesení zaknihované cenné papíry převedl na někoho jiného nebo je zatížil, a uloží se mu, aby orgánu činnému v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, do 15 dnů od oznámení usnesení sdělil, zda a kdo má k zaknihovaným cenným papírům předkupní nebo jiné právo nebo zda je jiným způsobem omezen výkon práva s nimi nakládat, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě (§ 66). Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, může podle povahy a okolností trestného činu, pro který se vede trestní stíhání, v rozhodnutí o zajištění nebo i v dodatečném rozhodnutí zakázat nebo omezit také výkon dalších práv souvisejících se zajištěnými zaknihovanými cennými papíry, a to včetně práv teprve v budoucnu vzniklých; při jejich zajištění postupuje přiměřeně podle § 79e. Právní jednání učiněné v rozporu se zákazy uvedenými ve větě první a druhé je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu; o tom je třeba toho, komu byly zaknihované cenné papíry zajištěny, poučit.~~

~~(4) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, o tomto rozhodnutí vyrozumí osoby a orgány, o nichž je mu známo, že mají k zajištěným zaknihovaným cenným papírům předkupní nebo jiné právo nebo vedou řízení, ve kterém byl omezen výkon práva s nimi nakládat.~~

~~(5) Na důvody rozhodnutí o zajištění zaknihovaných cenných papírů, na postup při rozhodování o zajištění, na nakládání se zajištěnými zaknihovanými cennými papíry v rámci výkonu rozhodnutí, exekuce nebo insolvenčního řízení a na zrušení nebo omezení zajištění se přiměřeně užije ustanovení § 79a.~~

~~(6) Postup při správě zajištěných zaknihovaných cenných papírů stanoví zvláštní právní předpis.~~

§ 79d

Zajištění nemovitosti

~~(1) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že nemovitost je určena ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byla užita, nebo je výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění takové nemovitosti. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí~~

~~souhlas státního zástupce. Předchozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší. Proti rozhodnutí o zajištění nemovitosti je přípustná stížnost.~~

~~(2) V usnesení o zajištění nemovitosti se tomu, komu byla nemovitost zajištěna, zakáže, aby po oznámení usnesení nemovitost převedl na jiného nebo ji zatížil anebo aby ji záměrně poškozoval nebo ničil, a uloží se mu, aby orgánu činnému v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, do 15 dnů od oznámení usnesení sdělil, zda a kdo má k nemovitosti předkupní nebo jiné právo nebo zda je jiným způsobem omezen výkon práva s ní nakládat, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě (§ 66). Právní jednání učiněné v rozporu s tímto zákazem je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu; o tom je třeba toho, komu byla nemovitost zajištěna, poučit. Opis usnesení o zajištění zašle orgán uvedený v odstavci 1 příslušnému katastrálnímu úřadu a zároveň jej vyzve, aby, pokud zjistí, že je se zajištěnou nemovitostí nakládáno tak, že hrozí zmaření nebo ztížení účelu jejího zajištění, mu tuto skutečnost neprodleně oznámil. Státní zástupce zašle příslušnému katastrálnímu úřadu opis rozhodnutí o zrušení zajištění nemovitosti podle odstavce 1.~~

~~(3) Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho souhlasem policejní orgán provede v případě nutnosti ohledání nemovitosti a jejího příslušenství; o době a místě ohledání uvědomí toho, komu byla nemovitost zajištěna, nebo osobu, která s ním žije ve společné domácnosti, a dále osobu, o níž je známo, že má k nemovitosti práva. Ten, komu byla nemovitost zajištěna, nebo osoba s ním žijící ve společné domácnosti, a dále osoba, o níž je známo, že má k nemovitosti práva, jsou povinni prohlídku nemovitosti a jejího příslušenství umožnit.~~

~~(4) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, o tomto rozhodnutí vyrozumí osoby a orgány, o nichž je mu známo, že mají k zajištěné nemovitosti předkupní, nájemní nebo jiné právo nebo vedou řízení, ve kterém byl omezen výkon práva s ní nakládat; dále o něm vyrozumí finanční úřad a obecní úřad, v jejichž obvodu se zajištěná nemovitost nachází. Rozhodl-li o zajištění nemovitosti předseda senátu, pravomoce usnesení o zajištění nemovitosti se vyvěsí na úřední desce soudu, v přípravném řízení se vhodným způsobem uveřejní u příslušného státního zastupitelství. O nabytí právní moci tohoto usnesení vyrozumí orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění podle odstavce 1, příslušný katastrální úřad.~~

~~(5) Zápis vlastnického nebo jiného práva k zajištěné nemovitosti na základě právního jednání, kterým ten, komu byla nemovitost zajištěna, nakládá s nemovitostí, lze po vyrozumění příslušného katastrálního úřadu podle odstavce 2 povolit jen s předchozím souhlasem orgánu, který rozhodl o zajištění podle odstavce 1. Byl-li podle katastrálního zákona podán návrh na zápis práva k nemovitosti do katastru nemovitostí na základě právního jednání, kterým ten, komu je následně nemovitost zajištěna, nakládá s nemovitostí, před vydáním usnesení o jejím zajištění a dosud o něm nebylo příslušným orgánem pravomoce rozhodnuto, ztrácí podaný návrh své právní účinky ke dni nabytí právní moci usnesení o jejím zajištění.~~

~~(6) Práva třetích osob k zajištěné nemovitosti lze uplatnit podle zvláštního právního předpisu. Se zajištěnou nemovitostí lze v rámci výkonu rozhodnutí, exekuce nebo insolvenčního řízení nakládat jen po předchozím souhlasu soudce a v přípravném řízení~~

státního zástupce; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn nebo je-li s takovou nemovitostí v exekucím nebo insolvenčním řízení nakládáno k uspokojení pohledávky státu.

~~(7) Jestliže zajištění nemovitosti pro účely trestního řízení již není nutné, nebo zajištění nemovitosti není nutné ve stanoveném rozsahu, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 zajištění zruší nebo je omezí. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Proti rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.~~

~~(8) Ten, komu byla nemovitost zajištěna, má právo kdykoli žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti musí státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu bezodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může být podána opakovaně, neuvádí-li se v ní nové důvody, až po uplynutí třiceti dnů od právní moci rozhodnutí. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.~~

~~(9) Postup při správě zajištěné nemovitosti stanoví zvláštní právní předpis.~~

~~§ 79e~~

~~Zajištění nemotné věci~~

~~(1) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že jiná nemotná věc, než která je uvedena v 79e, je určena ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byla užita, nebo je výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění takové nemotné věci. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Předchozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší. Proti rozhodnutí o zajištění nemotné věci je přípustná stížnost.~~

~~(2) V usnesení o zajištění nemotné věci se tomu, komu byla nemotná věc zajištěna, zakáže, aby ji po oznámení usnesení převedl na jiného nebo ji zatížil. Je-li to zapotřebí pro účely zajištění, lze v usnesení o zajištění nemotné věci nebo i v dodatečném usnesení zakázat nebo omezit také výkon dalších práv souvisejících se zajištěnou nemotnou věcí, a to včetně práv teprve v budoucnu vzniklých. Právní jednání učiněné v rozporu se zákazy uvedenými ve větě první a druhé je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu; o tom je třeba toho, komu byla nemotná věc zajištěna, poučit.~~

~~(3) Tomu, komu byla nemotná věc zajištěna, se dále uloží, aby orgánu činnému v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, do 15 dnů od oznámení usnesení sdělil, zda a kdo má k nemotné věci předkupní nebo jiné právo nebo zda je jiným způsobem omezen výkon práva s ní nakládat, a bylo-li zajištěno majetkové právo, též kdo je osobou povinnou poskytnout odpovídající plnění, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě (§ 66). V usnesení se ten, komu byla nemotná věc zajištěna, vyzve také k vydání všech listin, jejichž předložení je nutné k uplatnění určitého práva k zajištěné nemotné věci, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě (§ 66 a 79). Tyto listiny se sepiší a složí do úschovy orgánu činného v trestním řízení, který rozhodl o zajištění.~~

~~(4) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, o tomto rozhodnutí vyrozumí osoby a orgány, o nichž je mu známo, že mají k zajištěné nemotné věci předkupní nebo jiné právo nebo vedou řízení, ve kterém byl omezen výkon práva s ní nakládat. Usnesení~~

o zajištění rovněž oznámí tomu, kdo má poskytnout odpovídající plnění, a uloží mu, aby složil předmět plnění do jeho úschovy nebo na jiné jím určené místo. Složením předmětu plnění do úschovy nebo na jiné určené místo dlužník svůj závazek v rozsahu poskytnutého plnění splní. Usnesení o zajištění nemotné věci se dlužníku oznámí dříve, než tomu, komu byla nemotná věc zajištěna, je-li dlužník znám. Usnesení o zajištění podílu v obchodní korporaci se oznámí také obchodní korporaci.

~~(5) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, o tomto rozhodnutí vyrozumí bezodkladně orgán, který podle jiných právních předpisů vede evidenci nemotné věci, která byla zajištěna, a zároveň jej vyzve, aby, pokud zjistí, že je se zajištěnou nemotnou věcí nakládáno tak, že hrozí zmaření nebo ztížení účelu jejího zajištění, mu tuto skutečnost neprodleně oznámil.~~

~~(6) Je-li k převodu nebo k zřízení práva k zajištěné nemotné věci nutný zápis do evidence vedené podle zvláštních právních předpisů, lze po vyrozumění provedeném podle odstavce 4 takový zápis provést jen s předchozím souhlasem orgánu, který o zajištění podle odstavce 1 rozhodl. Se zajištěnou nemotnou věcí lze v rámci výkonu rozhodnutí, exekuce nebo insolvenčního řízení nakládat jen po předchozím souhlasu předsedy senátu a v přípravném řízení státního zástupce; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn nebo je-li s takovou nemotnou věcí v exekucním nebo insolvenčním řízení nakládáno k uspokojení pohledávky státu.~~

~~(7) Práva třetích osob k zajištěné nemotné věci lze uplatnit podle zvláštního právního předpisu.~~

~~(8) Na zrušení nebo omezení zajištění nemotné věci se obdobně užije § 79d odst. 7 a 8.~~

~~(9) Postup při správě zajištěné nemotné věci stanoví zvláštní právní předpis.~~

§ 79f

Zajištění náhradní hodnoty

~~(1) Nelze-li dosáhnout vydání nebo odnětí věci (§ 78 a 79) nebo nelze-li zajistit peněžní prostředky na účtu (§ 79a a 79b, zaknihované cenné papíry (§ 79c), nemovitost (§ 79d) nebo nemotnou věc (§ 79e), které jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity, nebo jsou výnosem z trestné činnosti, může být místo nich zajištěna náhradní hodnota, která odpovídá, byť jen zčásti, jejich hodnotě; přitom se postupuje obdobně podle příslušných ustanovení upravujících jejich vydání, odnětí nebo zajištění (§ 78 až 79e).~~

~~(2) Z důležitých důvodů může soud a v přípravném řízení státní zástupce povolit na návrh osoby, jíž byla náhradní hodnota zajištěna, provedení úkonu, který se týká zajištěné náhradní hodnoty. Proti takovému rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.~~

§ 79g

~~Důvod zajištění věci lze v průběhu trestního řízení změnit rozhodnutím, proti kterému je přípustná stížnost.~~

§ 79a

Zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti

(1) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že určitá věc je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění takové věci. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Předchozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší. Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost.

(2) V rozhodnutí o zajištění nebo v připojených listinách je zapotřebí náležitě a nezaměnitelně vymezit věci podléhající zajištění. Je-li zajišťováno právo, může být zajištěno i právo teprve v budoucnu vzniklé. V rozhodnutí o zajištění se tomu, komu byla věc zajištěna, zakáže, aby po oznámení rozhodnutí takovou věc převedl na jiného nebo ji zatížil, a je-li zajištěna hmotná věc, také, aby ji záměrně poškozoval nebo ničil. Je-li to zapotřebí pro účely zajištění nebo správy zajištěné věci, lze v rozhodnutí o zajištění věci nebo i v dodatečném rozhodnutí zakázat nebo omezit také výkon dalších práv souvisejících se zajištěnou věcí, a to včetně práv teprve v budoucnu vzniklých, jakož i vyzvat k vydání všech listin nebo jiných hmotných nosičů, jejichž předložení je nutné k uplatnění určitého práva k zajištěné věci, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě (§ 66 a 79). Na dodatečné rozhodnutí o zákazu nebo omezení výkonu dalších práv souvisejících se zajištěnou věcí se ustanovení o rozhodnutí o zajištění použijí přiměřeně.

(3) V rozhodnutí o zajištění se tomu, komu byla věc zajištěna, dále uloží, aby orgánu činnému v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, do 15 dnů od oznámení rozhodnutí sdělil, jaká práva třetích osob se váží k zajištěné věci, zda je jiným způsobem omezen výkon práva s ní nakládat, a bylo-li zajištěno majetkové právo, též kdo je osobou povinnou poskytnout odpovídající plnění, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě (§ 66).

(4) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, učiní všechny úkony nezbytné k výkonu takového rozhodnutí.

(5) Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost.

§ 79b

Doručení rozhodnutí o zajištění a vyrozumění o něm

(1) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, bezodkladně doručí rozhodnutí o zajištění orgánu nebo osobě, které jsou příslušné k provedení zajištění, a poté, co orgán nebo osoba provedou zajištění, i osobě, již byla věc zajištěna. Současně orgány nebo osoby příslušné k provedení zajištění vyzve, aby, pokud zjistí, že se s věcí, která byla zajištěna, nakládá tak, že hrozí zmaření nebo ztížení účelu zajištění, mu tuto skutečnost neprodleně oznámily.

(2) Byla-li zajištěna pohledávka a nejde-li o pohledávku na účtu vůči bance nebo jinému subjektu oprávněnému vést účet pro jiného, orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, doručí rozhodnutí o zajištění také dlužníku vlastníka pohledávky

a uloží mu, aby místo plnění vlastníku složil předmět plnění do jeho úschovy nebo na jiné určené místo. Složením předmětu plnění do úschovy nebo na určené místo dlužník svůj závazek v rozsahu poskytnutého plnění splní. Rozhodnutí o zajištění se dlužníku oznámí dříve než vlastníku zajištěné pohledávky.

(3) Považuje-li to orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, za potřebné pro dosažení účelu zajištění, vyrozumí o zajištění věci také jiné orgány a osoby než uvedené v odstavci 1, které mají na základě jiných právních předpisů uloženou evidenční, dohledovou nebo jinou povinnost ve vztahu k zajištěné věci nebo jejímu vlastníku anebo držiteli, a zároveň je vyzve k tomu, aby mu, pokud zjistí, že je se zajištěnými věcmi nakládáno tak, že hrozí zmaření účelu jejich zajištění, tuto skutečnost neprodleně oznámily; tyto orgány a osoby jsou povinny takové výzvě vyhovět. Dále o zajištění vyrozumí osoby a orgány, o nichž je mu známo, že mají k zajištěné věci předkupní, nájemní nebo jiné právo, nebo vedou řízení, v němž byl omezen výkon práv s takovou věcí nakládat. Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění podílu v obchodní korporaci, o této skutečnosti vyrozumí po právní moci takového rozhodnutí také obchodní korporaci.

(4) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění nemovité věci, vyrozumí katastrální úřad o nabytí právní moci takového rozhodnutí.

§ 79c

Provedení zajištění věci

(1) Orgán nebo osoba, kterým bylo zasláno rozhodnutí o zajištění podle § 79b odst. 1, jsou povinny neprodleně po doručení takového usnesení provést zajištění věci a učinit vše potřebné k tomu, aby nedošlo k porušení zákazů a omezení uvedených v rozhodnutí o zajištění věci.

(2) Kdo má u sebe movitou věc, která může podléhat zajištění, je povinen takovou věc na vyzvání předsedy senátu a v přípravném řízení státního zástupce nebo policejního orgánu vydat; pokud ji nevydá, může mu být odňata. Na postup při vydání a odnětí movité věci se použijí obdobně § 78 a 79.

(3) Orgán činný v trestním řízení příslušný k vydání příkazu k odnětí věci může při posouzení všech rozhodných okolností ponechat movitou věc na místě, kde se nachází, pokud

- a) odnětí takové věci by vedlo k jejímu znehodnocení nebo k znehodnocení věci, s níž je funkčně spojena,
- b) odnětí takové věci by bylo spojeno s nepřiměřenými technickými obtížemi,
- c) jde o věc vyžadující zvláštní péči nebo je péče o ni spojena s nepřiměřenými náklady, nebo
- d) jde o věc nepatrné hodnoty.

(4) Pokud je movitá věc ponechána na místě, kde se nachází, tato skutečnost se spolu s důvodem takového postupu uvede do protokolu a movitá věc se náležitě vymezí tak, aby nebyla zaměnitelná s jinými. Orgán příslušný k vydání příkazu k odnětí věci zároveň vydá příkaz k zdržení se nakládání s věcí, v němž movitou věc náležitě

a nezaměnitelně vymezí a zakáže, aby s ní bylo jakkoli právně jednáno nebo fakticky nakládáno způsobem, který by vedl k zmaření účelu jejího zajištění, zejména aby byla převedena na jiného, zatížena, poškozena nebo zničena. Zákaz působí vůči všem a je účinný okamžikem vyvěšení příkazu na místě, kde se movitá věc nachází; v tomto smyslu musí příkaz obsahovat poučení, včetně upozornění na následky spojené s porušením zákazu. Právní jednání učiněné v rozporu se zákazem uvedeným v příkazu je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu. Movitá věc ponechaná na místě se označí tak, aby bylo zřejmé, že se na ni vztahuje příkaz k zdržení se nakládání s věcí.

(5) Ponechání movité věci na místě, kde se nachází, nebrání tomu, aby orgán činný v trestním řízení příslušný k rozhodování o takové věci následně kdykoli vyzval k vydání takové věci nebo vydal příkaz k jejímu odnětí, má-li za to, že je to potřebné z hlediska účelu zajištění. Orgán činný v trestním řízení příslušný k rozhodování o vydané nebo odňaté movité věci může kdykoli rozhodnout, že ji ponechá z důvodů uvedených v odstavci 3 u osoby, které byla zajištěna; při tom postupuje přiměřeně podle odstavce 4. Proti takovému rozhodnutí není stížnost přípustná.

(6) Rozhodnutí o zajištění podle § 79a ohledně movité věci, která byla vydána nebo odňata podle odstavce 2 anebo která byla ponechána na místě podle odstavce 3, musí být vydáno do 96 hodin od takového úkonu.

(7) Odstavce 2 až 6 se přiměřeně použijí i na zjištěné stroje nebo jiná upevněná zařízení, která jsou součástí nemovité věci a jsou oddělitelná.

§ 79d

Ohledání nemovité věci

(1) Na základě příkazu k ohledání nemovité věci vydaného soudem a v přípravném řízení soudcem na návrh státního zástupce může soud nebo státní zástupce anebo na základě jejich pokynu policejní orgán provést ohledání nemovité věci a jejího příslušenství za účelem zjištění stavu nemovité věci a posouzení účelnosti jejího zajištění. Orgán činný v trestním řízení provádějící ohledání nemovité věci uvědomí o době a místě ohledání vlastníka nemovité věci nebo osobu, která s ním žije ve společné domácnosti, a dále osobu, o níž je známo, že má k nemovité věci práva. Tyto osoby jsou povinny prohlídku nemovité věci a jejího příslušenství umožnit.

(2) Orgán provádějící ohledání k němu může přibrat osoby, jejichž účast při ohledání je potřebná, zejména pro účely ocenění nemovité věci.

(3) Je-li při ohledání nemovité věci zjištěna movitá věc anebo stroj nebo jiné upevněné zařízení, které je součástí nemovité věci a jsou oddělitelné, u nichž jsou dány důvody pro jejich zajištění podle § 79a, lze postupovat obdobně podle § 79c odst. 3 až 6 i bez vydání příkazu k domovní prohlídce nebo prohlídce jiných prostor a pozemků.

§ 79e

Účinky zajištění

(1) Právní jednání učiněné osobou, vůči níž směřují zákazy uvedené v rozhodnutí o zajištění, v rozporu se zákazy v něm uvedenými, je neplatné; o tom je třeba tuto osobu poučit. Soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu.

(2) S věcí, na kterou se vztahuje rozhodnutí o zajištění, lze v rámci výkonu rozhodnutí, veřejné dražby, exekuce nebo insolvenčního řízení nakládat jen po předchozím souhlasu předsedy senátu a v přípravném řízení státního zástupce; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn nebo je-li s touto věcí v exekučním nebo insolvenčním řízení anebo ve veřejné dražbě nakládáno k uspokojení pohledávky státu. Na úhradu pohledávek, které jsou předmětem výkonu rozhodnutí, veřejné dražby, exekuce nebo insolvenčního řízení, se přednostně použije věc nedotčená rozhodnutím o zajištění.

(3) Je-li k převodu nebo ke zřízení práva k zajištěné věci nutný zápis do evidence vedené podle jiných právních předpisů, orgán nebo osoba, které vedou takovou evidenci, mohou po doručení rozhodnutí o zajištění provést zápis k takové věci na základě právního jednání osoby, již byla věc zajištěna, jen s předchozím souhlasem předsedy senátu a v přípravném řízení státního zástupce.

(4) Byl-li podle katastrálního zákona podán návrh na zápis práv k nemovité věci do katastru nemovitostí na základě právního jednání osoby, již byla nemovitá věc zajištěna, před vydáním usnesení o jejím zajištění, a do doby vydání usnesení o jejím zajištění o něm nebylo příslušným orgánem pravomocně rozhodnuto, ztrácí podaný návrh své právní účinky ke dni nabytí právní moci usnesení o jejím zajištění.

(5) Je-li zajištěna pohledávka na účtu, zajištění se vztahuje na peněžní prostředky, které se nacházejí na účtu v okamžiku, v němž je bance nebo jinému subjektu, který vede účet pro jiného, doručeno rozhodnutí o jejich zajištění, až do výše částky uvedené v tomto rozhodnutí a jejího příslušenství. Převyšuje-li částka uvedená v rozhodnutí o zajištění zůstatek peněžních prostředků na účtu, vztahuje se zajištění i na peněžní prostředky, které na účet dodatečně dojdou, a to do výše částky uvedené v rozhodnutí, včetně jejího příslušenství. Nestanoví-li tento zákon jinak, od okamžiku doručení usnesení o zajištění pohledávky na účtu bance nebo jinému subjektu oprávněnému vést účet pro jiného je zakázáno jakkoli disponovat s peněžními prostředky, které se na účtu nacházejí, až do výše zajištění.

§ 79f

Zrušení nebo omezení zajištění

(1) Zajištění věci se zruší nebo omezí, není-li jej již třeba nebo jej není třeba ve stanoveném rozsahu. Bylo-li zrušeno zajištění věci, jež byla ponechána na místě, kde se nachází, odvolá se též příkaz k zdržení se nakládání s věcí.

(2) Osoba, již byla věc zajištěna, má právo kdykoliv žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti je třeba neodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji tato osoba, neuvede-li nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí.

(3) O zrušení nebo omezení zajištění rozhoduje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho předchozím souhlasem policejní orgán.

(4) Proti rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

(5) Pravomocné rozhodnutí o zrušení a omezení zajištění se doručí orgánům a osobám, kterým bylo doručeno rozhodnutí o zajištění. Orgány a osoby, které byly o rozhodnutí o zajištění vyrozuměny, je třeba vyrozumět i o rozhodnutí uvedeném ve větě první; o omezení zajištění se vyrozumí jen ty z nich, kterých se omezení týká

§ 79g

Zajištění náhradní hodnoty

(1) Nelze-li zajistit věc, která je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, může být místo ní zajištěna náhradní hodnota, která odpovídá, byť jen zčásti, její hodnotě; přitom se postupuje obdobně podle příslušných ustanovení upravujících zajištění věci, která je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti (§ 79a až 79f). Náhradní hodnotu lze zajistit osobě, která měla povinnost strpět zajištění původní věci.

(2) Z důležitých důvodů může soud a v přípravném řízení státní zástupce povolit na návrh osoby, které byla náhradní hodnota zajištěna, provedení úkonu, který se týká zajištěné náhradní hodnoty. Proti takovému rozhodnutí je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

Pododdíl 4

Vrácení, vydání a další nakládání s věcmi důležitými pro trestní řízení

~~Vrácení a další nakládání s věcí~~

§ 80

(1) ~~Není-li věc, která byla podle § 78 vydána nebo podle § 79~~ **vydána nebo** odňata, k dalšímu řízení už třeba a nepřichází-li v úvahu její propadnutí nebo zabrání, vrátí se tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Jestliže na ni uplatňuje právo osoba jiná, vydá se tomu, o jehož právu na věc není pochyb. Při pochybnostech se věc uloží do úschovy a osoba, která si na věc činí nárok, se upozorní, aby jej uplatnila v řízení ve věcech občanskoprávních. Pokud osoba, která má na věc právo, ji přes opakovanou výzvu nepřevzme, bude věc prodána a částka za ni stržená bude uložena do úschovy soudu; **věc bezcenná se zničí. Na prodej se užije** ~~přiměřeně předpisu o soudním prodeji zabavených movitých věcí.~~

(2) Je-li nebezpečí, že se věc, která nemohla být vrácena nebo vydána podle odstavce 1, zkaží, prodá se a částka za ni stržená se uloží do úschovy soudu. ~~Na prodej se užije přiměřeně předpisu o soudním prodeji zabavených movitých věcí.~~

(3) Rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 činí předseda senátu, v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Proti rozhodnutí o vrácení a vydání věci, jakož i o uložení do úschovy, je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

(4) Věc na základě rozhodnutí o prodeji podle odstavců 1 a 2 prodá ten, kdo ji má ve správě nebo ten, kdo je pověřen jejím prodejem, postupem podle zvláštního právního předpisu.

§ 81

(1) ~~Jestliže byla obviněným vydána nebo mu odňata věc, kterou získal nebo pravděpodobně získal trestným činem~~ **vydána nebo odňata věc, která byla získána nebo byla pravděpodobně získána trestným činem**, a buď není známo, komu věc patří, nebo není znám pobyt poškozeného, vyhlásí se veřejně popis věci. Vyhlášení se učiní způsobem pro vypátrání poškozeného nejúčelnějším, a to spolu s vyzváním, aby se poškozený přihlásil do šesti měsíců od vyhlášení.

(2) Uplatnil-li ve lhůtě uvedené v odstavci 1 nárok na věc někdo jiný než ~~obviněný ten, komu byla věc zajištěna~~, postupuje se podle § 80 odst. 1. Jestliže nárok na věc neuplatnil nikdo jiný, vydá se věc, nebo byla-li zatím pro nebezpečí zkázy už prodána, částka za ni stržená ~~obviněnému tomu, komu byla zajištěna~~, na jeho žádost, pokud nejde o věc, kterou získal trestným činem. Jde-li o věc, ~~kterou obviněný získal~~ **která byla získána trestným činem**, nebo ~~nepožádal-li obviněný~~ **nepožádal-li ten, komu byla zajištěna**, o vrácení věci a právo na věc neuplatnil někdo jiný ve lhůtě šesti měsíců po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 1 větě druhé, připadá věc do vlastnictví státu; tím není dotčeno právo vlastníka žádat vydání takové věci nebo vydání částky stržené za její prodej.

(3) Jde-li o věc bezcennou, lze ji zničit i bez předchozího vyhlášení popisu.

(4) Opatření a rozhodnutí uvedená v odstavcích 1 až 3 činí předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Proti usnesení o vydání věci nebo o zničení věci je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

(5) Podle odstavců 1 až 4 se postupuje přiměřeně také tehdy, byla-li zajištěna věc neznámé osobě nebo jestliže osoba, které byla věc zajištěna, zemřela, byla prohlášena za mrtvou nebo za nezvěstnou nebo zanikla, není známa osoba, již by věc mohla být vydána, a takové věci již není k dalšímu řízení třeba.

§ 81a

Na postup při vrácení ~~peněžních prostředků na účtu, zaknihovaných cenných papírů, nemovitosti a jiných nehmotných věcí, které byly zajištěny podle § 79a až 79e~~ **nemovitých věcí a nehmotných věcí, které byly zajištěny podle § 79a** a při dalším nakládání s nimi, jakož i na postup při vrácení náhradní hodnoty, která byla zajištěna ~~podle § 79f~~ **podle § 79g**, a při dalším nakládání s ní, se přiměřeně užijí § 80 a 81.

§ 85

(1) Orgán vykonávající domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor je povinen umožnit osobě, u níž se takový úkon koná, nebo některému dospělému členu její domácnosti nebo v případě prohlídky jiných prostor též jejímu zaměstnanci účast při prohlídce. O právu účasti při prohlídce je povinen tyto osoby poučit.

(2) K výkonu domovní a osobní prohlídky je třeba přibrat osobu, která není na věci zúčastněna. Orgán vykonávající prohlídku prokáže své oprávnění.

(3) V protokole o prohlídce je třeba též uvést, zda byla dodržena ustanovení o předchozím výslechu, popřípadě označit důvody, proč dodržena nebyla. Došlo-li při prohlídce k vydání nebo odnětí věci, je třeba pojmut do protokolu také údaje uvedené v § 79 odst. 5 v § 78 odst. 5.

(4) Osobě, u které byla prohlídka vykonána, vydá orgán, který takový úkon vykonal, ihned, a není-li to možné, nejdéle do 24 hodin poté písemné potvrzení o výsledku úkonu, jakož i o převzetí věci, které byly přitom vydány nebo odňaty, anebo opis protokolu.

(5) Při vstupu do obydlí, jiných prostor a pozemků se užije ustanovení odstavce 1 až 4 přiměřeně. Účast osob uvedených v odstavci 1 při vstupu do obydlí však lze odeprít a osobu uvedenou v odstavci 2 nepřibrat, jestliže by mohlo dojít k ohrožení jejího života nebo zdraví.

§ 130

Doručení rozsudku

(1) Rozsudek se v opise doručí obžalovanému, státnímu zástupci, zúčastněné osobě a poškozenému, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, a to i když byli při vyhlášení rozsudku přítomni.

(2) Má-li obžalovaný obhájce nebo ~~zákonného zástupce~~ **opatrovníka**, doručí se opis rozsudku též jim.

(3) Mají-li zúčastněná osoba nebo poškozený ~~zákonného zástupce~~ **nebo opatrovníka**, doručí se opis rozsudku jen zákonnému zástupci **nebo opatrovníku**; mají-li zmocněnce, doručí se jen zmocněnci.

§ 137

Oznamování usnesení

(1) Usnesení je třeba oznámit osobě, které se přímo dotýká, jakož i osobě, která k němu dala svým návrhem podnět; usnesení soudu se oznámí též státnímu zástupci. Oznámení se děje buď vyhlášením usnesení v přítomnosti toho, jemuž je třeba usnesení oznámit, anebo doručením opisu usnesení.

(2) Má-li osoba, jíž je třeba usnesení oznámit, obhájce, popřípadě zmocněnce, stačí, že usnesení bylo vyhlášeno buď oné osobě, anebo jejímu obhájci, popřípadě zmocněnci; oznamuje-li se usnesení doručením opisu, doručí se jen obhájci, popřípadě zmocněnci. Jde-li o osobu ~~zbavenou způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena~~, **která není plně svéprávná nebo jejíž svéprávnost je omezena** a která obhájce, popřípadě zmocněnce nemá, oznámí se usnesení jejímu zákonnému zástupci **nebo opatrovníku**.

(3) Oznamuje-li se však obviněnému, ~~který je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům je omezena~~ **jehož svéprávnost je omezena**, usnesení, proti němuž má stížnost, je třeba je oznámit jak jemu, tak i jeho obhájci a jeho ~~zákonnému zástupci~~ **opatrovníku**. Je-li obviněný ve vazbě, ve výkonu trestu odnětí svobody nebo na pozorování ve zdravotnickém ústavu, je třeba takové usnesení oznámit jak obviněnému, tak i jeho obhájci i tehdy, je-li obviněný osobou, jejíž ~~způsobilost k právním úkonům~~ **svéprávnost** není omezena.

(4) Usnesení, jímž bylo rozhodnuto o opravném prostředku, se státnímu zástupci, osobě, které se rozhodnutí přímo dotýká, a osobě, která svým návrhem dala k usnesení podnět, vždy v opise doručí.

§ 143

Lhůta a místo k podání

(1) Stížnost se podává u orgánu, proti jehož usnesení stížnost směřuje, a to do tří dnů od oznámení usnesení (§ 137); jestliže se usnesení oznamuje jak obviněnému, tak i jeho ~~zákonnému zástupci~~ **opatrovníku** nebo obhájci, běží lhůta od toho oznámení, které bylo provedeno nejpozději.

(2) Osobám, které podle ustanovení § 142 odst. 2 mohou podat stížnost ve prospěch obviněného, končí lhůta k podání stížnosti tímž dnem jako obviněnému; státnímu zástupci však běží lhůta vždy samostatně.

§ 144

Vzdání se a zpětvzetí stížnosti

(1) Oprávněná osoba se může stížnosti výslovně vzdát.

(2) Oprávněná osoba může podanou stížnost vzít výslovně zpět, dokud o ní nebylo rozhodnuto. Stížnost státního zástupce může vzít zpět i státní zástupce nadřízený.

(3) Stížnost podaná ve prospěch obviněného jinou oprávněnou osobou nebo za obviněného obhájcem nebo ~~zákonným zástupcem~~ **opatrovníkem**, může být vzata zpět jen s výslovným souhlasem obviněného. Státní zástupce však může vzít takovou stížnost zpět i bez souhlasu obviněného. V tomto případě běží obviněnému nová lhůta k podání stížnosti od vyrozumění, že stížnost byla vzata zpět.

(4) Zpětvzetí stížnosti vezme, není-li překážek, usnesením na vědomí orgán povoláný k rozhodnutí o stížnosti, a nebyla-li věc dosud tomuto orgánu předložena, orgán, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje; v řízení před soudem činí toto rozhodnutí předseda senátu.

§ 146a

Rozhodování o stížnosti proti rozhodnutím o zajištění osob, věcí a majetku a o uložení pořádkové pokuty

(1) O stížnosti proti rozhodnutí, kterým státní zástupce

- a) rozhodl o vazbě, nejde-li o rozhodnutí o propuštění obviněného z vazby bez přijetí některého opatření nahrazujícího vazbu,
- b) rozhodl o žádosti o zrušení omezení spočívajícího v zákazu vycestování do zahraničí, o uložení předběžného opatření (§ 88m odst. 2), o tom, že se nepovolí setkání obviněného s poškozeným, osobou mu blízkou nebo jinou osobou (§ 88d odst. 2), nebo o žádosti o zrušení předběžného opatření (§ 88n odst. 3),
- ~~c) zajistil peněžní prostředky na účtu u banky, nebo u spořitelního a úvěrního družstva nebo jiné instituce, která vede účet pro jiného, rozhodl o blokaci peněžních prostředků penzijního připojištění se státním příspěvkem, blokaci peněžních prostředků doplňkového~~

~~penzijního spoření, blokaci čerpání finančního úvěru a blokaci finančního pronájmu, rozhodl o omezení takového zajištění nebo blokace, nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění nebo blokace (§ 79a odst. 1, 3, 4 a § 79b),~~

c) zajistil věc, o níž nasvědčují zjištěné skutečnosti tomu, že je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, rozhodl o omezení takového zajištění nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění,

~~d) zajistil zaknihované cenné papíry, rozhodl o omezení takového zajištění nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení zajištění zaknihovaných cenných papírů (§ 79e odst. 5),~~

~~e) zajistil nemovitost, rozhodl o omezení zajištění nemovitosti, nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění (§ 79d odst. 1, 7 a 8),~~

~~f) zajistil nehmotnou věc, rozhodl o omezení zajištění nehmotné věci, nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění (§ 79e odst. 1 a 8),~~

~~g) d) zajistil náhradní hodnotu, rozhodl o omezení zajištění náhradní hodnoty, nepovolil provedení úkonu týkajícího se zajištěné náhradní hodnoty, nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění (§ 79f),~~

~~h) e) změnil důvod zajištění věci (§ 79g),~~

~~i) f) zajistil majetek pro účely zajištění nároku poškozeného nebo rozhodl o omezení zajištění, nepovolil provedení úkonu týkajícího se zajištěného majetku, anebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění (§ 47 a § 48 odst. 2 až 4),~~

~~j) g) zajistil majetek obviněného pro účely výkonu peněžitého trestu nebo trestu propadnutí majetku, rozhodl o omezení zajištění, nepovolil provedení úkonu týkajícího se zajištěného majetku, anebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění (§ 344a, 344b, 347 a 349),~~

h) zajistil majetek pro účely výkonu zabránění části majetku, rozhodl o omezení takového zajištění, nepovolil provedení úkonu týkajícího se zajištěného majetku, anebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění,

~~k) h) i) rozhodl o uložení pořádkové pokuty (§ 66 odst. 1) nebo~~

~~l) i) j) rozhodl o zničení věci ohrožující bezpečnost lidí nebo majetku (§ 81b odst. 1),~~

rozhoduje zpravidla do pěti dnů po uplynutí lhůty k podání stížnosti všem oprávněným osobám soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který napadené rozhodnutí vydal.

(2) O stížnosti proti rozhodnutí policejního orgánu ~~podle § 66 odst. 1, § 79a odst. 1, § 79b, § 79e odst. 2, 3 a 5, § 79d odst. 1 a 7, § 79e odst. 1, 2 a 8, § 79f odst. 2 nebo § 79g,~~ kterým rozhodl o uložení pořádkové pokuty, změnil důvod zajištění věci, zajistil věc, o níž nasvědčují zjištěné skutečnosti tomu, že je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, rozhodl o omezení takového zajištění nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění, zajistil náhradní hodnotu, rozhodl o omezení zajištění náhradní hodnoty, nepovolil provedení úkonu týkajícího se zajištěné náhradní hodnoty nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění, rozhoduje ve

lhůtě uvedené v odstavci 1 soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který ve věci vykonává dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení. Věc předkládá soudu k rozhodnutí státní zástupce.

§ 158

(1) Policejní orgán je povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele; je povinen činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti. Pověřené orgány Vězeňské služby České republiky neprodleně informují Generální inspekci bezpečnostních sborů, jakmile zahájí takové šetření.

(2) Oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, je povinen přijímat státní zástupce a policejní orgán. Přitom je povinen oznamovatele poučit o odpovědnosti za vědomě nepravdivé údaje, a pokud o to oznamovatel požádá, do jednoho měsíce od oznámení jej vyrozumět o učiněných opatřeních.

(3) O zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, sepíše policejní orgán neprodleně záznam, ve kterém uvede skutkové okolnosti, pro které řízení zahajuje, a způsob, jakým se o nich dověděl. Opis záznamu zašle do 48 hodin od zahájení trestního řízení státnímu zástupci. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, policejní orgán záznam sepíše po provedení potřebných neodkladných a neopakovatelných úkonů. K objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, opatřuje policejní orgán potřebné podklady a nezbytná vysvětlení a zajišťuje stopy trestného činu. V rámci toho je oprávněn, kromě úkonů uvedených v této hlavě, zejména

- a) vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů,
- b) vyžadovat odborné vyjádření od příslušných orgánů, a je-li toho pro posouzení věci třeba, též znalecké posudky,
- c) obstarávat potřebné podklady, zejména spisy a jiné písemné materiály,
- d) provádět ohledání věci a místa činu,
- e) vyžadovat za podmínek uvedených v § 114 provedení zkoušky krve nebo jiného podobného úkonu, včetně odběru potřebného biologického materiálu,
- f) pořizovat zvukové a obrazové záznamy osob, za podmínek stanovených v § 114 snímat daktyloskopické otisky, provádět osobou téhož pohlaví nebo lékařem prohlídku těla a jeho zevní měření, jestliže je to nutné ke zjištění totožnosti osoby nebo ke zjištění a zachycení stop nebo následků činu,
- g) za podmínek stanovených v § 76 zadržet podezřelou osobu,
- h) za podmínek stanovených v § 78 až 81 činit rozhodnutí a opatření v těchto ustanoveních naznačená,

i) způsobem uvedeným v hlavě čtvrté provádět neodkladné nebo neopakovatelné úkony, pokud podle tohoto zákona jejich provedení nepatří do výlučné pravomoci jiného orgánu činného v trestním řízení.

(4) Jednotlivé úkony trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, mohou na základě dožádání provést i jiné policejní orgány.

(5) Při podání vysvětlení má každý právo na právní pomoc advokáta. Je-li vysvětlení požadováno od nezletilého, je třeba o úkonu předem vyrozumět jeho zákonného zástupce **nebo opatrovníka**; to neplatí, jestliže provedení úkonu nelze odložit a vyrozumění zákonného zástupce **nebo opatrovníka** nelze zajistit.

(6) O obsahu vysvětlení, která nemají povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu, se sepíše úřední záznam. Úřední záznam slouží státnímu zástupci a obviněnému ke zvážení návrhu, aby osoba, která takové vysvětlení podala, byla vyslechnuta jako svědek, a soudu k úvaze, zda takový důkaz provede. Úřední záznam lze v řízení před soudem užít jako důkaz pouze za podmínek stanovených tímto zákonem. Je-li ten, kdo podal vysvětlení, později vyslýchán jako svědek nebo jako obviněný, nemůže mu být záznam přečten, nebo jinak konstatován jeho obsah.

(7) Policejní orgán je oprávněn vyzvat osobu, aby se dostavila k podání vysvětlení ve stanovené době na určené místo; v řízení o zločinu je osoba povinna výzvě vyhovět ihned. Jestliže se osoba, která byla řádně vyzvána k podání vysvětlení, bez dostatečné omluvy nedostaví, může být předvedena. Na to a na jiné následky nedostavení (§ 66) musí být taková osoba upozorněna.

(8) Vysvětlení podle odstavce 3 nesmí být požadováno od toho, kdo by jím porušil státem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byl této povinnosti zproštěn příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má. Osoba podávající vysvětlení, s výjimkou podezřelého, je povinna vypovídat pravdu a nic nezamlčet; vysvětlení může odepřít, pokud by jím způsobila nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám uvedeným v § 100 odst. 2; o tom je třeba osobu, od níž je požadováno vysvětlení, předem poučit. Nasvědčují-li zjištěné okolnosti tomu, že osobě podávající vysvětlení bude třeba jako svědkovi poskytnout ochranu, je třeba při sepisování úředního záznamu postupovat podle § 55 odst. 2.

(9) Má-li výpověď osoby povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu, policejní orgán ji vyslechně jako svědka za podmínek uvedených v § 158a. Jako svědka vyslechně i osobu mladší patnácti let a osobu, o jejíž schopnosti správně a úplně vnímat, zapamatovat si nebo reprodukovat jsou s ohledem na její psychický stav pochybnosti. Jestliže lze předpokládat, že další prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání bude trvat delší dobu, zejména proto, že nebyla zjištěna osoba, u níž je dostatečně odůvodněn závěr, že trestný čin spáchala, a v důsledku toho nelze zahájit trestní stíhání a hrozí ztráta důkazní hodnoty výpovědi, je možno vyslechnout jako svědka i osobu, jejíž výpověď má podle odůvodněného předpokladu rozhodující význam pro zahájení trestního stíhání, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že by mohl být na takovou osobu pro její výpověď vyvíjen nátlak, anebo hrozí z jiného důvodu, že bude ovlivněna její výpověď. Pokud výsledky těchto osob nebyly po zahájení trestního stíhání provedeny znovu podle § 164 odst. 4, lze protokoly o jejich výsledku v hlavním líčení číst nebo obrazové a zvukové záznamy pořízené o jejich výsledku provedeném prostřednictvím videokonferenčního zařízení přehrát

pouze podle § 211 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. b), c); jinak lze pouze předestřít protokoly o jejich výslechu podle § 212.

(10) Kdo se dostaví na výzvu k podání vysvětlení, má nárok na náhradu nutných výdajů podle zvláštního právního předpisu upravujícího cestovní náhrady a prokázaného ušlého výdělku za stejných podmínek jako svědek. Nárok nemá ten, kdo byl vyzván k dostavení se pro své protiprávní jednání.

(11) Provádí-li opatření nebo úkony podle předchozích odstavců jiný policejní orgán než útvar Policie České republiky, vyrozumí o předmětu šetření neprodleně útvar Policie České republiky, který by jinak byl příslušný k řízení. Vznikne-li mezi útwarem Policie České republiky a jiným policejním orgánem spor o příslušnost, předloží věc k posouzení státnímu zástupci. Jeho stanovisko je závazné.

(12) Je-li při prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, zjištěno, že příslušnou k řízení je Generální inspekce bezpečnostních sborů, policejní orgán ji o předmětu šetření neprodleně vyrozumí a věc jí předá. Do doby, než Generální inspekce bezpečnostních sborů věc převezme, je policejní orgán oprávněn provádět pouze neodkladné a neopakovatelné úkony. Vznikne-li mezi policejním orgánem a Generální inspekcí bezpečnostních sborů spor o příslušnost, policejní orgán věc předloží k posouzení příslušnému státnímu zástupci. Jeho stanovisko je závazné. Ustanovení odstavce 11 se nepoužije.

§ 163a

(1) Souhlasu poškozeného s trestním stíháním pro některý z trestných činů uvedených v § 163 odst. 1 není třeba, pokud

- a) byla takovým činem způsobena smrt,
- b) poškozený není schopen dát souhlas pro duševní chorobu nebo poruchu, pro kterou ~~byl zbaven způsobilosti k právním úkonům, nebo pro kterou byla jeho způsobilost k právním úkonům~~ **byla jeho svéprávnost omezena**,
- c) poškozeným je osoba mladší 15 let,
- d) z okolností je zřejmé, že souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět v tísní vyvolané výhrůžkami, nátlakem, závislostí nebo podřízeností.

(2) Jestliže se poškozený na výzvu orgánu činného v trestním řízení ihned nevyjádří, zda souhlasí s trestním stíháním podle § 163, tento orgán mu poskytne podle povahy věci k vyjádření přiměřenou lhůtu, nejvýše však 30 dnů. Po marném uplynutí této lhůty již souhlas s trestním stíháním dát nelze. O tom je třeba poškozeného písemně poučit.

§ 173

Přerušení trestního stíhání

- (1) Státní zástupce přeruší trestní stíhání,
 - a) nelze-li pro nepřítomnost obviněného věc náležitě objasnit,
 - b) nelze-li obviněného pro těžkou chorobu postavit před soud,

- c) není-li obviněný pro duševní chorobu, která nastala až po spáchání činu, schopen chápat smysl trestního stíhání,
- d) byl-li obviněný vydán do ciziny nebo vyhoštěn.

(2) Před rozhodnutím o přerušení trestního stíhání je nutno učinit vše, čeho je třeba k zabezpečení úspěšného provedení trestního stíhání. **Zajištění věcí důležitých pro trestní řízení trvá i během přerušení trestního stíhání.** Pomine-li důvod přerušení, státní zástupce rozhodne, že se v trestním stíhání pokračuje.

(3) O přerušení trestního stíhání je třeba vyrozumět poškozeného.

§ 178

(1) Státní zástupce navrhne v obžalobě, aby soud uložil ~~ochranné léčení nebo zabezpečovací detenci nebo ochrannou výchovu anebo zabrání věci některé z ochranných opatření~~, má-li za to, že jsou pro to zákonné podmínky.

(2) Návrh uvedený v odstavci 1 může státní zástupce učinit též samostatně.

§ 196

Doručení obžaloby

(1) Neučinil-li soud některé z rozhodnutí uvedených v § 188 odst. 1 a 2, dá předseda senátu opis obžaloby doručit obžalovanému a jeho obhájci, a je-li obžalovaný ~~zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena~~ **omezen ve svéprávnosti**, také jeho ~~zákonnému zástupci~~ **opatrovníku**; opis obžaloby dá doručit poškozenému, pokud jsou jeho pobyt nebo sídlo známy. Pokud poškozený nepodal návrh podle § 43 odst. 3, poučí se zároveň o právu podat takový návrh. Bylo-li v obžalobě navrženo zabrání věci **nebo části majetku** náležející jiné osobě než obžalovanému, dá předseda senátu doručit opis obžaloby též této osobě.

(2) Osoby, jimž se opis obžaloby doručuje, je nutno zároveň vyzvat, aby návrhy na provedení dalších důkazů u hlavního líčení včas soudu sdělily a uvedly okolnosti, které mají být těmito důkazy objasněny.

(3) Opis obžaloby musí být doručen nejpozději s předvoláním k hlavnímu líčení nebo s vyrozuměním o něm.

§ 198

Nařízení hlavního líčení

(1) Den hlavního líčení stanoví předseda senátu tak, aby obžalovaný od doručení předvolání, státní zástupce a obhájce od vyrozumění měli alespoň lhůtu pěti pracovních dnů k přípravě. Tuto lhůtu lze zkrátit jen s jejich souhlasem, a pokud jde o obžalovaného, jen tehdy, jestliže se k hlavnímu líčení dostaví a o jeho provedení výslovně žádá. U ostatních osob, které se k hlavnímu líčení předvolávají nebo o něm vyrozumívají, je třeba zachovat zpravidla aspoň třídní lhůtu.

(2) O hlavním líčení se vyrozumí státní zástupce, ~~zákonný zástupce~~ **opatrovník** a obhájce obžalovaného, jakož i poškozený a zúčastněná osoba. Mají-li poškozený nebo

zúčastněná osoba zmocněnce, vyrozumějí se o hlavním líčení jen jejich zmocněnci. Poškozeného je třeba ve vyrozumění upozornit, že nedostaví-li se k hlavnímu líčení, bude se o jeho nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení rozhodovat na podkladě jeho vlastních návrhů, jsou-li už obsaženy ve spise nebo dojdou-li soudu dříve, než se přikročí k dokazování.

(3) Při nařízení hlavního líčení učiní předseda senátu také všechna opatření, jichž je třeba k zajištění jeho řádného průběhu a k tomu, aby věc bylo možné projednat a rozhodnout bez odročení.

§ 215

Součinnost stran při dokazování

(1) Státní zástupce, obžalovaný, jeho obhájce a ~~zákonný zástupce~~ **opatrovník**, zúčastněná osoba, poškozený a jejich zmocněnci mohou se souhlasem předsedy senátu klást vyslýchaným otázky, a to zpravidla tehdy, když předseda senátu své dotazy skončil a když už nemají otázek členové senátu.

(2) Státní zástupce, obžalovaný a jeho obhájce mohou žádat, aby jim bylo umožněno provést důkaz, zejména výslech svědka nebo znalce. Předseda senátu jim vyhoví zejména tehdy, jestliže jde o důkaz prováděný k jejich návrhu nebo jimi opatřený a předložený; není povinen jim vyhovět, jde-li o výslech obviněného, výslech svědka mladšího než patnáct let, nemocného nebo zraněného svědka, anebo jestliže by provedení důkazu některou z uvedených osob nebylo z jiného závažného důvodu vhodné. Jestliže je výslech stejného svědka nebo znalce navrhován jak státním zástupcem, tak i obžalovaným nebo obhájcem, a obě strany žádají o provedení výslechu, rozhodne předseda senátu po vyjádření obou stran o tom, která z nich výslech provede. Provádění výslechu některou z uvedených stran může předseda senátu přerušit jen tehdy, není-li výslech prováděn v souladu se zákonem, na vyslýchaného je vyslýchajícím činěn nátlak nebo je výslech jím veden jiným nevhodným způsobem, anebo předseda senátu nebo člen senátu považuje za nezbytné položit vyslýchanému otázku, jejíž položení není možno odložit na dobu po provedení takového výslechu nebo jeho části.

(3) Po provedení výslechu nebo jeho části podle odstavce 2 má právo druhá strana klást vyslýchanému otázky. Poslední věta odstavce 2 platí tu obdobně.

(4) Po provedení všech důkazů zjistí předseda senátu, zda strany nečiní návrhy na doplnění dokazování.

§ 230

(1) Shledá-li soud u obžalovaného důvod k uložení ochranného opatření, může je uložit i bez návrhu státního zástupce.

(2) Jestliže soud potřebuje k rozhodnutí o ochranném opatření provést ještě další dokazování, které nemůže být provedeno ihned, vyhradí rozhodnutí o ochranném opatření veřejnému zasedání.

(3) Postupovat podle odstavce 2 lze i tehdy, jestliže státní zástupce učinil návrh na zabránění věci **nebo části majetku** nenáležící obžalovanému.

§ 233

Příprava veřejného zasedání

(1) Předseda senátu předvolá k veřejnému zasedání osoby, jejichž osobní účast při něm je nutná. O veřejném zasedání vyrozumí státního zástupce, jakož i osobu, která svým návrhem dala k veřejnému zasedání podnět, a osobu, která může být přímo dotčena rozhodnutím, jestliže tyto osoby nebyly k veřejnému zasedání předvolány; vyrozumí též obhájce, popřípadě zmocněnce a zákonného zástupce **nebo opatrovníka** těchto osob. K předvolání nebo vyrozumění připojí opis návrhu, kterým byl k veřejnému zasedání dán podnět.

(2) Den veřejného zasedání stanoví předseda senátu tak, aby osobě, která k veřejnému zasedání dala svým návrhem podnět, osobě, která může být přímo dotčena rozhodnutím, obhájci nebo zmocněnci těchto osob, jakož i státnímu zástupci zbývala od doručení předvolání k veřejnému zasedání nebo od vyrozumění o něm alespoň pětidenní lhůta k přípravě. Zkrácení této lhůty je možné jen se souhlasem toho, v jehož zájmu je lhůta dána. U ostatních osob, které se k veřejnému zasedání předvolávají nebo o něm vyrozumívají, je třeba zachovat zpravidla třídní lhůtu.

~~Ochranné léčení, zabezpečovací detence a zabrání věci~~

Ochranné opatření

§ 239

(1) Nejde-li o případ, kdy si soud rozhodnutí o ochranném ~~léčení, o zabezpečovací detenci nebo o zabrání věci~~ **opatření** vyhradil podle § 230 odst. 2, může je uložit ve veřejném zasedání, jen navrhne-li to státní zástupce.

(2) Proti rozhodnutí o ochranném ~~léčení, o zabezpečovací detenci a o zabrání věci~~ **opatření** je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 239a

(1) Nelze-li v řízení o zabrání věci spolehlivě zjistit vlastníka věci, jež má být zabráná, nebo není-li jeho pobyt znám, ustanoví mu předseda senátu opatrovníka. Opatrovník má v řízení o zabrání věci stejná práva jako její vlastník.

(2) Všechny písemnosti určené pro vlastníka věci se doručují pouze opatrovníku. Předvolání vlastníka věci k veřejnému zasedání se vhodným způsobem uveřejní. Veřejné zasedání se pak provede i v nepřítomnosti vlastníka věci, a to bez ohledu na to, zda se vlastník věci o něm dověděl.

(3) Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.

(4) Obdobně podle odstavců 1 až 3 se postupuje i v řízení o zabrání části majetku.

§ 246

(1) Rozsudek může odvoláním napadnout

- a) státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku,
- b) obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká,
- c) zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci **nebo zabránění části majetku**,
- d) poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení.

(2) Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.

§ 247

(1) V neprospěch obžalovaného může rozsudek napadnout odvoláním jen státní zástupce; toliko pokud jde o povinnost k náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo k vydání bezdůvodného obohacení, má toto právo též poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení.

(2) Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a státního zástupce i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel, partner a druh. Státní zástupce může tak učinit i proti vůli obžalovaného. Je-li obžalovaný ~~zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena~~ **omezen ve svéprávnosti**, může i proti vůli obžalovaného za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho ~~zákonný zástupce~~ **opatrovník** a jeho obhájce.

§ 248

Lhůta a místo podání

(1) Odvolání se podává u soudu, proti jehož rozsudku směřuje, a to do osmi dnů od doručení opisu rozsudku.

(2) Jestliže se rozsudek doručuje jak obžalovanému, tak i jeho obhájci a ~~zákonnému zástupci~~ **opatrovníku**, běží lhůta od toho doručení, které bylo provedeno nejpozději.

(3) Jiným osobám uvedeným v § 247 odst. 2, s výjimkou státního zástupce, končí lhůta tímž dnem jako obžalovanému.

§ 250

Vzdání se a zpětvzetí odvolání

(1) Po vyhlášení rozsudku může se oprávněná osoba odvolání výslovně vzdát.

(2) Osoba, která odvolání podala, může je výslovným prohlášením vzít zpět, a to až do doby, než se odvolací soud odebere k závěrečné poradě. Odvolání státního zástupce může vzít zpět i nadřízený státní zástupce.

(3) Odvolání podané ve prospěch obžalovaného jinou oprávněnou osobou nebo za obžalovaného obhájcem nebo ~~zákonným zástupcem~~ **opatrovníkem** může být vzato zpět jen s výslovným souhlasem obžalovaného. Státní zástupce může vzít takové odvolání zpět i bez souhlasu obžalovaného. V tomto případě běží obžalovanému nová lhůta k podání odvolání od vyznění, že odvolání bylo vzato zpět.

(4) Zpětvzetí odvolání vezme, není-li překážek, usnesením na vědomí předseda senátu odvolacího soudu, a nebyla-li věc dosud tomuto soudu předložena, předseda senátu soudu prvního stupně.

§ 257

(1) Odvolací soud napadený rozsudek nebo jeho část zruší a v rozsahu zrušení

- a) rozhodne o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu, který je společně nadřízený soudu prvního stupně, a soudu, jenž je podle něj příslušný, měl-li tak už učinit soud prvního stupně (§ 222 odst. 1); je-li tímto společně nadřízeným soudem odvolací soud, rozhodne ihned sám o přikázání příslušnému soudu,
- b) věc postoupí jinému orgánu, měl-li tak učinit již soud prvního stupně (§ 222 odst. 2),
- c) trestní stíhání zastaví, shledá-li, že je tu některá z okolností, jež by odůvodňovaly zastavení trestního stíhání soudem prvního stupně (§ 223 odst. 1, 2),
- d) trestní stíhání podmíněně zastaví nebo rozhodne o schválení narovnání, shledá-li okolnosti uvedené v § 307 odst. 1 nebo 2 nebo § 309 odst. 1,
- e) trestní stíhání přeruší, měl-li tak učinit již soud prvního stupně (§ 224 odst. 1, 2 a 5).

(2) Shledá-li odvolací soud, že tu je některá z okolností uvedených v § 11 odst. 1 písm. a), b), ~~h)~~ **k)**, která nastala až po vyhlášení napadeného rozsudku, rozhodne, aniž by napadený rozsudek zrušil, o zastavení trestního stíhání.

(3) V odvolacím řízení, v kterém bylo zastaveno trestní stíhání z některého důvodu uvedeného v odstavci 2, se však pokračuje, prohlásí-li obviněný do tří dnů od doby, kdy mu bylo usnesení o zastavení trestního stíhání oznámeno, že na projednání věci trvá. O tom je třeba obviněného poučit.

§ 265d

Oprávněné osoby

(1) Dovolání mohou podat

- a) nejvyšší státní zástupce na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného,
- b) obviněný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká.

(2) Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno; o tom musí být obviněný poučen (§ 125 odst. 3). Nejvyšší soud o takovém podání nerozhoduje, ale zašle ho v závislosti na jeho obsahu buď příslušnému soudu jako návrh na povolení obnovy řízení nebo ministru spravedlnosti jako podnět ke stížnosti pro porušení zákona, popřípadě ho vrátí obviněnému s poučením, že dovolání může podat pouze prostřednictvím obhájce. Obdobně postupuje u podání osob, které by mohly podat v jeho prospěch odvolání. Je-li obviněný ~~zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena~~ **omezen ve svéprávnosti**, může i proti vůli obviněného za něho v jeho prospěch dovolání podat též jeho ~~zákonný zástupce~~ **opatrovník** a jeho obhájce.

§ 265e

Lhůta a místo podání

(1) Dovolání se podává u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje.

(2) Jestliže se rozhodnutí doručuje jak obviněnému, tak i jeho obhájci a ~~zákonnému zástupci~~ **opatrovníku**, běží lhůta od toho doručení, které bylo provedeno nejpozději.

(3) Lhůta k podání dovolání je zachována také tehdy, je-li dovolání podáno ve lhůtě u Nejvyššího soudu nebo u soudu, který rozhodl ve věci ve druhém stupni, anebo je-li podání, jehož obsahem je dovolání, dáno ve lhůtě na poštu a adresováno soudu, u něhož má být podáno nebo který má ve věci rozhodnout.

(4) Navrácení lhůty k podání dovolání není přípustné.

§ 278

(1) Obnova řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem nebo trestním příkazem, se povolí, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině nebo o přiznaném nároku poškozeného na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, anebo vzhledem k nimž by původně uložený trest byl ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu nebo k poměrům pachatele nebo uložený druh trestu by byl ve zřejmém rozporu s účelem trestu. Obnova řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem, jímž bylo rozhodnuto o podmíněném upuštění od potrestání s dohledem, se povolí, a to i dříve, než nastaly skutečnosti uvedené v § 48 odst. 6 a 7 trestního zákoníku, také tehdy, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit rozhodnutí o trestu.

(2) Obnova řízení, které skončilo pravomocným usnesením soudu o zastavení trestního stíhání, včetně schválení narovnání, o postoupení věci jinému orgánu nebo o podmíněném zastavení trestního stíhání, a to i v případě, jestliže ještě nenastaly skutečnosti uvedené v § 308 odst. 3, se povolí, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve vést k závěru, že důvody k takovému rozhodnutí tu nebyly a že je na místě v řízení pokračovat. **Obnova řízení, které skončilo pravomocným usnesením soudu o zastavení trestního stíhání pro nepřípustnost z důvodů uvedených v § 11 odst. 1 písm. f) nebo g),**

se povolí, změní-li se zdravotní stav obžalovaného tak, že odpadnou důvody bránící jeho stíhání.

(3) Obnova řízení, které skončilo pravomocným usnesením státního zástupce o zastavení trestního stíhání, včetně schválení narovnání, o postoupení věci jinému orgánu nebo o podmíněném zastavení trestního stíhání, a to i v případě, jestliže ještě nenastaly skutečnosti uvedené v § 308 odst. 3, se povolí, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy státnímu zástupci dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve vést k závěru, že důvody k takovému rozhodnutí tu nebyly a že je na místě podat proti obviněnému obžalobu. **Obnova řízení, které skončilo pravomocným usnesením státního zástupce o zastavení trestního stíhání pro nepřípustnost z důvodů uvedených v § 11 odst. 1 písm. f) nebo g), se povolí, změní-li se zdravotní stav obviněného tak, že odpadnou důvody bránící jeho stíhání.**

(4) Obnova řízení, které skončilo některým ze způsobů uvedených v předchozích odstavcích, se povolí též tehdy, bude-li pravomocným rozsudkem zjištěno, že policejní orgán, státní zástupce nebo soudce v původním řízení porušil svoje povinnosti jednáním zakládajícím trestný čin.

§ 280

Osoby oprávněné k návrhu na povolení obnovy

(1) Obnovu lze povolit jen na návrh oprávněné osoby.

(2) V neprospěch obviněného může návrh na povolení obnovy podat jen státní zástupce.

(3) Ve prospěch obviněného mohou návrh na povolení obnovy podat kromě obviněného též osoby, které by mohly podat v jeho prospěch odvolání. Jestliže by tak mohly učinit i proti vůli obviněného, mohou proti jeho vůli podat i návrh na povolení obnovy. Takový návrh mohou učinit i po smrti obviněného.

(4) Osoba, která návrh na povolení obnovy řízení podala, může jej výslovným prohlášením vzít zpět, a to až do doby, než se soud prvního stupně odebere k závěrečné poradě. Návrh na povolení obnovy řízení podaný ve prospěch obviněného jinou oprávněnou osobou nebo za obviněného obhájcem nebo ~~zákonným zástupcem~~ **opatrovníkem** může být vzat zpět jen s výslovným souhlasem obviněného; to neplatí, pokud takový návrh podal státní zástupce nebo byl-li takový návrh podán oprávněnou osobou po smrti obviněného. Zpětvzetí návrhu na povolení obnovy řízení vezme usnesením na vědomí předseda senátu soudu prvního stupně. Takové rozhodnutí nebrání pozdějšímu opětovnému podání návrhu na povolení obnovy řízení.

(5) Doví-li se soud nebo jiný státní orgán o okolnosti, která by mohla odůvodnit návrh na povolení obnovy, je povinen oznámit ji státnímu zástupci. Jestliže jde o okolnost, která by mohla odůvodnit návrh na povolení obnovy ve prospěch obviněného, je státní zástupce povinen zpravit o ní neprodleně obviněného, anebo není-li to možné, jinou osobu oprávněnou k podání návrhu, pokud takový návrh nepodá sám

§ 308

(1) Jestliže obviněný v průběhu zkušební doby vedl řádný život, splnil povinnost nahradit způsobenou škodu, vydat bezdůvodné obohacení nebo jinou povinnost, k jejímuž splnění se zavázal, a vyhověl i dalším uloženým omezením, rozhodne soud a v přípravném řízení státní zástupce, že se osvědčil. Jinak rozhodne, a to případně i během zkušební doby, že se neosvědčil a že se v trestním stíhání pokračuje. Výjimečně může soud a v přípravném řízení státní zástupce vzhledem k okolnostem případu a osobě obviněného ponechat podmíněné zastavení trestního stíhání v platnosti a prodloužit zkušební dobu až o jeden rok; zkušební doba však nesmí překročit pět let. Povinnost nahradit způsobenou škodu, vydat bezdůvodné obohacení a jiná povinnost, k jejímuž splnění se obviněný zavázal, i další uložená omezení trvají i v průběhu prodloužené zkušební doby.

(2) Jestliže do jednoho roku od uplynutí zkušební doby nebylo učiněno rozhodnutí podle odstavce 1, aniž na tom měl obviněný vinu, má se za to, že se osvědčil.

(3) Právní mocí rozhodnutí o tom, že obviněný se osvědčil, nebo uplynutím lhůty uvedené v odstavci 2 nastávají účinky zastavení trestního stíhání [§ 11 odst. 1 písm. ~~h~~ **h**].

(4) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 mohou obviněný a poškozený podat stížnost, jež má odkladný účinek. Učiní-li takové rozhodnutí soud, má toto právo též státní zástupce.

§ 314e

(1) Samosoudce může bez projednání věci v hlavním líčení vydat trestní příkaz, jestliže skutkový stav je spolehlivě prokázán opatřenými důkazy, a to i ve zjednodušeném řízení konaném po zkráceném přípravném řízení.

(2) Trestním příkazem lze uložit

- a) trest odnětí svobody do jednoho roku s podmíněným odkladem jeho výkonu,
- b) domácí vězení do jednoho roku,
- c) trest obecně prospěšných prací,
- d) trest zákazu činnosti do pěti let,
- e) peněžitý trest,
- f) trest propadnutí věci,
- g) vyhoštění do pěti let,
- h) zákaz pobytu do pěti let,
- i) trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce do pěti let.

(3) Trest obecně prospěšných prací může být trestním příkazem uložen pouze po předchozím vyžádání si zprávy probačního úředníka obsahující zjištění o možnostech výkonu tohoto trestu a o zdravotní způsobilosti obviněného, včetně stanoviska obviněného k uložení tohoto druhu trestu. Trest obecně prospěšných prací je ukládán s přihlédnutím k této zprávě.

(4) Trest domácího vězení může být trestním příkazem uložen pouze po předchozím vyžádání si zprávy probačního úředníka obsahující zjištění o možnostech výkonu tohoto trestu, včetně stanoviska obviněného k uložení tohoto druhu trestu. Trest domácího vězení je ukládán s přihlédnutím k této zprávě.

(5) Náhradní trest odnětí svobody za peněžitý trest nesmí ani s uloženým trestem odnětí svobody přesahovat jeden rok.

(6) Trestní příkaz nelze vydat

a) v řízení proti osobě, ~~která je zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je jejíž svéprávnost je omezena,~~

b) jestliže má být rozhodováno o ochranném opatření,

c) jestliže má být uložen souhrnný trest nebo společný trest a předchozí trest byl uložen rozsudkem.

(7) Trestní příkaz má povahu odsuzujícího rozsudku. Účinky spojené s vyhlášením rozsudku nastávají doručením trestního příkazu obviněnému.

Výkon trestu propadnutí majetku

§ 345

Stal-li se rozsudek, jímž byl uložen trest propadnutí celého majetku nebo jeho části, vykonatelným, zašle předseda senátu organizační složce státu, které podle zvláštního zákona přísluší hospodaření s majetkem státu, opis rozsudku bez odůvodnění k provedení tohoto trestu.

§ 346

(1) Vzniknou-li při provádění trestu propadnutí majetku pochybnosti, zda se tento trest na určité prostředky nebo věci vztahuje vzhledem k tomu, že je jich nezbytně třeba k ukojení životních potřeb odsouzeného nebo osob, o jejich výživu nebo výchovu je odsouzený podle zákona povinen pečovat, rozhodne o tom předseda senátu na návrh organizační složky státu, které podle zvláštního zákona přísluší hospodaření s majetkem státu, anebo na žádost odsouzeného nebo osoby, o jejíž výživu nebo výchovu jde. Takovouto žádost je možno podat jen do tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabyl právní moci, a jde-li o prostředky nebo věci, které byly prováděním trestu propadnutí majetku postiženy teprve později, do jednoho měsíce od doby, kdy se tak stalo.

(2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

(3) Opis pravomocného usnesení uvedeného v odstavci 1 zašle předseda senátu organizační složce státu, které podle zvláštního zákona přísluší hospodaření s majetkem státu.

(4) Vlastnické právo třetí osoby k prostředkům a věcem postiženým při provádění trestu propadnutí majetku nelze uplatnit podle odstavce 1, nýbrž toliko podle předpisů občanskoprávních.

Zajištění výkonu trestu propadnutí majetku

§ 347

(1) Je-li obviněný stíhán pro trestný čin, za který vzhledem k povaze a závažnosti činu a poměrům obviněného třeba očekávat uložení trestu propadnutí majetku, může soud a v přípravném řízení státní zástupce majetek obviněného nebo jeho určenou část zajistit. Soud zajistí majetek obviněného nebo jeho určenou část vždy, uložil-li trest propadnutí majetku rozsudkem, který dosud nenabyl právní moci. K zajištění nelze užít majetek, který je podle zvláštního právního předpisu vyloučen z výkonu rozhodnutí o zajištění.

(2) Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost.

§ 348

(1) Zajištění postihuje veškerý majetek obviněného nebo jeho určenou část, včetně plodů a užitků, které z nich plynou. Zajištění celého majetku se vztahuje i na majetek, který obviněný nabude po zajištění.

(2) Na rozhodování o zajištění majetku a postup při zajištění se jinak užije § 47 odst. 4 až 6 a § 47 odst. 8 obdobně.

§ 349

(1) Soud a v přípravném řízení státní zástupce zajištění zruší nebo omezí, pomine-li důvod, pro který byly majetek nebo jeho určená část zajištěny, nebo není-li zajištění třeba v rozsahu, v němž bylo nařízeno.

(2) Z důležitých důvodů může soud a v přípravném řízení státní zástupce na návrh obviněného povolit provedení úkonu, který se týká zajištěného majetku.

(3) Obviněný má právo kdykoliv žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti musí soud a v přípravném řízení státní zástupce neprodleně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji obviněný, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí.

(4) Proti rozhodnutí podle odstavců 1 až 3 je přípustná stížnost, jež má, pokud jde o povolení provedení úkonu, zrušení nebo omezení zajištění, odkladný účinek.

§ 349b

Výkon trestu propadnutí věci nebo výkon propadnutí náhradní hodnoty

Opis rozsudku, jímž byl vysloven trest propadnutí věci, nebo jímž bylo vysloveno propadnutí náhradní hodnoty, zašle předseda senátu organizační složce státu, které podle zvláštního zákona přísluší hospodaření s majetkem státu. Byla-li věc, na kterou se vztahuje trest propadnutí věci anebo na kterou se vztahuje vyslovení propadnutí náhradní hodnoty, zajištěna, učiní předseda senátu opatření, aby bylo takové organizační složce svěřeno nakládání s ní, pokud taková organizační složka doposud správu zajištěné věci nebo náhradní hodnoty nevykonává.

ODDÍL SEDMÝ

~~Výkon ochranného léčení a zabezpečovací detence~~

Výkon ochranného opatření

§ 358a

Výkon zabrání části majetku

Na výkon zabrání části majetku se přiměřeně užití § 345 a 346.

§ 358b

Zajištění výkonu zabrání části majetku

(1) Je-li obviněný stíhán pro trestný čin, za který je třeba vzhledem k povaze a závažnosti trestného činu a poměrům obviněného očekávat uložení zabrání části majetku, může soud a v přípravném řízení státní zástupce zajistit věci obviněného nebo jiné osoby, nasvědčující-li zjištěné skutečnosti tomu, že jsou splněny podmínky pro jejich zabrání podle § 102a trestního zákoníku.

(2) K zajištění nelze užít majetek, který je podle zvláštního právního předpisu vyloučen z výkonu rozhodnutí o zajištění.

(3) Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost.

(4) Na rozhodování o zajištění výkonu zabrání části majetku a postup při zajištění se jinak použije § 47 odst. 4 až 6 a § 47 odst. 8 obdobně. Na rozhodování o zrušení nebo omezení zajištění a na povolení provedení úkonu se zajištěným majetkem se obdobně použije § 344b.

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

§ 16 (ve znění sněmovního tisku 650)

(1) Se spornými nároky třetích osob k majetku, který stát nabyt způsoby uvedenými v ustanovení § 13 tohoto zákona, odkáže příslušná organizační složka (§ 11) tyto osoby na soud. Současně je vyzve, aby ve lhůtě jednoho měsíce od doručení výzvy prokázaly, že svůj nárok u soudu uplatnily. Byla-li podána žaloba, vyčká právní moci rozhodnutí soudu. V případě marného uplynutí této lhůty pokračuje organizační složka v postupu podle ustanovení § 15 odst. 2 tohoto zákona; možnost následného uplatnění nároků třetích osob u soudu tím není dotčena.

(2) Nabude-li stát v důsledku výroku, jímž soud uložil ~~trest propadnutí majetku,~~²⁹⁾ věci a prostředky, u nichž mohou vzniknout pochybnosti, zda je jejich nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený povinen pečovat,³⁰⁾ a jsou-li předpoklady, že by mohla být podána žádost o jejich vynětí,³¹⁾ příslušná organizační složka (§ 11) provádějící trest propadnutí majetku naloží s těmito věcmi a prostředky až po uplynutí 3 měsíců ode dne, kdy rozsudek nabyt právní moci trest

propadnutí majetku nebo ochranné opatření zabrání části majetku²⁹⁾, věci a prostředky, u nichž mohou vzniknout pochybnosti, zda je jich nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo jiné osoby, jejíž část majetku byla zabráná, nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený nebo tato osoba povinna pečovat²⁹⁾, a jsou-li předpoklady, že by mohla být podána žádost o jejich vynětí³⁰⁾, příslušná organizační složka (§ 11) provádějící trest propadnutí majetku nebo ochranné opatření zabrání části majetku naloží s těmito věcmi a prostředky až po uplynutí 3 měsíců ode dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci a jde-li o věci nebo prostředky, které byly prováděním trestu propadnutí majetku postiženy teprve později, po uplynutí jednoho měsíce od doby, kdy k postižení došlo. Byla-li v uvedených lhůtách žádost o vynětí podána, vyčká právní moci rozhodnutí o této žádosti.

(3) Nabude-li stát majetek v důsledku rozhodnutí soudu o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu Evropské unie, jímž bylo vysloveno propadnutí nebo zabrání majetku nebo jeho části^{28a)}, příslušná organizační složka (§ 11) naloží s tímto majetkem až po uplynutí 3 měsíců ode dne právní moci tohoto rozhodnutí soudu nebo i před uplynutím této lhůty, byla-li podle jiného právního předpisu^{31a)} soudem vyrozuměna, že není dán důvod bránící propadnutí nebo zabrání takového majetku nebo jeho části. Byla-li však organizační složka v uvedené lhůtě vyrozuměna soudem o tom, že jej jiný členský stát Evropské unie informoval o důvodu bránícím propadnutí nebo zabrání takového majetku nebo jeho části, naloží s ním až po doručení rozhodnutí soudu vydaného ohledně dotčeného majetku na základě informace jiného členského státu Evropské unie^{31b)}.

(4) Nabude-li stát majetek v důsledku výroku, jímž soud uložil trest propadnutí majetku, trest propadnutí věci, trestní opatření propadnutí věci, propadnutí náhradní hodnoty, ochranné opatření zabrání věci, **ochranné opatření zabrání části majetku** nebo zabrání náhradní hodnoty v trestním řízení o trestném činu, kterým pachatel způsobil majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu anebo jím získal bezdůvodné obohacení, a poškozený je jiným subjektem než stát, příslušná organizační složka (§ 11) naloží s tímto majetkem až po uplynutí 3 měsíců ode dne právní moci tohoto rozhodnutí soudu. Byla-li však organizační složka v uvedené lhůtě Ministerstvem spravedlnosti vyrozuměna o tom, že oprávněná osoba podala žádost nebo zamýšlí podat žádost o uspokojení svého majetkového nároku podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí, naloží s majetkem způsobem stanoveným zákonem o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí. Ustanovení věty první a druhé se nepoužije, nabude-li stát majetek v důsledku rozhodnutí soudu o uznání a výkonu rozhodnutí cizího státu, jímž bylo vysloveno propadnutí nebo zabrání majetku nebo jeho části.

29) § 51 trestního zákona.

30) § 52 trestního zákona.

31) § 346 odst. 1 trestního řádu, ve znění zákona č. 558/1991 Sb.

29) § 66 a 102a trestního zákoníku.

30) § 346 odst. 1 a § 358a trestního řádu.

31a) § 460zi odst. 5 trestního řádu, ve znění zákona č. 457/2008 Sb.

31b) § 460zi odst. 4 trestního řádu, ve znění zákona č. 457/2008 Sb.

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

§ 11

(1) Soud pro mládež může upustit od uložení trestního opatření mladistvému, který spáchal provinění, na které trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, jeho spáchání lituje a projevuje účinnou snahu po nápravě,

- a) jestliže vzhledem k povaze spáchaného činu a k dosavadnímu životu mladistvého lze důvodně očekávat, že již projednání věci před soudem pro mládež postačí k jeho nápravě,
- b) dopustil-li se činu z neznalosti právních předpisů, která je zejména vzhledem k jeho věku, rozumové vyspělosti a prostředí, ve kterém žil, omluvitelná, nebo
- c) jestliže soud pro mládež přijme záruku za nápravu mladistvého a má za to, že vzhledem k výchovnému vlivu toho, kdo záruku nabídl, povaze spáchaného činu a osobě mladistvého se uložení trestního opatření nejeví nutným.

(2) Upustí-li soud pro mládež od uložení trestního opatření, může věc vyřídit tím, že mladistvého napomene, anebo může přenechat postižení mladistvého zákonnému zástupci, **opatrovníku**, škole, jíž je mladistvý žákem, nebo školskému zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy⁷⁾ (dále jen „výchovné zařízení“), v němž žije; v takovém případě si soud pro mládež předem vyžádá stanovisko školy nebo výchovného zařízení. Zákonný zástupce, **opatrovník**, škola nebo výchovné zařízení jsou povinni o výsledku vyrozumět soud pro mládež.

7) Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

§ 20

Napomenutí s výstrahou

(1) Napomenutím s výstrahou soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce mladistvému v přítomnosti jeho zákonného zástupce **nebo opatrovníka** důrazně vytkne protiprávnost jeho činu a upozorní ho na konkrétní důsledky, jež mu hrozí podle tohoto zákona v případě, že by v budoucnu páchal další trestnou činnost.

(2) Je-li to účelné a vhodné, může soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce při vyslovení napomenutí s výstrahou současně přenechat postižení mladistvého jeho zákonnému zástupci, **opatrovníku**, škole, jíž je mladistvý žákem, nebo výchovnému zařízení, v němž žije; v takovém případě si soud pro mládež předem vyžádá stanovisko školy nebo výchovného zařízení. Zákonný zástupce, **opatrovník**, škola nebo výchovné zařízení jsou povinni o výsledku vyrozumět soud pro mládež nebo státního zástupce.

(3) Napomenul-li soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce mladistvého a udělil mu zároveň výstrahu, popřípadě přenechal-li postižení mladistvého jeho zákonnému zástupci, **opatrovníku**, škole nebo výchovnému zařízení, hledí se na mladistvého, jako by nebyl odsouzen.

§ 21

Druhy ochranných opatření

(1) Ochrannými opatřeními jsou ochranné léčení⁸⁾, zabezpečovací detence^{8a)}, zabránění věci⁹⁾, **zabránění části majetku**³⁷⁾ a ochranná výchova. Jejich účelem je kladně ovlivnit duševní, mravní a sociální vývoj mladistvého a chránit společnost před pácháním provinění mladistvými.

(2) Ochrannou výchovu lze uložit pouze podle tohoto zákona, ochranné léčení, zabezpečovací detence ~~a zabránění věci~~, **zabránění věci a zabránění části majetku** se ukládají podle trestního zákoníku¹⁰⁾.

8) § 99 trestního zákoníku.

8a) § 100 trestního zákoníku.

9) § 101 až 104 trestního zákoníku.

10) § 99 až 104 trestního zákoníku.

37) § 102a trestního zákoníku.

§ 43

Zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého

(1) Zákonný zástupce **nebo opatrovník** mladistvého je oprávněn mladistvého zastupovat, zejména zvolit mu obhájce, činit za mladistvého návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se těch úkonů, kterých se podle zákona může zúčastnit mladistvý. Ve prospěch mladistvého může zákonný zástupce **nebo opatrovník** tato práva vykonávat i proti jeho vůli. **Zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého má také právo klást vyslýchaným osobám otázky, nahlížet do spisů, s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů svědka podle § 55 odst. 2 trestního řádu, činit si z nich výpisky a poznámky a pořizovat si na své náklady kopie spisů a jejich částí.**

~~(2) V případech, v nichž zákonný zástupce mladistvého nemůže vykonávat svá práva uvedená v odstavci 1 a je nebezpečí z prodlení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce ustanoví k výkonu těchto práv mladistvému opatrovníka. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.~~

(2) V případě, že je nebezpečí z prodlení a zákonný zástupce mladistvého nebo opatrovník nemůže vykonávat svá práva uvedená v odstavci 1 nebo nebyl-li opatrovník ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce ustanoví k výkonu těchto práv mladistvému opatrovníka. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Nelze jím ustanovit osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy mladistvého. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též mladistvému. Proti usnesení o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.

§ 44

Obhájce mladistvého

(1) Obhájcem mladistvého nemůže být ten, kdo současně zastupuje osobu, jejíž zájmy si odporují se zájmy mladistvého, a ten, kdo byl mladistvému jako obhájce takovou osobou zvolen.

(2) Neužije-li mladistvý práva zvolit si obhájce a nezvolí-li mu ho ani jeho zákonný zástupce **nebo opatrovník**, může mu ho zvolit jeho příbuzný v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, manžel, druh, jakož i zúčastněná osoba. Jestliže mladistvý nepřekročil osmnáctý rok svého věku, mohou tak tyto osoby učinit i proti jeho vůli.

(3) Mladistvý si může místo obhájce, který mu byl ustanoven nebo osobou k tomu oprávněnou zvolen, zvolit obhájce jiného.

(4) Obhájce mladistvého, který není plně svéprávný, může vykonávat práva uvedená v § 41 odst. 2 a 3 i proti vůli mladistvého.

§ 46

Vazba mladistvého

(1) Mladistvý může být vzat do vazby jedině tehdy, nelze-li účelu vazby dosáhnout jinak.

(2) O zadržení, zatčení nebo vzetí do vazby mladistvého je třeba bez zbytečného odkladu vyrozumět jeho zákonného zástupce **nebo opatrovníka**, jeho zaměstnavatele, příslušné středisko Probační a mediační služby a příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí; jde-li o mladistvého, kterému byla uložena ochranná výchova, vyrozumí se o tom výchovné zařízení, ve kterém vykonává ochranou výchovu.

§ 54

Hlavní líčení a veřejné zasedání a publikování informací o nich

(1) Hlavního líčení a veřejného zasedání se mohou účastnit pouze obžalovaný mladistvý, jeho dva důvěrníci,²⁷⁾ jeho obhájce, zákonní zástupci, **opatrovník** a příbuzní v přímém pokolení, sourozenci, manžel nebo druh, poškozený, jeho zmocněnec a důvěrník, zúčastněná osoba a její zmocněnec, zákonní zástupci **a opatrovníci** poškozeného a zúčastněné osoby, svědci, znalci, tlumočníci, příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí, úředníci Probační a mediační služby a zástupce školy nebo výchovného zařízení. Na návrh mladistvého může být hlavní líčení nebo veřejné zasedání konáno veřejně.²⁸⁾

(2) Publikování informací o průběhu hlavního líčení nebo veřejného zasedání, které by vedly ke ztotožnění mladistvého ve veřejných sdělovacích prostředcích nebo jiným způsobem, je zakázáno. Stejně tak je zakázáno publikování každého textu nebo každého vyobrazení týkajícího se totožnosti mladistvého.

(3) Rozsudek se vyhláší veřejně v hlavním líčení v přítomnosti mladistvého. Pravomocný odsuzující rozsudek může být uveřejněn ve veřejných sdělovacích prostředcích jen bez uvedení jména, popřípadě jmen, a příjmení mladistvého, při přiměřené ochraně mladistvého před nežádoucími účinky jeho uveřejnění.

(4) Předseda senátu může s přihlédnutím k osobě mladistvého a povaze a charakteru provinění rozhodnout

- a) o dalších omezeních spojených s uveřejněním pravomocného odsuzujícího rozsudku neuvedených v odstavci 3 za účelem přiměřené ochrany zájmů mladistvého,
- b) o uveřejnění pravomocného odsuzujícího rozsudku s uvedením jména, popřípadě jmen, a příjmení mladistvého, jakož i o uveřejnění jeho dalších osobních údajů, jde-li o zvlášť závažné provinění a takové uveřejnění je potřebné z hlediska ochrany společnosti.

27) § 201 odst. 2 trestního řádu.

28) § 199 trestního řádu.

§ 60

Zahájení trestního stíhání

O zahájení trestního stíhání mladistvého³⁰⁾ je třeba bez zbytečného odkladu informovat též jeho zákonného zástupce **nebo opatrovníka**, příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí a Probační a mediační službu.

30) § 160 trestního řádu.

§ 64

Hlavní líčení a veřejné zasedání

(1) Nejde-li o řízení proti uprchlému, nelze hlavní líčení a veřejné zasedání konat v nepřítomnosti mladistvého.

(2) **Předseda senátu dá opis obžaloby doručit také zákonnému zástupci nebo opatrovníku mladistvého.** O hlavním líčení a veřejném zasedání je třeba vyrozumět též **zákonného zástupce nebo opatrovníka a** příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí. Státní zástupce musí být i při veřejném zasedání vždy přítomen.

(3) Při hlavním líčení a veřejném zasedání proti mladistvému

- a) soud pro mládež vyloučí veřejnost, i když předtím rozhodl o jeho veřejném konání podle § 54 odst. 1, také tehdy, jestliže je to na prospěch mladistvého,
- b) zástupce příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí má právo činit návrhy a dávat vyslýchaným otázky; slovo k závěrečné řeči mu přísluší po mladistvém.

(4) V průběhu celého hlavního líčení a veřejného zasedání dbá předseda senátu ochrany zájmů mladistvého obviněného a zájmů poškozeného.

§ 67

Doručení rozhodnutí

(1) Opis rozsudku se doručí vždy též **zákonnému zástupci nebo opatrovníku mladistvého**, příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí a Probační a mediační službě.

(2) Nebyl-li zástupce příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí přítomen při vyhlášení usnesení, proti němuž je přípustná stížnost nebo jímž bylo trestní stíhání zastaveno nebo přerušeno anebo věc postoupena, doručí se mu opis tohoto usnesení.

(3) **Oznamuje-li se mladistvému, který není plně svéprávný, usnesení, proti němuž má právo podat stížnost, je třeba je oznámit jak jemu, tak i jeho obhájci a jeho zákonnému zástupci nebo opatrovníku.**

§ 72

Osoby oprávněné podat opravné prostředky

(1) Opravné prostředky ve prospěch mladistvého může podat, a to i proti jeho vůli, příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí; lhůta k podání opravného prostředku mu běží samostatně. **Odvolání a dovolání ve prospěch mladistvého, který není plně svéprávný, může podat, a to i proti jeho vůli, též jeho zákonný zástupce nebo opatrovník a jeho obhájce.**

(2) Stížnost ve prospěch mladistvého mohou podat též jeho příbuzní v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, manžel a druh; lhůta k podání stížnosti jim končí tímž dnem jako mladistvému.

(3) Návrh na povolení obnovy řízení v neprospěch obviněného může podat jen státní zástupce do šesti měsíců od doby, kdy se dozvěděl o skutečnostech odůvodňujících podání návrhu na povolení obnovy, nejdéle však do uplynutí poloviny doby promlčení trestního stíhání.

§ 72a

Lhůta pro podání opravného prostředku a jeho zpětvzetí

(1) **Lhůta pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí, které se doručuje nebo oznamuje jak mladistvému, tak i jeho obhájci nebo zákonnému zástupci nebo opatrovníku, běží od toho doručení nebo oznámení, které bylo provedeno nejpozději.**

(2) Stížnost proti usnesení nebo odvolání proti rozsudku podané ve prospěch mladistvého jinou oprávněnou osobou nebo za mladistvého obhájcem nebo zákonným zástupcem anebo opatrovníkem, mohou být vzaty zpět jen s výslovným souhlasem mladistvého. Státní zástupce však může vzít takový opravný prostředek zpět i bez souhlasu mladistvého; v tomto případě běží mladistvému nová lhůta k podání opravného prostředku od vyrozumění, že opravný prostředek byl vzat zpět.

(3) Návrh na povolení obnovy řízení podaný ve prospěch mladistvého jinou oprávněnou osobou nebo za mladistvého obhájcem nebo zákonným zástupcem anebo opatrovníkem může být vzat zpět jen s výslovným souhlasem mladistvého; to neplatí,

pokud takový návrh podal státní zástupce nebo byl-li takový návrh podán oprávněnou osobou po smrti mladistvého.

§ 88a

(1) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému náhradní opatření za vazbu, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy IV dílů 2 a 3 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí státního zástupce nebo soudu, kterým bylo rozhodnuto o ponechání obviněného mladistvého na svobodě nebo o jeho propuštění z vazby za současného nahrazení vazby zárukou, slibem, dohledem probačního úředníka nebo předběžným opatřením podle trestního řádu nebo jeho umístěním v péči důvěryhodné osoby podle tohoto zákona.

(2) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy VI dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo uloženo peněžité opatření, nebo kterým byl nařízen podmíněně odložený výkon peněžitého opatření anebo kterým bylo rozhodnuto o povinnosti odsouzeného mladistvého k náhradě nákladů trestního řízení ve prospěch státu, jakož i rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení, kterým byla mladistvému v trestním řízení uložena pořádková pokuta.

(3) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému propadnutí nebo zabrání majetku nebo věcí, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy VII dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo uloženo

- a) trestní opatření propadnutí věci,
- b) propadnutí náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti,
- c) ochranné opatření zabrání věci **nebo ochranné opatření zabrání části majetku**, nebo
- d) zabrání náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti.

(4) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému sankci spojenou se zbavením osobní svobody, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy VIII dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo uloženo trestní opatření nepodmíněného odnětí svobody nebo bylo rozhodnuto o výkonu jeho zbytku, včetně případů, kdy bylo rozhodnuto o výkonu podmíněně odloženého trestního opatření odnětí svobody, o výkonu náhradního trestního opatření odnětí svobody za nevykonané trestní opatření domácího vězení nebo peněžité trestní opatření, nebo kterým bylo na nepodmíněné odnětí svobody přeměněno trestní opatření obecně prospěšných prací, nebo kterým byla uložena zabezpečovací detence, ústavní ochranné léčení nebo ochranná výchova.

(5) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému sankci nespojenou se zbavením osobní svobody, dohled nebo omezení anebo povinnosti, které lze při splnění podmínek stanovených

zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy IX dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým byl mladistvému, vůči němuž bylo podmíněně upuštěno od uložení trestního opatření, jemuž byl podmíněně odložen výkon trestního opatření odnětí svobody nebo který byl podmíněně propuštěn z výkonu trestního opatření odnětí svobody, uložen dohled probačního úředníka, povinnost podrobit se probačnímu programu, výchovná povinnost nebo výchovné omezení, a pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo mladistvému uloženo trestní opatření domácího vězení, obecně prospěšných prací, zákazu činnosti, zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce nebo ambulantní ochranné léčení.

(6) Při výkonu rozhodnutí jiného členského státu směřujícího vůči mladistvému, jež bylo uznáno postupem podle části páté hlav IV, VI, VIII a IX zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, se postupuje podle tohoto zákona a podle trestního řádu.

§ 91

Účastníci řízení

(1) Účastníky řízení o uložení opatření dítěti mladšímu než patnáct let, které se dopustilo činu jinak trestného, jsou nezletilé dítě, příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí, zákonní zástupci **nebo opatrovník** dítěte, osoby, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy nebo jiné obdobné péče, jakož i další osoby, o jejichž právech a povinnostech má být v řízení jednáno. Podalo-li návrh podle § 90 odst. 1, je účastníkem řízení také státní zastupitelství.

(2) Opatrovníkem dítěte pro řízení ustanoví soud pro mládež advokáta. Advokát tu vykonává svá oprávnění i po dosažení zletilosti dítěte až do skončení řízení ve věci dítěte mladšího patnácti let.

§ 95a

Výkon ochranného léčení

(1) Výkon ochranného léčení nařídí soud pro mládež zdravotnickému zařízení, v němž má být ochranné léčení vykonáno. K nařízení výkonu ochranného léčení soud pro mládež pro potřeby zdravotnického zařízení připojí znalecký posudek, opis protokolu o výslechu znalce nebo opis lékařské zprávy o zdravotním stavu dítěte mladšího patnácti let, pokud v průběhu řízení byly opatřeny. Je-li dítě, u něhož bylo uloženo ústavní ochranné léčení, při pobytu na svobodě nebezpečné pro své okolí, zařídí soud pro mládež bezodkladně jeho dodání do zdravotnického zařízení; jinak je vyzve prostřednictvím jeho ~~rodíčů nebo jiného zákonného zástupce~~ **zákonného zástupce nebo opatrovníka** nebo osoby, které bylo dítě svěřeno do výchovy nebo jiné obdobné péče, k nástupu ochranného léčení v přiměřené lhůtě, kterou zároveň stanoví. Nenastoupí-li dítě uložené ochranné léčení ve stanovené lhůtě, může soud pro mládež u ústavního ochranného léčení nařídit jeho dodání do zdravotnického zařízení nebo u ambulantního ochranného léčení nařídit jeho předvedení v součinnosti s příslušnými státními orgány.

(2) Soud pro mládež požádá zdravotnické zařízení, aby mu oznámilo, kdy bylo s výkonem ochranného léčení započato. Zároveň požádá zdravotnické zařízení, aby soudu pro mládež podalo neprodleně zprávu, jestliže pominou důvody pro další pokračování ochranného léčení nebo nastanou důvody pro jeho změnu. Nebude-li ochranné léčení vykonáno tak, aby do jednoho roku od jeho započetí bylo rozhodnuto o jeho zrušení, podá zdravotnické zařízení

nejméně dva měsíce před uplynutím lhůty jednoho roku od počátku výkonu ochranného léčení nebo od předchozího rozhodnutí o jeho pokračování návrh na jeho další pokračování. V návrhu na propuštění z ochranného léčení, na jeho změnu nebo zrušení anebo v návrhu na jeho další pokračování zdravotnické zařízení popíše průběh a výsledky ochranného léčení a uvede důvody navrhovaného postupu. O tom je třeba zdravotnické zařízení poučit.

(3) O změně způsobu výkonu ochranného léčení rozhoduje soud pro mládež na návrh zdravotnického zařízení, státního zástupce, dítěte, na němž se vykonává ochranné léčení, zákonného zástupce **nebo opatrovníka** dítěte, příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, anebo i bez takového návrhu.

(4) Soud pro mládež na podkladě vyžádaných zpráv sleduje výkon ochranného léčení a nejméně jednou za dvanáct měsíců od započetí jeho výkonu nebo od předchozího rozhodnutí o jeho pokračování přezkoumá, zda důvody pro jeho další pokračování trvají. O dalším pokračování ochranného léčení nebo o zrušení uloženého ochranného léčení rozhodne soud pro mládež na návrh zdravotnického zařízení, státního zástupce, dítěte, na němž se vykonává ochranné léčení, zákonného zástupce **nebo opatrovníka** dítěte, příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, anebo i bez takového návrhu.

Zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení

HLAVA I

OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1

(1) Tento zákon stanoví postup při výkonu rozhodnutí o zajištění majetku nebo jeho určené části pro účely výkonu trestu, **výkonu ochranného opatření zabrání části majetku** nebo uspokojení nároku poškozeného v trestním řízení a při správě takového majetku, jakož i při správě věcí a náhradních hodnot vydaných, odňatých nebo jinak zajištěných v trestním řízení (dále jen „majetek“).

(2) Podle tohoto zákona se postupuje i při výkonu rozhodnutí o zajištění majetku vydaného v rámci mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních pro účely uvedené v odstavci 1 a při správě majetku zajištěného podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

(3) Podle tohoto zákona se nepostupuje při správě věcí, které orgán činný v trestním řízení převzal do úschovy za účelem provedení důkazu, **nejde-li o věc, o jejímž prodeji bylo rozhodnuto podle § 80 trestního řádu.**

(4) Správou se pro účely tohoto zákona rozumí i prodej.

(5) Podáním obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, návrhu na potrestání, návrhu na zabrání věci, **návrhu na zabrání části majetku** nebo návrhu na zabrání náhradní hodnoty podle trestního řádu přechází příslušnost ke správě zajištěného majetku na soud. Státní zástupce předá spolu s obžalobou nebo návrhem uvedeným ve větě první soudu všechny doklady o úkonech učiněných při správě zajištěného majetku v přípravném řízení.

(6) Ustanovení tohoto zákona o postupu soudu se obdobně užijí na postup státního zástupce. Ustanovení tohoto zákona o postupu soudu při správě zajištěného majetku se obdobně užijí také na postup policejního orgánu, který o zajištění majetku rozhodl, vyzval k vydání věci nebo vydal příkaz k odnětí věci podle trestního řádu; před rozhodnutím o prodeji zajištěného majetku je policejní orgán povinen informovat státního zástupce o tom, že tento majetek má být prodán, s výjimkou případu, kdy má být prodána věc podléhající rychlé zkáze. O úkonech, jimiž se zasahuje do základních práv a svobod a o kterých podle trestního řádu rozhoduje v přípravném řízení soudce, rozhoduje podle tohoto zákona soudce na návrh státního zástupce.

(7) Ustanovení tohoto zákona, v nichž se hovoří o obviněném, se obdobně užijí i na jinou osobu, jíž byl zajištěn majetek v trestním řízení.

(8) Nestanoví-li tento zákon jinak, soud postupuje při výkonu rozhodnutí o zajištění majetku a při správě zajištěného majetku podle trestního řádu.

§ 2

Obecná opatření

(1) Soud, který rozhodl o zajištění majetku (dále jen „zajištění“), učiní všechny úkony nezbytné k výkonu takového rozhodnutí, a to i před nabytím jeho právní moci. **Rozhodnutí o zajištění doručí orgánu nebo osobě, které jsou příslušné k provedení zajištění, a poté, co orgán nebo osoba provedou zajištění, i osobě, jíž byla věc zajištěna. Současně soud orgán nebo osobu příslušnou k provedení zajištění vyzve, aby, pokud zjistí, že se s majetkem, který byl zajištěn, nakládá tak, že hrozí zmaření nebo ztížení účelu zajištění, mu tuto skutečnost neprodleně oznámily.**

(2) Soud, který rozhodl o zajištění, o tomto rozhodnutí vyrozumí osoby a orgány, o nichž je mu známo, že mají k zajištěnému majetku předkupní nebo jiné právo nebo vedou řízení, ve kterém byl omezen výkon práva se zajištěným majetkem nakládat. Bylo-li zajištěno majetkové právo **a nejde-li o pohledávku na účtu vůči bance nebo jinému subjektu oprávněnému vést účet pro jiného**, soud doručí usnesení o zajištění také dlužníkovi obviněného a uloží mu, aby odpovídající plnění odevzdal do jeho úschovy nebo na jiné jím určené místo. Složením předmětu plnění do úschovy nebo na jiné určené místo dlužník svůj závazek v rozsahu poskytnutého plnění splní.

~~(3) Soud, který rozhodl o zajištění, o této skutečnosti bezodkladně vyrozumí orgán, který podle zvláštních právních předpisů vede evidenci majetku, který byl zajištěn, a současně jej vyzve, aby, pokud zjistí, že se s majetkem, který byl zajištěn, nakládá tak, že hrozí zmaření nebo ztížení účelu zajištění, mu tuto skutečnost neprodleně oznámil. Považuje-li to soud, který rozhodl o zajištění, za potřebné pro dosažení účelu zajištění, vyrozumí o zajištění také jiné orgány a osoby, které mají na základě jiných právních předpisů uloženou evidenční, dohledovou nebo jinou povinnost ve vztahu k zajištěnému majetku nebo jeho vlastníku anebo držiteli, a zároveň je vyzve k tomu, aby mu, pokud zjistí, že se s zajištěným majetkem nakládá tak, že hrozí zmaření účelu jeho zajištění, tuto skutečnost neprodleně oznámily; tyto orgány a osoby jsou povinny takové výzvě vyhovět. Soud, který rozhodl o zajištění podílu v obchodní korporaci, o této skutečnosti vyrozumí po právní moci takového rozhodnutí také obchodní korporaci. Byl-li podle katastrálního zákona podán návrh na zápis práva k nemovitosti nemovité věci do katastru nemovitostí na základě právního jednání, kterým obviněný nakládá s nemovitostí nemovitou~~

věcí, před vydáním usnesení o jejím zajištění a dosud o něm nebylo příslušným orgánem pravomocně rozhodnuto, ztrácí podaný návrh své právní účinky ke dni nabytí právní moci usnesení o jejím zajištění.

(4) Je-li k převodu nebo ke zřízení práva k zajištěnému majetku nutný zápis do evidence vedené podle zvláštních právních předpisů, lze po vyrozumění provedeném podle odstavce 3 takový zápis **na základě právního jednání osoby, jíž byl majetek zajištěn**, provést jen s předchozím souhlasem soudu, který o zajištění rozhodl; ~~v případě zápisu práva k zajištěné nemovitosti do katastru nemovitostí podle katastrálního zákona se tento souhlas vyžaduje pouze v případě, že je zápis prováděn na základě právního jednání, kterým obviněný nakládá s nemovitostí.~~

HLAVA II

VÝKON ROZHODNUTÍ O ZAJIŠTĚNÍ MAJETKU

§ 5

~~Zjišťování majetku podléhajícího zajištění~~

~~(1) Ke zjištění rozsahu, obsahu a umístění majetku obviněného může soud vyslechnout obviněného nebo jinou osobu, která má v řízení postavení svědka. Před zahájením výslechu soud obviněného nebo jinou osobu poučí o jejich právech včetně práva odepřít výpověď.~~

~~(2) Soud obviněného nebo jinou osobu vyzve, aby v prohlášení o majetku uvedli zejména~~

~~a) plátce odměny z pracovněprávního vztahu nebo vztahu obdobného vztahu pracovněprávnímu a výši této odměny;~~

~~b) peněžní ústavy, u nichž má obviněný účty, jejich čísla a výši finančních prostředků na nich vedených;~~

~~c) dlužníky, u nichž má obviněný pohledávky, jejich výši a lhůtu splatnosti;~~

~~d) movité věci a nemovitosti ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví obviněného a kde se nacházejí;~~

~~e) další majetková práva obviněného.~~

~~(3) O prohlášení o majetku sepíše soud protokol, jehož přílohou je seznam majetku předložený obviněným nebo jinou osobou.~~

~~(4) Soud vyzve obviněného nebo jinou osobu k novému prohlášení o majetku, pokud zjistí, že se majetkové poměry obviněného změnily.~~

§ 6

~~Zjišťování movitých věcí~~

~~(1) Soud je oprávněn ke zjištění movitých věcí pro účely výkonu rozhodnutí o zajištění nařídit osobní prohlídku obviněného a prohlídku bytu nebo jiných prostor sloužících k bydlení nebo prostor k nim náležejících (dále jen „obydlí“) a jiných prostor~~

a pozemků, kde lze předpokládat, že má obviněný svůj majetek; tyto prohlídky vykoná orgán, který je nařídil, nebo policejní orgán.

~~(2) Obviněný je povinen zpřístupnit orgánu provádějícímu prohlídku všechna místa, kde se jeho movité věci nacházejí. Pokud tuto povinnost nesplní, je ten, kdo provádí prohlídku, oprávněn zjednat si do těchto míst přístup.~~

~~(3) Každý, v jehož objektu se nachází obydlí, jiné prostory a pozemky obviněného nebo v jehož objektu se nacházejí věci v majetku obviněného, je povinen orgánu provádějícímu prohlídku tato místa zpřístupnit. Pokud tuto povinnost nesplní, je ten, kdo provádí prohlídku, oprávněn zjednat si do těchto míst přístup.~~

~~(4) Ten, kdo provádí prohlídku podle odstavců 1 až 3, sepiše movité věci, jichž se zajištění týká, a nejsou-li movité věci zjištěné při prohlídce uvedeny v rozhodnutí o zajištění majetku, sepiše ty z nich, které nejsou podle tohoto zákona ze zajištění vyloučeny.~~

~~(5) Pokud má obviněný právo na vydání nebo dodání movitých věcí, odevzdají se tyto věci soudu nebo na jeho pokyn tomu, kdo je pověřen správou zajištěného majetku.~~

~~(6) Každý, kdo má u sebe movité věci z majetku obviněného, je poté, co se o rozhodnutí o zajištění majetku dověděl, povinen bezodkladně o tom uvědomit soud nebo toho, kdo byl pověřen správou zajištěného majetku.~~

~~(7) Ten, kdo provádí prohlídku podle odstavců 1 až 3, přibere podle možností k provedení soupisu movitých věcí nezúčastněnou osobu, zpravidla zástupce orgánu obce.~~

~~(8) Soud vyrozumí o tom, které movité věci byly do soupisu zařazeny, obviněného a jeho manžela, popřípadě osobu blízkou obviněnému.~~

~~(9) Hrozí-li nebezpečí, že s jednotlivými zjištěnými movitými věcmi vyšší hodnoty nebo jejich souborem bude nakládáno tak, že může být zmařen nebo ztížen účel zajištění, soud vyzve toho, kdo má takovou věc nebo soubor takových věcí u sebe, k jejich vydání nebo rozhodne o jejich odnětí podle trestního řádu.~~

~~(10) Soud doručí pravomocné usnesení o zajištění osobám, o nichž je mu známo, že mají k věci předkupní nebo jiné právo, a vyvěsí je na úřední desce soudu.~~

§ 5

Zjišťování movitých věcí

(1) Soud je oprávněn ke zjištění movitých věcí pro účely výkonu rozhodnutí o zajištění nařídít osobní prohlídku obviněného a prohlídku bytu nebo jiných prostor sloužících k bydlení nebo prostor k nim náležejících (dále jen „obydlí“) a jiných prostor a pozemků, kde lze předpokládat, že má obviněný svůj majetek; tyto prohlídky vykoná orgán, který je nařídil, nebo policejní orgán.

(2) K prohlídce může orgán, který prohlídku provádí, přibrat též osoby, jejichž účast při prohlídce je potřebná zejména pro účely náležité identifikace, ocenění a zabezpečení zjištěných movitých věcí.

(3) Ten, kdo provádí prohlídku, sepiše movité věci, jichž se zajištění týká, a nejsou-li movité věci zjištěné při prohlídce uvedeny v rozhodnutí o zajištění majetku,

sepíše ty z nich, které nejsou podle tohoto zákona ze zajištění vyloučeny. Sepsané movité věci je třeba náležitě vymezit tak, aby nebyly zaměnitelné s jinými.

(4) Pokud není v odstavcích 1 až 3 uvedeno jinak, použijí se na nařízení a výkon prohlídek přiměřeně ustanovení trestního řádu o osobní prohlídce, domovní prohlídce a prohlídce jiných prostor a pozemků.

(5) Pokud má obviněný právo na vydání nebo dodání movitých věcí, odevzdají se tyto věci soudu nebo na jeho pokyn tomu, kdo je pověřen správou zajištěného majetku.

(6) Každý, kdo má u sebe movité věci z majetku obviněného, je poté, co se o rozhodnutí o zajištění majetku dověděl, povinen bezodkladně o tom uvědomit soud nebo toho, kdo byl pověřen správou zajištěného majetku.

§ 6

Nakládání se zjištěnými movitými věcmi

(1) Věci sepsané podle § 5 se tomu, kdo je má u sebe, odejmou, pokud je na výzvu nevydá; přitom se postupuje obdobně podle § 78 a 79 trestního řádu. Orgán provádějící prohlídku může při posouzení všech rozhodných okolností ponechat movitou věc na místě, kde se nachází, pokud

- a) by odnětí takové věci vedlo k jejímu znehodnocení nebo k znehodnocení věci, s níž je funkčně spojena,
- b) by odnětí takové věci bylo spojeno s nepřiměřenými technickými obtížemi,
- c) jde o věc vyžadující zvláštní péči nebo je péče o ni spojena s nepřiměřenými náklady, nebo
- d) jde o věc nepatrné hodnoty.

(2) Pokud je movitá věc ponechána na místě, kde se nachází, tato skutečnost se spolu s důvodem takového postupu uvede do soupisu a věc se náležitě vymezí tak, aby nebyla zaměnitelná s jinými. Orgán provádějící prohlídku zároveň vydá příkaz k zdržení se nakládání s věcí, v němž věc náležitě a nezaměnitelně vymezí a zakáže, aby s ní bylo jakkoli právně jednáno nebo fakticky nakládáno způsobem, který by vedl k zmaření účelu jejího zajištění, zejména aby byla převedena na jiného, zatížena, poškozena nebo zničena. Zákaz působí vůči všem a je účinný okamžikem vyvěšení příkazu na místě, kde se věc nachází; v tomto smyslu musí příkaz obsahovat poučení, včetně upozornění na následky spojené s porušením zákazu. Právní jednání učiněné v rozporu se zákazem uvedeným v příkazu je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu. Movitá věc ponechaná na místě se označí tak, aby bylo zřejmé, že se na ni vztahuje příkaz k zdržení se nakládání s věcí.

(3) Ponechání movité věci na místě, kde se nachází, nebrání tomu, aby orgán činný v trestním řízení příslušný k rozhodování o takové věci podle trestního řádu následně kdykoli vyzval k vydání takové věci nebo vydal příkaz k jejímu odnětí, má-li za to, že je to potřebné z hlediska účelu zajištění.

(4) **Orgán činný v trestním řízení příslušný k rozhodování o věci vydané nebo odňaté podle trestního řádu může kdykoli rozhodnout, že ji ponechá z důvodů uvedených v odstavci 1 u osoby, již byla zajištěna; při tom postupuje přiměřeně podle odstavce 2. Proti takovému rozhodnutí není stížnost přípustná.**

(5) **Odstavce 1 a 2 se přiměřeně použijí i na zjištěné stroje nebo jiná upevněná zařízení, která jsou součástí nemovité věci a jsou oddělitelná.**

§ 7

Zjišťování cenných papírů, ~~zaknihovaných cenných papírů~~, peněžních prostředků ~~a jiných~~ **v hotovosti a nehmotných věcí**

(1) Zaknihované cenné papíry a **investiční nástroje** soud sepíše poté, kdy se dozví, že tyto zaknihované cenné papíry **a investiční nástroje** jsou pro obviněného evidovány v příslušné evidenci podle zvláštních právních předpisů; v případě potřeby nebo v pochybnostech si vyžádá zprávu od orgánu nebo osoby oprávněné vést takovou evidenci. Po sepsání zaknihovaných cenných papírů **a investičních nástrojů** soud orgánu nebo osobě oprávněné k vedení příslušné evidence podle zvláštních právních předpisů sdělí, které zaknihované cenné papíry **a investiční nástroje** obviněného byly sepsány, datum jejich sepsání a vydá příkaz k zajištění práva nakládat se sepsanými zaknihovanými cennými papíry **a investičními nástroji**.

(2) Byly-li při postupu podle tohoto zákona nalezeny cizozemské peníze, jiné devizové hodnoty nebo vyšší částka peněz v korunách českých, než která je ze zajištění vyloučena, složí se do úschovy soudu.

(3) Vkladní knížky, vkladní listy a jiné formy vkladů, akcie, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry anebo jiné listiny, jejichž předložení je nutné k uplatnění určitého práva, se sepíší obdobně jako jiné věci podle tohoto zákona a složí se do úschovy soudu.

(4) Jde-li o vkladní listy, akcie, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry anebo o jiné listiny, jejichž předložení je nutné k uplatnění určitého práva, soud podle jejich povahy vyzve toho, kdo má plnit, aby odpovídající plnění odevzdal soudu nebo na jiné soudem určené místo; ustanovení § 2 odst. 2 věta třetí se užije obdobně.

(5) Nelze-li peněžní prostředky na účtu, cenné papíry, zaknihované cenné papíry **a investiční nástroje** a jiné nehmotné věci náležitě zajistit podle odstavců 1 až 4, soud provede jejich zajištění podle trestního řádu.

§ 8

Zjišťování ~~nemovitostí~~ **nemovitých věcí**

(1) Jakmile se soud dozví, že obviněný je vlastníkem ~~nemovitostí~~ **nemovité věci**, na kterou se má vztahovat nebo vztahuje zajištění, ověří tuto skutečnost v katastru nemovitostí prostřednictvím dálkového přístupu. Opis usnesení o zajištění soud zašle příslušnému katastrálnímu úřadu, a pokud to není zřejmé z usnesení, oznámí mu jméno, příjmení, rodné číslo nebo datum narození a trvalý nebo jiný pobyt, nebo je-li jím právnická osoba, její název, sídlo a identifikační číslo osoby obviněného, a pokud zajištění nepostihuje veškerý majetek obviněného, označí ~~nemovitost~~ **nemovitou věc**, jíž se zajištění týká.

~~(2) Soud v případě nutnosti provede ohledání nemovitosti a jejího příslušenství; o době a místě ohledání uvědomí obviněného nebo osobu, která s ním žije ve společné domácnosti, a dále osobu, o níž je známo, že má k nemovitosti práva. Obviněný nebo osoba s ním žijící ve společné domácnosti, a dále osoba, o níž je známo, že má k nemovitosti práva, jsou povinni prohlídku nemovitosti a jejího příslušenství umožnit.~~

(2) Na základě příkazu k ohledání nemovité věci vydaného soudem a v přípravném řízení soudcem na návrh státního zástupce může soud nebo státní zástupce anebo na základě jejich pokynu policejní orgán provést ohledání nemovité věci a jejího příslušenství za účelem zjištění stavu nemovité věci a posouzení účelnosti jejího zajištění. Orgán činný v trestním řízení provádějící ohledání nemovité věci uvědomí o době a místě ohledání vlastníka nemovité věci nebo osobu, která s ním žije ve společné domácnosti, a dále osobu, o níž je známo, že má k nemovité věci práva. Tyto osoby jsou povinny prohlídku nemovité věci a jejího příslušenství umožnit. Orgán provádějící ohledání k němu může přibrat osoby, jejichž účast při ohledání je potřebná, zejména pro účely ocenění nemovité věci. Je-li při ohledání nemovité věci zjištěna movitá věc anebo stroj nebo jiné upevněné zařízení, které jsou součástí nemovité věci a jsou oddělitelné, u nichž jsou dány důvody pro jejich zajištění, lze je zajistit ponecháním na místě i bez vydání příkazu k prohlídce obydlí nebo prohlídce jiných prostor a pozemků; přitom se postupuje obdobně podle § 6 odst. 1 až 3.

~~(3) Soud vyrozumí o usnesení o zajištění nemovitosti finanční úřad a obecní úřad, v jejichž obvodu se zajištěná nemovitost nachází, a usnesení vyvěsí na úřední desce soudu. O nabytí právní moci tohoto usnesení usnesení o zajištění nemovité věci soud vyrozumí příslušný katastrální úřad.~~

§ 10

Práva a povinnosti správce

(1) Správce je povinen právně jednat za účelem zabránění snížení hodnoty nebo zmenšení zajištěného majetku, zejména

- a) včas uplatňovat nárok na náhradu škody a na vydání předmětu bezdůvodného obohacení,
- b) průběžně sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky k zajištěnému majetku, včas uplatňovat a vymáhat práva, která jinak přísluší vlastníku ~~nebo majiteli~~ zajištěného majetku, případně jiné osobě oprávněné s majetkem nakládat, a zamezovat promlčení nebo zániku těchto práv,
- c) dovolávat se neplatnosti právního jednání učiněného obviněným v rozporu se zákazy, jež mu byly uloženy rozhodnutím o zajištění majetku podle trestního řádu.

(2) Movité věci, jež byly obviněným vydány nebo mu byly odňaty, je správce povinen rovněž řádně zabezpečit a chránit před znehodnocením, zejména před jejich poškozením, zničením, ztrátou, odcizením nebo zneužitím, a provést potřebné úkony směřující k uchování hodnoty věci.

(3) Správce činí za účelem ochrany zajištěného majetku v soudním, správním nebo jiném řízení všechny úkony, které je jinak oprávněn činit jeho vlastník ~~nebo majitel~~, případně jiná osoba oprávněná s majetkem nakládat.

(4) Správce vede zajištěný majetek průkazným a přehledným způsobem v evidenci, a to až do doby konečného naložení s majetkem; zajištěný majetek není předmětem účetnictví a inventarizace.

(5) Jiné povinnosti související se zajištěným majetkem než uvedené v odstavcích 1 až 4 správce nevykonává. Jiná práva související se zajištěným majetkem vykonává správce za účelem ochrany zajištěného majetku pouze v rozsahu, v jakém byla zakázána obviněnému soudem podle trestního řádu. Správce není oprávněn zajištěný majetek využívat, pronajmout, zatížit nebo převést na jinou osobu.

(6) Pro účely řádného výkonu správy zajištěného majetku je správce oprávněn činit všechny potřebné úkony, zejména je oprávněn nahlížet do účetních záznamů, smluv a dalších písemností týkajících se zajištěného majetku a vstupovat na místa, kde se nacházejí; obviněný, jakož i jiné osoby, vůči nimž je úkon prováděn, jsou povinni správci poskytnout veškerou potřebnou součinnost. Pokud osoby uvedené ve větě první bez dostatečné omluvy neuposlechnou příkazu nebo nevyhoví výzvě správce a neposkytnou mu potřebnou součinnost, může jim soud uložit pořádkovou pokutu do 50 000 Kč; neuposlechně-li takového příkazu nebo výzvy osoba, která jedná za právnickou osobu, může být právnické osobě, kterou zastupuje, uložena pořádková pokuta do 500 000 Kč; o tom je třeba tyto osoby předem poučit. Proti rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek; na rozhodování o stížnosti se obdobně užije § 146a trestního řádu.

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

§ 15

Druhy trestů a ochranných opatření

(1) Za trestné činy spáchané právnickou osobou lze uložit pouze tyto tresty

- a) zrušení právnické osoby,
- b) propadnutí majetku,
- c) peněžitý trest,
- d) propadnutí věci,
- e) zákaz činnosti,
- f) zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži,
- g) zákaz přijímání dotací a subvencí,
- h) uveřejnění rozsudku.

(2) Za trestné činy spáchané právnickou osobou lze uložit jako ochranné opatření zabránění věci **nebo zabránění části majetku**.

(3) Právnické osobě lze uložit tresty a ochranná opatření uvedená v odstavcích 1 a 2 samostatně nebo vedle sebe. Nelze však uložit peněžitý trest **nebo zabránění části majetku** vedle propadnutí **téže části** majetku a trest propadnutí věci vedle zabránění téže věci.

HLAVA IV

~~OCHRANNÉ~~ OCHRANNÁ OPATŘENÍ

§ 26

Zabrání věci

Soud může uložit právnické osobě ochranné opatření zabrání věci, včetně zabrání náhradní hodnoty nebo zabrání spisů a zařízení, nebo namísto zabrání věci uložit pozměnění věci, odstranění určitého zařízení, označení nebo provedení jiné změny nebo omezení dispozice s věcí za podmínek stanovených trestním zákoníkem.

§ 26a

Zabrání části majetku

Soud může uložit právnické osobě ochranné opatření zabrání části majetku za podmínek stanovených trestním zákoníkem.

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

§ 9

(1) Justiční orgán provádí úkony mezinárodní justiční spolupráce nebo zajišťuje jejich provedení bez zbytečného odkladu. Jsou-li pro účely jejich provedení zapotřebí dodatkové informace, neprodleně o ně požádá cizozemský orgán nebo učiní jiné vhodné opatření k jejich zjištění.

(2) Důkazy, jakož i jiné informace opatřené na základě žádosti cizozemského orgánu o mezinárodní justiční spolupráci mohou být předány cizozemskému orgánu až po doručení originálu této žádosti, ledaže okolnosti případu vyžadují jejich okamžité předání.

(3) Orgány České republiky, jejichž rozhodování může mít vliv na délku vazby podle tohoto zákona, tak činí s největším urychlením; na skutečnost, že jejich rozhodování může mít vliv na délku vazby podle tohoto zákona, je ministerstvo nebo justiční orgán upozorní.

(4) Justiční orgány a ministerstvo při své činnosti podle tohoto zákona v nezbytném rozsahu získávají prostřednictvím služby informačního systému základních registrů a v nezbytném rozsahu využívají referenční údaje obsažené v základním registru obyvatel, v základním registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci a v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí vedených podle zákona o základních registrech. Ministerstvo vnitra poskytuje v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup justičním orgánům a ministerstvu pro potřeby jejich postupu podle tohoto zákona údaje o obyvatelích z informačního systému evidence obyvatel vedeného podle zákona o evidenci obyvatel, a to

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě jejich změnu, rodné příjmení,
- b) datum a místo narození,
- c) rodné číslo, pokud bylo přiděleno,

d) adresu místa trvalého pobytu,

e) státní občanství,

f) jméno, popřípadě jména, příjmení a adresu místa trvalého pobytu dítěte, rodičů, popřípadě jiného zákonného zástupce, **opatrovníka**, sourozenců a manžela, popřípadě partnera, pokud jsou v době poskytnutí údajů naživu.

(5) Ustanovení jiných právních předpisů o poskytování údajů z informačního systému evidence obyvatel vedeného podle zákona o evidenci obyvatel justičním orgánům nejsou ustanovením odstavce 4 dotčena.

(6) K předání osobních údajů do cizího státu podle tohoto zákona se nevyžaduje povolení Úřadu pro ochranu osobních údajů podle zákona o ochraně osobních údajů.

§ 14

Nutná obhajoba

(1) Obhájce musí mít vždy osoba,

a) vůči níž se vede řízení o vydání do cizího státu,

b) vůči níž se vede řízení o předání podle ustanovení části páté hlavy II nebo o předání mezinárodnímu soudnímu orgánu uvedenému v § 145 odst. 1 písm. b) nebo c),

c) vůči níž se vede řízení o rozšíření vydání,

d) vůči níž se vede řízení o rozšíření předání, nebo

e) má-li se vyjádřit k tomu, zda se vzdává práva na uplatnění zásady speciality v řízení po vydání z cizího státu nebo po předání podle ustanovení části páté hlavy II.

(2) Obhájce musí mít vždy také osoba, vůči níž se vede řízení o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí, rozhodnutí jiného členského státu Evropské unie (dále jen „členský stát“), nebo rozhodnutí mezinárodního soudního orgánu uvedeného v § 145 odst. 1 písm. b) nebo c),

a) kterým byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody,

b) je-li ve vazbě, výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody,

~~c) je-li zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo je-li její způsobilost k právním úkonům omezena,~~

c) je-li omezena ve svéprávnosti,

d) jde-li o mladistvého, nebo

e) považuje-li to soud za nutné zejména proto, že vzhledem k tělesným nebo duševním vadám této osoby má pochybnosti o její způsobilosti náležitě se hájit.

§ 47

(1) Právní pomoc lze cizozemskému orgánu poskytnout pouze, je-li v cizím státu vedeno trestní řízení a pro účely tohoto řízení.

(2) Právní pomoc spočívající v

- a) provedení úkonů podle hlavy čtvrté oddílu čtvrtého a pátého trestního řádu,
- b) zajištění výkonu trestu propadnutí majetku, **výkonu peněžitého trestu nebo výkonu zabránění části majetku** podle hlavy dvacáté první oddílu pátého trestního řádu,
- c) zajištění nároku poškozeného podle hlavy druhé oddílu sedmého trestního řádu,
- d) zadržení a otevření zásilky a její záměně podle hlavy čtvrté oddílu šestého trestního řádu,
- e) sledování zásilky podle § 65,
- f) odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle hlavy čtvrté oddílu sedmého trestního řádu nebo v přeshraničním odposlechu podle § 64,
- g) vyšetření duševního stavu podle § 116 odst. 2 trestního řádu,
- h) použití operativně pátracích prostředků podle § 158b až 158f trestního řádu, nebo
- i) skrytém vyšetřování podle § 59 až 61,

lze cizozemskému orgánu poskytnout pouze v souvislosti s činem, který by byl trestný i podle práva České republiky.

§ 226

Působnost

(1) Ustanovení této hlavy se užijí na

- a) věc, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že je určena ke spáchání trestného činu nebo byla k jeho spáchání užita ~~nebo je výnosem z trestného činu~~ **(dále jen „nástroj trestné činnosti“)** **nebo byla získána trestným činem nebo jako odměna za trestný čin, nebo byla, byť jen zčásti, nabyta za věc získanou trestným činem nebo za věc tvořící odměnu za trestný čin, včetně plodů a užitků (dále jen „výnos z trestné činnosti“),**
- b) náhradní hodnotu, nebo
- c) důkazní prostředek podle § 112 trestního řádu (dále jen „důkazní prostředek“),

mají-li být zajištěny v jiném členském státu na základě příkazu k zajištění vydaného justičním orgánem nebo mají-li být zajištěny v České republice na základě příkazu k zajištění vydaného justičním orgánem jiného členského státu v trestním řízení pro účely propadnutí nebo zabránění anebo dokazování.

(2) Podle této hlavy se postupuje, pokud jiný členský stát uplatňuje právní předpisy k provedení příslušného právního předpisu Evropské unie¹³⁾.

13) Rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii.

§ 278

(1) Podle tohoto dílu se postupuje při uznání a výkonu pravomocného rozhodnutí soudu jiného členského státu vydaného v trestním řízení, kterým bylo uloženo

a) ~~propadnutí nebo zabrání věci, jež byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, anebo byla, byť jen zčásti, nabyta za věc, která byla získána trestným činem nebo za odměnu za něj, anebo je náhradní hodnotou za věc, kterou soud může prohlásit za propadlou nebo zabranou~~ **která je výnosem z trestné činnosti nebo náhradní hodnotou za výnos z trestné činnosti, nebo**

b) ~~propadnutí nebo zabrání věci, která byla určena nebo užita ke spáchání trestného činu~~ **je nástrojem trestné činnosti.**

~~(2) Podle tohoto dílu se postupuje také při uznání a výkonu pravomocného rozhodnutí soudu jiného členského státu vydaného v trestním řízení, kterým bylo uloženo propadnutí majetku pachateli odsouzenému za jednání naplňující znaky trestného činu teroristického útoku (§ 311 trestního zákoníku) nebo teroru (§ 312 trestního zákoníku) anebo za jednání spáchaná v rámci organizované zločinecké skupiny spočívající v~~

a) ~~padělání měny nebo platebních prostředků,~~

b) ~~legalizaci výnosů z trestné činnosti a podílnictví,~~

c) ~~obchodu s lidmi,~~

d) ~~napomáhání při nedovoleném překročení státní hranice, nedovolené přepravě přes území státu a při nedovoleném pobytu,~~

e) ~~pohlavním zneužívání dětí a dětské pornografii,~~

f) ~~nedovoleném obchodu s omamnými a psychotropními látkami,~~

~~pokud těmito jednáními pachatel získal nebo se snažil získat majetkový prospěch a za tato jednání lze podle právního řádu členského státu, jehož soud rozhodnutí vydal, uložit nepodmíněný trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 5 let; u jednání uvedeného v písmenu b) postačí horní hranice trestní sazby nejméně 4 roky²⁵⁾.~~

(2) Podle tohoto dílu se postupuje také při uznání a výkonu pravomocného rozhodnutí soudu jiného členského státu vydaného v trestním řízení, kterým bylo uloženo zabránění části majetku²⁵⁾.

(3) Podle tohoto dílu se postupuje také při uznání a výkonu pravomocného rozhodnutí soudu jiného členského státu vydaného v trestním řízení ukládajícího propadnutí nebo zabránění majetku neuvedeného v odstavcích 1 a 2, pokud by bylo možné vyslovit propadnutí takového majetku v trestním řízení i podle právního řádu České republiky.

(4) Podle tohoto dílu se postupuje, pokud jiný členský stát uplatňuje právní předpisy k provedení příslušného právního předpisu Evropské unie²⁶⁾.

~~25) Články 2 a 3 rámcového rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti.~~

25) Článek 5 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii.

26) Rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci.

§ 292

(1) Podle tohoto dílu lze zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu pravomocné rozhodnutí soudu, kterým

- a) byl uložen trest propadnutí majetku,
- b) byl uložen trest propadnutí věci nebo propadnutí náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti, nebo
- c) bylo vysloveno zabrání věci nebo zabrání náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti, **nebo bylo vysloveno zabrání části majetku.**

(2) Podle tohoto dílu se postupuje, pokud jiný členský stát uplatňuje právní předpisy k provedení příslušného právního předpisu Evropské unie²⁵⁾.

Návrh zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení

§ 2

Vymezení pojmů

(1) Majetkovou trestní sankcí se pro účely tohoto zákona rozumí sankce uložená podle trestního zákona v trestním řízení o trestném činu, kterým pachatel způsobil majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu anebo jím získal bezdůvodné obohacení, s výjimkou sankce uložené rozhodnutím cizího státu, které bylo na území České republiky uznáno, **za podmínky, že soud o uložení takové sankce rozhodl v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání, do něhož si rozhodnutí o jejím uložení vyhradil podle § 230 odst. 2 nebo 3 trestního řádu,** a to:

- a) trest propadnutí majetku,
- b) peněžitý trest a peněžité opatření (dále jen „peněžitý trest“),
- c) trest propadnutí věci a trestní opatření propadnutí věci (dále jen „trest propadnutí věci“),
- d) propadnutí náhradní hodnoty,
- e) **zabrání části majetku,**
- e) f) zabrání věci a
- f) g) zabrání náhradní hodnoty.

(2) Majetkovým nárokem se pro účely tohoto zákona rozumí nárok poškozeného na náhradu majetkové škody nebo nemajetkové újmy, jež byla poškozenému způsobena

trestným činem, nebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení, které pachatel na úkor poškozeného získal.

(3) Oprávněnou osobou se pro účely tohoto zákona rozumí poškozený, s výjimkou státu,

- a) který v trestním řízení, ve kterém byla pravomocně uložena majetková trestní sankce **nebo ve kterém si soud rozhodnutí o uložení majetkové trestní sankce vyhradil do veřejného zasedání podle § 230 odst. 1 nebo 2 trestního řádu**, uplatnil majetkový nárok a tento nárok mu byl přiznán rozhodnutím soudu vydaným v trestním řízení, které nabylo právní moci a je vykonatelné,
- b) který v trestním řízení, ve kterém byla pravomocně uložena majetková trestní sankce **nebo ve kterém si soud rozhodnutí o uložení majetkové trestní sankce vyhradil do veřejného zasedání podle § 230 odst. 1 nebo 2 trestního řádu**, uplatnil majetkový nárok a byl s tímto nárokem, byť jen zčásti, pravomocným rozhodnutím soudu vydaným v trestním řízení odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních, a do 60 dnů od právní moci takového rozhodnutí ohledně tohoto majetkového nároku podal návrh na zahájení řízení ve věcech občanskoprávních, nebo
- c) o jehož majetkovém nároku pravomocně rozhodl soud v řízení ve věcech občanskoprávních, pokud v trestním řízení o trestném činu, v důsledku jehož spáchání mu tento nárok vznikl, byla uložena majetková trestní sankce **nebo si soud rozhodnutí o uložení majetkové trestní sankce vyhradil do veřejného zasedání podle § 230 odst. 1 nebo 2 trestního řádu**.

§ 8

Žádost o uspokojení majetkového nároku oprávněné osoby

(1) Ministerstvo uspokojí majetkový nárok oprávněné osoby způsobem a za podmínek stanovených tímto zákonem na základě její žádosti. Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 3 písm. a) nebo c) žádost podá do 60 dnů od nabytí právní moci odsuzujícího rozsudku vydaného soudem v trestním řízení o trestném činu, v důsledku jehož spáchání vznikl oprávněné osobě majetkový nárok, jinak právo na uspokojení jejího majetkového nároku ze zvláštního účtu zaniká. Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 3 písm. b) žádost podá do 60 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí vydaného soudem v řízení ve věcech občanskoprávních, kterým byl oprávněné osobě přiznán její majetkový nárok, jinak právo na uspokojení jejího majetkového nároku ze zvláštního účtu zaniká.

(2) V žádosti je třeba kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem uvést

- a) výši majetkového nároku, jehož uspokojení je požadováno ze zvláštního účtu, a
- b) skutečnost, zda mají být peněžní prostředky oprávněné osobě vyplaceny formou poštovní poukázky, nebo mají být zaslány na účet, jehož číslo je v žádosti uvedeno; a
- c) **skutečnost, že si soud vyhradil rozhodnutí o uložení majetkové trestní sankce do veřejného zasedání.**

(3) Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 3 písm. a) k žádosti připojí kopii pravomocného rozhodnutí soudu vydaného v trestním řízení, kterým jí byl přiznán její majetkový nárok. Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 3 písm. b) k žádosti připojí kopii pravomocného rozhodnutí soudu vydaného v řízení ve věcech občanskoprávních, kterým jí byl přiznán její majetkový nárok. Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 3 písm. c) k žádosti připojí kopii pravomocného odsuzujícího rozsudku vydaného soudem v trestním řízení o

trestném činu, v důsledku jehož spáchání jí vznikl majetkový nárok, kopii pravomocného rozhodnutí soudu vydaného v řízení ve věcech občanskoprávních, kterým jí byl přiznán její majetkový nárok, a není-li to zřejmé z uvedených rozhodnutí, další listiny dokládající souvislost uplatněného majetkového nároku s trestným činem, v důsledku jehož spáchání jí vznikl majetkový nárok, a výši tohoto majetkového nároku.

(4) Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 3 písm. b), která v případě, že jí bude přiznán její majetkový nárok v řízení ve věcech občanskoprávních, zamýšlí podat žádost o uspokojení svého majetkového nároku ze zvláštního účtu, je povinna nejpozději do 5 pracovních dnů po uplynutí lhůty uvedené v § 2 odst. 3 písm. b) doložit, že ve lhůtě uvedené v § 2 odst. 3 písm. b) podala návrh na zahájení řízení ve věcech občanskoprávních ohledně svého majetkového nároku a připojit kopii pravomocného rozhodnutí soudu vydaného v trestním řízení, kterým byla s tímto majetkovým nárokem odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních; pokud nesplní některou z těchto povinností ve stanovené lhůtě, právo na uspokojení jejího majetkového nároku ze zvláštního účtu ministerstva zaniká. Jestliže následně nastanou skutečnosti, v jejichž důsledku oprávněná osoba uvedená ve větě první předpokládanou žádost podat nemůže nebo ji již podat nezamýšlí, je povinna o tom ministerstvo neprodleně vyrozumět.

(5) Žadatel je povinen neprodleně vyrozumět ministerstvo o skutečnostech, které mohou mít vliv na posouzení žádosti o uspokojení majetkového nároku žadatele, zejména o skutečnosti, že uplatněný majetkový nárok byl zcela nebo zčásti uspokojen jiným způsobem, a o rozsahu, v jakém se tak stalo.

§ 12

Součinnost

(1) Pokud oprávněná osoba podle § 8 odst. 1 podá žádost nebo podle § 8 odst. 4 doloží, že ve stanovené lhůtě uplatnila svůj majetkový nárok v řízení ve věcech občanskoprávních, právo na uspokojení jejího majetkového nároku ze zvláštního účtu nezaniklo a v trestním řízení o trestném činu, v důsledku jehož spáchání oprávněné osobě vznikl její majetkový nárok, byla uložena majetková trestní sankce, ministerstvo nejpozději do 3 měsíců od právní moci ~~odsuzujícího rozsudku~~ **rozhodnutí**, kterým byla taková majetková trestní sankce uložena, o této skutečnosti vyrozumí

a) soud, který majetkovou trestní sankci uložil, pokud je jí peněžitý trest,

b) organizační složku, pokud byla uložena jiná majetková trestní sankce než peněžitý trest.

(2) Každý je povinen sdělit ministerstvu skutečnosti, které mají význam pro ověřování splnění podmínek pro uspokojení majetkového nároku oprávněné osoby podle tohoto zákona.

(3) Soudy a orgány činné v trestním řízení poskytnou ministerstvu potřebnou součinnost, zejména mu zašlou na jeho písemnou žádost kopie listin ze spisu pro výkon jeho působnosti podle tohoto zákona.

(4) Při ověřování splnění podmínek pro uspokojení majetkového nároku oprávněné osoby podle tohoto zákona je oprávněná úřední osoba ministerstva oprávněna nahlížet do trestních spisů a spisů soudu vedených v občanskoprávním řízení; soudy a orgány činné v trestním řízení jsou povinny jí nahlédnutí do spisů umožnit.

Rozdílová tabulka návrhu předpisu ČR s právními předpisy EU

Příloha II.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustano- vení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
Část první, § 70 odst. 3 věta druhá	<p align="center">§ 70</p> <p align="center">Propadnutí věci</p> <p>(1) Soud uloží trest propadnutí věci, kterou pachatel získal trestným činem nebo jako odměnu za něj.</p> <p>(2) Soud může uložit trest propadnutí věci,</p> <p>a) které bylo užito k spáchání trestného činu nebo která byla k spáchání trestného činu určena, nebo</p> <p>b) kterou pachatel, byť jen zčásti, nabyl za věc uvedenou v odstavci 1, pokud hodnota věci uvedeně v odstavci 1 není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná.</p> <p>(3) Trest propadnutí věci může soud uložit, jen jde-li o věc náležející pachateli. Trest propadnutí věci postihuje i plody a užitky takové věci, které náležejí pachateli.</p> <p>(4) Drží-li pachatel v rozporu s jiným právním předpisem věc uvedenou v odstavci 2, ve vztahu k níž je možno uložit propadnutí věci, uloží mu soud vždy i tento trest.</p> <p>(5) Před právní mocí rozhodnutí platí zákaz zcizení propadlé věci, který zahrnuje i zákaz jiných dispozic směřujících ke zmaření trestu propadnutí věci.</p> <p>(6) Propadlá věc připadá státu.</p>	32014L0042	čl. 2 odst. 1 a 3 čl. 4 odst. 1	<p align="center">Článek 2</p> <p align="center">Definice</p> <p>Pro účely této směrnice se rozumí:</p> <p>1) „výnosy“ všechny ekonomické výhody pocházející přímo či nepřímo z trestného činu; může se jednat o majetek v jakékoli podobě, který zahrnuje všechny následné reinvestice nebo přeměnu přímých výnosů a všechen ocenitelný užitek;</p> <p>...</p> <p>3) „nástroji“ jakýkoli majetek zcela nebo částečně použitý nebo určený k použití libovolným způsobem pro spáchání jednoho nebo více trestných činů;</p> <p align="center">Článek 4</p> <p align="center">Konfiskace</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, která umožní úplnou nebo částečnou konfiskaci nástrojů a výnosů nebo majetku v hodnotě odpovídající těmto nástrojům nebo výnosům v návaznosti na pravomocné odsouzení za trestný čin, které může být i výsledkem řízení v nepřítomnosti.</p>
Část první, § 101 odst. 3	<p align="center">§ 101</p> <p align="center">Zabrání věci</p> <p>(1) Nebyl-li uložen trest propadnutí věci uvedeně v § 70, může</p>	32014L0042	čl. 2 odst. 1 a 3 čl. 4 odst. 1	<p align="center">Článek 2</p> <p align="center">Definice</p> <p>Pro účely této směrnice se rozumí:</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	<p>soud uložit, že se taková věc zabírá, a) náleží-li pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit, b) náleží-li pachateli, od jehož potrestání soud upustil, nebo c) ohrožuje-li bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že bude sloužit ke spáchání zločinu.</p> <p>(2) Bez podmínek odstavce 1 může soud uložit zabrání věci pouze v případě, že je, byť nikoli bezprostředním, výnosem trestného činu, zejména a) byla-li věc získána trestným činem nebo jako odměna za něj a nenáleží-li pachateli, b) byla-li věc nabyta jinou osobou než pachatelem nebo je-li součástí majetku svěřenského fondu nebo podílového fondu ve svěřenském fondu nebo v obdobném zařízení (dále jen „svěřenský fond“) anebo v podílovém fondu a byla-li nabyta, byť jen zčásti, za věc, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, pokud hodnota věci, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná, nebo c) byla-li věc nabyta jinou osobou než pachatelem nebo je-li součástí majetku svěřenského fondu nebo podílového fondu ve svěřenském fondu nebo podílovém fondu a byla-li nabyta, byť jen zčásti, za věc, kterou pachatel, byť jen zčásti, nabyt za věc, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, pokud hodnota věci, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná.</p> <p>(3) Zabrání věci postihuje i plody a užitky věci, které náležejí osobě, jejíž věc se zabírá.</p> <p>(3) (4) Drží-li pachatel nebo jiná osoba v rozporu s jiným právním předpisem věc uvedenou v odstavci 1 nebo 2, ve vztahu k níž je možno uložit zabrání věci, uloží mu soud vždy toto ochranné opatření.</p>			<p>1) „výnosy“ všechny ekonomické výhody pocházející přímo či nepřímo z trestného činu; může se jednat o majetek v jakékoli podobě, který zahrnuje všechny následné reinvestice nebo přeměnu přímých výnosů a všechen ocenitelný užitek;</p> <p>...</p> <p>3) „nástroji“ jakýkoli majetek zcela nebo částečně použitý nebo určený k použití libovolným způsobem pro spáchání jednoho nebo více trestných činů;</p> <p style="text-align: center;">Článek 4 Konfiskace</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, která umožní úplnou nebo částečnou konfiskaci nástrojů a výnosů nebo majetku v hodnotě odpovídající těmto nástrojům nebo výnosům v návaznosti na pravomocné odsouzení za trestný čin, které může být i výsledkem řízení v nepřítomnosti.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	<p>(4) (5) Soud může místo zabránění věci uložit povinnost</p> <p>a) pozměnit věc tak, aby jí nebylo možné použít ke společensky nebezpečnému účelu,</p> <p>b) odstranit určité zařízení,</p> <p>c) odstranit její označení nebo provést její změnu, nebo</p> <p>d) omezit dispozice s věcí a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu.</p> <p>(5) (6) Nebude-li povinnost stanovená podle odstavce 4 5 ve stanovené lhůtě splněna, rozhodne soud o zabránění věci.</p>			
Část první, § 102a odst. 1	<p>(1) Soud může uložit zabránění části majetku pachatelů, který byl uznán vinným úmyslným trestným činem, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně čtyři léta, nebo trestným činem neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací (§ 230), opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat (§ 231), pletich při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži (§ 257), pletich při veřejné dražbě (§ 258), nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 odst. 2 až 4, šíření toxikomanie (§ 287), podplacení (§ 332) nebo nepřímého úplatkářství (§ 333), pokud pachatel takovým trestným činem pro sebe nebo pro jiného získal nebo se snažil získat majetkový prospěch a soud má za to, že určitá část jeho majetku je výnosem z trestné činnosti vzhledem k tomu, že hodnota majetku, který pachatel nabyt nebo převedl na jinou osobu nebo do majetku ve svěřenském fondu v době nejdéle 5 let před spácháním takového trestného činu, v době jeho páchání nebo po jeho spáchání, je v nepoměru k příjmům pachatele nabytým v souladu se zákonem nebo byly zjištěny jiné skutečnosti odůvodňující takový závěr.</p>	32014L0042	čl. 5	<p>Článek 5 Rozšířená konfiskace</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující úplnou nebo částečnou konfiskaci majetku ve vlastnictví osoby odsouzené za trestný čin, který může přímo či nepřímo vést k hospodářskému prospěchu, pokud soud na základě okolností případu včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů, jako například že hodnota tohoto majetku je neúměrná zákonnému příjmu odsouzené osoby, má za to, že daný majetek pochází z trestné činnosti.</p> <p>2. Pro účely odstavce 1 tohoto článku zahrnuje pojem „trestný čin“ alespoň:</p> <p>a) aktivní a pasivní korupci v soukromém sektoru, jak je stanovena v článku 2 rámcového rozhodnutí 2003/568/SVV, jakož i aktivní a pasivní korupci úředníků orgánů Unie nebo členských států, jak je stanovena v člancích 2 a 3 Úmluvy o boji proti korupci úředníků;</p> <p>b) trestné činy týkající se účasti na zločinném spolčení, jak jsou stanoveny v článku 2 rámcového rozhodnutí 2008/841/SVV, alespoň v případech, kdy daný trestný čin vedl k hospodářskému prospěchu;</p> <p>c) zapříčinění účasti dítěte na pornografických představeních, najímání dítěte k účasti na pornografických představeních, prospěch z takové účasti dítěte nebo jiné vykořisťování dítěte k takovým účelům, dosáhl-li dítě věku pohlavní dospělosti, jak je stanoveno v čl. 4 odst. 2 směrnice 2011/93/EU; distribuci, šíření nebo předávání dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 4 uvedené směrnice; nabízení, dodávání nebo zpřístupňování dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 5 uvedené směrnice; výrobu dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 6 uvedené směrnice;</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
				<p>d) neoprávněné zasahování do informačních systémů a neoprávněné zasahování do údajů, jak je stanoveno v člancích 4 a 5 směrnice 2013/40/EU, jestliže mělo dopad na velký počet informačních systémů za použití nástroje stanoveného v článku 7 uvedené směrnice, vytvořeného nebo přizpůsobeného prvotně pro tento účel; úmyslnou výrobu, prodej, opatření si k užití, dovoz, distribuci nebo jiné formy zpřístupnění nástrojů použitých pro spáchání trestných činů, pokud se nejedná o méně závažný případ, jak je stanoveno v článku 7 uvedené směrnice;</p> <p>e) trestný čin, který je postižitelný v souladu s příslušným nástrojem uvedeným v článku 3, nebo v případě, že příslušný nástroj nestanoví určitou trestní hranici, podle příslušného vnitrostátního práva, trestem odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně čtyři roky.</p>
Část první, § 102a odst. 6 věta první	(6) Zabráni postihuje i plody a užitky věci, které náležejí osobě, již se taková věc zabírá. Zabráni se nevztahuje na věci, jichž je nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb osoby, které se zabírá část majetku, nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je tato osoba podle zákona povinná pečovat.	32014L0042	čl. 2 odst. 1 a 3	<p>Článek 2 Definice</p> <p>Pro účely této směrnice se rozumí:</p> <p>1) „výnosy“ všechny ekonomické výhody pocházející přímo či nepřímo z trestného činu; může se jednat o majetek v jakékoli podobě, který zahrnuje všechny následné reinvestice nebo přeměnu přímých výnosů a všechen ocenitelný užitek;</p> <p>...</p> <p>3) „nástroji“ jakýkoli majetek zcela nebo částečně použitý nebo určený k použití libovolným způsobem pro spáchání jednoho nebo více trestných činů;</p>
Část první, § 419a	<p>§ 419a</p> <p>Implementace práva Evropské unie</p> <p>Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾.</p> <p>-----</p> <p>1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV.</p>	32014L0042	čl. 12 odst. 2	<p>Článek 12 Provedení</p> <p>2. Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	<p>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV.</p> <p>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES ze dne 26. října 2005 o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu.</p> <p>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES ze dne 19. listopadu 2008 o trestněprávní ochraně životního prostředí.</p> <p>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/123/ES ze dne 21. října 2009, kterou se mění směrnice 2005/35/ES o znečištění z lodí a o zavedení sankcí za protiprávní jednání.</p> <p>Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány.</p> <p>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES ze dne 18. června 2009 o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.</p> <p>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.</p> <p>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/40/EU ze dne 12. srpna 2013 o útocích na informační systémy a nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2005/222/SVV.</p> <p>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU</p>			

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii.			
Část druhá, § 7a	<p>§ 7a</p> <p>(1) K zjištění povahy, rozsahu nebo umístění věci pro účely jejich zajištění, k zjištění majetkových poměrů obviněného nebo pro účely zajištění výkonu trestní sankce může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán vyzvat osobu, jejíž majetek je zjišťován, nebo osobu jí blízkou, aby mu v jím stanovené přiměřené lhůtě zaslala prohlášení o majetku osoby, jejíž majetek je zjišťován. Vyzvaná osoba má právo odepřít učinění prohlášení o majetku; přitom se použijí obdobně § 92 odst. 1, § 100 a § 158 odst. 8. Ve výzvě je třeba upozornit osobu, která má učinit prohlášení o majetku, na následky nevyhovění této výzvě a poučit ji o jejím právu odepřít učinění prohlášení o majetku.</p> <p>(2) Osoba uvedená v odstavci 1 se vyzve, aby v prohlášení o majetku uvedla v rozsahu, v jakém jsou jí takové skutečnosti známy, údaje vztahující se k majetku osoby, jejíž majetek je zjišťován, zejména</p> <p>a) plátce odměny z pracovněprávního vztahu nebo vztahu obdobného vztahu pracovněprávnímu anebo jiného příjmu a výši takové odměny nebo jiného příjmu,</p> <p>b) u které banky, spořitelního a úvěrního družstva, instituce elektronických peněz, vydavatele elektronických peněz malého rozsahu, platební instituce, poskytovatele platebních služeb malého rozsahu nebo obdobné zahraniční osoby má tato osoba účty, výši pohledávek a čísla účtů nebo jiné jedinečné identifikátory podle zákona o platebním styku,</p> <p>c) dlužníky, vůči nimž má tato osoba pohledávky, jejich důvod, výši a lhůtu splatnosti,</p> <p>d) přehled věcí ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví této osoby, včetně výše spoluvlastnického podílu a umístění věcí, a</p>	32014L0042	čl. 9	<p>Článek 9</p> <p>Účinná konfiskace a výkon</p> <p>Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující určit a vysledovat majetek, který má být zajištěn a zkonfiskován, a to i po pravomocném odsouzení za trestný čin nebo v návaznosti na řízení podle čl. 4 odst. 2 a k zajištění účinného výkonu příkazu ke konfiskaci, pokud již byl takový příkaz vydán.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	<p>e) svěřenské fondy nebo obdobná zařízení, která tato osoba zřídila, nebo u kterých je obmyšleným.</p> <p>(3) Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán může vyzvat osobu uvedenou v odstavci 1 k učinění nového prohlášení o majetku osoby, jejíž majetek je zjišťován, pokud má důvodně za to, že došlo ke změně majetkových poměrů osoby, jejíž majetek je zjišťován.</p> <p>(4) Nezašle-li osoba, která byla vyzvána k učinění prohlášení o majetku, toto prohlášení ve stanovené lhůtě nebo má-li orgán činný v trestním řízení, který ji k učinění prohlášení o majetku vyzval, pochybnosti o pravdivosti nebo úplnosti ji učiněného prohlášení, může ji předvolat k podání výpovědi; ustanovení tohoto zákona upravující podání vysvětlení, výslech obviněného a výslech svědka se použijí přiměřeně.</p>			
Část druhá, § 8 odst. 2 věta první	<p>(2) Jestliže je toho v trestním řízení třeba k řádnému objasnění okolností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, může státní zástupce a po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání předseda senátu požadovat údaje, které jsou předmětem bankovního tajemství, a údaje z evidence investičních nástrojů a zaknihovaných cenných papírů.</p> <p>Jestliže je toho v trestním řízení třeba k řádnému objasnění okolností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, k zjištění povahy, rozsahu nebo umístění věci pro účely jejich zajištění, k zjištění majetkových poměrů obviněného nebo pro účely zajištění výkonu trestní sankce, může státní zástupce a po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání předseda senátu požadovat údaje, které jsou předmětem bankovního tajemství, a údaje z evidence investičních nástrojů a zaknihovaných cenných papírů.</p> <p>V řízení o trestném činu podle § 180 trestního zákoníku může orgán činný v trestním řízení vyžadovat individuální údaje získané podle zvláštního zákona pro statistické účely.</p> <p>V trestním řízení, ve kterém lze uložit ochranné opatření zabránící části majetku, může státní zástupce a po podání</p>	32014L0042	čl. 9	<p>Článek 9</p> <p>Účinná konfiskace a výkon</p> <p>Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující určit a vysledovat majetek, který má být zajištěn a zkonfiskován, a to i po pravomocném odsouzení za trestný čin nebo v návaznosti na řízení podle čl. 4 odst. 2 a k zajištění účinného výkonu příkazu ke konfiskaci, pokud již byl takový příkaz vydán.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	obžaloby předseda senátu žádat od správce daně informace z rozhodnutí o stanovení daně z příjmů pro účely posouzení splnění podmínek pro uložení tohoto ochranného opatření nebo pro účely zajištění jeho výkonu; poskytnutí informací podle tohoto ustanovení není porušením povinnosti mlčenlivosti podle daňového řádu. Podmínky, za nichž může orgán činný v trestním řízení vyžadovat údaje získané při správě daní pro jiné účely, stanoví zvláštní zákon. Údaje získané podle tohoto ustanovení nelze využít pro jiný účel než pro trestní řízení, v jehož rámci byly vyžádány.			
Část druhá, § 11 odst. 1 písm. f) a g)	<p>§ 11</p> <p>Nepřípustnost trestního stíhání</p> <p>(1) Trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno</p> <p>a) nařídí-li to prezident republiky, uživ svého práva udílet milost nebo amnestii,</p> <p>b) je-li trestní stíhání promlčeno,</p> <p>c) jde-li o osobu, která je vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení (§ 10), nebo o osobu, k jejímuž stíhání je podle zákona třeba souhlasu, jestliže takový souhlas nebyl oprávněným orgánem dán, <i>nejde-li o dočasné vynětí nebo není-li trestní stíhání osoby pro nedostatek souhlasu oprávněného orgánu nepřípustné pouze dočasně,</i></p> <p>d) jde-li o osobu, která pro nedostatek věku není trestně odpovědná,</p> <p>e) proti tomu, kdo zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého,</p> <p>f) proti tomu, jehož těžká choroba trvale vylučuje jeho postavení před soud,</p> <p>g) proti tomu, jemuž duševní choroba, která nastala až po</p>	32014L0042	čl. 4 odst. 2	<p>Článek 4</p> <p>Konfiskace</p> <p>2. Není-li konfiskace na základě odstavce 1 možná, přijmou členské státy alespoň v případech, kdy je tato nemožnost výsledkem nemoci nebo útěku podezřelé či obviněné osoby, nezbytná opatření umožňující konfiskaci nástrojů a výnosů v případech, kdy bylo zahájeno trestní řízení ohledně trestného činu, který může přímo či nepřímo vést k hospodářskému prospěchu, a takové řízení by mohlo vést k odsouzení za trestný čin, pokud by podezřelá nebo obviněná osoba byla schopna účasti v řízení.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	<p>spáchání činu, trvale znemožňuje chápat smysl trestního stíhání,</p> <p>h) proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozsudkem soudu nebo bylo rozhodnutím soudu nebo jiného oprávněného orgánu pravomocně zastaveno, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno,</p> <p>i) proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozhodnutím o schválení narovnání, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno,</p> <p>j) proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozhodnutím o postoupení věci s podezřením, že skutek je přestupkem, jiným správním deliktem nebo kárným proviněním, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno,</p> <p>k) je-li trestní stíhání podmíněno souhlasem poškozeného a souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět,</p> <p>l) stanoví-li tak vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nebo</p> <p>m) proti tomu, ohledně něhož bylo trestní řízení pro týž skutek předáno do cizího státu, pokud mu byl pro tento skutek cizozemským soudem pravomocně uložen trest nebo ochranné opatření, které vykonává nebo již vykonal, nebo je nelze podle práva tohoto státu vykonat, nebo bylo cizozemským soudem pravomocně upuštěno od uložení trestu, anebo pravomocně rozhodnuto o zproštění obžaloby.</p> <p>--</p>			

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
Část druhá, § 34 odst. 2	<p>§ 34</p> <p>Zákonný zástupce Opatrovník obviněného</p> <p>---</p> <p>(2) V případě, že je nebezpečí z prodlení a opatrovník nemůže vykonávat svá práva uvedená v odstavci 1 nebo nebyl-li obviněnému ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce ustanoví obviněnému k výkonu těchto práv opatrovníka. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Nelze jím ustanovit osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy obviněného. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též obviněnému. Proti usnesení o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.</p>	32014L0042	čl. 8 odst. 1	<p>Článek 8</p> <p>Ochranná opatření</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby osoby dotčené opatřeními podle této směrnice měly právo na účinnou právní ochranu a na spravedlivý proces, aby mohly hájit svá práva.</p>
Část druhá, § 42 odst. 3 a 4	<p>§ 42</p> <p>Zúčastněná osoba</p> <p>---</p> <p>(3) Není-li zúčastněná osoba plně svéprávná nebo je-li omezena ve svéprávnosti, vykonává její práva podle tohoto zákona její zákonný zástupce nebo opatrovník. V případě, že je nebezpečí z prodlení a zákonný zástupce nebo opatrovník nemůže vykonávat práva uvedená ve větě první nebo nebyl-li opatrovník ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, je třeba opatrovníka neprodleně ustanovit. Opatrovníka je třeba neprodleně ustanovit také v případě, že je nebezpečí z prodlení a zúčastněná osoba je právnickou osobou a nemá osobu způsobilou činit úkony v řízení.</p>	32014L0042	čl. 8 odst. 1	<p>Článek 8</p> <p>Ochranná opatření</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby osoby dotčené opatřeními podle této směrnice měly právo na účinnou právní ochranu a na spravedlivý proces, aby mohly hájit svá práva.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	teprve v budoucnu vzniklých, jakož i vyzvat k vydání všech listin nebo jiných hmotných nosičů, jejichž předložení je nutné k uplatnění určitého práva k zajištěné věci, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě (§ 66 a 79). Na dodatečné rozhodnutí o zákazu nebo omezení výkonu dalších práv souvisejících se zajištěnou věcí se ustanovení o rozhodnutí o zajištění použijí přiměřeně.			
Část druhá, § 79b odst. 1 věta první	§ 79b Doručení rozhodnutí o zajištění a vyrozumění o něm (1) Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění, bezodkladně doručí rozhodnutí o zajištění orgánu nebo osobě, které jsou příslušné k provedení zajištění, a poté, co orgán nebo osoba provedou zajištění, i osobě, jíž byla věc zajištěna. Současně orgány nebo osoby příslušné k provedení zajištění vyzve, aby, pokud zjistí, že se s věcí, která byla zajištěna, nakládá tak, že hrozí zmaření nebo ztížení účelu zajištění, mu tuto skutečnost neprodleně oznámily.	32014L0042	čl. 8 odst. 2	Článek 8 Ochranná opatření 2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby příkaz k zajištění byl sdělen dotčené osobě co nejdříve po jeho výkonu. V tomto sdělení by měl být uveden, alespoň stručně, důvod nebo důvody dotyčného příkazu. Je-li to nezbytné, aby se předešlo zmaření vyšetřování trestného činu, mohou příslušné orgány odložit sdělení příkazu k zajištění dotčené osobě.
Část druhá, § 79c odst. 3 písm. a) a c)	§ 79d Provedení zajištění movité věci --- (3) Orgán činný v trestním řízení příslušný k vydání příkazu k odnětí věci může při posouzení všech rozhodných okolností ponechat movitou věc na místě, kde se nachází, pokud a) odnětí takové věci by vedlo k jejímu znehodnocení nebo k znehodnocení věci, s níž je funkčně spojena, b) odnětí takové věci by bylo spojeno s nepřiměřenými technickými obtížemi, c) jde o věc vyžadující zvláštní péči nebo je péče o ni spojena s nepřiměřenými náklady, nebo d) jde o věc nepatrné hodnoty.	32014L0042	čl. 7 odst. 1	Článek 7 Zajištění 1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující zajištění majetku za účelem případné pozdější konfiskace. Uvedená opatření nařízená příslušným orgánem zahrnují opatření na ochranu majetku v nezbytných naléhavých případech.

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
Část druhá, § 79f odst. 1 až 4	<p>§ 79f</p> <p>Zrušení nebo omezení zajištění</p> <p>(1) Zajištění věci se zruší nebo omezí, není-li jej již třeba nebo jej není třeba ve stanoveném rozsahu. Bylo-li zrušeno zajištění věci, jež byla ponechána na místě, kde se nachází, odvolá se též příkaz k zdržení se nakládání s věcí.</p> <p>(2) Osoba, již byla věc zajištěna, má právo kdykoliv žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti je třeba neodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji tato osoba, neuvede-li nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí.</p> <p>(3) O zrušení nebo omezení zajištění rozhoduje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho předchozím souhlasem policejní orgán.</p> <p>(4) Proti rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.</p>	32014L0042	Čl. 8 odst. 1, 3 a 5	<p>Článek 8</p> <p>Ochranná opatření</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby osoby dotčené opatřeními podle této směrnice měly právo na účinnou právní ochranu a na spravedlivý proces, aby mohly hájit svá práva.</p> <p>3. Platnost příkazu k zajištění musí trvat jen po dobu nezbytně nutnou k obstarání majetku za účelem případné pozdější konfiskace.</p> <p>5. Zajištěný majetek, jenž není následně zkonfiskován, se neprodleně uvolní. Podmínky nebo procesní pravidla pro uvolnění tohoto majetku stanoví vnitrostátní právní předpisy.</p>
Část druhá, § 79g odst. 1	<p>§ 79g</p> <p>Zajištění náhradní hodnoty</p> <p>(1) Nelze-li zajistit věc, která je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, může být místo ní zajištěna náhradní hodnota, která odpovídá, byť jen zčásti, její hodnotě; přitom se postupuje obdobně podle příslušných ustanovení upravujících zajištění věci, která je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti (§ 79a až 79f). Náhradní hodnotu lze zajistit osobě, která měla povinnost strpět zajištění původní věci.</p> <p>--</p>	32014L0042	čl. 7	<p>Článek 7</p> <p>Zajištění</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující zajištění majetku za účelem případné pozdější konfiskace. Uvedená opatření nařízená příslušným orgánem zahrnují opatření na ochranu majetku v nezbytných naléhavých případech.</p> <p>2. Majetek ve vlastnictví třetí osoby uvedený v článku 6 může být předmětem opatření k zajištění majetku za účelem jeho případné konfiskace.</p>
Část druhá, § 146a odst. 1 písm. c)	<p>§ 146a</p> <p>Rozhodování o stížnosti proti rozhodnutím o zajištění osob, věci a majetku a o uložení pořádkové pokuty</p>	32014L0042	čl. 8 odst. 4	<p>Článek 8</p> <p>Ochranná opatření</p> <p>4. Členské státy poskytnou osobám, o jejichž majetek se jedná, možnost účinně napadnout příkaz k zajištění u soudu v souladu s postupy stanovenými</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	<p>(1) O stížnosti proti rozhodnutí, kterým státní zástupce</p> <p>--</p> <p>c) zajistil věc, o níž nasvědčují zjištěné skutečnosti tomu, že je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, rozhodl o omezení takového zajištění nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění,</p> <p>rozhoduje zpravidla do pěti dnů po uplynutí lhůty k podání stížnosti všem oprávněným osobám soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který napadené rozhodnutí vydal.</p>			vnitrostátním právem. Tyto postupy mohou stanovit, že pokud byl původní příkaz k zajištění přijat jiným příslušným orgánem, než je justiční orgán, musí být tento příkaz nejprve předložen k potvrzení či přezkumu justičnímu orgánu před tím, než jej bude možné napadnout u soudu.
Část druhá, § 146a odst. 1 písm. h)	<p>§ 146a</p> <p>Rozhodování o stížnosti proti rozhodnutím o zajištění osob, věcí a majetku a o uložení pořádkové pokuty</p> <p>(1) O stížnosti proti rozhodnutí, kterým státní zástupce</p> <p>--</p> <p>h) zajistil majetek pro účely výkonu zabránění části majetku, rozhodl o omezení takového zajištění, nepovolil provedení úkonu týkajícího se zajištěného majetku, anebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění,</p> <p>rozhoduje zpravidla do pěti dnů po uplynutí lhůty k podání stížnosti všem oprávněným osobám soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který napadené rozhodnutí vydal.</p>	32014L0042	čl. 8 odst. 4	<p>Článek 8</p> <p>Ochranná opatření</p> <p>4. Členské státy poskytnou osobám, o jejichž majetek se jedná, možnost účinně napadnout příkaz k zajištění u soudu v souladu s postupy stanovenými vnitrostátním právem. Tyto postupy mohou stanovit, že pokud byl původní příkaz k zajištění přijat jiným příslušným orgánem, než je justiční orgán, musí být tento příkaz nejprve předložen k potvrzení či přezkumu justičnímu orgánu před tím, než jej bude možné napadnout u soudu.</p>
Část druhá, § 146a odst. 2	<p>§ 146a</p> <p>Rozhodování o stížnosti proti rozhodnutím o zajištění osob, věcí a majetku a o uložení pořádkové pokuty</p> <p>(2) O stížnosti proti rozhodnutí policejního orgánu podle § 66 odst. 1, § 79a odst. 1, § 79b, § 79c odst. 2, 3 a 5, § 79d odst. 1 a 7, § 79e odst. 1, 2 a 8, § 79f odst. 2 nebo § 79g, kterým rozhodl o uložení pořádkové pokuty, změnil důvod</p>	32014L0042	čl. 8 odst. 4	<p>Článek 8</p> <p>Ochranná opatření</p> <p>4. Členské státy poskytnou osobám, o jejichž majetek se jedná, možnost účinně napadnout příkaz k zajištění u soudu v souladu s postupy stanovenými vnitrostátním právem. Tyto postupy mohou stanovit, že pokud byl původní příkaz k zajištění přijat jiným příslušným orgánem, než je justiční orgán, musí být tento příkaz nejprve předložen k potvrzení či přezkumu justičnímu orgánu před tím, než jej bude možné napadnout u soudu.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	zajištění věci, zajistil věc, o níž nasvědčují zjištěné skutečnosti tomu, že je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, rozhodl o omezení takového zajištění nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění, zajistil náhradní hodnotu, rozhodl o omezení zajištění náhradní hodnoty, nepovolil provedení úkonu týkajícího se zajištěné náhradní hodnoty nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění, rozhoduje ve lhůtě uvedené v odstavci 1 soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který ve věci vykonává dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení. Věc předkládá soudu k rozhodnutí státní zástupce.			
Část druhá, § 173 odst. 2 věta druhá	<p>§ 173</p> <p>Přerušení trestního stíhání</p> <p>(1) Státní zástupce přeruší trestní stíhání,</p> <p>a) nelze-li pro nepřítomnost obviněného věc náležitě objasnit,</p> <p>b) nelze-li obviněného pro těžkou chorobu postavit před soud,</p> <p>c) není-li obviněný pro duševní chorobu, která nastala až po spáchání činu, schopen chápat smysl trestního stíhání,</p> <p>d) byl-li obviněný vydán do ciziny nebo vyhoštěn.</p> <p>(2) Před rozhodnutím o přerušení trestního stíhání je nutno učinit vše, čeho je třeba k zabezpečení úspěšného provedení trestního stíhání. Zajištění věci důležitých pro trestní řízení trvá i během přerušení trestního stíhání. Pomine-li důvod přerušení, státní zástupce rozhodne, že se v trestním stíhání pokračuje.</p> <p>(3) O přerušení trestního stíhání je třeba vyrozumět poškozeného.</p>	32014L0042	čl. 7 odst. 1	<p>Článek 7</p> <p>Zajištění</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující zajištění majetku za účelem případné pozdější konfiskace. Uvedená opatření nařízená příslušným orgánem zahrnují opatření na ochranu majetku v nezbytných naléhavých případech.</p>
Část druhá, § 246 odst. 1 písm. c)	<p>§ 246</p> <p>(1) Rozsudek může odvoláním napadnout</p> <p>a) státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku,</p>	32014L0042	Čl. 8 odst. 8	<p>Článek 8</p> <p>Ochranná opatření</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	<p>b) obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká,</p> <p>c) zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabrání věci nebo zabrání části majetku,</p> <p>d) poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení.</p> <p>(2) Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.</p>			8. V řízení podle článku 5 musí mít dotčená osoba možnost účinně napadnout okolnosti případu včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů, na jejichž základě je dotčený majetek považován za majetek, který byl získán z trestné činnosti.
Část druhá, § 358b	<p>§ 358b</p> <p>Zajištění výkonu zabrání části majetku</p> <p>(1) Je-li obviněný stíhán pro trestný čin, za který je třeba vzhledem k povaze a závažnosti trestného činu a poměrům obviněného očekávat uložení zabrání části majetku, může soud a v přípravném řízení státní zástupce zajistit věci obviněného nebo jiné osoby, nasvědčující-li zjištěné skutečnosti tomu, že jsou splněny podmínky pro jejich zabrání podle § 102a trestního zákoníku.</p> <p>(2) K zajištění nelze užít majetek, který je podle zvláštního právního předpisu vyloučen z výkonu rozhodnutí o zajištění.</p> <p>(3) Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost.</p> <p>(4) Na rozhodování o zajištění výkonu zabrání části majetku a postup při zajištění se jinak užije § 47 odst. 4 až 6 a § 47 odst. 8 obdobně. Na rozhodování o zrušení nebo omezení zajištění a na povolení provedení úkonu se zajištěným majetkem se obdobně užije § 344b.</p>	32014L0042	Čl. 7	<p>Článek 7</p> <p>Zajištění</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující zajištění majetku za účelem případné pozdější konfiskace. Uvedená opatření nařízená příslušným orgánem zahrnují opatření na ochranu majetku v nezbytných naléhavých případech.</p> <p>2. Majetek ve vlastnictví třetí osoby uvedený v článku 6 může být předmětem opatření k zajištění majetku za účelem jeho případné konfiskace.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., bod, apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
Část třetí, § 16 odst. 2	<p>§ 16</p> <p>--</p> <p>(2) Nabude-li stát v důsledku výroku, jímž soud uložil trest propadnutí majetku,²⁹⁾ věci a prostředky, u nichž mohou vzniknout pochybnosti, zda je jich nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený povinen pečovat,³⁰⁾ a jsou-li předpoklady, že by mohla být podána žádost o jejich vynětí,³¹⁾ příslušná organizační složka (§ 11) provádějící trest propadnutí majetku naloží s těmito věcmi a prostředky až po uplynutí 3 měsíců ode dne, kdy rozsudek nabyt právní moci trest propadnutí majetku nebo ochranné opatření zabrání části majetku²⁹⁾, věci a prostředky, u nichž mohou vzniknout pochybnosti, zda je jich nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo jiné osoby, jejíž část majetku byla zabrána, nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený nebo tato osoba povinna pečovat²⁹⁾, a jsou-li předpoklady, že by mohla být podána žádost o jejich vynětí³⁰⁾, příslušná organizační složka (§ 11) provádějící trest propadnutí majetku nebo ochranné opatření zabrání části majetku naloží s těmito věcmi a prostředky až po uplynutí 3 měsíců ode dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci a jde-li o věci nebo prostředky, které byly prováděním trestu propadnutí majetku postiženy teprve později, po uplynutí jednoho měsíce od doby, kdy k postižení došlo. Byla-li v uvedených lhůtách žádost o vynětí podána, vyčká právní moci rozhodnutí o této žádosti.</p>	32014L0042	čl. 8 odst. 9	<p>Článek 8</p> <p>Ochranná opatření</p> <p>9. Třetí osoby jsou oprávněny uplatňovat vlastnické právo nebo jiná majetková práva, a to i v případech uvedených v článku 6.</p>
Část čtvrtá, § 21	<p>§ 21</p> <p>Druhy ochranných opatření</p> <p>(1) Ochrannými opatřeními jsou ochranné léčení⁸⁾, zabezpečovací detence^{8a)}, zabrání věci⁹⁾, zabrání části majetku³⁷⁾ a ochranná výchova. Jejich účelem je kladně</p>	32014L0042	Čl. 5	<p>Článek 5</p> <p>Rozšířená konfiskace</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující úplnou nebo částečnou konfiskaci majetku ve vlastnictví osoby odsouzené za trestný čin, který může přímo či nepřímo vést k hospodářskému prospěchu, pokud soud na základě okolností případu včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů, jako</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	<p>ovlivnit duševní, mravní a sociální vývoj mladistvého a chránit společnost před pácháním provinění mladistvými.</p> <p>(2) Ochrannou výchovu lze uložit pouze podle tohoto zákona, ochranné léčení, zabezpečovací detence a zabránění věci, zabránění věci a zabránění části majetku se ukládají podle trestního zákoníku¹⁰⁾.</p>			<p>například že hodnota tohoto majetku je neúměrná zákonnému příjmu odsouzené osoby, má za to, že daný majetek pochází z trestné činnosti.</p> <p>2. Pro účely odstavce 1 tohoto článku zahrnuje pojem „trestný čin“ alespoň:</p> <p>a) aktivní a pasivní korupci v soukromém sektoru, jak je stanovena v článku 2 rámcového rozhodnutí 2003/568/SVV, jakož i aktivní a pasivní korupci úředníků orgánů Unie nebo členských států, jak je stanovena v člancích 2 a 3 Úmluvy o boji proti korupci úředníků;</p> <p>b) trestné činy týkající se účasti na zločinném spolčení, jak jsou stanoveny v článku 2 rámcového rozhodnutí 2008/841/SVV, alespoň v případech, kdy daný trestný čin vedl k hospodářskému prospěchu;</p> <p>c) zapříčinění účasti dítěte na pornografických představeních, najímání dítěte k účasti na pornografických představeních, prospěch z takové účasti dítěte nebo jiné vykořisťování dítěte k takovým účelům, dosáhlo-li dítě věku pohlavní dospělosti, jak je stanoveno v čl. 4 odst. 2 směrnice 2011/93/EU; distribuci, šíření nebo předávání dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 4 uvedené směrnice; nabízení, dodávání nebo zpřístupňování dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 5 uvedené směrnice; výrobu dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 6 uvedené směrnice;</p> <p>d) neoprávněné zasahování do informačních systémů a neoprávněné zasahování do údajů, jak je stanoveno v člancích 4 a 5 směrnice 2013/40/EU, jestliže mělo dopad na velký počet informačních systémů za použití nástroje stanoveného v článku 7 uvedené směrnice, vytvořeného nebo přizpůsobeného prvotně pro tento účel; úmyslnou výrobu, prodej, opatření si k užití, dovoz, distribuci nebo jiné formy zpřístupnění nástrojů použitých pro spáchání trestných činů, pokud se nejedná o méně závažný případ, jak je stanoveno v článku 7 uvedené směrnice;</p> <p>e) trestný čin, který je postižitelný v souladu s příslušným nástrojem uvedeným v článku 3, nebo v případě, že příslušný nástroj nestanoví určitou trestní hranici, podle příslušného vnitrostátního práva, trestem odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně čtyři roky.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
Část čtvrtá, § 43 odst. 2	<p>§ 43</p> <p>Zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého</p> <p>---</p> <p>(2) V případě, že je nebezpečí z prodlení a opatrovník nemůže vykonávat svá práva uvedená v odstavci 1 nebo nebyl-li mladistvému ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce ustanoví mladistvému k výkonu těchto práv opatrovníka. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Nelze jím ustanovit osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy mladistvého. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též mladistvému. Proti usnesení o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.</p>	32014L0042	čl. 8 odst. 1	<p>Článek 8</p> <p>Ochranná opatření</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby osoby dotčené opatřeními podle této směrnice měly právo na účinnou právní ochranu a na spravedlivý proces, aby mohly hájit svá práva.</p>
Část pátá, § 1 odst. 1	<p>§ 1</p> <p>(1) Tento zákon stanoví postup při výkonu rozhodnutí o zajištění majetku nebo jeho určené části pro účely výkonu trestu, výkonu ochranného opatření zabrání části majetku nebo uspokojení nároku poškozeného v trestním řízení a při správě takového majetku, jakož i při správě věci a náhradních hodnot vydaných, odňatých nebo jinak zajištěných v trestním řízení (dále jen „majetek“).</p>	32014L0042	čl. 9	<p>Článek 9</p> <p>Účinná konfiskace a výkon</p> <p>Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující určit a vysledovat majetek, který má být zajištěn a zkonfiskován, a to i po pravomocném odsouzení za trestný čin nebo v návaznosti na řízení podle čl. 4 odst. 2 a k zajištění účinného výkonu příkazu ke konfiskaci, pokud již byl takový příkaz vydán.</p>
		32014L0042	čl. 7	<p>Článek 7</p> <p>Zajištění</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující zajištění majetku za účelem případné pozdější konfiskace. Uvedená opatření nařízená příslušným orgánem zahrnují opatření na ochranu majetku v nezbytných naléhavých případech.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
				2. Majetek ve vlastnictví třetí osoby uvedený v článku 6 může být předmětem opatření k zajištění majetku za účelem jeho případné konfiskace.
Část pátá, § 2 odst. 1 věta druhá	<p>§ 2 Obecná opatření</p> <p>(1) Soud, který rozhodl o zajištění majetku (dále jen „zajištění“), učiní všechny úkony nezbytné k výkonu takového rozhodnutí, a to i před nabytím jeho právní moci. Rozhodnutí o zajištění doručí orgánu nebo osobě, které jsou příslušné k provedení zajištění, a poté, co orgán nebo osoba provedou zajištění, i osobě, již byla věc zajištěna. Současně soud orgán nebo osobu příslušnou k provedení zajištění vyzve, aby, pokud zjistí, že se s majetkem, který byl zajištěn, nakládá tak, že hrozí zmaření nebo ztížení účelu zajištění, mu tuto skutečnost neprodleně oznámily.</p>	32014L0042	čl. 8 odst. 2	<p>Článek 8 Ochranná opatření</p> <p>2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby příkaz k zajištění byl sdělen dotčené osobě co nejdříve po jeho výkonu. V tomto sdělení by měl být uveden, alespoň stručně, důvod nebo důvody dotčeného příkazu. Je-li to nezbytné, aby se předešlo zmaření vyšetřování trestného činu, mohou příslušné orgány odložit sdělení příkazu k zajištění dotčené osobě.</p>
Část pátá, § 5	<p>§ 5 Zjišťování movitých věcí</p> <p>(1) Soud je oprávněn ke zjištění movitých věcí pro účely výkonu rozhodnutí o zajištění nařídít osobní prohlídku obviněného a prohlídku bytu nebo jiných prostor sloužících k bydlení nebo prostor k nim náležejících (dále jen „obydlí“) a jiných prostor a pozemků, kde lze předpokládat, že má obviněný svůj majetek; tyto prohlídky vykoná orgán, který je nařídil, nebo policejní orgán.</p> <p>(2) K prohlídce může orgán, který prohlídku provádí, přibrat též osoby, jejichž účast při prohlídce je potřebná zejména pro účely náležité identifikace, ocenění a zabezpečení zjištěných movitých věcí.</p> <p>(3) Ten, kdo provádí prohlídku, sepíše movité věci, jichž se zajištění týká, a nejsou-li movité věci zjištěné při prohlídce uvedeny v rozhodnutí o zajištění majetku, sepíše ty z nich, které nejsou podle tohoto zákona ze zajištění vyloučeny.</p>	32014L0042	čl. 9	<p>Článek 9 Účinná konfiskace a výkon</p> <p>Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující určit a vysledovat majetek, který má být zajištěn a zkonfiskován, a to i po pravomocném odsouzení za trestný čin nebo v návaznosti na řízení podle čl. 4 odst. 2 a k zajištění účinného výkonu příkazu ke konfiskaci, pokud již byl takový příkaz vydán.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	<p>Sepsané movité věci je třeba náležitě vymezit tak, aby nebyly zaměnitelné s jinými.</p> <p>(4) Pokud není v odstavcích 1 až 3 uvedeno jinak, použijí se na nařízení a výkon prohlídek přiměřeně ustanovení trestního řádu o osobní prohlídce, domovní prohlídce a prohlídce jiných prostor a pozemků.</p> <p>(5) Pokud má obviněný právo na vydání nebo dodání movitých věcí, odevzdají se tyto věci soudu nebo na jeho pokyn tomu, kdo je pověřen správou zajištěného majetku.</p> <p>(6) Každý, kdo má u sebe movité věci z majetku obviněného, je poté, co se o rozhodnutí o zajištění majetku dověděl, povinen bezodkladně o tom uvědomit soud nebo toho, kdo byl pověřen správou zajištěného majetku.</p>			
Část pátá, § 6 odst. 1 písm. a) a c)	<p>§ 6</p> <p>Nakládání se zjištěnými movitými věcmi</p> <p>(1) VJe-li to zapotřebí pro účely zajištění, věci sepsané podle § 5 se tomu, kdo je má u sebe, odejmou, pokud je na výzvu nevydá; přitom se postupuje obdobně podle § 78 a 79 trestního řádu. Orgán provádějící prohlídku může při posouzení všech rozhodných okolností ponechat movitou věc na místě, kde se nachází, pokud</p> <p>a) by odnětí takové věci vedlo k jejímu znehodnocení nebo k znehodnocení věci, s níž je funkčně spojena,</p> <p>b) by odnětí takové věci bylo spojeno s nepřiměřenými technickými obtížemi,</p> <p>c) jde o věc vyžadující zvláštní péči nebo je péče o ni spojena s nepřiměřenými náklady, nebo</p> <p>e) jde o věc nepatrné hodnoty.</p>	32014L0042	čl. 7	<p>Článek 7</p> <p>Zajištění</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující zajištění majetku za účelem případné pozdější konfiskace. Uvedená opatření nařízená příslušným orgánem zahrnují opatření na ochranu majetku v nezbytných naléhavých případech.</p> <p>2. Majetek ve vlastnictví třetí osoby uvedený v článku 6 může být předmětem opatření k zajištění majetku za účelem jeho případné konfiskace.</p>
Část šestá, § 26a	<p>§ 26a</p> <p>Zabrání části majetku</p> <p>Soud může uložit právnícké osobě ochranné opatření zabrání</p>	32014L0042	čl. 5	<p>Článek 5</p> <p>Rozšířená konfiskace</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření umožňující úplnou nebo částečnou konfiskaci majetku ve vlastnictví osoby odsouzené za trestný čin, který může</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	části majetku za podmínek stanovených trestním zákoníkem.			<p>přímo či nepřímo vést k hospodářskému prospěchu, pokud soud na základě okolností případu včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů, jako například že hodnota tohoto majetku je neúměrná zákonnému příjmu odsouzené osoby, má za to, že daný majetek pochází z trestné činnosti.</p> <p>2. Pro účely odstavce 1 tohoto článku zahrnuje pojem „trestný čin“ alespoň:</p> <p>a) aktivní a pasivní korupci v soukromém sektoru, jak je stanovena v článku 2 rámcového rozhodnutí 2003/568/SVV, jakož i aktivní a pasivní korupci úředníků orgánů Unie nebo členských států, jak je stanovena v člancích 2 a 3 Úmluvy o boji proti korupci úředníků;</p> <p>b) trestné činy týkající se účasti na zločinném spolčení, jak jsou stanoveny v článku 2 rámcového rozhodnutí 2008/841/SVV, alespoň v případech, kdy daný trestný čin vedl k hospodářskému prospěchu;</p> <p>c) zapříčinění účasti dítěte na pornografických představeních, najímání dítěte k účasti na pornografických představeních, prospěch z takové účasti dítěte nebo jiné vykořisťování dítěte k takovým účelům, dosáhlo-li dítě věku pohlavní dospělosti, jak je stanoveno v čl. 4 odst. 2 směrnice 2011/93/EU; distribuci, šíření nebo předávání dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 4 uvedené směrnice; nabízení, dodávání nebo zpřístupňování dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 5 uvedené směrnice; výrobu dětské pornografie, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 6 uvedené směrnice;</p> <p>d) neoprávněné zasahování do informačních systémů a neoprávněné zasahování do údajů, jak je stanoveno v člancích 4 a 5 směrnice 2013/40/EU, jestliže mělo dopad na velký počet informačních systémů za použití nástroje stanoveného v článku 7 uvedené směrnice, vytvořeného nebo přizpůsobeného prvotně pro tento účel; úmyslnou výrobu, prodej, opatření si k užití, dovoz, distribuci nebo jiné formy zpřístupnění nástrojů použitých pro spáchání trestných činů, pokud se nejedná o méně závažný případ, jak je stanoveno v článku 7 uvedené směrnice;</p> <p>e) trestný čin, který je postižitelný v souladu s příslušným nástrojem uvedeným v článku 3, nebo v případě, že příslušný nástroj nestanoví určitou trestní hranici, podle příslušného vnitrostátního práva, trestem odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně čtyři roky.</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
Část sedmá, § 278 odst. 2	(2) Podle tohoto dílu se postupuje také při uznání a výkonu pravomocného rozhodnutí soudu jiného členského státu vydaného v trestním řízení, kterým bylo uloženo zabránění části majetku ²⁵⁾ .	32014L0042	Článek 14	<p>Článek 14</p> <p>Nahrazení společné akce 98/699/SVV a některých ustanovení rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV</p> <p>1. Společná akce 98/699/SVV, čl. 1 písm. a), články 3 a 4 rámcového rozhodnutí 2001/500/SVV a článek 1 první čtyři odrážky a článek 3 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV se touto směrnicí nahrazují ve vztahu k členským státům, které jsou vázány touto směrnicí, aniž jsou dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení těchto rámcových rozhodnutí ve vnitrostátním právu.</p> <p>2. Ve vztahu k členským státům, které jsou vázány touto směrnicí, se odkazy na společnou akci 98/699/SVV a na ustanovení rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV uvedené v odstavci 1 považují za odkazy na tuto směrnici.</p>
Část sedmá, § 292 odst. 1 písm. c)	<p>§ 292</p> <p>(1) Podle tohoto dílu lze zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu pravomocné rozhodnutí soudu, kterým</p> <p>a) byl uložen trest propadnutí majetku,</p> <p>b) byl uložen trest propadnutí věci nebo propadnutí náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti, nebo</p> <p>c) bylo vysloveno zabránění věci nebo zabránění náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti, nebo bylo vysloveno zabránění části majetku.</p>	32014L0042	Článek 14	<p>Článek 14</p> <p>Nahrazení společné akce 98/699/SVV a některých ustanovení rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV</p> <p>1. Společná akce 98/699/SVV, čl. 1 písm. a), články 3 a 4 rámcového rozhodnutí 2001/500/SVV a článek 1 první čtyři odrážky a článek 3 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV se touto směrnicí nahrazují ve vztahu k členským státům, které jsou vázány touto směrnicí, aniž jsou dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení těchto rámcových rozhodnutí ve vnitrostátním právu.</p> <p>2. Ve vztahu k členským státům, které jsou vázány touto směrnicí, se odkazy na společnou akci 98/699/SVV a na ustanovení rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV uvedené v odstavci 1 považují za odkazy na tuto směrnici.</p>
Část devátá, Článek X	<p>Čl. X</p> <p>Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2016, s výjimkou</p>	32014L0042	čl. 12 odst. 1	<p>Článek 12</p> <p>Provedení</p> <p>1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro</p>

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah
	části osmé, jež nabývá účinnosti dnem 2. května 2017.			dosažení souladu s touto směrnicí do 4. října 2016. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis ES/EU			
Ustanovení (bod novely)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., písm., bod, odst. apod.)	Obsah	Poznámka
Část sedmá, § 226 odst. 1 písm. a)	<p>§ 226</p> <p>Působnost</p> <p>(1) Ustanovení této hlavy se použijí na</p> <p>a) věc, nasvědčující-li zjištěné skutečnosti tomu, že je určena ke spáchání trestného činu nebo byla k jeho spáchání užita nebo je výnosem z trestného činu (dále jen „nástroj trestné činnosti“) nebo byla získána trestným činem nebo jako odměna za trestný čin, nebo byla, byť jen zčásti, nabyta za věc získanou trestným činem nebo za věc tvořící odměnu za trestný čin, včetně plodů a užitků (dále jen „výnos z trestné činnosti“).</p> <p>b) náhradní hodnotu, nebo</p> <p>c) důkazní prostředek podle § 112 trestního řádu (dále jen „důkazní prostředek“),</p> <p>mají-li být zajištěny v jiném členském státu na základě příkazu k zajištění vydaného justičním orgánem nebo mají-li být zajištěny v České republice na základě příkazu k zajištění vydaného justičním orgánem jiného členského státu v trestním řízení pro účely propadnutí nebo zabránění anebo dokazování.</p>	32003F0577	čl. 2 písm. d)	<p>Definice</p> <p>Pro účely tohoto rámcového rozhodnutí se rozumí:</p> <p>d) „majetek“ jakýkoli majetek, hmotný nebo nehmotný, movitý nebo nemovitý, právní listiny a dokumenty dokládající nárok na tento majetek nebo podíl na tomto majetku, o kterých se příslušný justiční orgán vydávajícího státu domnívá, že</p> <p>– je výnosem z trestného činu podle článku 3 nebo celkově nebo částečně hodnotě takového výnosu odpovídá nebo</p> <p>– je nástrojem trestného činu nebo předmětem takového trestného činu;</p>	

Rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis ES/EU			
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah	Poznámka
Část čtvrtá, § 88a odst. 3 písm. c)	<p align="center">§ 88a ...</p> <p>(3) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému propadnutí nebo zabrání majetku nebo věcí, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy VII dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo uloženo</p> <p>a) trestní opatření propadnutí věci, b) propadnutí náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti, c) ochranné opatření zabrání věci nebo ochranné opatření zabrání části majetku, nebo d) zabrání náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti. ----</p>	32006F0783	čl. 2 písm. c) a d)	<p align="center">Článek 2 Definice</p> <p>Pro účely tohoto rámcového rozhodnutí:</p> <p>c) "příkazem ke konfiskaci" se rozumí pravomocný trest nebo opatření nařízené soudem následující po řízení, které se týká jednoho nebo více trestných činů a které vede k trvalému odnětí majetku;</p> <p>d) "majetkem" se rozumí jakýkoli majetek, hmotný nebo nehmotný, movitý nebo nemovitý, a právní listiny a dokumenty dokládající nárok na tento majetek nebo právo k tomuto majetku, o kterém soud vydávajícího státu rozhodl, že</p> <p>i) je výnosem z trestného činu nebo celkově nebo částečně hodnotě takového výnosu odpovídá, nebo</p> <p>ii) je nástrojem takového trestného činu, nebo</p> <p>iii) podléhá konfiskaci vyplývajícímu z toho, že vydávající stát použije některou z rozšířených konfiskačních pravomocí uvedených v čl. 3 odst. 1 a 2 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV, nebo</p> <p>iv) podléhá konfiskaci podle jiných ustanovení vztahujících se k rozšířeným konfiskačním pravomocím podle práva vydávajícího státu;</p>	
Část sedmá, § 278 odst.	<p align="center">§ 278</p> <p>(1) Podle tohoto dílu se postupuje při uznání a výkonu</p>	32006F0783	čl. 2 písm. c), d) body i), ii), iii)	<p align="center">Článek 2 Definice</p>	

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis ES/EU			
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah	Poznámka
1 písm. a) a b) a odst. 2	<p>pravomocného rozhodnutí soudu jiného členského státu vydaného v trestním řízení, kterým bylo uloženo</p> <p>a) propadnutí nebo zabránění věci, jež byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, anebo byla, byť jen zčásti, nabyta za věc, která byla získána trestným činem nebo za odměnu za něj, anebo je náhradní hodnotou za věc, kterou soud může prohlásit za propadlou nebo zabraněnou která je výnosem z trestné činnosti nebo náhradní hodnotou za výnos z trestné činnosti, nebo</p> <p>b) propadnutí nebo zabránění věci, která byla určena nebo užita ke spáchání trestného činu je nástrojem trestné činnosti.</p> <p>(2) Podle tohoto dílu se postupuje také při uznání a výkonu pravomocného rozhodnutí soudu jiného členského státu vydaného v trestním řízení, kterým bylo uloženo zabránění části majetku²⁵⁾.</p>		a iv)	<p>Pro účely tohoto rámcového rozhodnutí:</p> <p>c) "příkazem ke konfiskaci" se rozumí pravomocný trest nebo opatření nařízené soudem následující po řízení, které se týká jednoho nebo více trestných činů a které vede k trvalému odnětí majetku;</p> <p>d) "majetkem" se rozumí jakýkoli majetek, hmotný nebo nehmotný, movitý nebo nemovitý, a právní listiny a dokumenty dokládající nárok na tento majetek nebo právo k tomuto majetku, o kterém soud vydávajícího státu rozhodl, že</p> <p>i) je výnosem z trestného činu nebo celkově nebo částečně hodnotě takového výnosu odpovídá,</p> <p>ii) je nástrojem takového trestného činu,</p> <p>iii) podléhá konfiskaci vyplývajícímu z toho, že vydávající stát použije některou z rozšířených konfiskačních pravomocí uvedených v čl. 3 odst. 1 a 2 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV, nebo</p> <p>iv) podléhá konfiskaci podle jiných ustanovení vztahujících se k rozšířeným konfiskačním pravomocím podle práva vydávajícího státu;</p>	
Část sedmá, § 292 odst. 1 písm. c)	<p>§ 292</p> <p>(1) Podle tohoto dílu lze zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu pravomocné rozhodnutí soudu, kterým</p> <p>a) byl uložen trest propadnutí majetku,</p> <p>b) byl uložen trest propadnutí věci nebo propadnutí náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti, nebo</p> <p>c) bylo vysloveno zabránění věci nebo zabránění náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti, nebo bylo vysloveno zabránění části majetku.</p>	32006F0783	čl. 2 písm. c), d) body iii) a iv)	<p>Článek 2</p> <p>Definice</p> <p>Pro účely tohoto rámcového rozhodnutí:</p> <p>c) "příkazem ke konfiskaci" se rozumí pravomocný trest nebo opatření nařízené soudem následující po řízení, které se týká jednoho nebo více trestných činů a které vede k trvalému odnětí majetku;</p> <p>d) "majetkem" se rozumí jakýkoli majetek, hmotný nebo nehmotný, movitý nebo nemovitý, a právní listiny a dokumenty dokládající nárok na tento majetek nebo právo k tomuto majetku, o kterém soud vydávajícího státu rozhodl, že</p>	

Navrhovaný právní předpis ČR		Odpovídající předpis ES/EU			
Ustanovení (část, §, odst., písm., apod.)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod, apod.)	Obsah	Poznámka
				iii) podléhá konfiskaci vyplývajícímu z toho, že vydávající stát použije některou z rozšířených konfiskačních pravomocí uvedených v čl. 3 odst. 1 a 2 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV, nebo iv) podléhá konfiskaci podle jiných ustanovení vztahujících se k rozšířeným konfiskačním pravomocím podle práva vydávajícího státu;	

Číslo předpisu EU (kód celex)	Název předpisu EU
32014L0042	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii.
32003F0577	Rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii.
32006F0783	Rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci.

**VÝBĚR Z JUDIKATURY EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA VE VZTAHU
K ŘÍZENÍ PŘI ZAJIŠTĚNÍ A ZABAVENÍ MAJETKU VE VZTAHU K UPLATŇOVÁNÍ
INSTITUTU ROZŠÍŘENÉHO ZABAVENÍ MAJETKU**

1. Raimondo proti Itálii (22/02/1994)

Relevantní ustanovení a otázky

Článek 1 protokolu č. 1 ECHR: pokojné užívání majetku

Skutkové okolnosti

Proti stěžovateli bylo zahájeno trestní řízení pro podezření z podílení se na mafiánské organizaci. Ve vztahu k němu byla přijata různá preventivní opatření, v rámci kterých byla mj. zajištěna určitá část jeho majetku a následně zabaven ten majetek, jehož legální původ nebylo možné prokázat. Všechna opatření italský soud později zrušil.

Ve své obhajobě stěžovatel mj. uvedl, že zajištěním a zabavením majetku, (nepatřičným) dohledem nad tímto zajištěným a zabaveným majetkem a skutečností, že napadená opatření zůstala po dlouhou dobu zapsána ve veřejných registrech i poté, co byla soudem zrušena, došlo k porušení čl. 1 protokolu č. 1.

Odůvodnění

Ve věci *zajištění* majetku soud poznamenal, že ho upravuje zákon z 31. května 1965 a jeho účelem není stěžovatelce její majetek zabavit, ale pouze jí zabránit v tom, aby s ním disponovala. Relevantní byl tedy druhý odstavec čl. 1 protokolu č. 1. Zajištění majetku bylo jednoznačně dočasným opatřením, jehož cílem bylo zajistit, aby majetek, který měl pocházet z nezákonné činnosti, mohl být následně zabaven. Toto opatření jako takové bylo odůvodněno veřejným zájmem a s ohledem na extrémně nebezpečnou sílu organizace, jako je mafie, nelze říci, že by jeho uplatnění v této fázi řízení bylo v nepoměru ke sledovanému cíli. V tomto bodě tedy k porušení čl. 1 protokolu č. 1 nedošlo.

Ve věci *zabavení* majetku soud nejdříve poznamenal, že i zde se použije druhý odstavec čl. 1 protokolu č. 1. Poté shledal, že úkon spočívající v zabavení majetku, který taktéž upravuje zákon z roku 1965, sledoval cíl, který byl ve veřejném zájmu, tj. zajistit, aby si v důsledku nakládání s tímto majetkem stěžovatelka nebo zločinná organizace, ke které byla podezřívána, že patří, nepřivodila výhody na úkor společnosti. Soud plně uznal problémy, kterým italský stát musel v boji proti mafii čelit, a shledal, že zabavení majetku, které mělo zabránit nakládání s podezřelým majetkem, bylo v boji s touto rakovinou účinnou a nutnou zbraní a tedy úměrné sledovanému cíli. Preventivní účel opatření spočívajícího v zabavení majetku pak ospravedlňoval jeho okamžitou realizaci bez ohledu na odvolání. Závěrem lze tedy shrnout, že stát nepřekročil prostor ke zvážení, který mu druhý odstavec čl. 1 přiznává, a v tomto bodě tedy k žádnému porušení nedošlo.

Ve věci *dohledu nad zajištěným nebo zabaveným majetkem* soud shledal, že škodu s sebou nevyhnutelně nese jakékoliv zajištění nebo zabavení majetku. Vzhledem k tomu, že tvrzení stěžovatele neposkytovala dostatečně jasný základ pro zkoumání, zda skutečná škoda, která v posuzovaném případě vznikla, přesahovala škodu nevyhnutelnou, rozhodl soud tak, že ani v tomto bodě k porušení čl. 1 protokolu č. 1 nedošlo.

S ohledem na skutečnost, že *napadená opatření zůstala zapsaná ve veřejných registrech*, soud uvedl, že je těžké pochopit, proč bylo nutné čekat více než sedm měsíců, čtyři roky a osm měsíců na to, než došlo k opravě právního stavu majetku p. Raimonda, když odvolací soud nařídil, aby byl veškerý majetek „*poté, co bude zápis z registrů odstraněn*“, vlastníkům vrácen. Uvedený zásah nejenže „*nevycházel z právních předpisů*“, ale ani nebyl „*za účelem kontrolovat v souladu se všeobecným zájmem dispozice s ním*“ ve smyslu čl. 1 protokolu č. 1 nutný. Toto ustanovení tedy bylo porušeno.

Závěr (jednomyslně)

-Čl. 1 protokolu č. 1 nebyl v souvislosti se zajištěním a zabavením majetku stěžovatele do 31. prosince 1986 (den pravomocného rozhodnutí odvolacího soudu) a v souvislosti se škodou, která v důsledku těchto opatření vznikla, porušen.

- Byl porušen čl. 1 protokolu č. 1, ale pouze v rozsahu, v jakém zápis o zabavení některého majetku zůstal v příslušných registrech po 31. prosinci 1986 nevymazán.

2. Philips versus Spojené království (07/05/2001)

Relevantní ustanovení a otázky

Článek 6 odst. 2 ECHR: právo na presumpci nevinu, pojem „obvinění z trestného činu“ a relevantní kritéria. Článek 6 odst. 1 ECHR: právo na spravedlivé řízení. Článek 1 protokolu č. 1 ECHR: pokojné užívání majetku.

Skutkové okolnosti

V roce 1996 byl stěžovatel odsouzen za podílení se na dovozu velkého množství konopné pryskyřice a byl mu udělen trest odnětí svobody v délce devíti let. Odsouzen byl již dříve, ale nikoliv za drogový trestný čin. Na základě zákona postihující obchod s drogami z roku 1994 došlo v ten samý rok k prověřování majetkových poměrů stěžovatele. Vyšetřovatel argumentoval, že stěžovatel profitoval z drogového obchodu. Vzhledem k absenci přímého důkazu vyšetřovatel vyzval Korunní soud k tomu, aby zohlednil předpoklady uvedené v § 4 odst. 3 zákona z roku 1994, tedy že majetek, který stěžovatel po stanoveném datu vlastnil a převáděl, byl získán z výnosů pocházejících z prodeje drog a že veškeré výdaje byly hrazeny z peněz získaných z prodeje drog. Krátce poté uvalil Korunní soud příkaz k zabavení dotčeného majetku stěžovatele. Během řízení před soudem stěžovatel tvrdil, že zákonným předpokladem, který při výpočtu výše platby na základě příkazu k zabavení majetku aplikoval Korunní soud, bylo porušeno jeho právo na presumpci nevinu (čl. 6 odst. 2 ECHR) a právo na spravedlivé řízení (čl. 6 odst. 1 ECHR). Argumentoval také, že pravomoci, které soud na základě zákona z roku 1994 vykonal, byly nepřiměřeně rozsáhlé a porušily čl. 1 protokolu č. 1.

Odůvodnění

Ve věci údajného porušení *presumpce nevinu* soud nejdříve posoudil, zda se návrh státního zástupce na vydání příkazu k zabavení majetku po odsouzení stěžovatele vztahoval na „nové trestní obvinění“ ve smyslu čl. 6 odst. 2 ECHR. Aby tuto otázku mohl zodpovědět, vycházel ze tří kritérií: klasifikace řízení o zabavení majetku na základě vnitrostátního práva, zásadní charakter řízení a druh a přísnost udělené sankce. Soud nejdříve vyhodnotil první kritérium, tj. klasifikaci řízení o zabavení majetku na základě vnitrostátního práva, a shledal, že návrh na vydání příkazu k zabavení majetku se netýkal nového trestního obvinění nebo trestného činu na základě trestního práva. Poté soud vyhodnotil zbývající dvě kritéria, tj. zásadní charakter řízení o zabavení majetku a druh a přísnost uděleného trestu. Podtrhl, že přestože Korunní soud předpokládal, že stěžovatel v minulosti profitoval z prodeje drog, účelem řízení o zabavení jeho majetku nebylo stěžovatele odsoudit, ani ho zprostit obžaloby z jiného drogového trestného činu. Jeho osoba tedy nebyla „obviněna z trestného činu“. Namísto toho bylo účelem řízení o zabavení majetku umožnit vnitrostátnímu soudu stanovit výši úhrady na základě řízení o zabavení majetku. Ve světle uvedeného došel soud k závěru, že na řízení o zabavení majetku zahájené proti stěžovateli se čl. 6 odst. 2 neuplatní.

Ve věci údajného porušení *práva na spravedlivé řízení* soud nejprve potvrdil aplikovatelnost čl. 6 odst. 1 ECHR. Připomněl, že čl. 6 odst. 1 platí pro celé řízení o „*stanovení ... obvinění z trestného činu*“, včetně

řízení, ve kterém se stanovuje trest. Na základě předchozího zjištění soudu, že vydání příkazu k zabavení majetku je analogické s řízením o stanovení trestu, došel k závěru, že čl. 6 odst. 1 je na předmětné řízení aplikovatelný. Poté soud zkoumal, zda byl v případě stěžovatele zákonný předpoklad pro příkaz k zabavení v souladu s čl. 6 odst. 1 ECHR. Začal tím, že připomněl účel řízení o zabavení majetku, načež zdůraznil, že tento systém není bez záruk. Nejenže soudem prováděné hodnocení bylo realizováno na základě soudního řízení, včetně veřejného slyšení, ale případ byl také předem zpřístupněn a stěžovatel měl příležitost předložit písemné a ústní důkazy. Pro soud však bylo hlavní zárukou to, že daný předpoklad mohl být vyvrácen, pokud by stěžovatel po důkladném zvážení pravděpodobností prokázal, že majetek nabyl jiným způsobem, než prodejem drog. Poznamenal, že pokud by byly v daném případě finanční obchody stěžovatele pravé, nebylo by pro něj obtížné onen zákonný předpoklad vyvrátit, neboť kroky, kterými mohl předložit důkazy, byly zcela zřejmé, běžné a jednoduché. Soud tedy shledal, že v důsledku tohoto zákonného předpokladu nebylo stěžovateli upřeno právo na spravedlivé řízení a že čl. 6 odst. 1 ECHR nebyl porušen.

V souvislosti s údajným porušením *majetkových práv* stěžovatele soud potvrdil, že opatření spočívající v zabavení majetku stěžovatele představovalo zásah do jeho práva na pokojné užívání majetku a že se uplatní čl. 1 protokolu č. 1. Vzhledem k tomu, že příkaz k zabavení majetku představoval trest, uplatnil se druhý odstavce čl. 1 protokolu 1, což zahrnuje právo smluvních států kontrolovat dispozice s majetkem tak, aby zajistily úhradu sankcí, za předpokladu, že mezi vynaloženými prostředky a sledovaným cílem existuje přiměřená rovnováha. S ohledem na význam sledovaného cíle v daném případě, tj. odradit ty, kdož jsou zapojeni do obchodu s drogami, a zamezit možnému budoucímu použití výnosů z této činnosti v rámci drogového obchodu, soud shledal, že zásah, který stěžovatel utrpěl na svém právu na pokojné užívání majetku, byl přiměřený. Následně uvedl, že čl. 1 protokolu č. 1 nebyl porušen.

Závěr

-Článek 6 odst. 2 se nepoužije (pět hlasů proti dvěma).

-Článek 6 odst. 1 se použije, ale nebyl porušen (jednomyslně).

-Článek 1 protokolu č. 1 nebyl porušen (jednomyslně).

3. Welch proti Spojenému království (26/02/1996)

Relevantní ustanovení a otázky

Článek 7 odst. 1 ECHR: přísnější trest, retroaktivita, vydání příkazu k zabavení majetku retrospektivně po odsouzení za drogové trestné činy, koncept trestu

Skutkové okolnosti

Britský soud nařídil zabavení majetku poté, co byl stěžovatel odsouzen za drogové trestné činy spáchané předtím, než vstoupil v účinnost zákon postihující obchod s drogami z roku 1986. Stěžovatel před soudem uvedl, že příkaz k zabavení, který byl na jeho majetek vydán, představuje uvalení retrospektivního trestu v rozporu s čl. 7 odst. 1 ECHR.

Odůvodnění

Soud nejprve zdůraznil, že koncept trestu podle čl. 7 ECHR je autonomním konceptem úmluvy a že východiskem při posuzování existence trestu by mělo být to, zda příslušné opatření bylo přijato v návaznosti na odsouzení za trestný čin či nikoli. Zákon z roku 1986 stanovil, že obviněný musí být odsouzen za jeden nebo více drogových trestných činů předtím, než je možné příkaz vydat.

Podle soudu následující náležitosti zákona z roku 1986 jasně naznačují, že předmětný příkaz k zabavení majetku představuje trest: dalekosáhlý zákonný předpoklad, že veškerý majetek, který prošel rukama pachatele v období šesti let, je výnosem z obchodu s drogami, pokud pachatel neprokáže jinak, skutečnost, že se příkaz týká výnosů a neomezuje se na skutečné obohacení nebo zisky, volnost soudce zohlednit při rozhodování o výši peněžité sankce na základě příkazu závažnost provinění a možnost uložit trest odnětí svobody v případě jejího neuhrazení.

Nakonec soud uvedl, že podíváme-li se na skutkové okolnosti dané situace, čelil stěžovatel v důsledku příkazu dalekosáhlejší újmě, než které by byl vystaven v době, kdy trestné činy spáchal.

Při zohlednění výše uvedených náležitostí došel soud k závěru, že na základě okolností předmětné věci představoval příkaz uvalení trestu a byl tedy porušen čl. 7 odst. 1 ECHR. **Zároveň však zdůraznil, že tento závěr se týká pouze retrospektivní aplikace příslušné legislativy a nikoliv práva soudů nařídit zabavení majetku jako zbraň v boji proti zdroji obchodu s drogami.**

Závěr (jednomyslně)

Byl porušen čl. 7 odst. 1 ECHR.

4. Butler proti Spojenému království (27/06/2002)

Relevantní ustanovení a otázky

Článek 6 odst. 2 ECHR: právo na presumpci neviny; příkaz k zabavení majetku má preventivní charakter a nelze jej srovnávat s trestní sankcí. Článek 1 protokolu č. 1 ECHR: pokojné užívání majetku. Článek 13 ECHR: dostupnost účinného právního prostředku nápravy na vnitrostátní úrovni.

Skutkové okolnosti

Stěžovatel byl gamblerem sázejícím na závody koní a často u sebe pro tyto potřeby míval velký obnos peněz. Vedle toho, co vyhrál, také zdědil nemalé peníze po svém otci. Když se dozvěděl, že se může vyhnout dani z dostihových sázek mimo závodistiště tím, že bude sázet v jiné zemi jako nerezident, rozhodl se koupit si majetek ve Španělsku. Protože věděl, že bratr jeho partnera H se chystá na dovolenou do Španělska, a protože byl nervózní z toho, že by měl mít veškeré peníze u sebe, využil pomoci H, který měl s sebou do Španělska přivést 240.000 britských liber. Dne 17. června 1996 zastavila H, který řídil vypůjčené auto, celní a daňová policie v Portsmouthu. Ta v kufru auta objevila tašku s 240.000 librami. H uvedl, že daný obnos patří kamarádovi, se kterým se má setkat ve Španělsku. Celní a daňoví úředníci se ho dále na peníze vyptávali. H řekl, že peníze patřily stěžovateli, že je pro stěžovatele vyvezl ze země a že je stěžovatel chtěl použít ke koupi bytu ve Španělsku. Celní a daňoví úředníci měli na základě zjištěných skutečností za to, že peníze pochází přímo nebo nepřímo z prodeje drog a že pro tyto účely mají být použity. Magistrátní soud v Portsmouthu nařídil peníze stěžovatele zabavit na základě zákona postihujícího obchod s drogami z roku 1994. V odvolacím řízení Korunní soud v Portsmouthu příkaz k zabavení potvrdil a došel k závěru, že skutečnost, že peníze měly být použity při obchodování s drogami, je na základě zjištěných skutečností pravděpodobnější než skutečnost, že by tomu mělo být naopak. Během řízení před soudem trval stěžovatel na tom, že v důsledku řízení o zabavení peněz bylo porušeno jeho právo na presumpci neviny na základě čl. 6 odst. 2 ECHR, a namítal, že zabavení jeho peněz představuje porušení čl. 1 protokolu č. 1 ECHR a že mu byl odepřen účinný právní prostředek nápravy na základě čl. 13 ECHR.

Odůvodnění

S ohledem na článek 6 odst. 2 ECHR soud nejprve odkázal na kauzy *Raimondo*, *Arcuri* a *Riela* a zopakoval své stanovisko, že příkaz k zabavení byl preventivním opatřením a nikoli trestem, neboť jeho cílem bylo odebrat z oběhu peníze, které měly být spojeny s mezinárodním obchodem s nelegálními drogami. Daný případ soud odlišil od starší kauzy *Phillips*, kde příkaz k zabavení vycházel ze stíhání stěžovatele, z trestního řízení s ním a z jeho konečného odsouzení na základě obžaloby z dovozu nelegálních drog, a shledal příkaz k zabavení analogickým s řízením o trestu. Tyto okolnosti nejsou předmětem kauzy *Butler*. Na podporu svého stanoviska, že napadená opatření nemohou sama o sobě vést k závěru, že by během řízení proti stěžovateli byla řešena otázka „trestního obvinění“ proti stěžovateli, soud odkázal na rozsudky v kauzách *Air Canada* a *Agosi*. Nárok stěžovatele poté zamítl a uzavřel, že jeho připomínky by bylo vhodnější řešit s odkazem na čl. 1 protokolu č. 1 nebo čl. 13 ECHR.

V souvislosti s článkem 1 protokolu č. 1 soud nejprve odkázal na rozsudky v kauzách *Agosi* a *Air Canada* a uvedl, že napadená opatření spadají do pravomoci členských států vymáhat dodržování těchto zákonů

tak, jak to pro účely zajištění kontroly nad dispozicemi s majetkem v souladu s veřejným zájmem uznají za nutné. Poté poznamenal, že k předmětnému zabavení došlo v souladu s příslušnými ustanoveními zákona z roku 1994 a že neexistují pochyby o tom, že zajištění a následné zabavení bylo v souladu s veřejným zájmem bojovat proti mezinárodnímu obchodu s drogami. Na závěr soud posoudil proporcionalitu daných opatření a připomněl, že při hodnocení toho, zda bylo mezi sledovanými zájmy dosaženo spravedlivé rovnováhy, je nutné řádně zohlednit široký prostor pro uvážení, kterým členské státy při realizaci opatření v této oblasti disponují. Poznamenal, že na základě zákona z roku 1994 neměly celní úřady neomezenou volnost peníze stěžovatele zajistit a zabavit. Výkon jejich pravomocí podléhal soudnímu přezkumu před magistrátním soudem a na základě odvolání před soudem korunním. Soud také uvedl, že přenesení důkazního břemene na obhajobu nebo spoléhání se na faktické nebo zákonné předpoklady není samo o sobě v nesouladu s požadavky na spravedlivé řízení za předpokladu, že jsou tyto předpoklady v přiměřené lhůtě potvrzeny a jsou zachována práva stěžovatele na obhajobu. V daném případě mohl stěžovatel spolehlivost důkazů napadnout. V žádné fázi řízení navíc nečelil žádným nevyvratitelným faktickým nebo zákonným předpokladům. Vnitrostátní soudy jim předložené důkazy pečlivě posoudily a založily na nich svůj příkaz k zabavení. Ve světle právě uvedeného došel soud k závěru, že kritérium proporcionality bylo naplněno a čl. 1 protokolu č. 1 ECHR nebyl porušen.

V souvislosti s článkem 13 ECHR soud zopakoval, že stěžovatel měl na vnitrostátní úrovni příležitost důkazy proti němu vznesené a příkaz k zabavení napadnout. Způsob, jakým bylo vnitrostátní řízení vedeno, zaručoval stěžovateli účinný prostředek nápravy ve vztahu k jeho stížnosti. Následně soud došel k závěru, že čl. 13 ECHR nebyl porušen.

Závěr (jednomyslně)

Stížnost je nepřípustná.

5. Van Offeren proti Nizozemí (05/07/2005)

Relevantní ustanovení a otázky

Článek 6 odst. 2 ECHR: právo na presumpci neviny.

Skutkové okolnosti

V roce 1999 byl stěžovatel odsouzen pro spáchání čtyř trestných činů, jmenovitě převozu a nezákonného držení kokainu, nezákonného držení střelných zbraní a munice a podvodu spojeného s úhradou sociálního zabezpečení. Obvinění pro ostatní trestné činy, včetně obchodu s drogami, byl však zproštěn. Mezitím státní zástupce provedl trestní šetření majetkových poměrů stěžovatele a zahájil řízení o zabavení nelegálně získaného majetku. Během tohoto řízení Krajský soud vydal příkaz k zabavení částky ve výši 357.059 NLG a pro případ, že tato částka nebude uhrazena nebo ji nebude možné vymoci, uložil trest odnětí svobody v délce 30 měsíců. Stěžovatel se proti tomuto rozsudku odvolal. Ve svém odvolání uvedl, že příkaz k zabavení nelegálně získaného majetku, který byl na něj uvalen, porušuje jeho právo na presumpci neviny na základě čl. 6 odst. 2 ECHR, neboť se zakládá na zjištění soudu, že spáchal trestný čin (obchod s drogami), z jehož obvinění byl v trestním řízení zproštěn. Odvolací soud rozsudek Krajského soudu zrušil, ale i přesto vydal příkaz k zabavení částky 162.026,31 NLG a pro případ, že částka nebude uhrazena nebo ji nebude možné vymoci, uložil trest odnětí svobody v délce 18 měsíců. Stěžovatel poté podal kasační stížnost k Nejvyššímu soudu. Ten rozhodl o částečném zrušení napadeného rozsudku odvolacího soudu, tj. o uvalení alternativního trestu odnětí svobody. Zbývající část kasační stížnosti zamítl. V řízení před soudem stěžovatel opětovně namítal porušení svého práva na presumpci neviny (článek 6 odst. 2 ECHR).

Odůvodnění

Soud nejprve shrnul hlavní zásady svého precedenčního práva o presumpci neviny a uvedl, že při aplikaci čl. 6 odst. 2 ECHR je nutné v daném případě rozlišovat mezi řízením, které vedlo k odsouzení stěžovatele („obžalovaný z trestného činu“ a tedy aplikovatelnost čl. 6 odst. 2) na straně jedné, a následným řízením o příkazu k zabavení. Soud k tomu, aby bylo možné stanovit, zda byl stěžovatel během řízení o příkazu k zabavení „obviněn z trestného činu“ ve smyslu čl. 6 odst. 2, připomněl tři kritéria, která již dříve blíže

vysvětlil v kauze *Philips*, tj. klasifikace řízení na základě vnitrostátního práva, povaha řízení a druh a přísnost trestu.

V souvislosti s *klasifikací řízení* soud poznamenal, že řízení o zajištění nelegálně získaného majetku bylo odděleno od hlavního trestního řízení a mělo formu samostatného řízení vymezeného v trestním řádu. Toto samostatné řízení však i nadále zůstalo přímo spojeno s hlavním trestním řízením v tom, že za trestný čin bylo možné uložit trest zabavení majetku pouze na základě řízení o vydání příkazu k zabavení. Za těchto okolností soud shledal, že řízení o vydání příkazu k zabavení je nutno pokládat za součást řízení o stanovení výše trestu na základě vnitrostátního práva.

V souvislosti s *povahou řízení a druhem a přísností daného trestu* soud nejprve poznamenal, že v řízení o vydání příkazu k zabavení na základě trestního zákoníku musí být *prima facie* stanoveno, že odsouzená osoba měla z trestného činu, ze kterého byla uznána vinnou, nebo z jiných trestních činů podobného charakteru prospěch. Na odsouzené osobě pak bylo, aby tvrzení státního zástupce vyvrátila tím, že na základě pravděpodobnosti prokáže, že předmětný prospěch nepochází z této trestné činnosti, ale má jiný původ, který s trestnými činy, za které byla odsouzena, nebo trestnými činy podobného charakteru nesouvisí. V tomto případě soud na základě analýzy majetku shledal, že stěžovatel prokazatelně držel značný kapitál z nevysledovatelného/neznámého zdroje. Soud následně vyhodnotil vysvětlení stěžovatele ohledně původu tohoto zdroje a zamítl ho jako nevěrohodné s tím, že nelze dojít k jinému závěru, než je ten, že tento kapitál pochází z prodeje drog. Zdůraznil, že účelem řízení o zabavení majetku není odsoudit stěžovatele za jiné trestné činy nebo ho zprostit obvinění z nich, ale stanovit, zda majetek, který stěžovatel vlastní, pochází z drogové trestné činnosti, a určit výši příkazu k zabavení. Toto řízení nezahrnovalo nové „obvinění“ ve smyslu čl. 6 odst. 2. Ve světle okolností daného případu došel soud k závěru, že čl. 6 odst. 2 nebyl porušen.

Závěr (jednomyslně)

Stížnost je nepřipustná.

6. Geerings proti Nizozemí (01/03/2007)

Relevantní ustanovení a otázky

Článek 6 odst. 2 ECHR: presumpce neviny; vydání příkazu k zabavení majetku pro trestné činy, z jejichž spáchání byl stěžovatel zproštěn

Skutkové okolnosti

V květnu 1998 byl stěžovatel odsouzen za několik trestných činů krádeže, vloupání a pokusu o vloupání, úmyslné nakládání s kradeným zbožím a členství v organizované skupině a byl mu udělen trest odnětí svobody v délce pěti let. Rozsudek byl později na základě odvolání zrušen a stěžovatel byl zproštěn všech obžalob, s výjimkou trestného činu krádeže dodávky a návěsu a nakládání s nimi. Byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 36 měsíců, z čehož polovina trestu byla odložena. Přestože byl stěžovatel většiny obžalob zproštěn, v březnu 2001 vydal odvolací soud příkaz k zabavení majetku ve výši téměř 67.000 euro nebo 490 dnů odnětí svobody v případě neuhrazení této částky, a to ve vztahu ke všem trestným činům, za které byl stěžovatel původně odsouzen. Své rozhodnutí zdůvodnil tím, že existují silné známky toho, že trestné činy skutečně spáchal. Odvolání stěžovatele k Nejvyššímu soudu bylo s konečnou platností zamítnuto. V roce 2004 uzavřel stěžovatel dohodu s úřady, na základě které mohl uhradit 10.000 euro okamžitě a zbytek v měsíčních splátkách. Stěžovatel si před soudem stěžoval, že příkaz, který na něj byl uvalen, porušuje jeho právo na presumpci neviny na základě čl. 6 odst. 2 ECHR, neboť se zakládá na zjištění soudu, že měl z trestných činů, z jejichž obžaloby byl v proti němu zahájeném trestním řízení zproštěn, prospěch.

Odůvodnění

Soud uvedl, že případ stěžovatele se liší od mnoha předchozích případů, jako zejména *Philips* a *Van Offeren*, u kterých soud zahájil řízení na základě odsouzení jako součást řízení o stanovení trestu mimo rámec čl. 6 odst. 2 ECHR. To, co tyto případy měly společného, bylo, že stěžovatelé byli odsouzeni za drogovou trestnou činnost, že i nadále byli podezříváni z dalších drogových trestných činů a prokazatelně

vlastnili majetek, u kterého se předpokládalo, že pochází z nelegální činnosti, a že nepředložili jiné uspokojivé vysvětlení. Ve dvou bodech se však předmětný případ liší.

Za prvé v tom, že stěžovateli nebylo nikdy prokázáno, že by vlastnil majetek, jehož původ by nebyl schopen adekvátně vysvětlit. Zjištění odvolacího soudu ohledně dané záležitosti bylo navíc založeno na domnělé extrapolaci obsažené v policejní zprávě. Zabavení vyplývající z odsouzení není možné aplikovat na majetek, o kterém se neví, zda ho daná osoba vlastní, a to zejména v případě, kdy má pocházet z trestného činu, ze kterého tato osoba nebyla uznána vinnou. Pokud není nade vší pochybnost zjištěno, že tato osoba daný trestný čin spáchala, a pokud není možné stanovit jako skutečnost to, že byl získán nelegální nebo jiný prospěch, lze takové opatření založit pouze na předpokladu viny. Za druhé se příkaz k zabavení týkal právě těch trestných činů, kterých byl stěžovatel zproštěn. Článek 6 odst. 2 ECHR obsahuje obecné pravidlo, které zakazuje podezřívát obviněného poté, co byl vynesena konečný rozsudek o jeho nevině. Rozhodnutí odvolacího soudu šlo mnohem dále než nad rámec pouhého podezření, v podstatě bylo o vině stěžovatele rozhodnuto bez toho, že by byl „uznán vinným na základě zákona“. Ve světle právě uvedeného došel soud k závěru, že čl. 6 odst. 2 ECHR byl porušen.

Závěr (jednomyslně)

Byl porušen čl. 6 odst. 2 ECHR.

7. Grayson a Barnham proti Spojenému království (23/09/2008)

Relevantní ustanovení a otázky

Článek 6 odst. 1 ECHR: spravedlivé řízení; částečné přenesení důkazního břemene na žalovaného pro účely kalkulace výše příkazu k zajištění u drogových trestných činů. Článek 1 protokol č. 1 ECHR: pokojné užívání majetku.

Skutkové okolnosti

Oba stěžovatelé byli odsouzeni za drogové trestné činy a byla jim uložena vazba. V souladu se zákonem postihujícím obchod s drogami z roku 1994 bylo v první fázi řízení o zabavení majetku povinností státního zástupce na základě pravděpodobnosti stanovit, že obžalovaný během doby šesti let před trestným činem utratil nebo obdržel konkrétní částky peněz. Zákon opravňuje soud k tomu, aby stanovil domněnku, že veškerý majetek, který osoba odsouzená za trestný čin obchodování s drogami za dobu předchozích šesti let vlastnila, představoval výnos z obchodu s drogami. Důkazní břemeno se poté přesunulo na obžalovaného, který měl opět na základě pravděpodobnosti prokázat, že peníze pochází z legitimního zdroje. Ve druhé fázi řízení měl obžalovaný prokázat, že hodnota jeho zpeněžitelného majetku je menší než prospěch získaný z obchodu s drogami. Vzhledem k tomu, že stěžovatelé neprokázali, že by hodnota jejich zpeněžitelného majetku byla menší než hodnota nabytého prospěchu, byly na danou částku vydány příkazy k zabavení. Na stěžovatele měl být dále v případě, že ve stanovené lhůtě příslušné peněžní částky nezaplatí, vedle toho uvalen trest odnětí svobody. Stěžovatelé se neúspěšně odvolali. Před soudem pak každý ze stěžovatelů tvrdil, že důkazní břemeno, na základě kterého měl prokázat, že hodnota zpeněžitelného majetku je menší než prospěch získaný z obchodu s drogami, porušuje jeho právo na spravedlivé řízení na základě čl. 6 odst. 1 ECHR. Stěžovatelé dále tvrdili, že řízením o zajištění byla porušena jejich majetková práva na základě čl. 1 protokolu č. 1 ECHR.

Odůvodnění

Ve věci *údajného porušení čl. 6 odst. 1 ECHR* přirovnal soud svůj rozsudek k tomu, jenž byl vynesena v kauze *Philips*. Nejprve připomněl, že vydání příkazu k zabavení majetku na základě zákona z roku 1994 bylo analogické s řízením o stanovení trestu a že čl. 6 odst. 1 ECHR je tedy aplikovatelný. Následně poznamenal, že vedle toho, že právo jednotlivce být v trestním řízení považován za nevinného a požadovat, aby státní zástupce nesl důkazní břemeno spočívající v prokázání proti němu vznesených obvinění, tvoří také součást obecného pojetí spravedlivého řízení na základě čl. 6 odst. 1. Právo na presumpci nevinny však není absolutní, neboť skutkové i zákonné předpoklady fungují v každém systému trestního práva. Ve skutečnosti platí, že úkolem soudu v případě, který zahrnuje řízení o vydání příkazu k zabavení majetku na základě zákona z roku 1994, je rozhodnout o tom, zda způsob, jakým byly v daném řízení zákonné

předpoklady aplikovány, porušuje základní principy spravedlivého řízení na základě čl. 6 odst. 1. Poté soud posuzoval, zda tomu tak bylo v daném případě. Začal tím, že poznamenal, že práva obhajoby byla po dobu celého řízení o zabavení majetku chráněna v systému zakotvenými zárukami. V každém jednotlivém případě bylo hodnocení soudu prováděno formou soudního řízení zahrnujícího veřejné slyšení, předchozí zveřejnění případu a možnost stěžovatelů předložit písemné a ústní důkazy. Každého ze stěžovatelů zastupoval jím zvolený advokát. Po důkladném posouzení soud uzavřel, že uvalení důkazního břemene na každého stěžovatele, spočívající v prokázání důvěryhodnosti své finanční situace není v rozporu s konceptem spravedlivého řízení v trestní věci. V každém jednotlivém případě poté, co byla stěžovatelům prokázána účast na rozsáhlém a lukrativním obchodu s drogami trvajícím mnoho let, nebyl požadavek na to, aby stěžovatelé vysvětlili, co se s veškerými penězi, kterými státní zástupce prokázal, že disponovali, stalo, o nic víc nepřiměřený než požadovat po nich v první fázi řízení to, aby prokázali legitimitu zdroje těchto peněz nebo tohoto majetku. Tyto záležitosti byly stěžovatelům známy a břemeno, které bylo na každého z nich uvaleno, by nebylo těžké nést, pokud by jejich nakládání s majetkem bylo důvěryhodné. Z tohoto důvodu soud shledal, že čl. 6 odst. 1 ECHR nebyl porušen.

Ve věci *údajného porušení čl. 1 protokolu č. 1 ECHR* se soud opět opřel o rozsudek v kauze *Philips*. Vzhledem k tomu, že v citovaném případě soud shledal, že požadavek na to, aby pan Philips uhradil částku, na kterou byl vydán příkaz k zabavení v souladu s čl. 6 odst. 1, nepředstavuje nepřiměřený zásah do jeho práva na pokojné užívání majetku, v posuzovaném případě došel k závěru, že podané stížnosti se v tomto ohledu neliší od té, jež byla předmětem případu *Philips*. Soud tedy uzavřel, že čl. 1 protokolu č. 1 porušen nebyl.

Závěr (jednomyslně)

Článek 6 odst. 1 ECHR nebyl porušen.

Článek 1 protokolu č. 1 nebyl porušen.

8. Silickiene proti Litvě (10/04/2012)

Relevantní ustanovení a otázky

Článek 6 odst. 1 ECHR: spravedlivé řízení. Článek 6 odst. 2 ECHR: presumpce neviny; zabavení majetku vdovy obviněného. Článek 1 protokolu č. 1 ECHR: kontrola dispozice s majetkem.

Skutkové okolnosti

Manžel stěžovatelky M. S., jenž byl vysoce postaveným policejním úředníkem v oblasti daní, byl obžalován ze založení a vedení zločinecké organizace a pašování. V roce 2000 zmrazily úřady některé finanční prostředky, které patřily M. S., jeho matce a stěžovateli, protože existovalo podezření, že pocházely z trestné činnosti. Matka M. S. se odvolala a na základě tohoto odvolání byla část jejích prostředků uvolněna. Odvolání však nepodala stěžovatelka. V roce 2003 spáchal M. S. sebevraždu a stěžovatelka a jeho matka požadovaly, aby se v trestním řízení pokračovalo a byla tak prokázána jeho nevina. Soud rozhodl, že se v trestním řízení bude pokračovat v rozsahu, v jakém se týká činnosti zločineckého seskupení, který M. S. organizoval, a jmenoval obhájce, který měl jeho zájmy zastupovat. V roce 2004 došel soud k závěru, že neexistují důvody, proč by měl být M. S. viny zproštěn, když ho důkazy ze spáchání trestné činnosti usvědčují. Vzhledem k jeho smrti však soud řízení proti němu zastavil a zároveň odsoudil některé ze spoluobviněných. Nařídil také zabavení majetku, včetně bytu stěžovatelky a jejích akcií v telekomunikační společnosti, s odůvodněním, že tento majetek pochází z trestné činnosti M. S. Soud odvolání proti rozsudku zamítl, mj. i proto, že majetek stěžovatelky pocházel z nelegální činnosti zločinecké organizace, čehož si byla stěžovatelka bez pochyby vědoma. Stěžovatelka, opíraje se o čl. 6 ECHR tvrdila, že trestní řízení, na základě kterého došlo k zabavení jejího majetku, bylo nespravedlivé. V trestním řízení proti svému manželovi, vedoucím k zabavení jejího majetku, však nebyla schopna svá práva obhájit a byla nucena přijmout za svého manžela, k jehož odsouzení nedošlo, odpovědnost za trestné činy, které spáchal. S odkazem na čl. 1 protokolu č. 1 ECHR si stěžovala, že zabavení jejího majetku bylo nezákonné.

Odůvodnění

V souvislosti s článkem 6 odst. 1 ECHR soud v analogii s kauzami *Agosi*, *Arcuri* a *Riela* zkoumal, zda ve světle závažnosti daného opatření zabavení majetku měla stěžovatelka adekvátní možnost domáhat se nápravy před soudy. Poznamenal, že přestože je pravda, že stěžovatelka nebyla účastníkem trestního řízení proti zločinecké organizaci, daný systém není bez záruk. Stěžovatelka se mohla domáhat soudního přezkumu daného opatření k zabavení jejího majetku z roku 2000. Mohla také vysvětlit původ svého majetku, pokud by se v trestním řízení rozhodla svědčit. Této příležitosti však nevyužila. Po smrti M. S. navíc soud určil obhájce, který měl jeho zájmy v trestním řízení obhajovat, a po rozsudku prvního stupně si jeho rodina najala jiného právníka, který měl zastupovat jejich zájmy, včetně majetkových zájmů stěžovatelky. Za těchto okolností, byť by osoby, jejichž majetek byl zabaven, měly být ze zásady formálním účastníkem řízení, které k takovým opatřením vede, soud shledal, že stěžovatelce byla ze strany litevských úřadů dána adekvátní a dostatečná příležitost k tomu, aby mohla své zájmy adekvátně bránit, a došel k závěru, že čl. 6 odst. 1 ECHR porušen nebyl.

V souvislosti s článkem 6 odst. 2 ECHR soud zopakoval, že trestní odpovědnost nemůže přežívat po smrti podezřelého a že uvalení trestní sankce na přeživší za činy údajně spáchané zesnulým zasluhuje pečlivé zkoumání. Odvolací soud, který byl se skutečnostmi přímo obeznámen, vysvětlil, že majetek nebyl v případě stěžovatelky získán z trestné činnosti samotného M. S., ale z nelegálního výnosu z trestné činnosti celé zločinecké organizace, jejíž členové byli pravomocně odsouzeni. Stanovil také, že aby si stěžovatelka mohla koupit byt, který byl zabaven, musela si vzít z nevysvětlených zdrojů půjčku, a že zabavené akcie byly nakoupeny prostřednictvím off-shore společnosti, kterou zločinecká organizace používala k praní nelegálně získaných peněz. Stěžovatelka tak nebyla trestána za trestnou činnost spáchanou svým zesnulým manželem a příkaz k zabavení majetku nepředstavoval rozhodnutí o její osobní vině za jakoukoliv trestnou činnost. Soud tedy došel k závěru, že čl. 6 odst. 2 ECHR nebyl porušen.

V souvislosti s článkem 1 protokolu č. 1 soud zopakoval ona tři charakteristická pravidla v tomto ustanovení obsažená a připomněl svoji zavedenou praxi, že opatření k zabavení majetku, byť vede k odnětí majetku, představuje kontrolu dispozice s ním ve smyslu druhého odstavce čl. 1 protokolu č. 1. Mnohokrát již soud uvedl, že zásah do majetkových práv musí předepisovat zákon a musí sledovat jeden nebo více oprávněných cílů. Musí také existovat přiměřený vztah proporcionality mezi použitými prostředky a sledovanými cíli. Soud nejprve poznamenal, že příkaz k zabavení majetku předepisoval zákon a že sledoval oprávněný zájem podobný tomu, jenž byl zmíněn v kauze *Raimondo*, tj. zajistit, aby si dispozicí s majetkem stěžovatel nepřivodil majetkový prospěch na úkor společnosti. Co poté zůstalo nevyřešeno, bylo, zda mezi sledovaným cílem a základními právy stěžovatelky bylo při zohlednění jejího jednání dosaženo spravedlivé rovnováhy. V této souvislosti soud poukázal na zjištění odvolacího soudu, že stěžovatelka si toho, že by zabavený majetek mohl být pořízen z výnosu z trestné činnosti zločinecké organizace, byla vědoma a že v samostatném trestním řízení se přiznala ke spáchání trestné činnosti s cílem pomoci manželovi uniknout trestní odpovědnosti, zatímco byl ve vazbě. Jde-li o způsob, jakým bylo vedeno řízení o zabavení majetku, soud poznamenal, že soudní přezkum provedly tři soudy, které se zabývaly jak zákonností, tak oprávněností daného zabavení, a že litevské soudy nezakládaly svá rozhodnutí na pouhém podezření. Soud dále s ohledem na rozsah, systematický charakter a organizační úroveň předmětné trestné činnosti shledal, že stejně jako v kauze *Raimondo* se napadené opatření k zabavení majetku může jevit v boji s organizovaným zločinem jako zásadní. Při zohlednění prostoru k uvážení, který mají členské státy v boji s těmi nejzávažnějšími zločiny k dispozici, nelze zásah do majetkových práv stěžovatelky považovat za nepřiměřený sledovanému cíli, který je oprávněný. Soud tedy došel k závěru, že čl. 1 protokolu č. 1 nebyl porušen.

Závěr (jednomyslně)

Článek 6 odst. 1 a čl. 6 odst. 2 ECHR nebyly porušeny.

Článek 1 protokolu č. 1 ECHR nebyl porušen.

9. Gabrić proti Chorvatsku (5/2/2009, č. 9702/04)

Relevantní ustanovení a otázky

Článek 1 protokolu č. 1 ECHR: kontrola dispozice s majetkem.

Skutkové okolnosti

Stěžovatelka převážela přes chorvatské hranice neproclené zboží a německé marky, které jí celníci zajistili až do částky, jež nepodléhala proclení (20 000 DEM z 35 000 DEM). Následně byla stěžovatelka trestně stíhána za trestný čin porušení celních předpisů za to, že neproclila cigarety a byla odsouzena k podmíněnému trestu odnětí svobody na 6 měsíců a byly jí zabaveny neproclené cigarety. Ve stejnou dobu bylo proti stěžovateli vedeno správní řízení za celní přestupek, v němž dostala pokutu a byla jí zabavena částka 20 000 DEM, již neproclila. Stěžovatelka napadla souběžné zabavení peněžní částky a uložení pokuty jako excesivní a narušující její právo pokojně užívat majetek.

Odůvodnění

ESLP takový zásah shledal za zákonný a sledující legitimní cíl, posuzoval pouze otázku jeho přiměřenosti a rovnováhy mezi intenzitou zásahu do práva stěžovatelky a sledovaným cílem, tj. zda na stěžovatelku nebylo uvaleno nepřiměřené břemeno, pokud jde o závažnost uložených sankcí. ESLP v tomto případě zohlednil, že dovážet cizí měnu do Chorvatska nebylo na rozdíl od jiných zkoumaných případů zakázáno a dokonce ani nebylo omezeno, jakou částku lze legitimně přes hranice převést. Kromě toho stěžovatelka vysvětlila, že tuto částku získala jako půjčku od německé banky na zakoupení bytu v Chorvatsku a předložila příslušné důkazy, přičemž legální původ peněžní částky nebyl zpochybněn, jde proto o jiný případ, než případy, kdy se jednalo o majetek nelegálního původu. Zjištěné skutečnosti nijak nenasvědčují tomu, že zabavení částky mělo sloužit k ochraně společnosti před pašováním, praním špinavých peněz nebo jinou trestnou činností stěžovatelky. Peněžní částka byla legálního původu a stěžovatelka se převozem této částky nedopustila trestného činu, ale pouze přestupku, který spočíval v jejím neproclení. Tato sankce nepředstavovala náhradu škody státu, protože mu žádná škoda nevznikla, ani nesloužila k ochraně společnosti před trestnou činností, neboť ta nebyla prokázána, ale tato sankce byla odstrašující a měla trestající povahu. Stěžovatelka přitom byla za svůj přestupek již postižena pokutou. ESLP shledal, že není dostatečně přesvědčivě zdůvodněno, že sledovaného účelu nemohlo být dosaženo samostatným uložením pokuty a proč bylo třeba uložit navíc zabavení příslušné peněžní částky. Zabavení peněžní částky bylo v tomto případě nepřiměřené a ESLP shledal porušení článku 1 Protokolu č. 1.

Závěr

Článek 1 protokolu č. 1 ECHR byl porušen.

10. Ismaylov proti Rusku (6/11/2008, č. 20110/13).

Relevantní ustanovení a otázky

Článek 1 protokolu č. 1 ECHR: kontrola dispozice s majetkem.

Skutkové okolnosti

Stěžovatel přijel do Moskvy z Baku s 20 000 USD v hotovosti, které získal z prodeje zděděného bytu. Přestože je podle ruského práva nutné nahlašovat veškeré částky nad 10 000 USD celním úřadům, stěžovatel tak neučinil. Úřady našly tyto peníze v jeho zavazadle, které zajistily, a obvinily ho z pašování. Nakonec byl shledán vinným a byl mu udělen trest odnětí svobody v délce šesti měsíců. Peníze, u kterých se mělo za to, že jsou fyzickým důkazem o spáchání trestného činu, byly zabaveny. Stěžovatel si na základě čl. 1 Protokolu č. 1 stěžoval, že úřady nezákonně zajistily jeho peníze, které získal z prodeje bytu, který zdědil.

ESLP připomněl ona tři pravidla obsažená v čl. 1 Protokolu č. 1 a zopakoval svůj ustálený přístup – viz např. kauzy *Riela*, *Arcuri*, *C. M.*, *Air Canada*, *Agosi* – že opatření k zajištění majetku, byť toto opatření zahrnuje jeho odnětí, představuje kontrolu nad dispozicí s majetkem ve smyslu druhého odstavce čl. 1 Protokolu č. 1. Dále ESLP posuzoval soulad napadených opatření s čl. 1 Protokolu č. 1. Nejprve ověřil zákonnost těchto opatření a shledal, že měla základ ve vnitrostátním právu, které je ve své aplikaci dostatečně předvídatelné. Poté ověřil, zda bylo mezi požadavky všeobecného zájmu společnosti a požadavky na ochranu základních práv dosaženo spravedlivé rovnováhy (ověření proporcionality). Jde-li o všeobecný zájem společnosti, ESLP shledal, že Rusko má nejen oprávněný zájem, ale z titulu různých

mezinárodních smluv i povinnost realizovat opatření, která mají odhalit a sledovat pohyb hotovosti přes jeho hranice, neboť velký obnos peněz může být použit ke spáchání závažných finančních trestných činů. Opatření k zajištění tedy bylo v souladu se všeobecným zájmem společnosti. Při posuzování proporcionality začal ESLP tím, že zdůraznil, že dovézt cizí měnu s sebou do Ruska není podle ruského práva nelegální. Nejenže není nelegální dovoz cizí měny jako takový, ale i částka, kterou legálně převádět lze, není ve své zásadě omezena. Tento znak odlišuje současnou kauzu od případů, kdy se opatření k zajištění uplatnilo buď na zboží, jehož dovoz byl zakázán (viz *Agosi* týkající se zákazu dovozu zlatých mincí), nebo na vozidla používaná při přepravě zakázaných látek nebo obchodování s lidmi (viz *Air Canada a C. M.*). Dalším důležitým znakem testu proporcionality je legální původ peněz. V této souvislosti odlišil ESLP stávající kauzu od případů, ve kterých bylo opatření k zajištění rozšířeno na majetek, který pocházel z trestné činnosti (viz *Philips*), považoval se za získaný nelegální cestou (viz *Riela, Arcuri a Raimondo*) nebo se měl použít při nelegální činnosti (viz *Butler*). ESLP dále poznamenal, že stěžovatel měl čistý trestní rejstřík a před daným incidentem nebyl z žádného trestného činu podezříván, ani obžalován. Uvedl, že by daný zásah proto, aby se mohl považovat za přiměřený, měl odpovídat závažnosti porušení, tj. v daném případě nedodržení požadavku na proclení. Újma, kterou stěžovatel mohl úřadům způsobit, byla v tomto případě malého rozsahu: stěžovatel se clu, ani jiným odvodům nevyhýbal a nezpůsobil státu žádné další finanční škody. Pokud by k objevení předmětné částky nedošlo, jediné, co by se stalo, by bylo, že by ruské úřady nedisponovaly informací o tom, že se daný obnos peněz do Ruska dostal. Opatření k zajištění tedy nemělo představovat finanční náhradu vzniklých škod, neboť Rusko žádné škody v důsledku neproclení těchto peněz neutrpělo, ale mělo mít odrazující a represivní účinek. V tomto případě však stěžovatel byl za trestný čin pašování již potrestán podmíněným odnětím svobody. Vnitrostátní úřady přesvědčivě neprokázaly, ani nenamítaly to, že by tento trest nebyl sám o sobě pro dosažení požadovaného odrazujícího a represivního účinku a pro zabránění dalšímu porušení tohoto požadavku na proclení postačující. Za těchto okolností bylo dle vyhodnocení ESLP uvalení příkazu k zabavení částky jako dodatečného trestu nepřiměřené v tom, že na stěžovatele uvaloval „individuální a nadměrné břemeno“. ESLP tak shledal porušení článku 1 Protokolu č. 1.

Závěr

Článek 1 protokolu č. 1 ECHR byl porušen.